



# วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ISSN 2286-8860

**ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY**

ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2565

Vol.11 No.2 July – December 2022





วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2565

Vol.11 No.2 July – December 2022

ISSN 2286-8860

วัตถุประสงค์

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่งานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย
- เพื่อกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ
- เพื่อเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ด้านต่างๆ

เจ้าของ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

ผศ.ดร.สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง

อธิการบดี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บรรณาธิการ

รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)

ศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เกษียณอายุราชการ)

ศ.ดร.สายหยุด จำปาทอง

กระทรวงศึกษาธิการ (เกษียณอายุราชการ)

รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ)

รศ.ดร.ภารดี อนันต์นาวิ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

รศ.ดร.มนสิข สิริสมบุญ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รศ.ดร.วิชัย แหวนเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)

ผศ.ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร.ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (เกษียณอายุราชการ)

ผศ.ดร.ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผศ.ดร.อนันต์ ธรรมชาลัย

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.สุรเดช บุญลือ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

กำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

ผลงานที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะส่วนบุคคลของผู้เขียน  
ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้  
และไม่มีผลต่อบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ



วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2565

Vol.11 No.2 July – December 2022

ISSN 2286-8860

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

**ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review) ประจำฉบับ**

|                                  |                                               |
|----------------------------------|-----------------------------------------------|
| ศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข           | มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ    |
| รศ.ดร.ทิวดี มณีโชติ              | มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)    |
| รศ.ดร.เทียน ทองแก้ว              | มหาวิทยาลัยสวนดุสิต                           |
| รศ.ดร.ชาวุฒิ ปลื้มสำราญ          | มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ                    |
| รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ      | มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ) |
| รศ.ดร.พงศ์ หรดาล                 | มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เกษียณอายุราชการ)    |
| รศ.ดร.รัตนา วงศ์รัศมีเดือน       | มหาวิทยาลัยสวนดุสิต                           |
| รศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์           | มหาวิทยาลัยรามคำแหง                           |
| รศ.ดร.วิภาส ทองสุทธิ             | วิทยาลัยนครราชสีมา                            |
| รศ.ดร.สมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย      | มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เกษียณอายุราชการ) |
| รศ.ดร.สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต        | มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย                    |
| รศ.ดร.สุรพล บุญลือ               | มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี         |
| รศ.ดร.อัศรา ประเสริฐสิน          | มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ                    |
| ผศ.ดร.ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ    | มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ                    |
| ผศ.ดร.ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์  | มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ                    |
| ผศ.ดร.ปัญญา ชีระวิทย์เลิศ        | มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (เกษียณอายุราชการ) |
| นาวาตรี ผศ.ดร.พงศ์เทพ จิระโร     | วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา                   |
| ผศ.ดร.รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ | มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา                   |
| ผศ.ดร.ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง           | มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ                    |
| ผศ.ดร.วิเชียร พันธุ์เครือบุตร    | วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา                   |
| ผศ.ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์         | มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา                   |
| ผศ.ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์          | มหาวิทยาลัยมหิดล                              |

## บทบรรณาธิการ



วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ฉบับนี้ เป็นวารสารปีที่ 11 ฉบับที่ 2 ยังคงมุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์ นักการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทปริทัศน์หนังสือ ซึ่งนับว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย แนวคิด ข้อมูล ข้อคิดเห็นทางวิชาการ องค์ความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ อันจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น นับเป็นแหล่งการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมที่สำคัญแหล่งหนึ่ง

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน อีกทั้งยังสามารถเป็นสื่อทางความคิดระหว่างท่านกับสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต)

บรรณาธิการ



## สารบัญ

### บทความวิชาการ

- 1 ผู้บริหารสถานศึกษา: ภาวะผู้นำดิจิทัล ภารดี อนันต์นาวี

### บทความวิจัย

- 13 การศึกษาเพื่อการเรียนรู้แนวเพลงยอดนิยมโดยใช้ทักษะของเดวิส  
สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันศิลปปะตาเหลียน มณฑลเหลียวหนิง  
จ้าว เจียน  
ประณต มีสอน
- 23 การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดกิจกรรม  
กลางแจ้ง แบบร่วมมือ โรงเรียนบ้านนายผล (แม่สุวรรณอุปถัมภ์)  
ณัฐนิชา ขาววิราช  
อัญชลี ไสยวรรณ  
จินตนา สุขสำราญ
- 32 ผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณ  
ของกองทัพอากาศ  
ณัฐรดา ประคองคำ  
พรรณทิพย์ อย่างกลั่น
- 42 ความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ:  
กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง  
ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ
- 56 ผลของการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรม  
ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย  
โรงเรียนวัดปรมย์ยิกาวาส (แสนสวัสดิ์วิทยาการ) จังหวัดนนทบุรี  
เพชรนรี อวยพร  
อัญชลี ไสยวรรณ  
จินตนา สุขสำราญ
- 64 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน  
ภิรมย์พร สุขชัยศรี  
ชัยวุฒิ จันมา  
อนันต์ ธรรมชาลัย
- 76 ปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนของกลุ่มวัยรุ่นผ่านช่องทางออนไลน์  
ภูธิป มีถาวรกุล
- 86 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21  
ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2  
มรุภาณี อิมบุตร  
เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ

## สารบัญ (ต่อ)

### บทความวิจัย

- |     |                                                                                                                                                                                              |                                                                                |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| 100 | รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ<br>ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา<br>ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา | วิวัฒน์ ตู่จำนงค์<br>วิภาส ทองสุทธิ์<br>กฤษฎา วัฒนศักดิ์<br>ศิริพร สุวรรณรังษี |
| 112 | การรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี<br>มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ                                                                                                     | สมศักดิ์ อัจจุกุล<br>सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล                                      |
| 123 | รูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในภาคตะวันตก<br>ของประเทศไทยในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19                                                                        | สิริกร นนทิม<br>ชัชวาล แสงทองล้วน<br>วรสิทธิ์ เจริญพุ่ม                        |
| 142 | ปัจจัยลักษณะองค์การและความต้องการจำเป็นของการบริหารองค์การ<br>นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรม<br>การศึกษาของประเทศไทย                                               | อรพนิต ลิ้มสุวรรณโรจน์<br>ชัยวุฒิ จันมา<br>พิศมัย จารุจิตติพันธ์               |

## ผู้บริหารสถานศึกษา: ภาวะผู้นำดิจิทัล School administrators: Digital leadership

ภารดี อนันต์นาวิ (Paradee Anannawee)\*

Received: October 2, 2022

Revised: 19 November, 2022

Accepted: 29 November, 2022

### บทคัดย่อ

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารงานทั่วไป ให้ประสบความสำเร็จแบบผู้บริหารมืออาชีพ โดยเฉพาะการบริหารในยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล ที่มีความสามารถ ทักษะการบริหาร กระบวนการปฏิสัมพันธ์ของผู้บริหารกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงองค์กร บริหารโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริหารจัดการใหม่ ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ทำให้องค์กรบรรลุผล เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายขององค์กรที่เป็นเลิศ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ความร่วมมือ การเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) ความรู้ดิจิทัล 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 4) ทักษะการสื่อสาร และ 5) การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลแก่บุคลากร ที่สอดคล้องกับบริบทขององค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และสามารถอยู่รอดได้ในยุคดิจิทัล เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ผู้เรียน บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง องค์กร ชุมชนและสังคม

**คำสำคัญ:** ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำดิจิทัล, การบริหารจัดการ, เทคโนโลยี, คุณลักษณะ

### Abstract

The educational administrators have their role in school management concerning about academic affairs, personnel, budget, and general management for administrator professional success. Especially digital era, administrators have must ability, management skills, interaction process with organization change management, management using technologies and new management innovation in creative that adapted or develop new things. That causes results organization efficiently and effectively on goals and higher goals of excellent organization. Therefore, administrators must be digital leadership consisted of 1) participation in join learning, creative and innovation develop, 2) digital knowledge, 3) digital vision, 4) communication skills, and 5) digital development for personnel in accord with the context and it can the survival in the digital era which the most benefits to the organization, students, personnel, and stakeholders by the parents, organization, communities, and societies.

**Keywords:** Educational administrators, Digital leadership, Management, Technology, Characteristics

### บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จสู่ความเป็นเลิศ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ

\* อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ  
Lecturer, Doctoral Program in Educational Administration,  
North Bangkok University.

สภาพแวดล้อม มีการแข่งขันสูง จึงต้องมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนองค์กรโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว คุ่มค่า ทันท่วงทีสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร นักเรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู นักเรียน พัฒนาการเรียนการสอนให้ก้าวทันเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ การจัดสื่อการสอน จัดแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศในห้องเรียนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ภารดี อนันต์นาวิ; สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง, 2565) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบันและที่กำลังเกิดขึ้นในอนาคตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเมื่อเปรียบเทียบกับเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมาซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมากและเปลี่ยนแปลงทัศนคติ แนวคิดการบริหารให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2562) ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลในการบริหาร มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับเปลี่ยนองค์กร การปฏิสัมพันธ์กับบุคลากร การวางแผน จัดองค์กร ควบคุม พัฒนา สร้างแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรมดิจิทัลและนำไปใช้ในการดำเนินงานให้องค์กรประสบความสำเร็จ

การเปลี่ยนแปลงขององค์กรจะเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กร โดยเฉพาะการที่องค์กรถูกคุกคาม

อย่างรุนแรงจากสภาพแวดล้อมภายนอก ในขณะที่สภาพแวดล้อมภายนอกอ่อนแอ ทำให้เกิดการเสียหายด้านการจัดการ ซึ่งการจัดและออกแบบสภาพแวดล้อมนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญในยุคดิจิทัล ได้แก่ 1) ทักษะใดบ้างที่จำเป็นต่อผู้เรียน 2) หลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมใดบ้างที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เหมาะสม 3) วิธีการประเมินการเรียนรู้แบบใดที่จะสนับสนุนการเรียนรู้ตามผลลัพธ์ที่ต้องการ 4) บริบทของการเทคโนโลยีกับการจัดการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตรและการประเมินผลอย่างไรถึงจะเหมาะสม 5) สภาพแวดล้อมทางกายภาพแบบใดที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Bellanca & Brandt, 2010) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งรูปแบบ แนวคิด หลักการ และวิธีการจัดการเรียนการสอนนั้นได้รับอิทธิพลจากวิวัฒนาการที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีต่าง ๆ ดังนั้นระบบการบริหารจัดการศึกษาต้องเป็นการจัดการเรียนแบบบูรณาการด้วยเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม จึงทำให้การสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่อผู้เรียนและผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาจำเป็นต้องมีความพร้อมในทุกด้านเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ โดยจะต้องคำนึงถึงปัจจัยและทรัพยากรในการบริหารจัดการ คือ 1) ทรัพยากรมนุษย์ (Man) ต้องตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีและมีความพร้อมในการนำไปประยุกต์ใช้ในปฏิบัติงาน 2) งบประมาณ (Money) ต้องมีความพร้อมในการจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน 3) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) ต้องมีความพร้อมทั้งอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้สนับสนุนและส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน 4) การจัดการ (Management) ต้องมีการนิเทศ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ 5) เทคโนโลยี (Technology) ต้องมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน 6) เวลา (Time) ต้องมีการจัดสรรและกำหนดเวลาอย่างชัดเจน เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอน (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2562)

มีการพัฒนาครู นักเรียน การเรียนการสอนให้ก้าวหน้า เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลใหม่ ๆ การจัดสื่อการสอน จัดแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกอนาคต พัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษา เพื่อเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคดิจิทัลที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ให้ครู บุคลากร และนักเรียนคิดค้น นวัตกรรมดิจิทัลใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมดิจิทัลใหม่ ๆ มาใช้ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ และประโยชน์อย่างแท้จริง มีความแตกต่างจากเดิมทำให้เกิดความโดดเด่น ตามเป้าหมายเป็นที่ยอมรับจากผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

### ภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership)

ภาวะผู้นำดิจิทัล เป็นการที่ผู้บริหารแสดงบทบาท การบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา โดยเป็นผู้นำดิจิทัล มีทักษะและความคิดสร้างสรรค์ที่จะ เอื้ออำนวยให้บุคคลหรือองค์กรนำพาบุคลากรให้ สามารถอยู่รอดในยุคดิจิทัลได้ โดยการนำเทคโนโลยีและ นวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการศึกษา ผู้บริหารจึงต้องมี ศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงโดยการกระตุ้นและสร้าง ความตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัลผลักดันให้เกิด กระบวนการบริหารจัดการ การทำงาน และการจัดการ เรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการและการจัดการศึกษา (การดี อนันต์นาวิ, 2564) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึง จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่มีทักษะและความคิด สร้างสรรค์ สามารถใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัล บริหารจัดการ เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา ใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาให้มี ความโดดเด่นประสบความสำเร็จ นักเรียนมีคุณภาพและ อยู่รอดได้ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังที่ Tiger (2020) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง ผู้นำที่มีทักษะและแนวคิดจะนำพาองค์กรสู่ยุค

ดิจิทัลได้ ซึ่งผู้นำจะต้องมีทักษะของภาวะผู้นำ ในยุคดิจิทัลที่จำเป็น ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถ ของผู้บริหาร ในการบริหารจัดการที่จะทำให้สถานศึกษา บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ที่ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และการจัดการใน สถานศึกษาโดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริม ให้ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการ จัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษา ส่งเสริม ให้ครูและผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีอย่าง มีความรอบรู้ และรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี โดยคำนึงถึง หลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2562)

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี 5 ด้าน (ISTE, 2009) ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ (visionary leadership) สามารถสร้างแรงบันดาลใจ สามารถนำการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี โดยการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการบูรณาการ เทคโนโลยีเพื่อยกระดับ ความเป็นเลิศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กร 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล (digital age learning culture) ต้องสร้างสรรค์พลวัตใน การใช้เทคโนโลยีให้เป็นปกติ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการ เรียนรู้แบบโลกดิจิทัลในองค์กร จัดและส่งเสริมให้ ผู้เรียนทุกคนได้รับการเรียนรู้อย่างทั่วถึง 3) การปฏิบัติ ที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ (Excellence in professional practice) ต้องจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และ นวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน โดยการเสริมสร้าง พลังอำนาจครูให้จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยใช้ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ 4) การปรับปรุง อย่างเป็นระบบ (Systematic improvement) ต้อง ส่งเสริมความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัลและการบริหารจัดการ คุณภาพอย่างต่อเนื่องในองค์กรโดยการใช้แหล่งข้อมูล สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ 5) การเป็นพลเมืองใน ยุคดิจิทัล (Digital citizenship) เป็นแบบอย่างที่ดีและ ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในประเด็นทางสังคม จริยธรรม และกฎหมาย ตลอดจนความรับผิดชอบในสิ่งที่ เกี่ยวข้องเพื่อวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของสังคมดิจิทัล

เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและผู้เรียน

### องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีองค์ประกอบเพื่อการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จ มีดังนี้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหาร จัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่า แท้จริงดังนั้นองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล มีดังนี้ 1) กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง 2) การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ครู อาจารย์ บุคลากรและนักเรียนทุกคนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอ 3) การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา 4) การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ ด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีสามารถใช้ ICT ในการปฏิบัติงานอย่างได้เหมาะสม 6) ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูอาจารย์บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน 7) จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของ สถานศึกษาทั้งครูอาจารย์ บุคลากรทุกคน และนักเรียนสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไป

ตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ และ Broadribb (2014) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร มีดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสาร (Communication skills) มีการสื่อสารและการให้คำแนะนำที่ชัดเจน 2) ทักษะความร่วมมือ (Collaboration skill) ความสามารถในการทำงานร่วมกัน 3) ความกระตือรือร้นและสนใจในเทคโนโลยีใหม่ ๆ (Enthusiasm and interest in new technologies) 4) การแก้ปัญหาและทักษะการถาม (Problem solving and enquiry skills) 5) ทักษะเฉพาะทางดิจิทัล (Specific digital skills)

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ประกอบด้วย 5 ประการ คือ

1. ความร่วมมือ (Collaboration) การเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการองค์กร ประกอบด้วย 1) ความมุ่งมั่น (Personal commitment) 2) ทักษะการสื่อสาร (Communication skill) 3) การมีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction process) 4) รูปแบบการทำงานร่วมกัน และความน่าพึงพอใจ (content) (Friend & Cook, 2010)

2. ความรู้ดิจิทัล (Digital knowledge) การเรียนรู้ในสิ่งใหม่ (Learning and re-learning) เรียนรู้อยู่เสมอเพื่อจะผลักดันให้องค์กรสามารถปรับตัวตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ทัน ความรอบรู้ผู้นำดิจิทัลต้องมีทั้งความสามารถและความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจการทำงานในสังคมออนไลน์ (Social media) มีศักยภาพในการสร้างผลงาน รู้เรื่องเกี่ยวกับข้อลิขสิทธิ์และอื่น ๆ เพื่อให้องค์กรต่าง ๆ มั่นใจได้ว่าสามารถทำงานได้อย่างมืออาชีพ ดังที่ สำนักงาน ก.พ. (2560) ได้กล่าวถึงความรู้ดิจิทัล ว่า ต้องมีทักษะการนำเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนาการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบที่ต้องครอบคลุมในความสามารถ 4 มิติ คือ 1) การใช้ use 2) เข้าใจ (understand) 3) การสร้าง (create) 4) การเข้าถึง (access) 5) เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีทักษะการใช้ 9 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้งานคอมพิวเตอร์ 2) การใช้งานอินเทอร์เน็ต 3) การใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย 4) การใช้

โปรแกรมประมวลผลคำ 5) การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ 6) การใช้โปรแกรมการนำเสนอ 7) การใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล 8) การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ 9) การใช้ดิจิทัลเพื่อการบริหาร

3. วิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital vision) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ สามารถแลกเปลี่ยนถ่ายทอดวิสัยทัศน์หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์การด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศขององค์กร การเข้าใจ กลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันขององค์กรด้วยนวัตกรรมดิจิทัล สร้างแรงบันดาลใจ สามารถนำการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี โดยการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อยกระดับความเป็นเลิศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กร มีการกำหนดเป้าหมายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจนโดยเน้นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสูงสุด สถานศึกษาต้องมีการกำหนดภาพในอนาคตให้ชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนในการดำเนินเป้าหมายด้านการใช้เทคโนโลยีพร้อมทั้งปรับเปลี่ยนและแสดงวิสัยทัศน์การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์สู่สถานศึกษายุคดิจิทัลโดยผู้บริหารครูและบุคลากรต้องร่วมมือกันบรรลุเป้าหมาย (ปัทมา ชัยโรจน์วงศ์, 2563) โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายออกคำสั่ง กระตุ้น ให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจนเป็นปกติในการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำเทคโนโลยีรูปแบบใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือจากการสอน สร้างแพลตฟอร์ม (Platform) ในการสำรวจข้อมูลหรือเก็บข้อมูลและเพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสการเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครูและนักเรียน ค้นหาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ใช้ Platform application ต่าง ๆ มาประยุกต์กับระบบการปฏิบัติงานที่มีความกระชับ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ ง่ายต่อการส่งต่อข้อมูล รวบรวมข้อมูลและค้นหาข้อมูลและง่ายต่อการใช้งาน

และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้ครูและบุคลากรได้นำเทคโนโลยีมาพัฒนางานให้เกิดประสิทธิผลที่สูงขึ้น สอดคล้องกับเบสท์เทอร์ไล (Bestterlife, 2017) กล่าวถึงผู้นำแห่งวิสัยทัศน์ดิจิทัล ต้องมีการกำหนดทิศทาง (Direction setter) เพื่อกำหนดเป้าหมายองค์การไปสู่อนาคต และต้องมีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรเห็นพ้องต้องกันและโน้มนำให้เกิดผลสู่เป้าหมายที่ดีในอนาคต กระตุ้นการเปลี่ยนแปลง (Change agent) ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงในองค์การเพื่อการแข่งขัน สามารถประเมินผลกระทบที่มีผลต่อองค์การและสร้างขวัญและกำลังใจให้กับพนักงานในการตอบรับสิ่งใหม่ ๆ ได้ ประชาสัมพันธ์ (Spokesperson) ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำเจรจาต่อรอง ประสานงานกับภายนอกองค์กรได้เป็นอย่างดี และสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การสอนและชี้แนะ (Coaching) ผู้นำจะต้องสร้างทีมงาน ชี้ให้ทุกคนมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ช่วยสอนให้เกิดความเข้าใจและบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกันได้

#### 4. ทักษะการสื่อสาร (Communication skills)

ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับครู ผู้เรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องผ่านอุปกรณ์ที่หลากหลาย สามารถรายงานการดำเนินงานต่าง ๆ ผ่านช่องทางการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ต่าง ๆ ที่ไม่มีค่าใช้จ่าย และเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เช่น เว็บไซต์ (Website) เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ทวิตเตอร์ (Twitter) ฯลฯ ซึ่งเป็นการสื่อสารกับสาธารณชนด้วยกลยุทธ์การดำเนินงานที่เรียบง่าย และให้ข้อมูลข่าวสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์ (Public relations) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถกำหนดรูปแบบที่เป็นรากฐานในการประชาสัมพันธ์เชิงบวก โดยใช้เครื่องมือสื่อสังคมออนไลน์ ที่ให้บริการฟรีต่าง ๆ โดยมีการสร้างเครื่องมือหรือช่องทางที่จะทำให้ครู ผู้เรียนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสแบ่งปันเรื่องราวในเชิงบวกเกี่ยวกับสถานศึกษา ด้วยเช่น เว็บไซต์หรือเฟซบุ๊กของสถานศึกษา เป็นต้น (Sheninger, 2014) ดังที่ Partnership (2014) กล่าวถึงการสื่อสารว่า ประกอบด้วย 1) ทักษะในการสื่อสารคือ สื่อสารด้วยวาจา (Oral communication) การเขียน (Written) การพูดในที่สาธารณะ (Public speaking)

การฟัง (Listening) 2) ทักษะการนำเสนอ (Presenting skill) 3) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and communication technology) (itc) 4) การรู้เท่าทันสื่อ อินเทอร์เน็ต (Media and internet literacy) 5) การวิเคราะห์ความหมายข้อมูล (Data Interpretation and analysis) 6) การเขียนโปรแกรม (Computer programming)

5. การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลแก่บุคลากร เป็น การที่ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองและครู บุคลากร ให้มีความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะ ทักษะในการ สร้างนวัตกรรมดิจิทัล การเข้าถึง การใช้ในการ ดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัย เหมาะสม กับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ผู้บริหารเป็นผู้นำทาง เทคโนโลยี ด้วยการศึกษารับรู้การใช้เทคโนโลยีที่ ถูกต้อง ด้วยการฝึกฝน อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ สอดคล้องกับ ปัทมา ชัยโรจน์วงศ์ (2563) พบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วย การใช้เทคโนโลยีสร้างความคุ้นเคยจนเกิดทักษะและ ความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผู้บริหารไม่ จำเป็นต้องมีทักษะความรู้ในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศมากเกินไปแต่ต้องมีความรู้ในด้านการ วางแผนนำ ระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ และพร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ได้แก่ 1) People หมายถึง บุคลากรที่ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน 2) Software หมายถึง ระบบโปรแกรมเกี่ยวกับ เทคโนโลยี 3) Hardware หมายถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อสนับสนุนความพร้อมในการใช้ เทคโนโลยี

### ปัจจัยสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลต่อความสำเร็จ ของงาน

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางกลยุทธ์ดิจิทัล (Digital strategy) และต้องผู้ภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital leadership) ที่มีการเตรียมความพร้อมรับผลกระทบจาก การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. วางแผนกำหนดว่าสิ่งใดและงานใดที่ จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องสำรวจและทำความเข้าใจในภาพกว้างที่เกิดขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technologies) เข้า มามีบทบาทและสร้างผลกระทบต่อองค์กรในแต่ละงาน

ไม่เหมือนกัน การมองภาพใหญ่ของโครงสร้างองค์กร เช่น สภาพการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อม การจัดการ เรียนการสอน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการ บริหารจัดการ พิจารณาว่าเทคโนโลยีดิจิทัลแบบไหนที่ เหมาะสมต่อองค์กรและจะต้องนำมาประยุกต์ใช้กับ องค์กรอย่างไร โดยต้องมีการเข้าใจสิ่งที่เกิด และคิดต่อ ยอดถึงการวางแผนและเป้าหมายในการนำเทคโนโลยี ดิจิทัลมาใช้ประโยชน์อย่างสร้างสรรค์และพัฒนา สารสนเทศและนวัตกรรมดิจิทัลในองค์กรเพื่อเริ่ม เปลี่ยนแปลงองค์กร

2. วางแผนการเปลี่ยนแปลง (Choreograph the change) ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ คิดริเริ่มในการ เปลี่ยนแปลงจะเปลี่ยนอย่างไร โดยเน้นจากเป้าหมายที่ จะไปสู่จุดหมายของกระบวนการของการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารจัดการ (Digital transformation) ขององค์กรโดย

2.1 เริ่มวางแผน การเตรียมตัวการเตรียม สมรรถนะและความสามารถที่องค์กรยังขาดอยู่รวม มีการพิจารณาทักษะที่ครูและบุคลากรในองค์กรต้อง เรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสู่ยุค ดิจิทัลได้อย่างมั่นคง การวางแผนในการเปลี่ยนแปลงนั้น ต้องคำนึงถึงการจัดการการเปลี่ยนแปลงการบริหาร จัดการ และการออกแบบกระบวนการที่มีความยืดหยุ่น กระบวนการ รูปแบบและวัฒนธรรมองค์กร

2.2 ปรับกระบวนการเปลี่ยนแปลงโดยวิธีการ ให้ครูและบุคลากรทุกคนมีการสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ (Agile approach) เพื่อให้องค์กรสามารถเริ่มการ เปลี่ยนได้ มีการปรับรูปแบบในการทำงาน และการ เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ และ สภาพแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา

2.3 การวางโครงสร้างขององค์กรการเพื่อ ปรับเปลี่ยนให้สู่การเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนถ่ายสู่ ยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำไปการสร้าง และใช้นวัตกรรมยุคดิจิทัล ดังนั้นผู้บริหารต้องมีทักษะ ความรู้และความเข้าใจของเป้าหมายที่องค์กรต้องการ

3. การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในองค์กร (Empower people) ดังนี้

3.1 เริ่มสร้างความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่กำลัง เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะและองค์ความรู้เป็นการเตรียม

ความพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนหรือสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม

3.2 การสร้างแรงจูงใจกับบุคลากรในองค์กร การสร้างทักษะและสมรรถนะให้กับครูและบุคลากร ให้ความเข้าใจเพื่อการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การสร้างวัฒนธรรมข้อมูล (Data culture) คือกระบวนการจัดเก็บ บริหารจัดการและวิเคราะห์ข้อมูล ขององค์กร ระบบทางด้านข้อมูลหรือสร้างแพลตฟอร์ม ข้อมูล (Data platform) ตั้งแต่การควบคุมและบริหารจัดการ การสร้างข้อมูลขึ้นภายในและข้อมูลที่มาจากภายนอกองค์กร การเคลื่อนไหวของข้อมูลในองค์กรไปสู่ การจัดเก็บ การเข้าถึงการวิเคราะห์การทำนายที่นำไปสู่ การตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกวิเคราะห์องค์กร จะช่วยให้ครูและบุคลากรในองค์กรทำงานขับเคลื่อน ข้อมูลด้วยกระบวนการของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการดำเนินงาน (Digital transformation) ไปข้างหน้าได้อย่างมั่นใจ และทำให้องค์กรไปสู่องค์กรดิจิทัลอย่างมั่นคง

3.4 กระบวนการผลักดันองค์กรขับเคลื่อน ข้อมูลดิจิทัลกระบวนการของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเปลี่ยนแปลง (Digital transformation) คือการ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรขับเคลื่อนข้อมูลดิจิทัลใช้ กระบวนการของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการ เปลี่ยนแปลงในการดำเนินงาน

### ผู้บริหารสถานศึกษากับภาวะผู้นำดิจิทัล

การบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่มี ภาวะยุคดิจิทัลจะต้องมีความเข้าใจต่อทิศทางของการ เปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ของ ผู้เรียนในยุคดิจิทัล และเพื่อปรับเปลี่ยนองค์กรให้เกิด วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในการเปลี่ยนแปลง จะต้องคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและ ความเหมาะสมต่อบริบท ซึ่งแนวทางการจัดการศึกษาใน ยุคดิจิทัลแบ่งออกเป็น 5 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้าน หลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่นและครอบคลุมในด้าน ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เชื่อมโยงกับขอบข่าย สหวิทยาการสำหรับศตวรรษที่ 21 2) ด้านกระบวนการ เรียนรู้ มุ่งเน้นวิธีการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมโดยประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลอย่างไร้ขีดจำกัดเพื่อสร้าง

ทักษะการคิดในขั้นที่สูงและซับซ้อนมากขึ้น 3) ด้านการ วัดผลประเมินผล ต้องปฏิรูปแนวการวัดและประเมินผล การศึกษาในรูปแบบใหม่ที่เน้นทักษะของคนในศตวรรษ ที่ 21 และมีความหลากหลาย 4) ด้านการพัฒนาสื่อสร้าง ความรู้ในการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายในการ สืบค้นจากแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่อย่างไร้ขีดจำกัด 5) ด้านบุคลากร ที่มุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ทางการศึกษา มีลักษณะ มีวิสัยทัศน์ด้าน ICT จัด โครงสร้างพื้นฐาน Hardware, Software, Network พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน พัฒนาสื่อและกิจกรรมที่เน้น การเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนให้ สามารถประเมินความก้าวหน้าของตนเอง จัดหาสื่อ เทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนา ทักษะพื้นฐานและคุณลักษณะของผู้เรียน วิจัยพัฒนาต่อ ยอดความรู้สามารถปรับตัว (Adapting) มีวิสัยทัศน์ (Being visionary) ถึงความต้องการของนักเรียน ครูเป็น ผู้เรียนรู้ (Learner) ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community: PLC) (เพ็ญจันทร์ สินธุเขต, 2563)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหาร จัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมี 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ซึ่งใน การบริหารจัดการจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมี ภาวะผู้นำดิจิทัลที่มีคุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรมแสดงออกในการนำ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อครูผู้สอนและ บุคลากรในการบริหารงาน โดยมีความเข้าใจ สามารถ สร้างสรรค์ การเข้าถึงและนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล มาใช้ในการบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมดิจิทัลในการบริหารจัดการ การพัฒนาทักษะ ด้านดิจิทัลให้แก่ครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานเพื่อ การบริหารงานประสบความสำเร็จเกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพได้ประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ผู้เรียนมี ประสิทธิภาพ ดังนี้

1. งานการบริหารวิชาการ เป็นหัวใจหลักของ สถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบริหาร จัดการโดยใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนการจัดการ เรียนรู้ที่มีการจัดการแบบผสมผสาน เป็นการแสดงออก ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งด้านคุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยี

และนวัตกรรมสำหรับการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหาร การศึกษาในโรงเรียน การใช้โปรแกรมตัดต่อสื่อ ภาพเคลื่อนไหวในการสร้างสื่อดิจิทัล การใช้โปรแกรมดิจิทัลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอน สำหรับงานสอนประจำ การจัดทำคลังข้อมูล (Data warehousing) ให้พร้อมนำไปใช้และวิเคราะห์ต่อ เช่น คลังข้อมูลการพัฒนาวัตกรรมการดิจิทัลในการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เป็นต้น หลักสูตรและการเรียนรู้แบบดิจิทัลเป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษาที่ผสมผสาน เทคโนโลยี ที่ทันสมัยเข้ากับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดเชิงนวัตกรรมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2562) เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าถึง หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ทั้ง ภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมในรูปแบบซอฟต์แวร์ออนไลน์เพื่อการศึกษา หลักสูตรและการเรียนรู้แบบดิจิทัลมีหลายรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบของหลักสูตรออนไลน์แบบเปิดกว้าง (Massive open online courseware: MOOC) เน้นกระบวนการเรียนรู้โดยการใช้ เทคโนโลยีสมัย ใหม่มาช่วยในการเรียนการสอนผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและมีการสร้างระบบที่ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างใกล้ชิด และรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานการปรับใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลกับการเรียนการสอนรูปแบบปกติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวไกลเกิดทั้งประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และเสริมสร้างการเป็นพลเมืองดิจิทัลในอนาคต (กิตติชัย สุทธาธิโนบล, 2565) ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีการสนับสนุนอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลมีเพียงพอ ทำให้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสำรวจความต้องการของใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีของครู และบุคลากร เพื่ออำนวยความสะดวกจัดหาอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด หรือมีการสรรหาบสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ไม่ว่าจะเป็นการสรรหาทุนทุกห้องเรียน คอมพิวเตอร์ทุกห้องเรียน ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมพื้นที่ มีห้องคอมพิวเตอร์

สำหรับนักเรียน ห้องสมุดที่มีคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล ซึ่งผู้บริหารต้องจัดสรรให้เพียงพอ

2. งานการบริหารบุคคล เป็นการแสดงออกของผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้งคุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครูผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียนโดยวิเคราะห์จัดทำแผนการพัฒนา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และการประเมินการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและจูงใจผู้ทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ในโรงเรียน การเป็นตัวอย่างในหลักปฏิบัติที่ดีด้านดิจิทัล มีการสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศออนไลน์ การสร้างเครือข่ายของครูผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียนที่มีการเชื่อมโยงข้อมูล และการทำงานข้ามหน่วยงานเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัล การเสนอแนวทางและพัฒนายุทธศาสตร์ด้านงานบุคคลเพื่อประสิทธิภาพการทำงานแบบดิจิทัลและแบบเชิงรุก โดยเสริมทักษะดิจิทัลที่เหมาะสมกับบทบาทและลักษณะงานให้แก่ครูผู้สอนและบุคลากร การใช้ดิจิทัลในการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร เป็นต้น มีการสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศออนไลน์ เพื่อใช้ในการ บรรจุ แต่งตั้ง และสรรหาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ รวมไปถึงพัฒนาการพัฒนาและส่งบุคลากรมีความรู้ความสามารถ (Thomas, 2019)

3. งานการบริหารงบประมาณ เป็นการแสดงออกของผู้อำนวยการโรงเรียนในการนำระบบดิจิทัลมาจัดทำ ประเมินงบประมาณของโครงการ การประมาณการค่าใช้จ่ายในการนำโครงการดิจิทัลไปใช้ (Implementation cost estimation) การนำระบบดิจิทัลจัดทำรายงานเพื่อเสนอของบประมาณโครงการ การใช้สูตรฟังก์ชัน เพื่อการคำนวณการติดตามตรวจสอบงบประมาณในระหว่างดำเนินการโครงการการประมาณการค่าใช้จ่ายและจัดทำรายงานเพื่อเสนอของบประมาณในการบำรุงรักษาเทคโนโลยีดิจิทัล (Maintenance cost estimation) เป็นต้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลทั้งในด้านการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาครูผู้สอน ผู้เรียนและสถานศึกษาให้มีคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้นและสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

4. งานการบริหารทั่วไป เป็นการแสดงออกของผู้อำนวยการสถานศึกษา คุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมในการจัดระบบองค์การผ่านการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการให้บริการการศึกษา ส่งเสริมในการบริหาร และการจัดการศึกษา มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้บรรลุตามเป้าหมาย กำหนดนโยบาย มีการใช้เครื่องมือดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อสนเทศในองค์การที่เป็นประโยชน์เพื่อการบริหาร การวิเคราะห์ข้อมูลขององค์การเพื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น การแปลงข้อมูลของหน่วยงานไปสู่รูปแบบมาตรฐานเพื่อใช้ในการเชื่อมโยงของข้อมูลระหว่างหน่วยงานในการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Standard data exchange) การใช้งานระบบปฏิบัติการ การจัดการข้อมูล การสำรองข้อมูล การใช้งานคลาวด์คอมพิวเตอร์ การใช้งานเว็บเบราว์เซอร์ การใช้ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในการบริหาร โรงเรียน การบริหาร ความเสี่ยงดิจิทัล (Digital risk management) ของผู้เรียนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่โรงเรียนดิจิทัล การสนับสนุน การพัฒนาระบบนิเวศน์ (Ecosystem) เพื่อพัฒนาบริการดิจิทัลแบบเชื่อมโยง การใช้ดิจิทัลคาดการณ์สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อโรงเรียนจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล (Scenario analysis) เป็นต้น ดำเนินงานธุรการในทุกๆ ด้าน และมีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์งานเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เข้าถึงได้ง่ายและมีความหลากหลาย น่าสนใจ (ภารดี อนันต์นาวี และ สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง, 2564)

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ต้องมีการใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and communication technology) นวัตกรรมดิจิทัล จัดระบบการจัดการฐานข้อมูล การจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ การจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาในทุกด้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร อย่างเป็นระบบนำไปสู่การนำเทคโนโลยี Big data เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลผู้เรียน

ข้อมูลครูผู้สอนข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูล งบประมาณที่จำเป็นมาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพให้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา (Jenkins, 2017) มีดังนี้

1. Cloud computing การมีบริการ Server บน Internet ถือเป็นการประหยัดงบประมาณของสถานศึกษาซึ่งสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องวางระบบ Server ของตนเองในสถานศึกษา การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูล (Storage) การใช้ Software และการลงทุนด้าน Hardware รวมทั้งการลงทุนด้านบุคลากรผู้ดูแลระบบ เนื่องจากผู้ให้บริการ Cloud จะเป็นผู้รับผิดชอบเอง เอกชนที่ให้บริการ Cloud เช่น Amazon Web Services (AWS), Microsoft Azure, IBM/SoftLayer and Google Compute Engine. ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ Cloud ขึ้นกับ Applications หรือ Software ที่จะใช้ขนาดความจุที่ต้องการในการเก็บข้อมูล (Storage) และการเชื่อมต่อ (Connectivity)

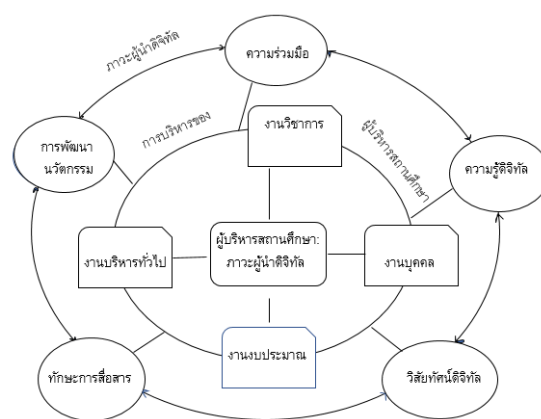
2. Mobility devices คือ อุปกรณ์พกพา สามารถใช้งานได้ทุกสถานที่ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ Smart Phones, Tablet PC และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อื่น ๆ มีความสามารถเข้าถึงอย่างอิสระเพื่อการใช้งานแบบเคลื่อนที่ได้ อุปกรณ์เหล่านี้มี Applications ที่ช่วยให้ผู้ใช้ครู อาจารย์ บุคลากรสถานศึกษา หรือแม้แต่นักเรียนก็สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จากสถิติผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี ค.ศ. 1990 มีเพียง 0.2 % ของประชากร แต่ ในปี ค.ศ. 2015 เพิ่มขึ้นถึง 50% ของประชากรในขณะที่ดีดใช้โทรศัพท์เพียงอย่างเดียว (Single purpose) แต่ปัจจุบันนี้เป็นแบบ Multipurpose

3. Social network ในยุคที่สื่อสังคมออนไลน์มีแรงจูงใจต่อเจตคติ พฤติกรรม และความเชื่อของคนในสังคมเป็นอย่างมาก Platform ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น LINE, Facebook, Twitter, We Chat หรือ Instagram ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเลือกใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะงาน การบริหาร เช่น ใช้กลุ่ม LINE เพื่อการ

สื่อสารที่รวดเร็วทั่วถึงเฉพาะกลุ่มในการสื่อสารข้อมูล ความรู้ความเข้าใจในงานที่ไม่เป็นทางการ แต่ไม่ควรใช้ในการสั่งงานหรือการบริหารที่เป็นทางการ เป็นต้น ปัจจุบันนี้สื่อสังคมออนไลน์สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนและทำลายการบริหารงานหรือบรรยากาศของสถานศึกษาได้เช่นกัน

4. Internet of Things (IoT) ปัจจุบัน และในอนาคตภายในปี ค.ศ. 2020 นี้การใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันจะให้การเชื่อมต่อผ่าน Internet เป็นหลัก เช่น อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานและในบ้าน Smart Phones, Tablet PC หรือ นาฬิกาของใช้ส่วนบุคคลจะสามารถนำมาใช้ในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนการจัดโครงสร้างและระบบการบริหารให้ เป็น Smart office ได้ หรือแม้แต่การนำแนวคิด work at home มาใช้ในอนาคต WFH (Work from home) คือ “การทำงานที่บ้าน” เป็นเทรนด์การทำงานยุคใหม่ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาทำให้ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีต้นทุนที่ต่ำลงประกอบด้วยพฤติกรรมการทำงานของ คนรุ่นใหม่ที่ต้องการทำงานแบบอิสระ เพื่อรับ ประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับชีวิต เมื่อเทคโนโลยีที่ ก้าวหน้าเข้าถึงคนส่วนใหญ่ ผ่านทางอุปกรณ์ส่วนตัวได้ เช่น แล็ปท็อป สมาร์ทโฟนสามารถทำงาน และสื่อสารได้ ทุกสถานที่ และเวลาในสถานการณ์ปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำ ดิจิทัลที่มีคุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรมในการแสดงออกในการนำของผู้บริหารกับ ครู นักเรียนและบุคลากรในการบริหารงานวิชาการ งาน บุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป โดยมีความเข้าใจ สามารถสร้างสรรค์ การเข้าถึงและนำ เทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมดิจิทัล มาใช้ในการ บริหารจัดการทั้ง 4 งาน ที่มี 1) ความร่วมมือ การเรียนรู้ ร่วมกัน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) ความรู้ดิจิทัล 3) วิสัยทัศน์ 4) การสื่อสาร และ 5) การพัฒนา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรสู่ความเป็นเลิศ นักเรียน มี คุณภาพ มีผลสัมฤทธิ์สูง สามารถสรุปได้ดัง ภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา: ภาวะผู้นำดิจิทัล

### บทสรุป

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการ บริหารจัดการการศึกษา บริหารงานวิชาการ งาน บุคคล งานงบประมาณและงานบริหารทั่วไปของ สถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่มีความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้ หาวิธีการใหม่ ๆ โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ นวัตกรรมดิจิทัลเป็นฐานในการบริหาร จัดการ สร้างความร่วมมือ มีความรู้ดิจิทัล วิสัยทัศน์ ดิจิทัล ทักษะการสื่อสาร และการพัฒนานวัตกรรม ดิจิทัลแก่ครู นักเรียนและบุคลากร เพื่อพัฒนาทักษะ การบริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การ จัดสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ บรรยากาศการจัดการ เรียนรู้ให้เหมาะสม ก้าวทันเทคโนโลยีและนวัตกรรม ใหม่ ๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหาร จัด การศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็น สำหรับโลกอนาคต ส่งเสริมให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ คิดค้นนวัตกรรม นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการ จัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เกิดองค์ ความรู้ใหม่ ๆ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ องค์กรที่เป็นเลิศ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนสูง ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและ สังคม

## เอกสารอ้างอิง

กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2565). *หลักสูตรและการเรียนรู้แบบดิจิทัล*. <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/11940>.

ปัทมา ชัยโรจน์วงศ์. (2563). *การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย].

เพ็ญจันทร์ สินธุเขต. (2563). “การศึกษาในยุคดิจิทัล” : Thailand 4.0,” รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (Conference Proceedings) ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 3: 2560 นวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. <https://edu.lpru.ac.th/eduresearch/nace2017/NACE2017.pdf>.

ภารดี อนันต์นาวิ. (2562, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออก. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 30(2), 40-53.

ภารดี อนันต์นาวิ. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). องค์การนวัตกรรมทางการศึกษา: การบริหารจัดการ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*. 10(2), 10-21.

ภารดี อนันต์นาวิ และสิทธิพร ประวิตรุ่งเรือง. (2565, มีนาคม-เมษายน). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 16(45), 487-504.

สุศักดิ์ ปาเฮ. (2562). *การศึกษาภาคควันทภาพเรียนได้ทุกหนทุกแห่งและทุกเวลา*. แพร่ไทยอุตสาหกรรมพิมพ์.

สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). *การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงาน ก.พ. (2560). *แนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล*. สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (School management in digital era)*. <http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content>.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2562). “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (School management in digital era)”, *โครงการสานพลังประชารัฐ*. <http://www.trueplookpanya.com>.

Bellanca, James & Brandt, Ron. (Editors). (2010). *21<sup>st</sup> Century skills: Rethinking how students learn*. Bloomington: Solution Tree Press.

Bestlife. (2017). *ภาวะผู้นำ เป็นผู้นำแห่งวิสัยทัศน์วัฒนธรรมและการเป็นผู้นำแห่งอนาคต*. <https://joo.gl/hpjKkp>.

Broadribb, K. (2014). *Digital leaders: The new technology gurus in school*. <https://wholeeducation.wordpress.com/2014/11/28/digital-leaders-the-new-technology-gurus-in-school>.

Friend, M. & Cook, L. (2010). *Interactions: Collaboration skills for School Professionals*. 6<sup>th</sup> Ed.. Pearson Education.

International Society for Technology in Education: ISTE. (2009). *National education. Technology standards for administrators*. <https://www.hkedcity.net/article/ec-hot-post/23apr10/>.

Jenkins, H. (2017). *Digital literacy fundamentals*. <http://mediasmarts.ca/digital-media-literacy/generalinformation/digital-media-literacy-fundamentals/digital-literacy-fundamentals>.

Partnership. (2014). *21<sup>st</sup> Century skills: Framework for 21<sup>st</sup> century learning*. <https://www.p21.org/our-work/p21-framework>.

Sheninger, E. C. (2014). *Digital Leadership: changing paradigms for changing times*. Thousand Oaks Corwin: SAGE.

Thomas, S. Bateman. (2019). *M: Management*. 6<sup>th</sup> ed..  
McGraw-Hill.

Tiger. (2020). *What is digital leadership*.  
<https://www.thaiwinner.com/digital-leadership/>.

Vivattanaputi, T. (2018). *Digital Leadership*.  
<https://medium.com/@thanachartv/digital-transformation>

# การศึกษาเพื่อการเรียนรู้แนวเพลงยอดนิยมโดยใช้ทักษะของเดวิส สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันศิลปะต้าเหลียน มณฑลเหลียวหนิง

## A studying to learn popular vocal music by using Davies skills for grade 1 students, Dalian Institute of the Arts. Liaoning province

จ้าว เฉียน (Zhao Qian)<sup>1</sup> ประณต มีสอน (Pranote Meeson)<sup>2</sup>

Received: November 4, 2022

Revised: November 21, 2022

Accepted: November 29, 2022

### บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อ 1) เพื่อศึกษาเพื่อการเรียนรู้แนวเพลงยอดนิยมโดยใช้ทักษะของเดวิสสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันศิลปะต้าเหลียน มณฑลเหลียวหนิง 2) เพื่อสร้างหนังสือคู่มือ 3) เพื่อสอนร้องเพลง ป๊อปปูล่าโดยใช้ทักษะของเดวิส สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันศิลปะต้าเหลียน มณฑลเหลียวหนิง 4) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

วิธีการวิจัยเป็นแบบผสมผสานเชิงปริมาตรและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี 3 คน จาก โรงเรียนสอนร้องเพลง ทำการประเมินโดยใช้หลักสูตรการสอนของ เดวิส สอนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน ประเมินผลการสอน รวบรวมข้อมูลผลการสอน และวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงทดลองเกี่ยวกับการนำ "ทักษะของเดวิส" เข้าสู่การสอนดนตรียอดนิยมของวิทยาลัย วิธีการวิจัยการออกแบบ สร้างหลักสูตรการสอนเชิงปฏิบัติ รวมถึงการทดลองหนึ่งครั้ง

การตรวจสอบความสม่ำเสมอและประสิทธิผลของเครื่องมือ การสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาร้องเพลงป๊อปปูล่ามีระดับดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี การปฏิบัตินี้มีประสิทธิภาพช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครู และคะแนนเฉลี่ยของระดับสูงกว่า 85% ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ดีเยี่ยมหลังจากใช้ทักษะการสอนของ เดวิส ระดับการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษามีมากกว่า 80% และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

**คำสำคัญ:** ทักษะของเดวิส แนวเพลงยอดนิยม ประสิทธิภาพการสอน

### Abstract

The research objectives were 1) to study popular vocal music learning by using Davies skills for 1st year students, Dalian Institute of the Arts; 2) to create a Guidebook; 3) to teach popular vocal music by using Davies skills for 1st year students, Dalian Institute of the Arts; and 4) to measure the student achievement.

The research methodology was mixed method approach of quantitative and qualitative method. The samples were 3 senior music experts from Conservatory of Popular Music conducted the evaluation; by used Davies teaching course to teach

<sup>1</sup> นักศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี  
Master of Music Program in Music Student,  
Bangkok Thonburi University

<sup>2</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี  
Advisor, Bangkok Thonburi University

10 students in the experimental group, and assessed the teaching outcomes, gathered the teaching outcomes data, and examined the information. The research is an experimental investigation of the integration of "Davies Skills" into the study of popular music in higher education. Create practical teaching courses that include single experiment, tool validation, consistency, and effectiveness, as well as observation and participant interviews. The research findings were that popular vocal music singing students' professional level could be effectively improved. There are very high student's satisfactions. As a result of successful reforms, teachers are now more efficient in their instruction, and the professional level average score was above 85%. This after applying Davies' teaching skills, was at a very high level. The learning development levels of students have surpassed 80% and are still increasing.

**Keywords:** Davies skill, Popular vocal singing, Teaching efficiency

### Background and importance of the problem

Meng (2016) said that at present, the method used in the teaching of vocal music popular singing in colleges and universities in our country are to provide students with similar small singing platforms and sound equipment, so that students can carry out the form of live simulation singing. The teacher points out the students' singing skills and ways to improve their singing ability through repeated exercises. This method can effectively make students feel the change of sound from the perspective; as a result, practically all colleges and universities offering music instruction across the nation have embraced this concept. This pedagogical approach has helped China's colleges and universities teach more musicians, but there are some negatives as well. Due of the potential for

tension and dependence on the teacher throughout the formal performance, the pupils' continued acceptance of such a teaching technique. It significantly lowers the pupils' overall singing ability, and the teaching approach is unable to mimic the popular singing method's performance, lack of stage improvisation and audience contact concentrates all of the effort on singing abilities, which lessens the impact of the performance as a whole. The popular singing method requires performance and stage display, live cooperation, emotional skills, etc., so that the feeling of music can be Imbedded into the heart of the audience, if only pay attention to the singing skills, you can't give full play to the importance of popular singing. Such that the music skill actually improves in the artistic areas. Jiang (2011) explains that a famous vocal music educator used seven words to accurately summarize all the contents of vocal music teaching and singing, sound, emotion, character, taste, expression, nourishment and image. Sound is sound, feeling is emotion, words and characters are round, taste refers to the style and charm of singing, the table is performance, cultivation is cultural accomplishment, artistic accomplishment and musical accomplishment, like refers to stage image. In domestic art institutions, there isn't a generally excellent educational structure, teaching strategies, or instructional resources for popular singing. Many expert teachers of popular singing draw on their own vocal expertise while instructing students and the inclusion of beautiful and indigenous singing in the teaching theory. The teaching of some popular vocal music still has a lot of flaws. Luo (2012), such as the lack of systematic theoretical system of teaching methods; the excessive dependence of teaching methods on multimedia; the excessive teaching of musical instruments, which leads to the decrease of the proportion of demonstration teaching practice; the formularizations method is formulaic and the students' interest in learning music is reduced. How

to better carry out the popular singing teaching of college teachers, improve the students' professional level and the ability of stage performance, and cultivate more music talents who meet the needs of the society.

As a result, this essay aims to investigate the variables influencing the professional standing of Dalian Academy of Art in Liaoning Province and suggests ways to enhance these accomplishments.

### **Purposes of research**

1. To study popular vocal music learning by using Davies skills for 1st year students, Dalian Institute of the Arts.
2. To create a Guidebook,
3. To teach popular vocal music using Davies skills to first year students of Dalian Academy of Arts.
4. To measure the student's achievement.

### **Questions of the Research question**

How to use Davies' skills to improve the popular vocal music of students at Dalian Art Institute?

### **Research scope**

#### **Population, sample and Key informant**

**Population:** used in this study consisted of 40 for 1st year students, Dalian Institute of the Arts. Examples used in research

**Sample:** Selected of 10 for 1st year students, Dalian Institute of the Arts by purposive sampling.

**Key informant:** the researcher collected data for creating the Guidebook by interviewing 3 experts, as follows:

- 1) Professor Yu Zhengyi, popular singing department, master tutor.
- 2) Professor Sun Dafeng, Dean of the School of Popular Music, Jilin University of the Arts.

3) Pang Bo, Dean of the School of Modern Music, Shenyang Conservatory of Music.

### **Research content**

Prepare the "Davies Skills Teaching Plan", apply Davies skills to 10 students with professional problems in the first year of Dalian Academy of Art, and improve their professional level.

Part 1: Understand the work background, and introduce the knowledge focus

Part 2: Sound exercises: 1) Breathing exercises, 2) Open accent, closed accent humming exercises, 3) Bite words, words in singing exercises.

Part 3: Song Teaching: 1) Students sing according by music score, teachers corrected. 2) Teachers highlight sub skills in learners-demonstration and singing works. 3) Students perform multiple exercises through their understanding of the demonstrated sub-skills

Part 4: Works singing: 1) Students through each sub-skill practice, the teacher corrected one by one, to analyze and conduct the artistic processing of work emotion. 2) Students combine early talents and practice them repeatedly until they have mastered the entire skill set.

### **Time scope**

Academic Year 2021

### **Variables to be researched**

1. Independent variable is Guidebook for teaching popular vocal music by using Davies skills for 1st year students, Dalian Institute of the Arts created by the researcher.

2. Dependent variables are

2.1 Measuring student achievements for 1st year students, Dalian Institute of the Arts, and

2.2 Student satisfaction with the teaching and learning

### **Research tools**

The research tools are as follows:

1. Guidebook for popular vocal music teaching by using Davies skills for 1st year students, Dalian Institute of the Arts.

2. The learning management plan is used in conjunction with Guidebook are as follows:

Prepare the "Davies Skills Teaching Plan", apply Davies skills to 10 students with professional problems in the first year of Dalian Academy of Art, and improve their professional level.

Part 1: Understand the work background, and introduce the knowledge focus.

Part 2: Sound exercises. 1) Breathing exercises. 2) Open accent, closed accent humming exercises. 3) Bite words, words in singing exercises.

Part 3: Song Teaching: 1) Students sing according by music score, teachers corrected. 2) Teachers highlight sub skills in learners-demonstration and singing works. 3) Students perform multiple exercises through their understanding of the demonstrated sub-skills.

Part 4: Works singing: 1) Students through each sub-skill practice, the teacher corrected one by one, to analyze and conduct the artistic processing of work emotion. 2) Students connect child skills and practice multiple times until they can master the complete skills. 3. Student learning achievement test. 4. The student's satisfaction with teaching and learning.

### Terminology definition

Davies teaching skills (Davies, 1971, pp. 50-56) put forward the concept of practical skills development. Most skills contain a large number of small skills. It is a big skill to train learners to learn these small skills. This will help learners get better and faster grades.

### Expected benefits

1. Davies' teaching practice is an important way in music teaching, which can effectively improve

the teaching quality and guide the development of music industry.

2. Further improve their own teaching level, learn from each other and exchange.

### Research conceptual framework

The conceptual framework of this study is derived from the theoretical framework, which shows the relationship between input and output of education. These inputs include teachers' application of Davies' teaching methods, and the output is expressed through professional level test performance. The introduction of teaching skills, standardized exercises and standardized examinations has a direct impact on the performance of students' professional level improvement.

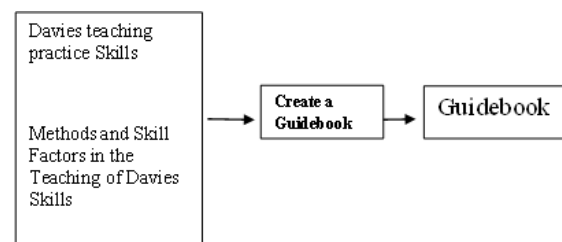


Figure 1: Conceptual Framework

### Research Method

The research is an experimental investigation of the integration of "Davies Skills" into the study of popular music in higher education. Design research methods; create practical teaching courses including single experiment, validation, consistency and effectiveness of tools, observation and interviews with trial participants.

The observation results target the experimental research of students' intonation grasp, tone conversion, rhythm grasp, music sense grasp and stage performance. The descriptive study, explained by the researchers, summarized as follows:

### 1. Construction of research tools

In this research, data collection tools were used as follows:

- Guidebook
- Lesson plan
- Student achievement assessment form
- Student satisfaction assessment form
- Assessment Guidebook for 3 experts
- Expert interview form

### 2. Design of Davies Teaching Skills Course

From the information obtained from the study of documents relevant research and interviews with 3 experts, the researcher gathered the data and used it to create a Guidebook with the approval of the advisor. The researcher brought the Guidebook to 3 experts to assess the accuracy of the content.

The researcher created a Lesson plan complete with guidebook content. And set a schedule on the day time to teach

3. Research plan: The researcher has carried out the research plan, as follows:

Table 1: The research process

| The research methods/Implement                                                            | Study Program Duration (month) |   |   |   |   |   |      |   |   |    |    |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|---|---|---|---|---|------|---|---|----|----|----|
|                                                                                           | 2021                           |   |   |   |   |   | 2022 |   |   |    |    |    |
|                                                                                           | 1                              | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7    | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 |
| Review and data collection (Observations)                                                 | ←                              | → |   |   |   |   |      |   |   |    |    |    |
| Ask an expert about Pop vocal singing (Individual interview)                              |                                | ← | → |   |   |   |      |   |   |    |    |    |
| Create a pop vocal guidebook (validation) (IOC)                                           |                                | ← | → |   |   |   |      |   |   |    |    |    |
| Improve the lesson plans according to the popular vocal music guidebook(validation) (IOC) |                                |   | ← | → |   |   |      |   |   |    |    |    |
| Course experiments (15 weeks)                                                             |                                |   |   |   |   |   |      |   |   |    |    |    |
| the assessment results (Examination plan)                                                 |                                |   |   |   |   |   |      |   |   |    |    |    |
| Students' satisfaction (Students' satisfaction table)                                     |                                |   |   |   |   |   |      |   |   |    |    |    |
| Data analysis (Table, percentage)                                                         |                                |   |   |   |   |   |      |   |   |    |    |    |
| Conclusion and discussion (From experts and teachers)                                     |                                |   |   |   |   |   |      |   |   |    |    |    |

Table 2: Course Schedule

| No. | Learning content                                                                                                                  |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1   | Import the vocal work background (5 minutes)                                                                                      |
| 2   | Music presentation for students (5 minutes)                                                                                       |
| 3   | Students sang the work to the score (5 minutes)                                                                                   |
| 4   | Teachers correct and demonstrate the skills demonstrated by the students (10 minutes)                                             |
| 5   | Students practice on the entire work (5 minutes)                                                                                  |
| 6   | Teachers give specific demonstrations on the key parts, and students practice the key parts (8 minutes)                           |
| 7   | Teachers give specific demonstrations on the difficult part, and students demonstrate exercises on the difficult part (5 minutes) |
| 8   | Summarize this class focus (3 minutes)                                                                                            |

Table 2 Course schedule, it consists of 13 class periods and 8 steps per session to guide the researchers in the intervention, as detailed in Table 1, to use it in the study management plan.

### Research Results

In this paper, 10 students of popular vocal music singing in Dalian Academy of Art of Liaoning Province were trained in Davies teaching skills. In the fifth, tenth, and fifteenth weeks of the course, the feasibility evaluation table using the Davies Teaching Skills Practice Evaluation Standard (Table 4), According to the evaluation criteria, the performance of 10 students was recorded as "questionnaire on the feasibility of singing etudes in popular music "(Table 3)," Feasibility assessment form of curriculum plan "(Table 4), Davies teaching skills training is evaluated by comparison analysis to determine whether it is practical and to raise students' professional levels.

1. The results and programs of popular singing students in the School of Music of Dalian Academy of Arts after studying through Davies pedagogy

Table 3: Formative test and Summary test

| <i>Serial</i> |                              |           |      |             |           |      |                    |           |      |                            |           |      |
|---------------|------------------------------|-----------|------|-------------|-----------|------|--------------------|-----------|------|----------------------------|-----------|------|
| <i>number</i> | <i>Formative test scores</i> |           |      |             |           |      |                    |           |      | <i>Summary test scores</i> |           |      |
|               | The first test               |           |      | Second test |           |      | A total of 2 tests |           |      | %                          | $\bar{X}$ | S.D. |
|               | %                            | $\bar{X}$ | S.D. | %           | $\bar{X}$ | S.D. | %                  | $\bar{X}$ | S.D. |                            |           |      |
| S1            | 80                           | 4         | 0.48 | 84.4        | 4.2       | 0.34 | 82.2               | 4.1       | 0.41 | 91                         | 4.56      | 0.28 |
| S2            | 78.8                         | 3.94      | 0.37 | 84.4        | 4.2       | 0.25 | 81.65              | 4.07      | 0.31 | 93.3                       | 4.67      | 0.24 |
| S3            | 84.4                         | 4.2       | 0.25 | 86.7        | 4.3       | 0.24 | 85.55              | 4.25      | 0.25 | 93.3                       | 4.67      | 0.24 |
| S4            | 80                           | 4         | 0.47 | 83.3        | 4.17      | 0.41 | 81.65              | 4.09      | 0.44 | 91                         | 4.56      | 0.44 |
| S5            | 77.8                         | 3.89      | 0.39 | 78.9        | 3.9       | 0.44 | 78.35              | 3.9       | 0.42 | 86.7                       | 4.3       | 0.24 |
| S6            | 74.4                         | 3.72      | 0.58 | 77.8        | 3.9       | 0.46 | 76.1               | 3.81      | 0.52 | 81                         | 4.1       | 0.37 |
| S7            | 80                           | 4         | 0.41 | 82.2        | 4.1       | 0.31 | 81.1               | 4.05      | 0.36 | 85.6                       | 4.28      | 0.25 |
| S8            | 77.8                         | 3.89      | 0.31 | 77.8        | 3.89      | 0.31 | 77.8               | 3.89      | 0.31 | 83.3                       | 4.18      | 0.33 |
| S9            | 77.8                         | 3.89      | 0.31 | 78.9        | 3.9       | 0.37 | 78.35              | 3.9       | 0.34 | 85.6                       | 4.28      | 0.34 |
| S10           | 75.6                         | 3.78      | 0.25 | 78.9        | 3.9       | 0.28 | 77.25              | 3.84      | 0.27 | 84.4                       | 4.2       | 0.25 |
| Over all      |                              |           |      |             |           |      | 80                 | 3.99      | 0.36 | 87.5                       | 4.38      | 0.29 |

From Table 3 Formative test and Summary test, there are four of them:

1) The popular vocal guide book that is suited for raising pupils' professional level is screened out by the popular music teaching talent training program.

2) Provides a lesson plan for teaching popular music using the Davies method.

3) This teaching plan takes the student experimental group as the experimental object.

4) Results of achievement exams on the effectiveness of lesson plans:

The first test was administered after week 4 classes, scoring a percentage of 78.66% with a mean ( $\bar{X}$ ) of 3.93, S.D. = 0.38;

The second test was administered at week 8 with a scoring percentage of 81.33% and an average ( $\bar{X}$ ) of 4.05, S.D. = 0.34;

The percentage of formative score (first test & second test) was 80%, the mean ( $\bar{X}$ ) of was 3.99, and the total S.D. was 0.36;

Three tests or summative tests were performed at week 12 with a scoring percentage of 87.5% and a mean ( $\bar{X}$ ), of 4.38, S.D. = 0.29

When formative and summative scores are compared, they come out to 80% and 87.5%, respectively, showing that the students are making significant progress toward their learning goals.

The comparative analysis of formative and summative results shows that the teaching plan is effective.

2. The researchers selected the popular vocal guidebook from the evaluation of the teaching requirements. From the nine aspects of word biting, breath, emotion, song difficulty, stage performance, to evaluate the effectiveness

of students' professional improvement through the form of practical examination, and invite experts to

evaluate the effectiveness of the assessment scale.

Table 4: Feasibility assessment of the Davies skills teaching assessment scale for improving students' professional skills

| Content                   | Mr.Yu | Mr.Sun | Mr.Pang | A combined | assessment |
|---------------------------|-------|--------|---------|------------|------------|
| 1. pronunciation practice | 1     | 1      | 0       | 2          | 0.66       |
| 2. Emotional expression   | 1     | 1      | 1       | 3          | 1          |
| 3. Song difficulty        | 0     | 1      | 1       | 2          | 0.66       |
| 4. Song integrity         | 1     | 1      | 1       | 3          | 1          |
| 5. Rhythm                 | 1     | 1      | 1       | 3          | 1          |
| 6. Intonations            | 1     | 1      | 1       | 3          | 1          |
| 7 Style control           | 1     | 1      | 0       | 2          | 0.66       |
| 8. Stage presence         | 1     | 0      | 1       | 2          | 0.66       |
| 9. Maintain breath        | 1     | 1      | 1       | 3          | 1          |
| A combined                | 8     | 8      | 7       | 23         |            |
| On average                |       |        |         |            | 0.85       |

Table 4: Feasibility assessment of the Davies skills teaching assessment scale for improving students' professional skills of these exercises, five scored 3 points, four scored 2 points, and nine exercises achieved an average efficiency of 85%, meaning that this group of exercises is effective.

3. The researchers designed a student satisfaction questionnaire, with nine entries, including assessing students' satisfaction with teachers' teaching methods, music class content, after-class practice, vocal music progress, and class frequency. The student satisfaction survey's feasibility evaluation form.

Standard values of the IOC student satisfaction survey assessment form 0.8, indicates that the student satisfaction survey is feasible and effective.

As can be seen from table 5, the level of 9 students' opinions is as follows:  $\bar{(x)} = 5$  students, 4.9= 5 students. Therefore, it can be concluded that the teaching plan is effective. The students are satisfied with the lesson plan. It can be seen from the above five tables that the formative score accounts for 80% and the summative score for 87.5%.The analysis results show that the overall professional level scores of students are improving, and the teaching plan is effective. The results of students' opinions on learning using the lesson plan show that the mean value  $\bar{(x)} = 4.94$ , S.D.= 0.05. The results show that the students learning satisfaction is at a good level.

Table 5: Student satisfaction

| serial number | item                                                            | The level of student opinion |     |     |     |     |     |     |     |     |     | $\bar{X}$ | S.D. | The level of student opinion |
|---------------|-----------------------------------------------------------------|------------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----------|------|------------------------------|
|               |                                                                 | S1                           | S2  | S3  | S4  | S5  | S6  | S7  | S8  | S9  | S10 |           |      |                              |
| 1             | Do you like vocal lessons once a week ?                         | 5                            | 5   | 5   | 4   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 4.9       | 0.3  | Very much                    |
| 2             | Do you like the song the teacher chose for you?                 | 5                            | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5         | 0.0  | Favorite                     |
| 3.            | Do you like your vocal music teacher?                           | 5                            | 5   | 5   | 5   | 5   | 4   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5         | 0.0  | Favorite                     |
| 4             | Do you like the way of your vocal music teacher teaching?       | 4                            | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 4.9       | 0.3  | Very much                    |
| 5             | Do you like the teacher's teaching method?                      | 5                            | 4   | 4   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 4.8       | 0.4  | Very much                    |
| 6             | Do you think the teaching exercise suits you?                   | 5                            | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5         | 0.0  | Favorite                     |
| 7             | Do you think vocal music has made great progress?               | 5                            | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5         | 0.0  | Favorite                     |
| 8             | Would you like to practice singing exercises after class        | 5                            | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5         | 0.0  | Favorite                     |
| 9             | Do you like vocal music lessons?                                | 5                            | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5         | 0.0  | Favorite                     |
| 10            | Did you think this lesson helpful for you to apply for singing? | 5                            | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   | 5         | 0.0  | Favorite                     |
| overall       |                                                                 | 4.9                          | 4.9 | 4.9 | 4.9 | 5.0 | 4.9 | 5.0 | 5.0 | 5.0 | 5.0 | 4.94      | 0.05 |                              |

### Student satisfaction results

Results of the student satisfaction after learning:

This result shows that the students are satisfied with the learning using this lesson plan. Therefore, the results of this study are consistent with the research purpose are:

- 1) Effectively improve the professional level of popular vocal music singing students
- 2) Student satisfaction is very good.
- 3) Effective reforms have improved the teaching efficiency of teachers.

Before using Davies' practical skills model, students' professional skills are in need of improvement; we randomly selected 10 students with professional problems out of 40 students, and the average score of professional level was above 85%, which was at an excellent level, after using Davies skills teaching. Comparing basic skills from various angles reveals that among them, the scores of 10 randomly chosen out of 40 students

have significantly improved. Some students are affected by congenital voice conditions or basic skills, but the overall professional level is still changing in the upward direction. It shows that it is effective to practice popular singing by letting students learn and demonstrate. The researchers demonstrated it before letting students practice each time, and the average level of each group improved in the stage test after each teacher conducted the research mode. Overall, the development level of the students' learning has reached more than 80% and keeps rising.

### Discussion

Through a questionnaire survey of students and teachers involved in this survey, it is found that after using Davies skills teaching method, students' enthusiasm and preference for courses is significantly higher than using traditional teaching methods, and they can develop their professional skills more effectively. The

effectiveness of the teacher's lessons can be improved. Due to their own experience, they are better able to teach the skills needed by society quickly and efficiently. The skills and information that students need to quickly transition into the social stage can be acquired by them more successfully. Regarding the overall curriculum as well as the curriculum plan, student satisfaction with the Davies teaching technique is quite good.

Teaching musical skills, learners may need time to become proficient in any skill. Therefore, the students can learn more music, think about music, experience music, and master more details if the teacher can break up many complexes works into smaller abilities and allow the students practice in the order of difficulty and easy. The results of this study allowed researchers to find the essence of teaching popular singing practices, following procedures to keep them focused and persistent. In other fields of research, the corresponding good experimental results have also been obtained, such as: According to Thammathorn's (2014) study on the long drum skills of 5 students from Prathomsuksa of Wat Pariwat school, A statistically significant difference was found in the practical skills of grade 5 students at Parivas School at .01 level, with Davies scores higher than the long drum practice skills taught by the Davies teaching model. Repetition of practice by children themselves will lead to better development and memorization in practice than teaching without children.

### Suggestions

From research on a studying to learn popular vocal music by using Davies skills for the first year, Dalian Institute of the Arts, Liaoning Province the researcher has the following suggestions:

### 1. Suggestions for applying the research results

In applying the results of the research to help teachers, teachers must understand and should study the steps of the teaching process in detail. Because the researcher takes into account the development of learners to excel in singing, especially popular songs.

Measurement and evaluation of student performance will reveal to the teacher whether or not the student has advanced. And the assessment of student satisfaction with teaching and learning, the results of the assessment will help teachers to improve their teaching in the future.

### 2. Suggestions for future research

The concept of this research should be used to study and research on teaching other musical instruments. There should be a new media advancement or innovation employed for education. An improved comprehension of music aesthetics will be attained

### References

- Cao, R. (2011). *The inheritance and innovation of Western popular music*. Northeastern Normal University.
- Davies, C. (2008). *Study and teaching in the laboratory*. Teaching Guide/Lab.
- Jiang, F. (2011). *Selection of Vocal Music (Episode 1)*. Henan Normal University.
- Kanchanapradit, J. (2011, July - December). The study of a development of khluy-peang-or skill through davies' instruction model for psychomotor domain and establishing virtue of the attempt in 863382 Thai music skill II. *The Journal of Fine Arts, Khon Kaen University*. 3(2), 2011.
- Liping, B. *On singing. Qiaofu new sound*. (2001, Feb 22) <https://scholars.in>.

- Luo, Y. (2006). *Evaluation of Academic Performance in Music Performance*. Shaanxi Normal University.
- Meng, B. (1996). *The Formation and Development of Chinese Piano Culture*. Huale Publishing House.
- Meng, D. (2016). Research and practice of popular singing in college vocal music teaching. *Contemporary music*, 24-25.
- Office of the Ministry of Education. (2006). *Instructional Outline of the Compulsory Course for Undergraduate Major in Musicology (Teacher Education) in National Colleges and Universities*. Teaching Arts department.
- Ren, H. (2010). *Study of popular singing teaching*. Northeastern Normal University.
- Sukso, N. (2015). The application of Davies practical skills teaching model in Basic Network System Course, *Chiang Mai Shangan Cooking Technology Institute*, 43-45.
- Thammathom, K. (2014) study on the long drum skills of 5 students from Prathomsuksa of Wat Pariwat school, Bangkok: Ramkhamhaeng University Press.
- Wang, Y. (2020). *Standard for popular music*. *Hai*, (12), 48-49.

**การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง  
แบบร่วมมือ โรงเรียนบ้านนายผล (แม้นสุวรรณอุปถัมภ์)**  
**Development of preschool children's social behavior through cooperative  
outdoor activities at Bannaipol School (Maensuwan Auppatham)**

ณัฐนิชา ขาววิราช (Natnicha Khawwirach)<sup>1</sup> อัญชลี ไสยวรรณ (Unchalee Saiyawan)<sup>2</sup>

จินตนา สุขสำราญ (Jintana Suksumran)<sup>3</sup>

Received: July 30, 2022

Revised: August 21, 2022

Accepted: August 31, 2022

**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ 2) ศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านนายผล (แม้นสุวรรณอุปถัมภ์) จำนวน 60 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มเจาะ จำนวน 13 คน การวิจัยนี้เป็นแบบเชิงทดลอง แผนการทดลอง แบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียว ระยะเวลาในการทดลอง 7 สัปดาห์ เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือมีค่าความสอดคล้องที่ 0.67-1 และแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่นที่ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัย พบว่า 1) พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือมีแนวโน้มสูงขึ้น

**คำสำคัญ:** พฤติกรรมทางสังคม, การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ, เด็กปฐมวัย

**Abstract**

The purposes of this research were to: 1 ) compare preschool children's social behavior before and during the implementation of cooperative outdoor activities, and 2 ) study the changing trend of preschool children's social behavior during the implementation of cooperative outdoor activities. The population in this research were 60 preschool children, boys and girls, aged 4-5 years who studied in Kindergarten year 2 in the 1<sup>st</sup> semester of the academic year 2021 at Bannaipol school (Maensuwan Auppatham) The researcher therefore selected a voluntary sample of 13 children. This research was an experimental research design with one-group time-series method. The experiment took 7 weeks. The research instruments were cooperative outdoor

<sup>1</sup> นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

M.Ed. Student, Phranakhon Rajabhat University

<sup>2</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Advisor, Phranakhon Rajabhat University

<sup>3</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Advisor, Chandrakasem Rajabhat University

activities lesson plans with the IOC of 0.67-1 and preschool children's social behaviour observation form with the reliability of 0.85. The statistics used to analyse the data were mean, standard deviation and one-way repeated-measures ANOVA.

The research findings revealed that 1) the preschool children's social behavior during the implementation of cooperative outdoor activities was higher than before the experiment at the statistical significance level of .05 and 2) the trend of the preschool children's social behavior during the implementation of cooperative outdoor activities was higher.

**Keywords:** Social behavior, Cooperative Outdoor activities, Preschool children

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย เป็นการวางรากฐานการพัฒนานุคลิกภาพของเด็ก ส่งผลต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เคารพผู้อื่นบนพื้นฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตย เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้เด็กค้นพบวิธีการจัดการพฤติกรรมทางสังคม และทำให้เด็กตระหนักว่าตนเองก็เป็นคนสำคัญ มีความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับผู้คนรอบตัวเพื่อที่จะเล่นกับผู้อื่นได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี ให้ความสำคัญและได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เด็กแสดงออกทางสังคมในมาตรฐานของหลักสูตร ด้านสังคม ได้แก่ มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 26) ดังนั้น การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย มีความสำคัญต่อการวางรากฐานการพัฒนานุคลิกภาพของเด็ก การปรับตัวเข้ากับผู้คนรอบตัวได้เพื่อที่จะเล่นกับผู้อื่นได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานสำคัญของสังคมที่เป็นประชาธิปไตย

การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ของโรงเรียนบ้านนายผล (แม้นสุวรรณอุปถัมภ์) พบว่า โรงเรียนมีนโยบายในการส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมให้เหมาะสม ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนบ้านนายผล (แม้นสุวรรณอุปถัมภ์) จากการสัมภาษณ์ กรมกรมล ฮองกุล และอัญชลี จุลพรรค สรุปได้ว่า สาเหตุของปัญหาดังกล่าวเกิดจากเด็กขาดประสบการณ์ในการใช้ทักษะทางสังคมเนื่องจากการจัดประสบการณ์ของครูในการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อการทำกิจกรรมกลุ่มยังน้อยเกินไป ส่งผลให้การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมไม่พัฒนาเท่าที่ควร ควรพยายามลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทางสังคมให้น้อยลง กรมกรมล ฮองกุล (สัมภาษณ์, 2563: 8 มิถุนายน) กล่าวว่าการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนบ้านนายผล (แม้นสุวรรณอุปถัมภ์) ควรพัฒนาด้านพฤติกรรมสังคมทางบวกเพื่อให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และจากการศึกษาของผู้วิจัยเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

การบริหารจัดการเป็นหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงขึ้นอยู่กับศักยภาพของโรงเรียน และครูในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และผู้ปกครองเพื่อร่วมมือกันส่งเสริมการเรียนรู้และพฤติกรรมทางสังคมของเด็กทั้งในและนอกโรงเรียน ดังนั้นความร่วมมือของผู้บริหาร ผู้ปกครองและครู มีความสำคัญ ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก

แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยเกิดขึ้นภายใต้การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผ่านการเล่น ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ การจัดการเรียนรู้เป็นแบบเด็กได้ลงมือกระทำ/การปฏิบัติผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหว เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี และมีทักษะชีวิต ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้และทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 59-60) ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีหลายวิธี

ได้แก่ การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ การจัดกิจกรรมเล่นิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง การจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อพัฒนาการของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ดังนั้นผู้วิจัยสนใจนำวิธีการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้

การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ออกกำลังกายและเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระนอกห้องเรียน ได้เล่นร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ และเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นร่วมกันแบบร่วมมือ เกิดทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน กระบวนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือประกอบด้วย ขั้นตอน 1) กระตุ้นจิตใจที่เด็กและครูอบอุ่นร่างกายด้วยการวิ่ง การกระโดด และผ่นคลายร่างกาย ขั้นตอน 2) การวางแผนบทบาทหน้าที่ซึ่งครูอธิบายการใช้อุปกรณ์และวิธีการเล่นเกม และสร้างสถานการณ์ให้เกิดความขัดแย้งโดยใช้เกมร่วมกัน สนทนาวางแผนบทบาทหน้าที่และข้อตกลงในการเล่น ขั้นตอน 3) การร่วมปฏิบัติกิจกรรม และขั้นตอน 4) การสะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งเด็กและครูสะท้อนความคิดเห็นร่วมกันโดยครูตั้งคำถาม เช่น เด็ก ๆ รู้สึกอย่างไร และคิดว่าได้ประโยชน์อะไรจากการเล่นเกมนี้บ้าง ซึ่ง สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2559, หน้า 82) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และเพื่อนร่วมวัยในระยะแรกของวัยอนุบาล เด็กมักจะชอบเล่นคนเดียว แต่เมื่อโตขึ้นจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้นจะมีการร่วมมือเป็นมิตร และมีความเข้าใจในความรู้สึกของเพื่อนเพิ่มขึ้น จากการสังเกตเด็กเวลาเล่น พบว่าเด็กอายุ 4 ขวบ จะใช้แรงเสริมในการปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน โดยการนั่งฟัง การยอมรับเพื่อน โดยการแสดงความรัก และคำชมเชย พัฒนาการสังคมของเด็กมีผลมาจากการเลี้ยงดูเพื่อสนับสนุนและให้แรงเสริมพฤติกรรมเด็กด้วยความรักและความอบอุ่น ทำให้เด็กกล้าที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และเพื่อนร่วมวัย และผู้วิจัยได้ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนอื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย เพราะเด็กได้ลงมือกระทำ / การปฏิบัติผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหว เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น

จากความสำคัญและปัญหาตามที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจและตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ เพื่อเป็นประโยชน์และนำไปพัฒนาเด็กให้มีพฤติกรรมทางสังคมโดยการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการใช้การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างการใช้การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ

### ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านนายผล (แม่สุวรรณอุปถัมภ์) จำนวนทั้งหมด 60 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยโดยวิธีการสุ่มเจาะ จำนวน 13 คน

ข้อจำกัดการวิจัย ด้วยมีสถานการณ์โรคระบาดโควิด – วิธีการทำงานเปลี่ยนเป็นยุค New Normal นักเรียนอนุบาลไม่สามารถเดินทางมาโรงเรียนได้ การจัดประสบการณ์เป็นแบบออนไลน์ ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มเจาะ จำนวน 13 คน เป็นเด็กที่ผู้ปกครองมีสื่ออุปกรณ์พร้อมในการเรียนออนไลน์

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ
2. แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

#### แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แผนการทดลองแบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียว (One - Group Time - Series Design) ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสังเกตพฤติกรรมทางสังคม ระหว่างการทดลอง ดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

| ก่อนทดลอง      | ระหว่างการทดลอง                                                                                                                                                              |
|----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| O <sub>0</sub> | X <sub>1</sub> , O <sub>1</sub> , X <sub>2</sub> , O <sub>2</sub> , X <sub>3</sub> , O <sub>3</sub> , X <sub>4</sub> , O <sub>4</sub> , ..., X <sub>7</sub> , O <sub>7</sub> |

เมื่อ O<sub>0</sub> แทน พฤติกรรมทางสังคม ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง

X<sub>1</sub>, X<sub>2</sub>, X<sub>3</sub>, ..., X<sub>7</sub> แทน การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ 7 สัปดาห์

O<sub>1</sub>, O<sub>2</sub>, O<sub>3</sub>, ..., O<sub>7</sub> แทน การสังเกตพฤติกรรมทางสังคม ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการทดลองหลาย ๆ ครั้ง คือเป็นระยะเวลา 7 ครั้ง

การดำเนินการตามแบบแผนการทดลอง

1. การดำเนินการทดลองครั้งนี้ดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี จำนวน 13 คน เป็นเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ในวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันละ 40 นาที เวลา 10.00-10.30 น. โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองดังนี้

2. ผู้วิจัยเตรียมทำการวิจัย โดยประสานกับผู้ปกครอง แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย สรรวจความพร้อมของผู้ปกครอง จากนั้นผู้ปกครองแจ้งความสมัครใจนำลูกเข้าร่วมการทดลอง

3. ผู้วิจัยให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยี การเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่บ้านที่สอดคล้องกับแผนการจัดกิจกรรมของผู้วิจัย ในการดูแลเด็กระหว่างทำกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมกับลูกและการจัดหาเด็กเพื่อร่วมทำกิจกรรม และช่วยบันทึกพฤติกรรมของเด็กด้วยวิดีโอ และส่งข้อมูลกลับมาให้ผู้วิจัย

4. ผู้วิจัยส่งแผนการจัดกิจกรรมไปให้ผู้ปกครอง และประสานกับผู้ปกครองเพื่อเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้พร้อมก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมทุกครั้ง

5. เก็บรวบรวมข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยบันทึกวิดีโอแล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

6. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือเป็นเวลา 7 สัปดาห์และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตโดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น บันทึกข้อมูลโดยใช้การบันทึกภาพ

เคลื่อนไหว (วิดีโอ) จนสิ้นสุดการทดลอง บันทึกการสังเกตโดยผู้วิจัย

7. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือจำนวน 21 เกม ใช้ระยะเวลา 7 สัปดาห์

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างมีรายละเอียดดังนี้

1. จัดเก็บข้อมูล (Baseline data) ก่อนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยบันทึกข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาด้วยวิดีโอของผู้วิจัยและผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง การบันทึกพฤติกรรมโดยการใส่ตัวเลขลงในแบบสังเกต ตามการแสดงพฤติกรรมด้านพฤติกรรมทางสังคม เมื่อบันทึกการสังเกตครบ 3 ครั้ง คือ วันจันทร์ อังคาร พุธ วันละ 40 นาที เกณฑ์การประเมินเป็นระดับคะแนน ตามคู่มือการประเมินดังนี้

3 คะแนน หมายถึง ดี: เด็กแสดงพฤติกรรมทางสังคมได้เอง

2 คะแนน หมายถึง พอใช้: เด็กแสดงพฤติกรรมทางสังคมเมื่อมีผู้ชี้แนะ

1 คะแนน หมายถึง ควรส่งเสริม: เด็กไม่แสดงพฤติกรรมทางสังคม

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือเป็นเวลา 7 สัปดาห์ๆละ 3 วัน วันละ 40 นาที

3. เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 คน โดยสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือเป็นกลุ่ม เป็นเวลา 7 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน วันละ 40 นาที ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคลตลอดช่วงเวลากการทดลองด้วยตนเองและบันทึกพฤติกรรมด้านพฤติกรรมทางสังคม ถ้าเกิดพฤติกรรมด้านพฤติกรรมทางสังคมให้ใส่ตัวเลข 3 , 2,

1 ในช่วงเดิมตามจำนวนครั้งที่เกิดพฤติกรรม เมื่อบันทึกการสังเกตครบ 3 ครั้ง คือ วันจันทร์ อังคาร พุธ วันละ 40 นาที นำคะแนนความถี่ของพฤติกรรมที่ปรากฏมาประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดตามคู่มือการประเมิน

4. เมื่อสิ้นสุดในแต่ละสัปดาห์ที่ 1 ถึง 7 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานทุกด้าน และระหว่างการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ

5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมก่อน และระหว่าง การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ วิเคราะห์ผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการสังเกตพฤติกรรมทั้ง 7 ครั้ง ด้วยวิธีการทางสถิติ

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมทางสังคมเด็กปฐมวัย ก่อนและระหว่างทำการทดลองในแต่ละสัปดาห์ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมทางสังคม โดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเมื่อมีการวัดซ้ำ (One-Way Repeated - measure ANOVA)

#### ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบการวัดซ้ำของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดปรากฏในตาราง 2 และตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ

| พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย | ก่อนจัดกิจกรรม | ระยะเวลา (สัปดาห์) |       |       |       |       |       |       |
|-------------------------------|----------------|--------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
|                               |                | 1                  | 2     | 3     | 4     | 5     | 6     | 7     |
| z                             | 8.76           | 15.32              | 16.13 | 17.26 | 19.02 | 19.56 | 21.31 | 23.48 |
| S.D.                          | 2.04           | 2.67               | 2.27  | 1.65  | 1.06  | 0.78  | 1.50  | 1.06  |

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 2 ปรากฏว่า ก่อนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมเท่ากับ 8.76 และระหว่างการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ แต่ละสัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 7) มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 15.32 , 16.13 , 17.26 , 19.02 , 19.56 , 21.31 และ 23.48 คะแนน ตามลำดับ แสดงว่า ระหว่างการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบการวัดซ้ำของคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ

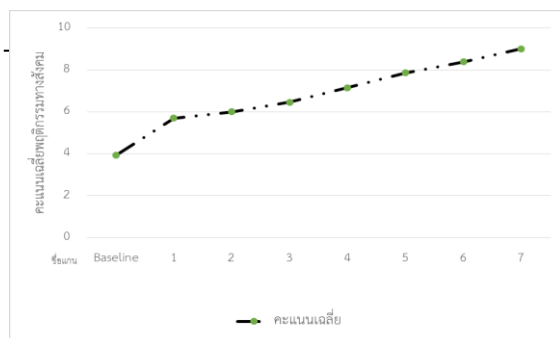
| แหล่ง           | SS        | df | MS        | F          |
|-----------------|-----------|----|-----------|------------|
| ระหว่างเงื่อนไข | 32251.658 | 1  | 32251.658 | 7021.467 * |
| ความคลาดเคลื่อน | 55.120    | 12 |           |            |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำตามตาราง 3 ปรากฏว่า พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย มีค่าแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ และระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือมีพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ

ตอนที่ 2 การแสดงเส้นภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ เพื่อให้เห็นแนวโน้มของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

จึงนำค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยมาเขียนเป็นเส้นกราฟ ผลปรากฏดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กราฟเส้นแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือในภาพรวม

หมายเหตุ Baseline หมายถึง ข้อมูลพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนทดลอง

จากภาพประกอบ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงระหว่างการทดลองสูงขึ้นตลอดระยะเวลา 7 ครั้ง จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ จากผลการสังเกต 7 ครั้ง

### อภิปรายผล

1) ด้านการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 สอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ออกกำลังกายและเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระนอกห้องเรียน ได้เล่นร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ และเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นแบบร่วมมือกับเด็กหรือเพื่อนต่างวัย สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กล่าวว่า เด็กอายุ 4-5 ปี สามารถเล่นและทำกิจกรรมกับเด็กและเพื่อนต่างวัยได้ สามารถมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงได้ สามารถ

เป็นผู้นำผู้ตามได้ และสามารถแสดงการประนีประนอมแก้ปัญหาโดยปราศจากความรุนแรงได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, หน้า 61)

การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือเป็นเกมที่เหมาะสมกับวัยของเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีพัฒนาการการเล่นเป็นกลุ่ม การเล่นกับผู้อื่นส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมมีความถี่สูงขึ้นเรื่อย ๆ กระบวนการจัดกิจกรรมมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 กระตุ้นกายใจที่เด็กและครูอบอุ่นร่างกายด้วยการวิ่ง การกระโดด และผ่อนคลายร่างกาย ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนบทบาทหน้าที่ ซึ่งครูอธิบายการใช้อุปกรณ์ และวิธีการเล่นเกม และสร้างสถานการณ์ให้เกิดความขัดแย้งโดยใช้เกมร่วมกันสนทนา วางแผนบทบาทหน้าที่และข้อตกลงในการเล่น ขั้นตอนที่ 3 การร่วมปฏิบัติกิจกรรม และขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งเด็กและครูสะท้อนความคิดเห็นร่วมกันโดยครูตั้งคำถาม เช่น เด็ก ๆ รู้สึกอย่างไร และคิดว่าได้ประโยชน์อะไรจากการเล่นเกมนี้บ้าง การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือตั้งแต่ขั้นตอนที่ 3 ถึงขั้นตอนที่ 4 สามารถช่วยส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมให้เด็กได้เล่นและทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้เด็กเกิดการช่วยเหลือ แบ่งปัน ผู้นำผู้ตาม การยอมรับฟัง และแสดงความคิดเห็นของเพื่อนต่างวัยได้ สอดคล้องกับแนวคิดของสลาวิน จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Slavin, Johnson & Johnson อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี 2562, หน้า 99-104) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือส่งผลต่อความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธนากร เทียมทัน (2557, หน้า 50) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้วัสดุท้องถิ่น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง โดยใช้วัสดุท้องถิ่นระหว่างการทดลอง มีพฤติกรรมความร่วมมือสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง โดยใช้วัสดุท้องถิ่นมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

สูงขึ้น ในทำนองเดียวกัน สุมาลี บัวหลวง (2557, หน้า 104) ได้ศึกษาค้นคว้า พบว่า การใช้เกมการเล่น กลางแจ้งส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย และพบว่าคะแนนพฤติกรรมร่วมมือโดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์ เด็กปฐมวัยสามารถการปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลง การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ โดยมีความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้น

2) ด้านการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจาก กิจกรรมย่อยๆของแต่ละขั้นตอนการสอนทำให้เด็กเกิดปฏิสัมพันธ์กับเด็ก หรือเพื่อนต่างวัยที่เล่นด้วยกันหลายๆครั้งสอดคล้องกับของความคิดเห็นของ ญัฐพร สุดดี (2562, หน้า 20) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของพฤติกรรมทางสังคม ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นและมีทักษะในการปรับตัวในสังคม สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีความเป็นตัวของตัวเอง และรู้จักกาลเทศะ ซึ่งพฤติกรรมทางสังคมในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การกระทำระหว่างบุคคล จะแสดงออกมาในลักษณะโต้ตอบหรือการกระทำเป็นพฤติกรรมที่แสดงของบุคคลหนึ่งสามารถส่งผลต่อความคิด ความรู้สึกให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมให้เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมทางสังคม ประกอบด้วย เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่เพื่อนต่างวัย เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม และการประนีประนอมแก้ไขปัญหโดยยอมกัน และกันเมื่อมีการขัดแย้งซึ่ง ไวก็อตสกี (Vygotsky, pp.1896-1934, อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล, 2561, หน้า 99) เสนอแนวคิดทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการทางความคิดของเด็กพัฒนาผ่านการสนทนา บทสนทนา (dialogues) เป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างเด็กกับผู้ที่มีทักษะความสามารถเหนือกว่า เด็ก มีการเรียนรู้ผ่านการสอน การแนะแนว ให้คำแนะนำจากผู้ที่มีทักษะสูงกว่า เช่น พ่อ แม่ ครู และพี่ที่โตกว่า และกระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 26) อธิบายว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญต่อการวางรากฐานการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก มีความ

พร้อมในการปรับตัวเข้ากับผู้คนรอบตัวได้เพื่อที่จะเล่นกับผู้อื่นได้ เพื่อให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข บนพื้นฐานสำคัญของสังคมที่เป็นประชาธิปไตย และนารีรัตน์ จันทวฤทธิ์ (2561, หน้า 38) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยสรุปว่าในการดำรงอยู่ของมนุษย์ในสังคมจะถ้ามีสมาชิกที่เป็นผู้มีพัฒนาการทางสังคมที่ดี ในทำนองเดียวกัน สุปราณี แก้วชุมเหล็ก (2559, หน้า 88-89) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า การละเล่นพื้นบ้านที่เป็นการเล่น กลางแจ้งส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่หมายถึง การสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ มีการศึกษาวิจัยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมแบบอื่นๆ อาทิ ฌัฐทิยาภรณ์ ภาระเกตุ (2563, หน้า 44-54) ได้ทำการศึกษาวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้าน การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การร่วมมือ และการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม เช่นเดียวกับ ศุภพล คำชื่น และนันทิชา หาสนური (2563, หน้า 102-115) กล่าวว่า การพัฒนาด้าน บุคลิกภาพ กิจกรรมการควบคุม การติดตามและการประเมินผลการทำงานอยู่เสมอ การทำงานเป็นทีมก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการสร้างประสิทธิภาพของการทำงาน เพราะการร่วมมือร่วมใจกันถือเป็นการรวมพลังการทำงาน มีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งก่อให้เกิดผลงานที่ดี

การสื่อสารให้เกิดความเข้าใจด้วยกลายณมิตร ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยครูผู้สอนควรมีความสามารถในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเด็ก สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยปรากฏขึ้นระหว่างขั้นตอนการจัดกิจกรรม พบว่า ขั้นที่ 1 กระตุ้นกายใจ เด็ก และครู อบอุ่นร่างกายด้วยการสลับมี 5 ครั้ง ทำท่าทาง หมุนไหล่ไปด้านหลัง 10 ครั้ง ในสัปดาห์ที่ 7 พฤติกรรม ด้านเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่เพื่อนต่างวัย ด้าน เล่น หรือ ทำงาน ร่วมกับ เพื่อน เป็น กลุ่ม ด้าน ประนีประนอมแก้ไขปัญหโดยยอมกันและกัน

เมื่อมีการขัดแย้ง จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมทางสังคมของเด็กแต่ละด้านมีการพัฒนาที่ดีขึ้นมาก เด็กสามารถที่จะแบ่งปันอุปกรณ์ สิ่งของให้กับเพื่อนและมีการช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี ขั้นที่ 2 วางแผนบทบาทหน้าที่ ครูอธิบายการใช้ อุปกรณ์และวิธีการเล่นเกม ครูสร้างสถานการณ์ให้เกิดความขัดแย้งโดยใช้เกม ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมา สาธิตวิธีการเล่นเกม เด็กทุกคนมีพฤติกรรมด้านเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่เพื่อนต่างวัย การแบ่งปัน การช่วยเหลือ การยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนต่างวัย ด้านการเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม การเป็นผู้นำผู้ตาม ด้านประนีประนอมแก้ไขปัญหโดยยอมกัน และกันเมื่อมีการขัดแย้ง ในสัปดาห์นี้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมที่แสดงออกได้ดีมาก เช่น “น้องชนในช่วงแบ่งกลุ่ม น้องแบ่งปันอุปกรณ์และช่วยเหลือเพื่อนขณะทำกิจกรรม เพื่อนทำอุปกรณ์หล่นน้องชนไม่โมโหโวยวาย” พฤติกรรมทางสังคมของเด็กพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ดีทุกคน ขั้นที่ 3 ร่วมปฏิบัติกิจกรรม ครูแจกอุปกรณ์ เด็กรับอุปกรณ์ จากนั้นครูให้สัญญาณนกหวีดในการปฏิบัติกิจกรรมเด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันเล่นเกม ในขั้นนี้เด็กทำกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ ร่วมกันได้ดีมาก เด็กทุกคนเกิดพฤติกรรมด้านการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่เพื่อนต่างวัย แสดงการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนต่างวัย แสดงการช่วยเหลือเพื่อนต่างวัย แสดงการแบ่งปันเพื่อนต่างวัย ด้านเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม แสดงความเป็นผู้นำผู้ตามของเพื่อนในกลุ่มได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนได้ ด้านประนีประนอมแก้ไขปัญหโดยยอมกันและกันเมื่อมีการขัดแย้ง ยอมผ่อนผันให้คู่ขัดแย้ง ยอมกันและกันเมื่อมีการขัดแย้ง หลีกเลี่ยงเมื่อกำลังจะมีการขัดแย้ง เช่น น้องชนมีอายุน้อยกว่าน้องดา น้องชนจะแบ่งปันอุปกรณ์ จะคอยช่วยเหลือน้องดาขณะเล่นและทำกิจกรรมเสมอ และน้องชนจะนำเพื่อนในกลุ่มทำกิจกรรมก่อนทุกครั้งและสามารถตามเพื่อนในกลุ่มได้ เพื่อนวิ่งชนโดยไม่ตั้งใจ น้องชนจะไม่โวยวายและไม่โหยงคงเล่นและทำกิจกรรมกับเพื่อนต่อจนจบกิจกรรม แสดงให้เห็นว่าในสัปดาห์ที่ 7 นี้เด็กทุกคนมีพฤติกรรมทางด้านสังคมที่เพิ่มขึ้นจากเดิม ได้ดีมาก กิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือจึงส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมในทางที่ดีเด็กสามารถร่วมทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ได้อย่างมีความสุข ขั้นที่ 4

สะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน เด็กและครูสะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน โดยครูตั้งคำถามในขั้นนี้ เด็กทุกคนทุกกลุ่มในขณะที่ทำกิจกรรมจะเห็นได้ เด็กมีการพูดคุย แสดงการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนต่างวัย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน เช่น น้องชนในขณะที่เพื่อนแสดงความคิดเห็นน้องชนตั้งใจฟัง สามารถพูดแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้ดีมาก แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมที่เกิดกับเด็กด้านการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่เพื่อนต่างวัย ด้านการเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มมีการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า ระยะเวลา 7 สัปดาห์ เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมที่สูงขึ้น

### ข้อเสนอแนะ

#### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์

1.1 ครูผู้สอนสามารถนำผลการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือไปปรับใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัยต่อไป

1.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถปรับเปลี่ยนสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ นำมาสร้างกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและได้รับการพัฒนาทางด้านพฤติกรรมอีกด้วย

1.3 ครูสามารถนำผลการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือไปปรับใช้กับวิธีการสอนในแบบของตนเองเพื่อพัฒนาเด็กให้มีพฤติกรรมทางด้านสังคมให้ดียิ่งขึ้น

#### 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ ส่งผลต่อพฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

2.2 การจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบร่วมมือ ส่งผลต่อพฤติกรรมทางปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย

2.3 การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบจากทัศน์เป็นฐาน

### เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช พ.ศ.2560*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- ณัฐทิยาภรณ์ การะเกตุ. (2563, มีนาคม - เมษายน).  
วารสาร *Journal of modern learning development*.  
5 (2) 2563.
- ณัฐพร สุดดี. (2562). ทักษะและเทคนิคการจัดกิจกรรม  
การเคลื่อนไหวสำหรับเด็กเล็ก. สำนักพิมพ์แห่ง  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้  
เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี  
ประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 23). สำนักพิมพ์  
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนกร เทียมทัน. (2557). การพัฒนาพฤติกรรมความ  
ร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม  
กลางแจ้ง โดยใช้วัสดุท้องถิ่น โรงเรียนสาธิต  
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. [วิทยานิพนธ์  
ปริญญาโทบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
พระนคร.
- นารัตน์ จันทวฤทธิ์. (2561). ผลของพัฒนาการทาง  
สังคมของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดกิจกรรม  
ทัศนศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียน  
อนุบาลบงกชเพชรบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์.  
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต].  
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ศุภพล คำชื่น และ นันทิชา หาสนธิ. (2563,  
กรกฎาคม - ธันวาคม). การทำงานเป็นทีมของ  
บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัย  
ราชภัฏสวนสุนันทา. วารสารวิชาการ  
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 9(2), 102-115.
- สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล. (2561). จิตวิทยาทั่วไป.  
กรุงเทพฯ: พรินท์ คอร์เนอร์.
- สุปราณี แก้วขุมเหล็ก. (2559). การพัฒนาการจัด  
ประสบการณ์ส่งเสริมความสามารถในการ  
แก้ปัญหาและทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย  
โดยใช้การเล่น. [วิทยานิพนธ์ปริญญา  
โทบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
มหาสารคาม.
- สุมาลี บัวหลวง. (2557). ผลของการใช้เกมการเล่น  
กลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็ก  
ปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต].  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2559). จิตวิทยาการศึกษา.  
(พิมพ์ครั้งที่ 12). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.

## ผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณ ของกองทัพอากาศ

### The influence of internal control that affected to the budget of the Royal Thai Air Force

ณัฐดา ประคองคำ (Natrada Prakongkum)<sup>1</sup> พรรณทิพย์ อย่างกลั่น (Phanthip Yangklan)<sup>2</sup>

Received: June 16, 2022

Revised: June 24, 2022

Accepted: July 10, 2022

#### บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ โดยปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการควบคุมภายในตามหลัก COSO ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและประเมินผล การบริหารงบประมาณ ได้แก่ การวางแผนและจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารและควบคุมงบประมาณ และการติดตามและประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร นายทหารชั้นประทวน และพนักงานราชการที่เป็นบุคลากรปฏิบัติงานด้านงบประมาณของสำนักงานปลัดบัญชาทหารอากาศ และหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ จำนวน 187 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่มีอายุราชการ 5 - 10 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีชั้นยศเรืออากาศตรี - นาวาอากาศโท และมีรายได้ต่อเดือนจำนวน 15,001 - 30,000 บาท ในส่วนของการวิเคราะห์

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการควบคุมภายในตามหลัก COSO ในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามและประเมินผล มีระดับคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านกิจกรรมการควบคุม มีระดับคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และในส่วนของระดับความคิดเห็นของการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ มีระดับคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การควบคุมภายในตามหลัก COSO มีผลต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ ดังนี้ (1) ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมมีผลกระทบเชิงลบต่อการบริหารงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ด้านการประเมินความเสี่ยง มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ด้านกิจกรรมการควบคุม ไม่มีผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ (4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (5) ด้านการติดตามและประเมินผล มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**คำสำคัญ:** การควบคุมภายในการบริหาร, งบประมาณ, กองทัพอากาศ

<sup>1</sup> นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Student in M.Acc., Sripatham University

<sup>2</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Advisor, Sripatham University

**Abstract**

The purpose of this study was to study the Impact of internal control on the budget management of the Royal Thai Air Force. The factors that are components of internal control according to COSO principles include: Control Environment, Risk Assessment, Control Activities, Information and Communication, and Monitoring and Evaluation. Budget management includes Planning and Budgeting, Budget Approval, Budget Management, and Monitoring and Evaluation. The samples in this study were non-commissioned officers, commissioned officers, and government officers who work in Office of the Royal Thai Air Force Comptroller, a total of 187 officers. The study used a questionnaire to collect data, and using research regulations by analyzing descriptive statistics and multiple regression analysis

The results of the research revealed that the characteristics of the sample group had more females' ratios than males. Most of them have 5 - 10 years of service, have a Bachelor's degree, have the rank of Air Force Pilot Officer - Wing Commander, and have a monthly income of 15,001 - 30,000 Baht. In the opinion level, analysis of the factors that are components of the COSO internal control in Control Environment, Risk Assessment, Information and Communication, and Monitoring and Evaluation with the highest mean score level, Control Activities is at a high level. In terms of the opinion level of the Air Force budget administration, the overall is at the highest level.

The results of hypothesis testing revealed that the COSO internal control had an effect on the budget management of the Royal Thai Air Force, as follows: (1) The Control environment had a negative impact on the budget management at .05 level of significance. (2) Risk assessment had a positive impact on budget management at .01 level of significance. (3) The control activities had no impact on the budget management at .05 level of significance. (4) Information

and communication had a positive impact on the budget management at .01 level of significance. (5) In terms of monitoring and evaluation had a positive impact on budget management at .05 level of significance.

**Keywords:** Internal control, Budget management, Royal Thai Air Force

**ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา**

สภาวะแวดล้อมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว รวมถึงระบบราชการของไทยมีการปฏิรูปเกิดขึ้น ทำให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และยังต้องปรับกระบวนการทำงานให้สามารถรับมือกับการแข่งขันจากภายนอก เพื่อให้หน่วยงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ และสามารถพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หน่วยงานต้องมีการจัดการเพื่อรองรับกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งหาวิธีในการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ระบบการควบคุมภายใน เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารทรัพยากรของหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลประโยชน์สูงสุด ในการดำเนินงาน และช่วยให้การดำเนินงานในขั้นตอนถัดไปเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน หากหน่วยงานไม่มีการจัดการหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Governance) หรือไม่มียระบบควบคุมภายในที่เหมาะสมนั้น อาจทำให้หน่วยงานเกิดความผิดพลาดในการดำเนินงาน จะเห็นได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น บางหน่วยงานเกิดปัญหาทางการเงิน หรือการทุจริต จนทำให้เกิดการล้มละลายของกิจการ ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านี้ขึ้นคือ หน่วยงานขาดระบบการควบคุมภายในที่ดี ขาดการประเมินความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม รวมไปถึงการตรวจสอบไม่พบข้อผิดพลาด ในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน และหากหน่วยงานใดที่ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาตลอดจนบุคลากรภายในหน่วยงาน ไม่ให้ความสำคัญกับระบบ

การควบคุมภายในแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาในการบริหารหน่วยงาน การปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี รวมไปถึงการบริหารทรัพยากรภายในหน่วยงาน ดังนั้น บุคลากรภายในหน่วยงานรวมถึงผู้บริหาร ควรมีการกำหนดนโยบายและมาตรการการควบคุมของหน่วยงาน และพิจารณาให้มีการจัดระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม ซึ่งการควบคุมภายในของแต่ละหน่วยงานจะมีการควบคุมที่แตกต่างกันไป ในกิจการหรือหน่วยงานที่มีความเสี่ยงมากจะต้องได้รับการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดและระมัดระวัง เพื่อมิให้เกิดผลเสียต่อหน่วยงาน โดยต้องมีการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งการควบคุมภายในถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานตามภารกิจมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัด และช่วยป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากการผิดพลาด ความเสียหาย ความสิ้นเปลือง ความสูญเปล่าของการใช้ทรัพย์สิน หรือการกระทำอันเป็นการทุจริตที่จะเกิดขึ้น (กรมบัญชีกลาง, 2561)

ในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เมื่อตรวจสอบแล้ว ยังพบปัญหาและข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานในด้านการบริหารงบประมาณ ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติงาน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณของหน่วยเป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อยและเหมาะสม หน่วยงานจึงมีแนวทางในการพัฒนาระบบการควบคุมภายในเพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องต่อการดำเนินงานด้านงบประมาณของหน่วยงาน และยังช่วยลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานที่เกิดจากภายในและภายนอกหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณของกองทัพอากาศ

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ รวมถึงเป็นการประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงแนวทางในการควบคุมภายใน ในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบการควบคุมภายในและการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

### สมมติฐานการศึกษา

สมมติฐานที่ 1 การควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม มีผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

สมมติฐานที่ 2 การควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยง มีผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

สมมติฐานที่ 3 การควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุม มีผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

สมมติฐานที่ 4 การควบคุมภายในด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

สมมติฐานที่ 5 การควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล มีผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

### ขอบเขตของการวิจัย

#### ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ โดยตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ องค์ประกอบการควบคุมภายในตามหลัก COSO ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม
2. การประเมินความเสี่ยง
3. กิจกรรมการควบคุม
4. สารสนเทศและการสื่อสาร
5. การติดตามและประเมินผล

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ ประกอบด้วย

1. การวางแผนและจัดทำงบประมาณ

2. การอนุมัติงบประมาณ
3. การบริหารงบประมาณ
4. การติดตามและประเมินผล

#### ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นายทหารชั้นสัญญาบัตร นายทหารชั้นประทวน และพนักงานราชการที่ปฏิบัติงานด้านงบประมาณของสำนักงานปลัดบัญชาทหารอากาศ และหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ ทั้งหมด 47 หน่วยขึ้นตรง จำนวน 187 คน

#### ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 120 วัน นับตั้งแต่ 1 มีนาคม ถึง 30 มิถุนายน 2565

#### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

##### 1. ประโยชน์เชิงปฏิบัติ

1.1 เพื่อเป็นข้อมูลของผู้บังคับบัญชา และผู้บริหารในการกำหนดและวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้ข้าราชการทุกลำดับชั้น มีการปฏิบัติงานด้านงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1.2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาและปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน ด้านการบริหารงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

##### 2. ประโยชน์เชิงวิชาการ

เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้นำผลการศึกษานี้เป็นแนวทางในการศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

#### วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามใช้การประเมินค่าความพึงพอใจ 5 ระดับ โดยในแบบสอบถามมีรายละเอียดดังนี้

#### ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลส่วนตัวดังนี้

1. เพศ
2. อายุราชการ
3. ระดับการศึกษา
4. ชั้นยศ
5. รายได้ต่อเดือน ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบตามหลัก COSO จำนวน 28 ข้อ ประกอบไปด้วย สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert Scales

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ จำนวน 16 ข้อ ประกอบไปด้วย การวางแผนและจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ บริหารงบประมาณ และการติดตามและประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert Scales

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด

#### ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน แนวคิดในการบริหารงบประมาณ และการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และข้อคำถามในการสอบถามให้มีความชัดเจน โดยกำหนดให้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคะแนน

3. ออกแบบและสร้างแบบตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. นำแบบตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยให้ผู้ที่มีความชำนาญการ จำนวน 3 คน เป็นผู้ประเมิน หากค่า IOC เกิน 0.50 ในทุกข้อ ถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ จากนั้นนำเสนอ

แบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

6. เมื่อผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นให้ดำเนินการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มเป้าหมายตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมา ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับนี้ มีค่าเท่ากับ 0.978 จึงสามารถนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ต่อไปได้

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการส่งแบบสอบถามทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณของกองทัพอากาศเป็นผู้ตอบคำถามแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 187 ชุด ซึ่งได้จากการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้สูตร Yamane (1970).

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis)

2.1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

2.2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) วิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรปัจจัยการควบคุมภายในที่อาจส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$\text{BUDGET} = \beta_0 + \beta_1 \text{ENV} + \beta_2 \text{RISK} + \beta_3 \text{CONT} + \beta_4 \text{COMU} + \beta_5 \text{MONT}$$

เมื่อ BUDGET แทน การบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

ENV แทน สภาพแวดล้อมการควบคุม

|         |     |                                    |
|---------|-----|------------------------------------|
| RISK    | แทน | การประเมินความเสี่ยง               |
| CONT    | แทน | กิจกรรมการควบคุม                   |
| COMU    | แทน | สารสนเทศและการสื่อสาร              |
| MONT    | แทน | การติดตามและประเมินผล              |
| $\beta$ | แทน | สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรแต่ละตัว |

### ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 187 คน มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

| ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม          | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------------------|-------|--------|
| <b>1. เพศ</b>                  |       |        |
| - ชาย                          | 46    | 24.40  |
| - หญิง                         | 141   | 75.60  |
| รวม                            | 187   | 100    |
| <b>2. อายุราชการ</b>           |       |        |
| - น้อยกว่า 5 ปี                | 35    | 18.60  |
| - 5 – 10 ปี                    | 56    | 30.80  |
| - 11 - 15 ปี                   | 30    | 15.70  |
| - มากกว่า 15 ปี                | 66    | 34.90  |
| รวม                            | 187   | 100    |
| <b>3. ระดับการศึกษา</b>        |       |        |
| - ต่ำปริญญาตรี                 | 17    | 8.70   |
| - ปริญญาตรี                    | 129   | 69.20  |
| - ปริญญาโท                     | 41    | 22.10  |
| รวม                            | 187   | 100    |
| <b>4. ชันยศ</b>                |       |        |
| - พนักงานราชการ                | 6     | 2.90   |
| - จ่าอากาศตรี – พันจ่าอากาศเอก | 52    | 27.90  |
| - เรืออากาศตรี – นาวาอากาศโท   | 59    | 61.60  |
| - นาวาอากาศเอก                 | 14    | 7.60   |
| ขึ้นไป                         |       |        |
| รวม                            | 187   | 100    |

|                          |     |       |
|--------------------------|-----|-------|
| <b>5. รายได้ต่อเดือน</b> |     |       |
| - ต่ำกว่า 15,000 บาท     | 50  | 26.70 |
| - 15,001 – 30,000 บาท    | 111 | 59.40 |
| - 30,001 – 50,000 บาท    | 18  | 9.60  |
| - มากกว่า 50,001 บาท     | 8   | 4.30  |
| รวม                      | 187 | 100   |

จากตาราง 1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 75.60 และเป็นเพศชาย 46 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40

ในการปฏิบัติงานอายุราชการส่วนใหญ่มากกว่า 15 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 รองลงมาคือ 5 - 10 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 ถัดมาคือน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 และช่วงอายุราชการ 11 - 15 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70

ด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 69.20 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 และมีการศึกษิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70

ด้านชั้นยศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ชั้นยศเรืออากาศตรี ถึง นาวาอากาศโท จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60 รองลงมาคือ ชั้นยศจ่าอากาศตรี ถึง พันจ่าอากาศเอก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 27.90 นาวาอากาศเอก ขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 และ พนักงานราชการ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90

ด้านรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ในแต่ละเดือน คือ 15,001 - 30,000 บาท จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 59.40 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 26.70 ถัดมาคือ มีรายได้ในแต่ละเดือน 30,001 - 50,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60 และสุดท้ายคือ มีรายได้ในแต่ละเดือนมากกว่า 50,001 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30

2. การวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการควบคุมภายในตามหลัก COSO และระดับความคิดเห็นของการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการควบคุมภายในตามหลัก COSO

| การควบคุมภายใน        | $\bar{x}$ | S.D.  | ระดับความคิดเห็น |
|-----------------------|-----------|-------|------------------|
| สภาพแวดล้อมการควบคุม  | 4.36      | 0.635 | มากที่สุด        |
| การประเมินความเสี่ยง  | 4.20      | 0.775 | มากที่สุด        |
| กิจกรรมการควบคุม      | 4.14      | 0.697 | มาก              |
| สารสนเทศและการสื่อสาร | 4.31      | 0.677 | มากที่สุด        |
| การติดตามและประเมินผล | 4.38      | 0.589 | มากที่สุด        |
| รวม                   | 4.28      | 0.674 | มากที่สุด        |

จากตาราง 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการควบคุมภายในตามหลัก COSO ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.28$ ) จำแนกรายข้อได้ดังนี้ การติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.38$ ) สภาพแวดล้อมการควบคุม มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.36$ ) สารสนเทศและการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.31$ ) การประเมินความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.20$ ) และกิจกรรมการควบคุม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ( $\bar{x} = 4.14$ )

ตาราง 3 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน  
ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร  
งบประมาณของกองทัพอากาศ

| การบริหาร<br>งบประมาณ                 | $\bar{x}$ | S.D.  | ระดับ<br>ความ<br>คิดเห็น |
|---------------------------------------|-----------|-------|--------------------------|
| ด้านการวางแผน<br>และจัดทำ<br>งบประมาณ | 4.49      | 0.612 | มากที่สุด                |
| ด้านการอนุมัติ<br>งบประมาณ            | 4.39      | 0.641 | มากที่สุด                |
| ด้านการบริหาร<br>งบประมาณ             | 4.45      | 0.618 | มากที่สุด                |
| ด้านการติดตาม<br>และประเมินผล         | 4.50      | 0.597 | มากที่สุด                |
| รวม                                   | 4.46      | 0.617 | มากที่สุด                |

จากตาราง 3 ความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.46$ ) สามารถจำแนกรายข้อได้ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.50$ ) ด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.45$ ) ด้านการวางแผนและจัดทำงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.49$ ) และด้านการอนุมัติงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.39$ )

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของการควบคุมภายในตามหลัก COSO โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตาราง 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของการควบคุมภายในตามหลัก COSO หรือตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

| ตัวแปร                | สภาพแวดล้อมการควบคุม | การประเมินความเสี่ยง | กิจกรรมการควบคุม | สารสนเทศและการสื่อสาร | การติดตามและประเมินผล |
|-----------------------|----------------------|----------------------|------------------|-----------------------|-----------------------|
| สภาพแวดล้อมการควบคุม  | 1                    | .601*                | .713*            | .714*                 | .690*                 |
| การประเมินความเสี่ยง  |                      | 1                    | .711*            | .729*                 | .611*                 |
| กิจกรรมการควบคุม      |                      |                      | 1                | .858*                 | .813*                 |
| สารสนเทศและการสื่อสาร |                      |                      |                  | 1                     | .873*                 |
| การติดตามและประเมินผล |                      |                      |                  |                       | 1                     |

\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในตามหลัก COSO ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและประเมินผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.601 – 0.873 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 1 ตรงตามเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น จึงนำไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ สามารถแสดงผลการทดสอบได้ ดังนี้

ตาราง 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

| ตัวแปร                | B     | Std. Error | $\beta$ | t       | Sig. |
|-----------------------|-------|------------|---------|---------|------|
| constant              | 1.255 | .197       |         | 6.380   | .000 |
| สภาพแวดล้อมการควบคุม  | -.131 | .062       | -.130   | -2.103* | .037 |
| การประเมินความเสี่ยง  | .285  | .050       | .356    | 5.731** | .000 |
| กิจกรรมการควบคุม      | -.054 | .072       | -.065   | -.757   | .450 |
| สารสนเทศและการสื่อสาร | .397  | .085       | .466    | 4.661** | .000 |
| การติดตามและประเมินผล | .247  | .083       | .255    | 2.967*  | .003 |

\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

\*\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

$R = 0.837$      $R^2 = 0.701$      $F = 84.946$      $Sig. < .05$

จากตาราง 5 ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression) สามารถสรุปตามสมมติฐานดังนี้

**สมมติฐานที่ 1** การควบคุมภายในตามหลัก COSO ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรการควบคุมภายในตามหลัก COSO ในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม มีผลกระทบเชิงลบต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือหมายความว่า ถ้าสภาพแวดล้อมการควบคุมมากขึ้น จะทำให้การบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศมีประสิทธิภาพลดลง

**สมมติฐานที่ 2** การควบคุมภายในตามหลัก COSO ด้านการประเมินความเสี่ยง มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรการควบคุมภายในตามหลัก COSO ในด้านการประเมินความเสี่ยง มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือหมายความว่า ถ้าการประเมินความเสี่ยงมากขึ้น จะทำให้การบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย

**สมมติฐานที่ 3** การควบคุมภายในตามหลัก COSO ด้านกิจกรรมการควบคุม มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรการควบคุมภายในตามหลัก COSO ในด้านกิจกรรมการควบคุม ไม่มีผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

**สมมติฐานที่ 4** การควบคุมภายในตามหลัก COSO ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรการควบคุมภายในตามหลัก COSO ในด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 หรือหมายความว่า ถ้าสารสนเทศและการสื่อสารมากขึ้น ก็จะทำให้การบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย

**สมมติฐานที่ 5** การควบคุมภายในตามหลัก COSO ด้านการติดตามและประเมินผล มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรการควบคุมภายในตามหลัก COSO ในด้านการติดตามและประเมินผล มีผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือหมายความว่า ถ้ามีการติดตามและประเมินผลมากขึ้น จะทำให้การบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย

### อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่าการควบคุมภายในตามหลัก COSO ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ คือ การประเมินความเสี่ยง สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและประเมินผล ซึ่งหมายความว่า หากหน่วยงานมีการควบคุมภายในตามหลัก COSO ที่ดี จะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพงศ์ คล้ายช้า (2560) เรื่องอิทธิพลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการและพนักงานราชการกรมการเงินทหารอากาศ ผลการศึกษา พบว่าการควบคุมภายในของกรมการเงินทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นว่าการควบคุมภายในของหน่วยงานตามแนวคิดของ COSO สอดคล้องกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านขององค์กร จึงอาจกล่าวได้ว่าการเพิ่มหรือลดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอาจจะเป็นผลมาจากการควบคุมภายใน ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนในการปฏิบัติงานให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ

รวมไปถึงบุคลากรในหน่วยงานความรู้ และความสามารถ จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ เช่น หน่วยงานมีการให้ความสำคัญของการควบคุมภายใน เพราะการควบคุมภายในที่ดีนั้นเป็นเครื่องมือในการป้องกันความเสี่ยงอย่างหนึ่ง หากหน่วยงานให้ความสำคัญกับการป้องกันความเสี่ยงด้วยระบบควบคุมภายใน ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานดีตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ หาซุรี โตะตาหยง (2562) เรื่องการควบคุมภายในที่มีผลกระทบกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการควบคุมภายใน กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพของงานที่ปฏิบัติ และด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านปริมาณงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 2 ปัจจัย คือ ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านการติดตามและประเมินผล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านปริมาณงานได้ร้อยละ 44.3 ปัจจัยการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านคุณภาพของงานที่ปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 2 ปัจจัย คือ ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการประเมินความเสี่ยง สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านคุณภาพของงานที่ปฏิบัติ ได้ร้อยละ 53.8 ปัจจัยการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านความรวดเร็วของงานที่ปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียงปัจจัยเดียว คือ ด้านการติดตามและประเมินผล สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ได้ร้อยละ 47.8 และเมื่อพิจารณาในภาพรวม ปัจจัยการควบคุมภายในที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียงปัจจัยเดียว คือ ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านกิจกรรมการควบคุม สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวมได้ร้อยละ 59.5

โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการทำนายเท่ากับ 0.34 และสอดคล้องกับ Abdi (2015) เรื่อง ผลกระทบของระบบควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของธนาคารเอกชนในโมกาดิชู วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการประเมินการทำงานของระบบภายในของธนาคารเอกชนในโมกาดิชู และเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานทางการเงินของธนาคารเอกชนในโมกาดิชู การศึกษานี้มีประชากร คือ นักบัญชี ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน หัวหน้าแคชเชียร์ ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้จัดการธนาคารเอกชน ผลการศึกษาพบว่าธนาคารเอกชนส่วนใหญ่ในโมกาดิชูที่นำระบบควบคุมภายในมาใช้ในการดำเนินงานทางการเงินของธนาคาร มีเงินสดเพียงพอตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจน จากการศึกษา พบว่า ระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ และเชื่อถือได้ ส่งผลในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ในขณะที่สภาพแวดล้อมการควบคุม ส่งผลกระทบเชิงลบต่อการบริหารงบประมาณ ซึ่งอาจเกิดจากความเคร่งเครียดในการปฏิบัติงาน หรือ ผู้ปฏิบัติงานขาดแรงจูงใจในการทำงาน จึงทำให้สภาพแวดล้อมนี้มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมการควบคุมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน มีการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านงบประมาณแก่ผู้ปฏิบัติงาน

ทั้งนี้หน่วยงานยังต้องปรับปรุงการควบคุมภายในตามหลัก COSO ในด้านกิจกรรมการควบคุม กล่าวคือ หน่วยงานควรมีมาตรการหรือนโยบายในการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยลดความเสี่ยง และความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณของกองทัพอากาศ

#### ข้อเสนอแนะ

##### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของกองทัพอากาศ ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชาควรมีการกำหนดมาตรฐานหรือข้อกำหนดในการปฏิบัติงาน รวมถึงสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และพัฒนาความรู้ด้านงบประมาณให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความมีประสิทธิภาพ และลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ซึ่งหากหน่วยงานมีสภาพแวดล้อมการควบคุม และกิจกรรมการควบคุมที่ดีก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพที่มากขึ้นตามไปด้วย

2. ผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณมีความตระหนักถึงการควบคุมภายในที่ดี รวมถึงการบริหารความเสี่ยง ทั้งปัจจัยภายในหน่วย และภายนอกหน่วยงาน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น

3. ควรมีการวางแผนและตรวจสอบการบริหารงบประมาณที่กำหนดไว้ ร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณ เพื่อให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ

#### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงานด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการเงิน หรือการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์ นำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรต่อไป

2. ควรศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณ ในหน่วยงาน อื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน เช่น กองทัพบก กองทัพเรือ

#### เอกสารอ้างอิง

กรมบัญชีกลาง. (2561). *หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561*. กรมบัญชีกลาง.

หาฐรี โตะตาหยง (2562). *การควบคุมภายในมีผลกระทบกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. บทความวิชาการ, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อนุพงศ์ คล้ายข้า. (2560). *อิทธิพลของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการและพนักงานราชการ กรมการเงินทหารอากาศ*. [การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Abdi, Anas Dahir. (2015). *The impact of internal control system on financial performance in Mogadishu Private Banks (Case study some selected private banks in Mogadishu)*. [Unpublished Master's Thesis]. Horsed International University.

Yamane, Taro. (1970). *Statistic: an introductory analysis*. 2<sup>nd</sup> Ed. Harper & Row.

## ความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง

### Opinion on the public policy success:

### Case study of project 50-50 Co-payment

ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ (Nattawat Siripornwut) \*

Received: July 15, 2022

Revised: August 28, 2022

Accepted: October 26, 2022

#### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่งของผู้ร่วมโครงการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการคนละครึ่งจำนวนทั้งสิ้น 1,083 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าเอฟ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง ที่ประกอบด้วย การกระตุ้นเศรษฐกิจ การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย ของประชาชน และการเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ร้านค้ารายย่อยทั่วประเทศ พบว่าอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่งของผู้ร่วมโครงการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ด้านความเสมอภาคและการเข้าถึง และด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ

ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.

**คำสำคัญ:** ความสำเร็จ, นโยบายสาธารณะ, โครงการคนละครึ่ง

#### Abstract

This research aimed to fine out Opinion on the success of the project 50 - 50 Co-payment to compare opinion on the success of the project 50 - 50 Co-payment with different personal factors. The sample group included 1,083 project participants on the 50 - 50 Co-payment using online questionnaires. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Multiple Regression Analysis.

The study results revealed that:

1. Opinion factors on affecting public policy success on a case study of the 50 - 50 Co-payment which included economic stimulus, alleviating the burden of people's expenses, increasing liquidity for retail merchants across the country found at a high level.
2. Comparison results on their opinion concerning the success of the project 50 - 50 Co-payment with different personal factors, it was found that there were no different views.
3. The results of the analysis of the factors affecting on the success of the project 50 - 50 Co-payment, It was found that the factors that contributed to

\* อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี  
Instructor of Political Science Faculty,  
Bangkok Thonburi University

the success equality, accessibility and in terms of providing adequate services result in success the project 50-50 Co-payment with statistical significance at .05 level ( $p < .05$ ).

**Keywords:** Success, Public policy, 50 - 50 Co-payment

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 20 การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของภาครัฐและการให้บริการประชาชน ปรับสมดุระบบบริหารจัดการภาครัฐ และพัฒนาระบบบุคลากรอันเป็นพื้นฐานสนับสนุนการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ที่สำคัญภายใต้หลักการ “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและภาคส่วนอื่นๆ ได้อย่างตรงจุด โปร่งใส มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่าสากล รวดเร็ว ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกมิติ ตั้งแต่เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมี 2 เป้าหมาย ระดับประเด็น ได้แก่ 1) บริการของภาครัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ และ 2) ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพด้วยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการยกระดับการให้บริการประชาชนโดยพัฒนาช่องทางการรับบริการที่รวดเร็วและง่ายขึ้น โดยเฉพาะในสถานการณ์หรือภาวะฉุกเฉิน เช่น ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ภาครัฐมีการพัฒนาการให้บริการในรูปแบบดิจิทัลที่สะดวกและตอบสนองต่อประชาชนมากขึ้น และความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ร้อยละ 86.25 สะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการภาครัฐที่สามารถสื่อสารและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนที่รับบริการได้อย่างทันทีทันใด และแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานโดยเท่าเทียมกันอย่างรอบคอบ มุ่งมั่น เต็มใจที่จะช่วยเหลือประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

ปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้หลายประเทศต้องใช้มาตรการสกัดการแพร่ระบาด อาทิ การระงับการเดินทางระหว่างประเทศ การรักษาระยะห่างทางสังคม (Social distancing) ตลอดจนการปิดเมืองและห้ามประชาชนออกจากเคหสถานหรือการล็อกดาวน์ (Lockdown) ส่งผลให้เศรษฐกิจหลายภาคส่วนต้องหยุดชะงัก ไม่ว่าจะเป็นภาคการท่องเที่ยว ภาคบริการ ภาคการผลิต ต่อเนื่องจนถึงการส่งออก การบริโภค และการลงทุน เนื่องจากผู้ประกอบการตั้งแต่รายใหญ่ ไปจนถึงรายย่อยจำนวนมากต้องหยุดดำเนินการ ส่งผลให้ภาคธุรกิจในช่วงกว้างขาดรายได้ และต้องลดรายจ่ายด้วยการลดจำนวนคนงานหรือชั่วโมงทำงาน ลูกจ้างจำนวนมากสูญเสียรายได้ และบางส่วนต้องออกจากงาน ส่งผลให้ฐานะทางการเงินของทั้งธุรกิจและประชาชนย่ำแย่ ความจำเป็นในการรักษาสภาพคล่อง เพื่อประคับประคองทั้งธุรกิจและครัวเรือนในยามวิกฤต ทำให้ภาครัฐจำเป็นต้องมีบทบาทในการประคับประคองระบบเศรษฐกิจและการเงิน ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ของผู้คน หลายบริษัทต้องประกาศล้มละลาย คนจำนวนมากตกงาน (ปัญญพัฒน์ ประสิทธิ์เดชสกุล, 2563) ภาครัฐได้เร่งรัดออกมาตรการเยียวยาและบรรเทาผลกระทบที่ได้รับจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจ โดยมีมาตรการดูแลและเยียวยาเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศไทย เช่น ธนาคารมีการลดดอกเบี้ยแก่ลูกหนี้ มีการปรับโครงสร้างแก่ลูกหนี้ มีมาตรการการให้กู้ยืมสินเชื่อที่มีเงินดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่าปกติ และขยายระยะเวลาในการชำระหนี้ การเลื่อนการชำระภาษีรถยนต์และใบขับขี่เพื่อบรรเทาผลกระทบให้แก่ประชาชน รวมทั้งมาตรการชดเชยรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการหรือประกันสังคม มาตรา 33 มีมาตรการลดการชำระค่าน้ำค่าไฟและขยายระยะเวลาการชำระค่าไฟออกไปอีก รวมทั้งมีมาตรการพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกร โดยการสนับสนุนจากภาครัฐ ให้สามารถแก้ไขปัญหาที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นจากการที่ประชาชนคนไทยได้รับผลกระทบจากการหารายได้ที่มีไม่เพียงพอ และความยากลำบากในการหารายได้ของประชาชนที่ไม่สามารถจำหน่ายสินค้าและบริการได้ ภาครัฐมีการช่วยเหลือและบริหารจัดการ

ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) โดยการกักกันเพื่อช่วยเหลือประชาชนทุกด้าน มีการปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ในด้านงบประมาณ บัญชี การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่าย และการบริหารจัดการทรัพยากร มีการบริหารจัดการทางการเงินการคลังที่รัดกุม รอบคอบและเป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มีการกู้เงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินมาตรการทางการเงินการคลังเพื่อช่วยเหลือประชาชน และผู้ประกอบการที่มีเงินหมุนเวียนใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เช่น การจ่ายเงินช่วยเหลือผ่านแอปเราชนะ แอปกระเป๋าตัง แอปเรารักกัน กระทรวงการคลังมีอำนาจในการกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาบรรเทาผลกระทบให้ภาครัฐ มีกลยุทธ์การบริหารจัดการความเสี่ยงหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้น เพื่อผลักดันการบริหารจัดการภาครัฐด้านการเงินการคลังให้กลับสู่ภาวะปกติ และมีความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างด้านการเบิกจ่าย ด้านการบัญชีภาครัฐ ด้านการตรวจสอบภายในภาครัฐ และด้านปลอดความรับผิดทางละเมิด มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใสและตรวจสอบได้ อีกทั้งยังมีการกระตุ้นและส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านการเงินการคลัง (นฤมล อนุสรณ์พัฒน์, 2564)

จากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รัฐบาลมีแผนการรับมือการแพร่ระบาดของโรค โดยมีการกำหนดเอาไว้ 3 เป้าหมายด้วยกัน คือ เป้าหมายที่ 1 ลดการแพร่เชื้อ ชะลอการระบาดของโรค เป้าหมายที่ 2 คนไทยปลอดจากโรค ส่วนเป้าหมายที่ 3 ลดผลกระทบทางสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และวิกฤติเร่งด่วนที่รัฐบาลต้องเร่งทำให้ประชาชนเห็นและเชื่อมั่นให้ได้ คือ ปัญหาโควิดมาเป็นอันดับ 1 อย่างแท้จริง เพื่อความร่วมมือร่วมใจอย่างพร้อมเพรียงกัน รัฐบาลจำเป็นต้องเร่งเยียวยาประชาชนด้วยมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยบรรเทาผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างเร่งด่วน มาตรการแรกที่น่าสนใจคือ มาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ รัฐบาลนำมาตรการเยียวยา 5,000 บาท (3 เดือน) จากการลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ [www.เราไม่ทิ้งกัน.com](http://www.เราไม่ทิ้งกัน.com) ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 โดยเปิดให้ประชาชนตามเงื่อนไขที่ได้รับผลกระทบเข้ามาลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิ์เงินเดือนละ

5,000 บาท จำนวน 3 เดือน (สำนักนโยบายการคลัง, 2563ก) ซึ่งหลังจากที่มีการเปิดให้ลงทะเบียนรับเงินเยียวยา 5,000 บาท ผ่านทางเว็บไซต์เราไม่ทิ้งกัน เมื่อการดำเนินโครงการได้เริ่มต้นไปนั้นเกิดปัญหาด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นระบบการคัดกรอง ข้อมูลมีความซับซ้อนในหลายด้าน เช่น เรื่องอาชีพ ซึ่งในบางอาชีพพิสูจน์และตรวจสอบได้ แต่ในบางอาชีพพิสูจน์ไม่ได้ และยังมีบางส่วนที่เป็น Negative List คือ คนที่อยู่ในลิสต์เกษตรกร นักศึกษา และประกันสังคม คือข้อมูลที่ประชาชนระบุมา และข้อมูลฐาน Negative List ของภาครัฐ เมื่อตรวจสอบแล้วตกอยู่ในฐาน Negative List ก็ต้องไปตรวจสอบอีกที อาจจะมีการขอข้อมูลเพิ่มเติม และประชาชนก็สามารถยื่นอุทธรณ์ได้ โดยไม่มีปัญหาว่าจะถูกตัดสิทธิ์ถาวร เพราะจะมีรอบให้ยื่นอุทธรณ์อีกเรื่อย ๆ และปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาเลขบัตรประชาชน เช่น บัตรประชาชนเคยถูกแจ้งว่าหาย, ไม่ใช่ใบล่าสุด, มีการเปลี่ยนชื่อ-นามสกุล และสะกดไม่ถูก ซึ่งอาจจะทำให้ข้อมูลนั้นผิดพลาดได้ ซึ่งหลังจากได้ชี้แจงกับประชาชนไปบ้างแล้วข้อผิดพลาดนี้ก็ลดลงค่อนข้างมาก โดยประชาชนควรตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียด ซึ่งประชาชนสามารถเข้าไปเปลี่ยนเลขบัญชีได้แต่ก็ต้องตามเงื่อนไขเดิม คือ ชื่อบัญชีนั้นต้องตรงกับชื่อผู้ลงทะเบียน และต้องผ่านบัญชีพร้อมเพย์ที่ลงทะเบียนกับบัตรประชาชน (สำนักนโยบายการคลัง, 2563ก)

มาตรการเยียวยา 5,000 บาท (3 เดือน) ผ่านทางเว็บไซต์เราไม่ทิ้งกัน ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 มาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการหยุดงาน และเมื่อสถานการณ์โควิด-19 เริ่มคลี่คลายลง แต่ยังคงมีความไม่แน่นอน รัฐบาลได้จัดทำแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน 4 แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก.กู้เงินฯ 1 ล้านล้านบาท (รอบที่ 1) มีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) การสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจฐานราก โดยเน้นการจ้างงาน เกษตรทฤษฎีใหม่ ท้องเที่ยวชุมชน กองทุนหมู่บ้าน และโลจิสติกส์ 2) เน้นการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ด้วยการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจใหม่ ที่มีศักยภาพ (Nec, NeEC, CWEC,

SEC) เพื่อรองรับการเติบโตที่ยั่งยืนในอนาคต เน้นเกษตรสมัยใหม่ เศรษฐกิจชีวภาพ ท่องเที่ยว คุณภาพ และ 3) เน้นกระตุ้นอุปสงค์ และการท่องเที่ยวในประเทศเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคบริการ และ เศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) หน่วยงานของรัฐต่างได้จัดเตรียมแผนงาน โครงการ และกิจกรรมรองรับแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ เช่น กระทรวงการคลังจะจัดตั้งกองทุนดูแลผู้ประกอบการคนตัวเล็ก เพื่อรักษาการจ้างงานไม่เกิน 1 แสนล้านบาท ธ.ก.ส. เตรียมโครงการรองรับแรงงานที่เดินทางกลับภูมิลำเนา 3 โครงการย่อย ได้แก่ (1) โครงการเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและอาหาร โดยสร้างศูนย์การเรียนรู้ “โครงการ 459 มีกินมีใช้” จำนวน 1,200 แห่ง พร้อมจัดสินเชื่อพิเศษสนับสนุนกลุ่มเป้าหมาย 3 แสนรายและสร้างคนรุ่นใหม่ 5 แสนราย (2) โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านธุรกิจ เพิ่มประสิทธิภาพวิสาหกิจชุมชน 1.6 หมื่นกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 1 ล้านบาท เพื่อพัฒนาด้านเทคโนโลยี ขับเคลื่อนธุรกิจชุมชนระดับหมู่บ้าน และ (3) โครงการสร้างความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจฐานราก สร้างหัวขบวนด้านการตลาด บริการทางการเกษตรและท่องเที่ยวชุมชน กลุ่มเป้าหมายสถาบันเกษตรกรกว่า 7,200 แห่ง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร 1,000 แห่ง วิสาหกิจชุมชนที่พร้อมเป็นหัวขบวน 6,000 แห่ง และลูกค้าที่เป็นเอสเอ็มอี โดยใช้งบประมาณสนับสนุนสถาบันละไม่เกิน 3 ล้านบาท รวม 2.1 หมื่นล้านบาท (กฤษฎา บุญชัย และคณะ, 2563)

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ยาวนานมากกว่า 1 ปี จนถึงระลอกที่ 3 ส่งผลกระทบรุนแรงขึ้นต่อประชาชนและภาคธุรกิจอย่างทวีคูณ ทางภาครัฐจึงได้ยกระดับการควบคุมโควิด-19 ออกมาตรการในการช่วยเหลือ ทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้าน เงิน เยียวยา ลดภาระค่าใช้จ่ายและหนี้ รวมถึงสวัสดิการ การรักษาต่างๆ ซึ่งมีมาตรการต่างๆ (ธรรมนิติ, 2565) สรุปได้ดังนี้

ด้านสวัสดิการรักษา ติดเชื้อโควิด-19 และแพ้ วัคซีนรักษาฟรี ผู้ได้รับสิทธิ ได้แก่ ผู้ป่วยโควิด-19 ได้รับการฉีดวัคซีนจากรัฐที่มีอาการแพ้ (ไม่รวมวัคซีน

ทางเลือก) เข้ารับการรักษาจากสถานพยาบาล โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ด้านการกู้ยืม ลดภาระหนี้ ได้แก่ 1) พักชำระหนี้ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFI) พักชำระหนี้ด้วยการพักชำระเงินต้น และ/หรือดอกเบี้ย และ/หรือลดอัตราดอกเบี้ย ตามความสมัครใจ และสามารถทำการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ 2) สนับสนุนสินเชื่อสินเชื่อฟื้นฟู และพักทรัพย์ พักหนี้ ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFI) เพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ประชาชนทั่วไป ธุรกิจรายย่อย SMEs ภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจาก Covid-19 3) ช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ขยายเวลาการดำเนินโครงการสินเชื่อ Extra Cash ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สำหรับผู้ประกอบการ ในธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจอื่นๆ ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ดอกเบี้ย 3% ต่อปี ใน 2 ปีแรก ระยะเวลากู้ 5 ปี 4) ปรับปรุงการดำเนินโครงการ Soft Loan ออมสินฟื้นฟูท่องเที่ยวไทย ของธนาคารออมสิน สำหรับผู้ประกอบการในธุรกิจท่องเที่ยวและ Supply Chain ดอกเบี้ย 3.99% ต่อปี ขยายระยะเวลากู้ไม่เกิน 7 ปี จากเดิม 5 ปี ขยายระยะเวลาปลอดชำระหนี้เงินต้นสูงสุดไม่เกิน 2 ปีจากเดิม 1 ปี 5) ขยายกลุ่มเป้าหมายของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ SMEs มีที่ มีเงินสำหรับธุรกิจการท่องเที่ยวของธนาคารออมสิน มาตรการยังคงดำเนินการอยู่ สำหรับผู้ประกอบการ ที่ใช้หลักประกันเป็นที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและไม่ต้องผ่านการตรวจเครดิตบูโร วงเงินสินเชื่อต่อรายสูงสุดไม่เกิน 50 ล้านบาท ดอกเบี้ย 0.1% 0.99% และ 5.99% ต่อปี ระยะเวลา กู้ 3 ปี ขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมถึงธุรกิจอื่นที่ได้รับผลกระทบจาก Covid-19 ระลอกใหม่ เช่น ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจค้าส่งค้าปลีก ธุรกิจบันเทิง 6) มาตรการพักชำระหนี้ 2 เดือน เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่ต้องปิดกิจการจากมาตรการของทางการ พักชำระเงินต้นและดอกเบี้ย สำหรับลูกหนี้ SMEs และลูกหนี้รายย่อย เป็นนายจ้างและลูกจ้างของสถานประกอบการที่ต้องปิดกิจการจากมาตรการของทางการ หากหมดระยะพักหนี้ จะไม่เรียกเก็บเงินต้นและดอกเบี้ยที่ค้างอยู่ในทันที

ด้านการลดภาระค่าใช้จ่ายเป็นมาตรการบรรเทาผลกระทบต่อประชาชน ได้แก่ 1) ลดค่าน้ำสำหรับบ้านที่อยู่อาศัย และกิจการขนาดเล็ก ไม่รวมส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ 2) ลดค่าไฟฟ้าสำหรับบ้านอยู่อาศัย และกิจการขนาดเล็ก กิจการขนาดกลาง กิจการขนาดใหญ่ กิจการเฉพาะอย่าง องค์กรไม่แสวงหากำไร และการสูบน้ำเพื่อการเกษตร มีเงื่อนไขคือ ประเภทบ้านอยู่อาศัยที่ใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 150 หน่วย/เดือน ได้สิทธิใช้ไฟฟ้าฟรี 90 หน่วยแรก ประเภทบ้านอยู่อาศัยที่ใช้ไฟฟ้าเกิน 150 หน่วย/เดือน ประเภทกิจการขนาดเล็ก (ไม่รวมส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ) ได้สิทธิใช้ไฟฟ้าฟรี 100 หน่วยแรก ผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทกิจการขนาดกลาง กิจการขนาดใหญ่ กิจการเฉพาะอย่าง องค์กรไม่แสวงหากำไร และการสูบน้ำเพื่อการเกษตร ได้รับยกเว้นการเรียกเก็บอัตราค่าไฟฟ้าต่ำสุด (Minimum Charge) ไปจนถึงสิ้นเดือน ธ.ค. 64 โดยให้จ่ายค่าความต้องการพลังไฟฟ้าตามกำลังไฟฟ้าที่ใช้จ่ายจริง 3) ลดค่าน้ำ-ค่าไฟ (1 สิทธิ/1 คราวเรือน) สำหรับผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ด้านการเยียวยาช่วยเหลือ ได้แก่ โครงการเยียวยานายจ้างและลูกจ้างผู้ประกันตน มาตรา 33, 39, 40 โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยเติมเงินเข้าในบัตร 200 บาท/เดือน โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ รัฐสนับสนุนวงเงินผ่านบัตรกำนัลอิเล็กทรอนิกส์ E-Voucher ค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม ค่าสินค้า ค่าบริการสปา/นวด/ทำผม ทำเล็บ วงเงิน 60,000 บาท ไม่เกินคนละ 7,000 บาท (มติ ครม. 19 ธ.ค. 64) ปรับเพิ่มวงเงิน E-Voucher เป็น 80,000 บาท ไม่เกินคนละ 10,000 บาท ผู้ได้รับสิทธิเป็นประชาชนที่ไม่ได้เป็นผู้ได้รับสิทธิโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ (ผ่านบัตรประชาชน) และโครงการคนละครึ่งโครงการช่วยเหลือค่าเทอมนักเรียน จำนวน 2,000 บาท ผู้ได้รับสิทธิกลุ่มนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล, ม.6, ระดับอาชีวศึกษา, ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โครงการเยียวยานายจ้าง อุดหนุนการจ้างงาน นายจ้าง ม.33 SMEs นายจ้างจะได้รับเงินจำนวน 3,000 บาท/คน/เดือน นาน 3 เดือน โดยนายจ้างที่ได้รับสิทธิต้องลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ โครงการคนละครึ่ง ผู้ได้รับสิทธิประชาชนที่ไม่ได้เป็นผู้ได้รับสิทธิโครงการบัตร

สวัสดิการแห่งรัฐ โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ (ผ่านบัตรประชาชน) และโครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ เฟสที่ 1 ตั้งแต่ 23 ธ.ค. 63 – ธ.ค. 63 จำนวน 3,000 บาท เฟสที่ 2 ตั้งแต่เดือน ม.ค. – มี.ค. 64 จำนวน 3,500 บาท เฟสที่ 3 ตั้งแต่เดือน ก.ค. – 31 ธ.ค. 64 จำนวน 3,000 บาท ระยะเวลา 3 เดือน และเฟสที่ 4 ตั้งแต่เดือน ก.พ. – เม.ย. 65 จำนวน 1,500 บาท ระยะเวลา 3 เดือน

"โครงการคนละครึ่ง" เป็นหนึ่งในมาตรการที่ดำเนินการโดยรัฐบาล มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายให้สอยภายในประเทศ ด้วยการแบ่งเบาค่าใช้จ่ายของประชาชน และช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ร้านค้ารายย่อยทั่วประเทศ เป็นการสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศทั้งระบบ การลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งจะมีด้วยกัน 2 ส่วน คือ การลงทะเบียนรับสิทธิสำหรับประชาชน และการลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งสำหรับร้านค้า โดยรัฐบาลได้เข้ามาดำเนินการอุดหนุนการใช้จ่ายให้สอยในส่วนของผู้ที่ได้รับสิทธิในโครงการคนละครึ่งและให้ร้านค้าที่ต้องการเข้าร่วมโครงการคนละครึ่ง ซึ่งลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์คนละครึ่ง โดยรัฐจะชวยออกค่าใช้จ่ายให้ครึ่งหนึ่งของมูลค่าสินค้า ในขณะที่ผู้ได้รับสิทธิจะต้องจ่ายเพิ่มอีกครึ่งหนึ่งของมูลค่าสินค้า การกระตุ้นเศรษฐกิจ เป็นการใช้นโยบายการคลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ โดยการดำเนินมาตรการทางการเงินการใช้จ่ายของรัฐบาล เช่น เพิ่มกำลังซื้อโดยการเติมเงินให้ผู้ได้รับสิทธิหรือประชาชนที่เข้าร่วมโครงการคนละครึ่ง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ

โครงการคนละครึ่งเป็นนโยบายสาธารณะที่รัฐบาลดำเนินการช่วยเหลือบริการประชาชน Millet (1954) กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญของการบริการคือการสร้างความพึงพอใจในการบริการแก่ประชาชน โดยมีหลักหรือแนวทาง คือ การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable service) การให้บริการอย่างรวดเร็ว ทัน ต่อเวลา (Timely service) การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample service) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous service) และการให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive service) จากแนวคิดของ Millet โครงการ

คนละครึ่งจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด จึงมีปัจจัยที่ส่งผล คือ

1. ความเสมอภาคและ การเข้าถึงความยุติธรรม ในการให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยที่ไม่มีข้อจำกัด ดังนั้นประชาชนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งปัญหาที่พบในโครงการ เช่น การเข้าถึงเว็บไซต์ในการใช้ลงทะเบียน เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมเนื่องจากบางคนไม่มีโทรศัพท์มือถือ Smartphone

2. ความรวดเร็วทัน ต่อเวลาการให้บริการ สาธารณะจะต้องตรงเวลา และความรวดเร็วในการให้บริการ การอนุมัติผลลงทะเบียนและการยืนยันตัวตน ผ่านแอปพลิเคชัน ซึ่งปัญหาที่พบในโครงการ เช่น แอปพลิเคชันเป่าดัง เมื่อมีคนใช้งานเยอะเกิดความไม่เสถียร

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ มีจำนวนการให้บริการ และสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม ซึ่งปัญหาที่พบในโครงการ เช่น การแข่งขันในการลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิ จำนวนสิทธิที่ได้นั้นไม่เพียงพอ ต่อจำนวนประชาชนที่เจอกับวิกฤติ

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง การให้บริการที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งปัญหาที่พบในโครงการ เช่น บางคนที่ยังลงทะเบียนได้ แต่ยังไม่ได้รับเงินในการเติมเข้าแอปพลิเคชัน ก็หมดระยะเวลาดำเนินการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อยส่งผลทำให้ร้านค้าบางร้านไม่ทำตามกฎระเบียบของโครงการที่กำหนดไว้ โดยทำการรับแลกเป็นเงินสด หรือเติมเงินให้แล้วหักเปอร์เซ็นต์

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ โดยการนำแอปพลิเคชันเป่าดัง คือ กระเป๋าสตางค์อิเล็กทรอนิกส์ โดยที่ไม่ต้องมีสมุดบัญชี กับธนาคารกรุงไทยก็สมัครได้ เพียงแค่ยืนยันตัวตนโดยใช้บัตรประชาชน โดยที่รัฐบาลจะจ่ายเงินเยียวยาผ่าน G-wallet ของแอปเป่าดัง และแอปพลิเคชันถุงเงิน ของร้านค้าในการสแกนคิวอาร์โค้ดชำระค่าใช้จ่ายและบริการจากประชาชนโดยไม่รับเงินสด ซึ่งปัญหาที่พบในโครงการ เช่น บางคนที่ยังไม่สมัคร ไม่รู้เรื่องเทคโนโลยีทำให้ไม่ได้รับสิทธิ ผู้ประกอบการบางรายไม่สามารถเข้าใจในเทคโนโลยีจึงทำให้เสียโอกาส

สรุปได้ว่าถ้ารัฐบาลมีการปรับเปลี่ยน แก้ไขรูปแบบวิธีให้จ่ายแก่ประชาชน ก็จะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในรัฐบาลและมั่นใจที่จะรับบริการจาก

โครงการนี้ ซึ่งเป็นเหตุผลที่จะให้โครงการคนละครึ่งของรัฐบาลมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจะทำให้โครงการคนละครึ่งของรัฐบาลประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

โดยรวมแล้วมาตรการช่วยเหลือของรัฐในช่วงโควิด-19 จะเป็นการเยียวยาบรรเทาความเดือดร้อนเชิงเศรษฐกิจเป็นเบื้องต้น เพราะจุดเน้นของรัฐในการช่วยเหลือประชาชนและธุรกิจ คือ “กระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอยของประชาชนผ่านเงินรัฐ เพื่อให้ประชาชนอยู่ดี กินดี มีกินมีใช้ ยืดเวลาพักชำระหนี้สิน และต่อลมหายใจให้เจ้าของธุรกิจ” แต่ยังมีอีกหลายฝ่ายที่เห็นว่า มาตรการของรัฐบาลยังไม่ประสบความสำเร็จ

Workpointtoday (2563) วิเคราะห์ “คนละครึ่ง” โครงการสุดปัง ถูกใจผู้ซื้อ โดนใจผู้ค้า พุงกำลังซื้อได้จริง? จากการแสดงความคิดเห็นของ นายธนวรรธน์ พลวิชัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย อธิบายเกี่ยวกับผลลัพธ์ของโครงการว่า “โครงการ ‘คนละครึ่ง’ ถือเป็นโครงการรัฐที่ดีและประสบความสำเร็จที่สุดในรอบหลายปี เนื่องจากการสำรวจของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า โครงการคนละครึ่งเป็นโครงการที่ผู้บริโภคทุกระดับเห็นตรงกันว่าพึงพอใจต่างจากโครงการอื่นๆ ที่มีอาจจะเข้าถึงผู้บริโภคแค่บางส่วน สอดคล้องกับความเห็นจากผู้ค้าที่ร่วมและไม่ร่วมรายการยืนยันว่าได้รับอานิสงส์ดีจากโครงการ เนื่องจากบรรยากาศการซื้อขายคึกคักขึ้นอย่างเห็นได้ชัด” นายพรชัย สุริยะเวช ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในฐานะรองโฆษกกระทรวงการคลัง เปิดเผยว่า “แรกเริ่มโครงการ ‘คนละครึ่ง’ มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ 1) ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน และ 2) ช่วยกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการขนาดเล็ก โดยจากตัวชี้วัดทั้ง 2 ข้อ ถือว่า บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว โดยปัจจุบันมียอดการใช้จ่ายสะสม 33,754 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 17,236 ล้านบาท และภาครัฐร่วมจ่ายอีก 16,518 ล้านบาท ซึ่งปรากฏว่ามียอดใช้จ่ายจากประชาชนมากกว่ายอดจ่ายจากรัฐบาล รวมถึงจำนวนร้านค้ายังมีอัตราการเติบโตที่ก้าวกระโดดจากหลักพันหลักหมื่นในช่วงแรกสู่ร้านค้าจำนวนหลักแสนที่ใกล้จะขยับเข้าสู่หลักล้านแล้วโดยคาดว่าจากการใช้จ่าย

เพื่อซื้อหาอาหารและเครื่องอุปโภคบริโภคของประชาชนจะทำให้เม็ดเงินสามารถหมุนเวียนได้อย่างน้อย 2.5 - 3 รอบ มีผลให้สามารถขยับจีดีพีได้อีก 0.2% สำหรับที่ผ่านมา แม้จะเคยมีข้อติดขัดเรื่องเทคโนโลยีเล็กน้อยในช่วงเริ่มต้นโครงการ แต่ปัจจุบันทั้งประชาชนและผู้ค้าขายก็สามารถใช้จ่ายผ่านระบบอีเพย์เมนต์ได้อย่างคล่องแคล่วแล้ว และจากเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี คาดว่าจะสามารถใช้โอกาสจากผลตอบรับของโครงการคนละครึ่งขยายผลในแง่เศรษฐกิจดิจิทัลออกสู่ประชาชนเพิ่มอีก”

ไทยพับลิก้า “คนละครึ่ง กับรู้สึกว่ามีผลดีต่อเศรษฐกิจ” กล่าวว่า “หนึ่งในมุมสะท้อนต่อโครงการคนละครึ่งคือ การสำรวจความเห็นของพ่อค้าแม่ค้าต่อโครงการคนละครึ่งในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ระหว่างวันที่ 20 - 25 พฤศจิกายนที่ผ่านมา ของศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ หรือกรุงเทพโพลล์ ในประเด็น ภาพรวมโครงการคนละครึ่ง ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้ประเทศมากน้อยเพียงใด? ที่ 63.5% บอกว่าช่วยได้ค่อนข้าง มากถึงมากที่สุด อีก 35.8% บอกว่าช่วยได้ระดับปานกลาง และ 0.7% บอกว่าช่วยได้ค่อนข้างน้อยถึงน้อยที่สุด ข้อสังเกต คือ ที่ผ่านมามีรัฐบาลใหม่อัดโครงการกระตุ้นการบริโภคอย่างต่อเนื่อง แต่เสียงบ่นเรื่องกำลังซื้อหายไป และเศรษฐกิจฝืดเคืองยังออกมาจากกลุ่มคนฐานรากอย่างต่อเนื่อง พ่อค้าแม่ค้าที่พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “เจ็บบ” ทั้งที่จีดีพีในช่วงที่ผ่านมาเติบโตพอสมควร และมาตรการกระตุ้นแต่ละชุดใช้งบประมาณมหาศาล ซึ่งต่างจากมาตรการ “คนละครึ่ง” กลับมีเสียงตอบรับดีกว่ามาตรการอื่น และให้ความรู้สึกกับพ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่ว่า “ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจได้มากถึงมากที่สุด” ตามที่กรุงเทพโพลล์สำรวจความคิดเห็นมา และเสียงสะท้อนผ่านสื่อต่าง ๆ ตลอดสัปดาห์ที่ผ่านมา การที่โครงการ “คนละครึ่ง” ให้ความรู้สึกว่าจะมีผลดีต่อเศรษฐกิจน่าจะมาจาก 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) โครงการทำให้เกิดการบริโภคทันที (ต่างจากเงินที่เดิมผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ) 2) กิจกรรมนี้ลงไปถึงร้านแผงลอยมากที่สุดหากเปรียบเทียบกับมาตรการอื่นๆ ที่รัฐบาลเคยออกมา 3) การที่รัฐอุดหนุนค่าใช้จ่าย “ครึ่งหนึ่ง” เท่ากับเดิมเงินเข้ากระเป๋าผู้ซื้อและผู้ขายในเวลา

เดียวกัน 4) ประสบการณ์ด้านไอทีของกลุ่มคนฐานรากจากการซื้อขายโดยไม่ใช้เงินสดช่วยสร้างบรรยากาศการค้าการขายที่แปลกใหม่ขึ้นมา 5) โครงการคนละครึ่งให้สิทธิกับกิจการของคนตัวเล็กเท่านั้น ต่างจากโครงการกระตุ้นการบริโภคอื่น ๆ ที่เปิดให้รายใหญ่ทั้งค้าปลีกทันสมัย ร้านสะดวกซื้อ ธุรกิจใหญ่ เข้าร่วมโครงการ คนที่รับสิทธิชิมช้อไปจึงเลือกช้อปในห้างใหญ่มากกว่าเพราะคุ้นเคย และบทเรียนจากกรณีคนละครึ่ง บอกเราว่า การกระตุ้นให้ได้ทั้งผลบวกต่อจีดีพีและคนฐานรากได้ประโยชน์ ต้องยึดคนส่วนใหญ่เป็นฐาน ทำให้เกิดการบริโภคทันที ใช้อะไรให้เป็นประโยชน์ และต้องล้วงเงินจากกระเป๋าประชาชนมาเสริมงบประมาณของรัฐอีกแรงด้วย ความคึกคักจึงจะปรากฏ” (จิตติศักดิ์ นันทพานิช, 2564)

ผศ.ดร.นพดล กรรณิกา ผอ.สำนักวิจัยซูเปอร์โพล (SUPER POLL) เสนอผลสำรวจภาคสนาม เรื่อง ความต้องการประชาชน ต่อมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ กรณีศึกษาประชาชนทุกสาขาอาชีพกระจายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยดำเนินโครงการทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จำนวน 1,127 ตัวอย่าง ดำเนินโครงการระหว่างวันที่ 1-5 ก.พ. 2565 ที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 88.1 ระบุเคยเข้าร่วมโครงการ คนละครึ่งทุกเฟส โครงการช้อปดีมีคืน และเที่ยวไปด้วยกัน ในขณะที่ ร้อยละ 85.6 ระบุเข้าร่วมโครงการ กระตุ้นเศรษฐกิจของผู้บริโภค ช่วงต้นปี 2565 นี้ ที่น่าพิจารณา คือ มุมมองของประชาชนต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของผู้บริโภค พบว่า ส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 85.6 มองว่า โครงการของรัฐบาล เช่น คนละครึ่ง ช้อปดีมีคืน เราเที่ยวด้วยกัน ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน ร้อยละ 85.5 มองว่า โครงการของรัฐบาล มีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวม ร้อยละ 84.6 มองว่า เป็นโครงการที่มีประโยชน์มากกับประชาชนส่วนใหญ่ และร้อยละ 84.4 มองว่า จูงใจช่วยทำให้ออกมาซื้อของจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น ความต้องการของประชาชนต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของผู้บริโภค พบว่า ส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 92.3 ต้องการให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบการใช้สิทธิให้ทั่วถึง ร้อยละ 90.1 ต้องการให้รัฐบาลมีมาตรการตรวจสอบป้องกันการโกงในระบบ และการขายสิทธิ

เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสลงทะเบียนได้ทั่วถึงครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และร้อยละ 88.5 ต้องการให้รัฐบาลออกมาตรการอื่นๆ มาช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย กระตุ้นเศรษฐกิจต่อเนื่องมากขึ้น โดยให้ดูความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ความพอใจของประชาชนต่อ การกระตุ้นเศรษฐกิจของผู้บริโภค พบว่าส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 84.9 พอใจโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ช่วยเหลือลดภาระของประชาชน เช่น คนละครึ่ง ซ้อปดีมีคืน เทียบไปด้วยกัน เป็นต้น และร้อยละ 15.1 ไม่พอใจ เพราะไม่เคยลงทะเบียนได้ มีการโกง และเข้าไม่ถึงมาตรการของรัฐบาล เป็นต้น

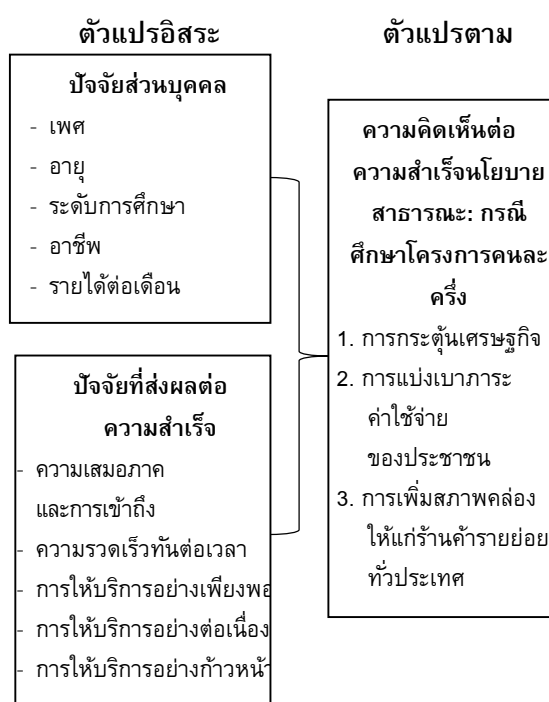
จากความสำเร็จของโครงการคนละครึ่งที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้มีรายได้ที่พอจะมีกำลังซื้อมาร่วมจ่ายกับรัฐ ก่อให้เกิดการใช้จ่ายในท้องถิ่น กระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นเศรษฐกิจฐานรากที่สำคัญ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่งของผู้ร่วมโครงการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง

### กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดแนวคิดในการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- การวิจัยในครั้งนี้ประโยชน์ที่จะได้รับ คือ
1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง
  2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่งของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน
  3. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จโครงการคนละครึ่ง
  4. เป็นแนวทางในการออกนโยบายสาธารณะในอนาคตต่อไป

### นิยามศัพท์

**โครงการคนละครึ่ง** หมายถึง มาตรการด้านการเงินและการคลังเพื่อเยียวยาฟื้นฟู ลดค่าครองชีพให้ประชาชนได้มีกินมีใช้ และกระจายรายได้ให้กับผู้ประกอบการรายย่อยครอบคลุมไปถึงผู้ประกอบการหาบเร่ แผงลอย เพื่อช่วยประคับประคองเศรษฐกิจ โดยคนที่ลงทะเบียนจะได้รับสิทธิ์ส่วนลด 50% เฉพาะการซื้อสินค้ากับร้านค้าที่ร่วมโครงการ รัฐออกให้ไม่เกินวันละ 150 บาทต่อคน

**การกระตุ้นเศรษฐกิจ** หมายถึง การใช้นโยบายการคลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ โดยการดำเนินมาตรการทางด้านการใช้จ่ายของรัฐบาล เช่น เพิ่มกำลังซื้อโดยการเติมเงินให้ผู้ได้รับสิทธิ์ หรือประชาชนที่เข้าร่วมโครงการคนละครึ่ง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ

**การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย ของประชาชน** หมายถึง การช่วยเหลือของรัฐบาลในการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของประชาชน

**การเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ร้านค้ารายย่อยทั่วประเทศ** หมายถึง การกระจายเม็ดเงินสู่ผู้ประกอบการรายย่อยได้โดยผ่านการจับจ่ายใช้สอยของประชาชน

**ความเสมอภาคและ การเข้าถึง** หมายถึง ความยุติธรรมในการให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ

**ความรวดเร็วทัน ต่อเวลา** หมายถึง การให้บริการที่เหมาะสมตรงเวลาและรวดเร็ว

**การให้บริการอย่างเพียงพอ** หมายถึง การให้บริการที่มีจำนวน และสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม

**การให้บริการอย่างต่อเนื่อง** หมายถึง การให้บริการที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

**การให้บริการอย่างก้าวหน้า** หมายถึง การให้บริการที่มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการคนละครึ่ง จำนวน 29,000,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการคนละครึ่ง จำนวน 1,083 คน ใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) จากตารางสำเร็จรูปเมื่อประชากรมีขนาดใหญ่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,083 คน การคัดเลือกกลุ่ม

ตัวอย่างใช้วิธีสุ่มจากผู้เข้ามาตอบแบบสอบถามออนไลน์ที่สมบูรณ์ จำนวน 1,083 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการคนละครึ่ง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check list)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะโดยจะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

### สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ ได้แก่ 1) ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแสดงระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง 2) ใช้ independent t-test และ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่งของผู้ร่วมโครงการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน และ 3) วิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple regression analysis) เพื่อสร้างพยากรณ์ ปัจจัยความสำเร็จจากตัวแปรนโยบายสาธารณะโครงการคนละครึ่ง

### ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ร่วมโครงการซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 25 – 30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นลูกจ้าง และมีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก  $\bar{X} = 3.71$  พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดอยู่ในระดับมาก  $\bar{X} = 3.89$  รองลงมาด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก  $\bar{X} = 3.80$  ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก  $\bar{X} = 3.73$  ด้านความเสมอภาคและการเข้าถึงอยู่ในระดับมาก  $\bar{X} = 3.69$  และน้อยที่สุดด้านความรวดเร็วทันต่อเวลา อยู่ในระดับมาก  $\bar{X} = 3.60$  ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ ในภาพรวม

| ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ | $\bar{X}$   | S.D.        | ระดับความคิดเห็น |
|------------------------------------------|-------------|-------------|------------------|
| 1. ด้านความเสมอภาคและการเข้าถึง          | 3.69        | .421        | มาก              |
| 2. ด้านความรวดเร็วทัน ต่อเวลา            | 3.60        | .513        | มาก              |
| 3. ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ          | 3.73        | .515        | มาก              |
| 4. ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง        | 3.80        | .691        | มาก              |
| 5. ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า         | 3.89        | .607        | มาก              |
| <b>เฉลี่ย</b>                            | <b>3.71</b> | <b>.256</b> | <b>มาก</b>       |

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก  $\bar{X} = 3.67$  พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด อยู่ในระดับมาก  $\bar{X} = 3.80$  รองลงมาด้านการกระตุ้นเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก  $\bar{X} = 3.64$  และน้อยที่สุดด้านการเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ร้านค้ารายย่อยทั่วประเทศ อยู่ในระดับมาก  $\bar{X} = 3.58$  ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง ในภาพรวม

| ความคิดเห็นต่อความสำเร็จโครงการคนละครึ่ง           | $\bar{X}$   | S.D.        | ระดับความคิดเห็น |
|----------------------------------------------------|-------------|-------------|------------------|
| 1. การกระตุ้นเศรษฐกิจ                              | 3.64        | .827        | มาก              |
| 2. การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน              | 3.80        | .732        | มาก              |
| 3. การเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ร้านค้ารายย่อยทั่วประเทศ | 3.58        | .799        | มาก              |
| <b>เฉลี่ย</b>                                      | <b>3.67</b> | <b>.786</b> | <b>มาก</b>       |

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่งของผู้ร่วมโครงการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน พบว่าผู้ร่วมโครงการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จที่มีต่อโครงการคนละครึ่ง ไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่งของผู้ร่วมโครงการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

| เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความสำเร็จโครงการคนละครึ่งของผู้ร่วมโครงการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน |      |       |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------|-------|-----|
|                                                                                                    | t    | F     | p   |
| 1. เพศ                                                                                             | 0.14 |       | .09 |
| 2. อายุ                                                                                            |      | 1.628 | .24 |
| 3. ระดับการศึกษา                                                                                   |      | 1.263 | .10 |
| 4. อาชีพ                                                                                           |      | 1.022 | .47 |
| 5. รายได้ต่อเดือน                                                                                  |      | 1.557 | .61 |

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ ระหว่าง ปัจจัยนโยบายสาธารณะส่งผลต่อความสำเร็จโครงการคนละครึ่ง จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่าผลลัพธ์ค่า Sig. เท่ากับ .000 แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว พบว่า คะแนนมาตรฐานของความสำเร็จนโยบายสาธารณะ ด้านความเสมอภาคและการเข้าถึง (Beta) มีค่าเท่ากับ .167 และด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ (Beta) มีค่าเท่ากับ .115 ส่งผลต่อความสำเร็จโครงการคนละครึ่ง มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ของความสำเร็จ

โครงการคนละครึ่ง กับปัจจัยความสำเร็จนโยบาย  
สาธารณะ ด้านความเสมอภาคและการเข้าถึง และด้าน  
การให้บริการอย่างเพียงพอ (R) .202 โดยที่ตัว  
พยากรณ์ทั้ง 2 ด้านสามารถพยากรณ์ ความสำเร็จ  
โครงการคนละครึ่ง ได้ร้อยละ 4.10 มีความคลาด  
เคลื่อนในการพยากรณ์ .193 ดังตาราง 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบ  
ขั้นตอน (Multiple Linear Regression Analysis-  
Enter) ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ  
นโยบายสาธารณะ กับส่งผลต่อความสำเร็จ  
โครงการคนละครึ่ง

| ตัวแปร                                | B     | Std<br>.Error | Beta | t      | Sig   |
|---------------------------------------|-------|---------------|------|--------|-------|
| ค่าคงที่                              | 3.405 | .159          |      | 21.457 | .000  |
| 1. ด้านความเสมอภาค<br>และการเข้าถึง   | .034  | .012          | .167 | 2.916  | .004* |
| 2. ด้านความรวดเร็ว<br>ทัน ต่อเวลา     | .013  | .018          | .036 | .727   | .467  |
| 3. ด้านการให้บริการ<br>อย่างเพียงพอ   | .027  | .010          | .115 | 2.316  | .021* |
| 4. ด้านการให้บริการ<br>อย่างต่อเนื่อง | .024  | .023          | .060 | 1.177  | .240  |
| 5. ด้านการให้บริการ<br>อย่างก้าวหน้า  | .006  | .024          | .014 | .275   | .783  |

R = 0.202, R Square = 0.041, Adjuster R Square = .026  
Std. Error of the Estimate = 0.193 F = 2.776, Sig = .000

\* p < .05

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบาย  
สาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง ที่  
ประกอบด้วย การกระตุ้นเศรษฐกิจ การแบ่งเบาภาระ  
ค่าใช้จ่ายของประชาชน และการเพิ่มสภาพคล่องให้แก่  
ร้านค้ารายย่อยทั่วประเทศ ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับ  
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหา  
น้อยได้ดังนี้ การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน  
อยู่ในระดับมาก การกระตุ้นเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก  
และการเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ร้านค้ารายย่อยทั่วประเทศ  
อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ  
ความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการ  
คนละครึ่งของผู้ร่วมโครงการที่มีปัจจัยส่วนบุคคล

แตกต่างกัน พบว่า ผู้ร่วมโครงการที่มีเพศ อายุ ระดับ  
การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน  
มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ:  
กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง ไม่แตกต่างกัน (p < .05)

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ  
นโยบายสาธารณะ: กับส่งผลต่อความสำเร็จโครงการ  
คนละครึ่ง พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบาย  
สาธารณะด้านความเสมอภาคและการเข้าถึง และด้าน  
การให้บริการอย่างเพียงพอ ส่งผลต่อความสำเร็จ  
นโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง  
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p < .05)

### อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อความสำเร็จ  
นโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง  
ผู้วิจัยขออภิปรายผลการศึกษาดังนี้

ความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ:  
กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง ในภาพรวมอยู่ในระดับ  
มาก ทั้งด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ด้านการ  
ให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่าง  
เพียงพอ ด้านความเสมอภาคและการเข้าถึงและด้าน  
ความรวดเร็วทันต่อเวลา อยู่ในระดับมากทุกด้าน  
แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ ตอบรับต่อมาตรการ  
กระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ในโครงการคนละครึ่ง  
โดยมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน  
เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและเศรษฐกิจภาพรวม ช่วย  
จูงใจให้ออกมาจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น ก า ร ก ะ ตั น  
เศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ  
คนละครึ่ง เนื่องจากโครงการคนละครึ่งนั้นเป็นการกระตุ้น  
เศรษฐกิจ ตั้งแต่ระดับรากฐานขึ้นไป เม็ดเงินจากรัฐบาล  
นั้น กระจายสู่ประชาชนโดยแท้จริง ซึ่งสอดคล้อง กับ  
กัสม่า บุญมาก (2564) ที่ได้ศึกษาปัจจัยความพึงพอใจ  
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโครงการคนละครึ่งของ  
รัฐบาล สำหรับ ประชาชน ผู้ได้รับ สิทธิใน  
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข  
ผลการวิจัย พบว่า โครงการคนละครึ่งช่วยกระตุ้น  
ระบบเศรษฐกิจฐานรากได้เป็นอย่างดี แต่ในเรื่องของ  
ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ควรมีการปรับปรุง  
เพิ่มเติม โดยมีการกำหนดสิทธิผู้ได้รับการช่วยเหลือ

ตามมาตรการที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการแย่งชิงในการเข้าถึงสิทธิการรับสวัสดิการจากภาครัฐ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่งของผู้ร่วมโครงการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน พบว่า ผู้ร่วมโครงการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จต่อโครงการคนละครึ่ง ของผู้ร่วมโครงการ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นว่าสามารถช่วยแบ่งภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ของประชาชนได้ และยังสามารถกระจายเม็ดเงินสู่ผู้ประกอบการรายย่อยได้อย่างแท้จริงจึงทำให้ระบบเศรษฐกิจในประเทศมีการขับเคลื่อนได้ตลอดเวลา

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง ซึ่งพบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความเสมอภาคและการเข้าถึง ทั้งนี้เพราะเป็นโครงการที่แตกต่างจากโครงการอื่นที่เข้าถึงผู้บริโภคแค่บางส่วน โครงการคนละครึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสามารถส่งเงินลงไปถึงมือประชาชนโดยตรง ไร้ไหลน้อย ไม่มีคนกลาง แต่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาแทน โดยระบบการใช้จ่ายด้วยแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” และ “ถุงเงิน” ที่ต้องมีการลงทะเบียนและใช้ OTP รวมทั้งยืนยันตัวตนว่าเป็นเจ้าของโทรศัพท์จริง เพื่อประโยชน์แก่ผู้ใช้ให้มั่นใจว่าสิทธิจะไปถึงตัวเจ้าของสิทธิจริง ไม่มีผู้อื่นมาใช้สิทธิแทน และมีการใช้จ่ายจริงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งระบบดังกล่าวเป็นการสร้างการเรียนรู้ให้กับประชาชนจนถึงระดับฐานราก ให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนาให้สังคมไทยเดินเข้าสู่ Digital Society ไปพร้อม ๆ กัน ในขณะเดียวกันยังเป็นการลดการใช้เงินสด ทำให้การดำเนินโครงการโปร่งใส รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น และปัจจัยด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ เพราะประชาชน พ่อค้า แม่ค้า มองว่าเงินที่รัฐอัดฉีดลงไปสามารถส่งถึงคนระดับฐานราก ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตอย่างรุนแรงได้อย่างแท้จริง จนเกิดการติดป้ายคนละครึ่งตามหน้าร้านค้าเล็ก ๆ หนาแน่น ทั่วประเทศ

ประชาชนเลือกที่จะนำไปใช้เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่มในชีวิตประจำวัน อีกส่วนหนึ่งเลือกที่จะซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง ไข่ไก่ ปลากระป๋อง ผงซักฟอก ฯลฯ เข้าบ้าน ส่วนบางคนเลือกซื้อของที่ยากได้ สอดคล้องกับ กัสมา บุญมาก (2564) ที่ได้ศึกษาปัจจัยความพึงพอใจที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโครงการคนละครึ่งของรัฐบาล สำหรับประชาชนผู้ได้รับสิทธิในกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยความพึงพอใจที่มีส่งผลต่อความสำเร็จต่อโครงการคนละครึ่ง ประกอบด้วย 1) ความเป็นธรรมและความเสมอภาค 2) การเข้าถึงและการให้บริการ 3) ความสะดวกรวดเร็ว 4) ความโปร่งใส 5) เทคโนโลยีที่นำมาประยุกต์ใช้ 6) การกระตุ้นเศรษฐกิจ 7)โครงการคนละครึ่งกับวิกฤติโควิด-19 และประสิทธิผลของโครงการคนละครึ่ง

### องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการอภิปรายมาทั้งหมด ความสำเร็จของโครงการคนละครึ่ง สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

1. การสร้างการรับรู้และกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจและรับทราบถึงประโยชน์ รวมถึงความจำเป็นของการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) สร้างการเรียนรู้ให้กับประชาชน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมไทย
2. โครงการคนละครึ่ง ช่วยกระตุ้นให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมไร้เงินสดได้เร็วขึ้น (Cashless Society) เนื่องจากต้องใช้สิทธิในการซื้อสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชันเป๋าตังเท่านั้น โครงการคนละครึ่งถือเป็นการนำร่องให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมไร้เงินสดในอนาคต สอดคล้องกับแผน National e-Payment ซึ่งเป็นระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่รัฐบาลกำลังพยายามผลักดัน เพื่อให้มีระบบรองรับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มาตรฐาน

### สรุป

โครงการคนละครึ่งถือเป็นนโยบายสาธารณะที่ดีและประสบความสำเร็จที่สุดในรอบหลายปี

จากวัตถุประสงค์ 3 ข้อของโครงการที่ตั้งไว้ โดยจากตัวชี้วัดทั้ง 3 ข้อถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการแล้ว แม้โครงการคนละครึ่งซึ่งจัดอยู่ในรูปแบบของการแจกเงินจะเป็นวิธีการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสามารถส่งเงินลงไปถึงมือประชาชนโดยตรง รั่วไหลน้อย ไม่มีคนกลาง แต่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาแทน โครงการคนละครึ่งสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจเนื่องจากบรรยากาศการซื้อขายคึกคักขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ช่วยแบ่งภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันจากการใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารและเครื่องอุปโภคบริโภคของประชาชนได้ และยังสามารถกระจายเม็ดเงินสู่ผู้ประกอบการรายย่อยได้อย่างแท้จริง จึงทำให้ระบบเศรษฐกิจในประเทศมีการขับเคลื่อนได้ตลอดเวลา แม้ว่าจะเจอวิกฤตโควิด-19 ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของโครงการนี้ ซึ่งการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลนั้นเป็นไปในทิศทางที่ดี จึงส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ ขณะเดียวกันต้องการให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบการใช้สิทธิให้ทั่วถึงและมีมาตรการตรวจสอบป้องกันการโกงในระบบและการขายสิทธิ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสลงทะเบียนได้ทั่วถึงครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และโครงการคนละครึ่งได้ทำหน้าที่สำคัญในเรื่องการสร้างนวัตกรรมใหม่ กล่าวคือ สามารถเสริมสร้างทักษะความรู้ความเข้าใจต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) การสร้างสังคมไร้เงินสด คือ สังคมที่คนไม่ใช้เงินสดในการแลกเปลี่ยนซื้อขายและจ่ายเงินสดกันอีกต่อไป แต่เปลี่ยนมาใช้จ่ายเงินด้วยระบบรูปแบบต่าง ๆ แทนให้กับประชาชนผ่านการใช้แอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” และ “ถุงเงิน” อย่างก้าวกระโดดในระยะเวลาอันสั้น การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สามารถใช้โอกาสจากผลตอบรับของโครงการคนละครึ่งขยายผลในแง่เศรษฐกิจดิจิทัลออกสู่ประชาชนเพิ่มอีก

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

การศึกษาความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง ก็ควรจะมีการศึกษาในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคต่อความสำเร็จที่มีต่อโครงการคนละครึ่งด้วย ซึ่งจะทำให้

รัฐบาลมองเห็นถึงจุดผิดพลาดในการดำเนินโครงการมากขึ้น และอาจจะส่งผลให้ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ในอนาคตของรัฐบาล นั้นจะมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้รัฐบาลคตินโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจในรูปแบบนี้ขึ้นมาเพิ่มเติม

### 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำโครงการใหม่ ๆ ควรมีการศึกษารายละเอียด ดังนี้

2.1 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคและแนวทางแก้ไขของโครงการที่มีลักษณะเหมือนโครงการคนละครึ่ง

2.2 ศึกษาการประเมินผลนโยบายของโครงการคนละครึ่ง

2.3 ศึกษาผลกระทบในด้านลบของโครงการคนละครึ่ง

## เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา บุญชัย และคณะ. (2563). การประเมินความเสียหาย ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชนท้องถิ่นต่อภาวะโรคระบาด COVID 19. <https://kpi-lib.com/library/en/books/kpibook-28783/>.

กัสม่า บุญมาก. (2564), ปัจจัยความพึงพอใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโครงการคนละครึ่งของรัฐบาลสำหรับประชาชนผู้ได้รับสิทธิในกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. วารสารโครงการทวิปริญาทางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จิตติศักดิ์ นันทพานิช. (2564). “คนละครึ่ง กับรู้สิกว่า มีผลดีต่อเศรษฐกิจ”. ไทยพับลิก้า. <https://thaipublica.org/2020/11/chittisak-nuntapanich05/>.

ธรรมนิติ. (2565). รวบรวมมาตรการเยียวยาโควิด-19 จากภาครัฐ. <https://www.dhamniti.co.th/covid-measure/>

นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์. (2564, สิงหาคม). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐไทยในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19). วารสารการบริหารนิติ บุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(8).

ปัญญาพัฒน์ ประสิทธิ์เดชสกุล. (2563) พลิกโฉมธุรกิจ  
หลังวิกฤตโควิด-19. [https://www.krungsri.com/bank/getmedia/578838c1-5ffc-47dd-ba5f-f807bc86d248/RI\\_PostCovid19\\_New\\_Normal\\_200716\\_TH.aspx](https://www.krungsri.com/bank/getmedia/578838c1-5ffc-47dd-ba5f-f807bc86d248/RI_PostCovid19_New_Normal_200716_TH.aspx).

มติคณะรัฐมนตรี (2564, 19 ตุลาคม). ประเด็นเศรษฐกิจใน  
ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ COVID-19 และกระทรวงการคลัง.  
<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER66/DRAWER028/GENERAL/DATA0001/00001013.PDF>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.  
(2563). สรุปเป้าหมายตัวชี้วัด ข้อมูลฐานและคำ  
เป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ.  
<http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/12/%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%9B%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2-Update-04-12-2562.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2564).  
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 20.  
สำนักงานฯ.

สำนักนโยบายการคลัง. (2563ก). แลงข่าวมาตรการเยียวยา  
5,000 บาท (3 เดือน). ข่าวกระทรวงการคลัง ฉบับที่  
27/2563. กระทรวงการคลัง.

สำนักนโยบายการคลัง. (2563ข). รายงานสถานการณ์  
การดำเนินการคลัง ปีงบประมาณ 2564 ฉบับที่ 2  
พฤศจิกายน 2563. สำนักงานนโยบายการคลัง  
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.

Krejcie, Morgan. (1970). Determining sample size for  
research activities *Educational and psychological  
measurement*. 30(3), 607 – 610.

Millet, J. D. (1954). *Management in the public  
service. The quest for effective performance*.  
McGraw-Hill Book.

Workpointtoday. (2563). วิเคราะห์"คนละครึ่ง"โครงการ  
สุดปัง ถูกใจผู้ซื้อ โดนใจผู้ค้า พุงกำลังซื้อได้จริง?.  
<https://workpointtoday.com/half-half-analysis-01/>.

ผลของการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมความเชื่อมั่น  
ในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดปรมย์ยิกาวาส (แสนสวัสดิ์วิทยาการ)  
จังหวัดนนทบุรี

**Effects of role-playing activities on preschool children's  
self-confidence behavior at Watparamaiyikawas School  
(Saensawat Wittayakarn), Nonthaburi province.**

เพชรนรี อวยพร (Petchnaree Aoyporn)<sup>1</sup> อัญชลี ไสยวรรณ (Unchalee Saiyawan)<sup>2</sup>

จินตนา สุขสำราญ (Jintana Suksumran)<sup>3</sup>

Received: July 23, 2022

Revised: August 20, 2022

Accepted: 28, 2022

**บทคัดย่อ**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ 2) ศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดปรมย์ยิกาวาส (แสนสวัสดิ์วิทยาการ) จำนวน 27 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 2/1 จำนวน 14 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบกึ่งทดลอง แบบแผนการทดลองเป็นแบบอนุกรมเวลา กลุ่มเดียว ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันอังคาร วันพุธ วัน

พฤหัสบดี วันละ 40 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1 และแบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติมีแนวโน้มสูงขึ้น

**คำสำคัญ:** พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง, การจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ, เด็กปฐมวัย

**Abstract**

The purposes of this research were to:  
1) compare preschool children's self-confidence behavior before and during the implementation of role-playing activities, and 2) study the changing trend of preschool children's self-confidence behavior during the implementation of role-playing activities. The population in this research was 27

<sup>1</sup> นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต  
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

M.Ed. Student, Phranakhon Rajabhat University

<sup>2</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร  
Advisor, Phranakhon Rajabhat University

<sup>3</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม  
Advisor, Chandrakasem Rajabhat University

preschool children, aged 4-5 years who studied in Kindergarten Year 2 in the 2<sup>nd</sup> semester of the academic year 2021 at Watparamaikulas School (SaensawatWittayakarn). The samples were 14 preschool children in Kindergarten Year 2 room 1, selected from using cluster random sampling. This was one-group time-series method in quasi-experimental research design. The experiment took 8 weeks, 3 days a week on Tuesday, Wednesday and Thursday with 40 minutes each. The research instruments were role-playing activities lesson plans with the IOC of 0.67-1 and preschool children's self-confidence behavior observation form with the reliability of 0.80. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation and one-way repeated-measures ANOVA.

The research findings revealed that the preschool children's self-confidence behavior during the implementation of role-playing activities was higher than before the experiment at .5 level of significance and the trend of the preschool children's self-confidence behavior during the implementation of role-playing activities was higher.

**Keywords:** Self-confidence behavior, Organizing role-playing activities, Early childhood

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาซึ่งบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคมควรมีคุณลักษณะที่เป็นคนกล้าแสดงออก กล้าในการตัดสินใจ กล้าคิด กล้าทำที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในการอยู่ร่วมในสังคมซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จจากการปฏิบัติกิจกรรมหรือการกระทำสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ บุคคลยังประสบความสำเร็จมากเท่าไร ย่อมทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น เพราะความเชื่อมั่นในตนเองเป็นตัวชี้ความสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามแผนการที่ได้วางไว้ เมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองเขาจะรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองไม่อยู่ใต้อำนาจของผู้อื่น ทำ

ให้ความยุ่งยากใจต่าง ๆ ลดลงไป หรือหมดไปอันเป็นผลให้มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือคำนิยามของผู้อื่นได้ด้วย ผู้ที่มีความเชื่อมั่นจึงมีลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หากผู้ใดขาดความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม อันหมายถึงสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น ความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งที่เราจำเป็นต้องปลูกฝัง และพัฒนาให้เกิดขึ้นในเด็กปฐมวัยเพื่อให้มีลักษณะของบุคลิกภาพ ที่เป็นคนเปิดเผย มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้าเผชิญต่อความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี ภูมิใจในความสามารถและมองเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สภาพปัญหาในปัจจุบันด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากการสังเกตของผู้วิจัยในฐานะครูปฐมวัยพบว่าเด็กส่วนมากไม่กล้าพูดแสดงความคิดเห็น เมื่อครูให้แสดงท่าทางต่าง ๆ ระหว่างจัดกิจกรรมจะไม่กล้าแสดง ไม่แสดงความกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรมระหว่างสนทนากับครูหรือผู้ใหญ่จะไม่กล้าสบตา ไม่มีความพยายามที่จะทำผลงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนปฐมวัยในชั้นเรียนของผู้วิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียน โดยได้ศึกษาจากผลงานการเขียนของนักวิชาการหลากหลาย อาทิ ศาสตราจารย์การสอน ของ ทิศนา ขัมมณี (2562, หน้า 284) หนังสือจิตวิทยาการศึกษา ของสุรางค์ โค้วตระกูล (2559, หน้า 63) ผลการวิจัยของ สุรดาพิน เรืองพานิช (2555, หน้า 7) รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษาของ สมพร พลอยงาม (2559, หน้า 23) และสาเหตุของปัญหาจากการศึกษาแผนการจัดกิจกรรมของโรงเรียนในปีที่ผ่านมาพบว่าครูปฐมวัยยังสอนแบบเดิม ขาดการนำนวัตกรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยไปปรับใช้เพื่อเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยมีหลากหลายวิธีการ เช่น การจัดกิจกรรมให้

เด็กลงมือปฏิบัติร่วมกับเพื่อนโดยการแสดงบทบาทสมมติ จัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง การจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่อง การจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทย

ในสถานการณ์ปัจจุบันทุกโรงเรียนประสบปัญหาไม่สามารถเปิดเรียนตามปกติได้จึงต้องทำการเรียนการสอนออนไลน์เนื่องจากขณะนี้มีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 จึงมีกิจกรรมที่เน้นการให้ความรู้และป้องกันตนเองจากเชื้อโรคโควิด-19 โดยการผลิตสื่อคลิปวิดีโอขนาดสั้นด้วยสมาร์ตโฟนส่งให้นักเรียนได้ศึกษาลงมือปฏิบัติจริงและส่งผลงานกลับมาให้ครูซึ่งนับว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาในขณะนี้ (เมธาวิ จำเนียร, 2564)

การจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติเป็นการจัดสภาพการณ์และครูผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันกำหนดเรื่องราวขึ้น ผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับมอบหมายให้ผู้แสดงท่าทางให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่กำหนดเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกแสดงเป็นตัวละครที่สนใจ ผู้แสดงต้องสวมบทบาทพฤติกรรมที่ได้รับแสดงท่าทาง และบทสนทนาให้เหมือนจริงตามลำดับเหตุการณ์ของเนื้อเรื่องที่กำหนด กระบวนการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน (ทศนา ขัมมณี, 2562, หน้า 242 – 243) มีลำดับเริ่มที่ ขั้นที่ 1 เตรียมการ เป็นการเตรียมสื่อและอุปกรณ์เพื่อกระตุ้นความสนใจและความอยากรู้ของเด็ก ขั้นที่ 2 เริ่มบทเรียน กระตุ้นความสนใจของเด็กโดยใช้คำถามเพื่อให้เด็กเกิดความต้องการร่วมแสดงบทบาทสมมติ ขั้นที่ 3 เลือกผู้แสดง ขั้นที่ 4 เตรียมผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม ขั้นที่ 5 แสดง การให้เด็กแสดงบทบาทสมมติเป็นตัวละครตามที่กำหนด และขั้นที่ 6 วิเคราะห์และอภิปรายผล เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของตัวละครและสิ่งที่เด็กเรียนรู้ ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติช่วยพัฒนาการด้านการคิดและเจตคติในทางบวกให้กับเด็กปฐมวัย เด็กจะเข้าใจบทบาทที่หลากหลายของตนเองและผู้อื่นในสถานการณ์ที่แตกต่างไป และฝึกฝนทักษะการคิด เด็กจะมีพัฒนาการในการปรับตัวเข้าสังคมได้ง่ายมากขึ้น และส่งผลต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ที่จะสะท้อนความรู้สึกนึกคิดสิ่งต่างๆที่อยู่ภายในของเด็กทำให้เด็ก

ได้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ จากเรื่องที่สมมติอย่างชัดเจนมากขึ้นจากการที่เด็กได้แสดงความคิดและการกระทำของตนเอง ช่วยพัฒนาทักษะในการเผชิญสถานการณ์ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดีขึ้นการให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยตรง เรียนรู้ได้ไว เข้าใจง่าย จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ ของ จีระนะ ดวงภูเมฆ (2561, หน้า 61-62) ที่ศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติเพิ่มส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยของเด็กอายุระหว่าง 3 - 4 ปี พบว่าการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และส่งผลต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

จากความสำคัญและปัญหาตามที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจและตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อแก้ปัญหาของเด็กอนุบาลในโรงเรียนวัดปรมย์ยิกาวาส และเพื่อเป็นแนวทางให้ครูปฐมวัย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยได้นำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

### ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดปรมย์ยิกาวาส (แสนสวัสดิ์-วิทยาคาร) จังหวัดนนทบุรี จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 27 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 14 คน โดยวิธีการสุ่ม

แบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) ซึ่งทุกห้องเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

2. การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที ในช่วงการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

3. สถานที่เก็บข้อมูล คือ โรงเรียนวัดปรมาภิไธย (แสนสวัสดิ์วิทยาคาร) จังหวัดนนทบุรี

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

ส่วนที่ 2 แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

#### แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว และใช้แบบแผนการวิจัยแบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียว (One - group time - series design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองก่อนและระหว่างการทดลองด้วยแบบสังเกต

| ก่อนการทดลอง | ขณะทดลอง                                          |
|--------------|---------------------------------------------------|
| $O_0$        | $X_1 O_1, X_2, X_3, X_4 O_2, X_5 X_6 X_7 X_8 O_3$ |

เมื่อ  $O_0$  แทน การสังเกตก่อนการทดลอง

$X_1$  แทน การจัดกิจกรรมการเสริม ประสบการณ์แบบปกติ

$O_1$  แทน การสังเกตหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์แบบปกติ

$X_2 - X_8$  แทน การจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

$O_2 - O_3$  แทน การสังเกตระหว่างการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. เก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้านจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 คน โดยสังเกตความเชื่อมั่นใน

ตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์แบบปกติ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ บันทึกคะแนนเก็บไว้

3. ทำการทดลองจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติพร้อมสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ตลอดช่วงเวลากการทดลอง โดยทำการสังเกตเด็ก 14 คน ในสัปดาห์ที่ 2, 4 และ 8 โดยทำการสังเกตตั้งแต่วันอังคาร พุธ และพฤหัสบดี จัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติเป็นเวลา 7 สัปดาห์

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือได้แก่ ค่าความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเชื่อมั่น

2. สถิติพื้นฐานของคะแนนจากการบันทึกพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One – way repeated measures: ANOVA)

#### ผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยระยะเวลาก่อนและระหว่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ โดยภาพรวม ปรากฏผลแสดง ดังตาราง 1 และ 2 ต่อไปนี้

ตาราง 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยระยะเวลาก่อนและระหว่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติโดยภาพรวม

| ที่ | รายการ                                                    | Baseline  |      | สังเกต<br>ครั้งที่ 1 |      | สังเกต<br>ครั้งที่ 2 |      | สังเกต<br>ครั้งที่ 3 |      |
|-----|-----------------------------------------------------------|-----------|------|----------------------|------|----------------------|------|----------------------|------|
|     |                                                           | $\bar{X}$ | S.D. | $\bar{X}$            | S.D. | $\bar{X}$            | S.D. | $\bar{X}$            | S.D. |
| 1   | พฤติกรรม<br>ความ<br>เชื่อมั่นใน<br>ตนเองของ<br>เด็กปฐมวัย | 6.35      | .74  | 6.50                 | .75  | 13.28                | .99  | 17.78                | .42  |

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 1 ปรากฏว่า พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 6.35 การสังเกตพฤติกรรมครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 6.50 ครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 13.28 ครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 17.78 แสดงว่าพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติแตกต่างกัน คือ ระหว่างการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติและพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ

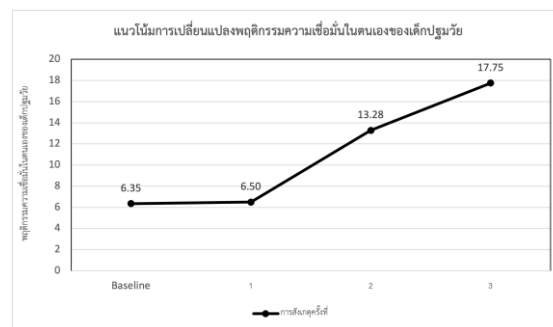
ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำของคะแนนพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติในภาพรวม

| แหล่ง               | ss       | df | MS       | F         | Sig. |
|---------------------|----------|----|----------|-----------|------|
| ระหว่าง<br>เงื่อนไข | 6754.018 | 1  | 6754.018 | 13042.241 | .000 |
| ความคาด<br>เคลื่อน  | 6.732    | 13 | .518     |           |      |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 ปรากฏว่า ก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย มีค่าแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

ตอนที่ 2 การแสดงเส้นภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติในภาพรวม นำเสนอเป็นเส้นกราฟ ผลปรากฏดังภาพประกอบ 1 ต่อไปนี้



ภาพประกอบ 1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

เส้นภาพแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติและระหว่างการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติจากการสังเกตพฤติกรรมครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 ที่มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ 6.50, 13.28, 17.78, แสดงว่าพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติแต่ละครั้งมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามค่าเฉลี่ยที่ปรากฏในเส้นภาพแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างชัดเจน

Baseline หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติจากภาพอธิบายได้ว่า พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์

## อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญหลายประการ อาทิ ช่วยตอบสนองความต้องการทางอารมณ์

ของเด็ก ทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินและให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมความเป็นจริงมากที่สุด ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าแสดงออกความคิดเห็น ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ รับผิดชอบต่อข้อบกพร่องที่ตนทำผิด รู้หน้าที่และกฎเกณฑ์ในสังคม เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจตัวเอง ซึ่ง เยาวพา เตชะคุปต์ (2556, หน้า 30-31) อธิบายว่าการแสดงบทบาทสมมติเป็นการเล่นสมมติเป็นบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เขารู้จัก เช่น พ่อ แม่ คนไข้ เป็นต้น เป็นการสร้างประสบการณ์เพื่อให้เด็กเข้าใจบทบาทต่างๆของผู้ใหญ่ในสังคมซึ่งเขาจะต้องเติบโตขึ้น ในทำนองเดียวกัน ทิศนา แฉมมณี (2562, หน้า 284) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นจากความเป็นจริงมาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ผู้เรียนคิดว่าควรจะเป็น ผู้สอนจะให้การแสดงออกทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้ และรู้จักการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างเหมาะสม การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยสนใจ จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ในช่วงสัปดาห์ที่ 3 – 6 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสัปดาห์ที่ 7 – 8 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติที่มีผลต่อพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จีระนะ ดวงภูเมฆ (2561, หน้า 61-62) ที่ศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติเพิ่มส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยของเด็กนักเรียนชายหญิงที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี พบว่า การจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติมีความเชื่อมั่นในตนเองหลังจากการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างชัดเจนเนื่องจากความเชื่อมั่นในตนเองเป็นการตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความรู้สึกลึกซึ้งในความสามารถของ

ตัวเอง เพื่อให้เกิดผลสำเร็จบนพื้นฐานของการใช้ความรู้และเหตุผล โดยไม่หวั่นไหวว่าผลที่เกิดขึ้นจะสำเร็จหรือล้มเหลว(จรรุวรรณ อำนวยสมบัติ, 2555, หน้า 61) ซึ่งนักจิตวิทยาด้านบุคลิกภาพ Erikson (อ้างถึงใน สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2559, หน้า 236 – 237) ได้กล่าวถึงการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กที่ควรตระหนักว่า ถ้าเด็กมีโอกาสทำสิ่งต่างๆ และได้รับการยอมรับให้อิสระแก่เด็กในการ เลือกทำกิจกรรมต่างๆ ผู้ใหญ่ให้โอกาสเด็กในการซักถามปัญหา เปิดโอกาสให้เด็กทดลองทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ย่อมเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กได้ในทางตรงข้าม ถ้าผู้ใหญ่ไปสกัดกั้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก หรือไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระตามความต้องการและความสนใจของเขาแล้วก็จะเป็นการสกัดกั้นความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก นอกจากนี้ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญกับบุคคลเป็นอย่างมาก ส่งผลต่อคุณลักษณะหลายด้านของบุคคลที่ได้รับการพัฒนา อาทิ ประสิทธิภาพสำเร็จจากการปฏิบัติกิจกรรมหรือการกระทำสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ ส่งผลให้มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือคำนิยามของผู้อื่นได้ด้วย เช่นเดียวกับ Zimmerman & Rappaport (1988) กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจในระดับบุคคล เป็นเรื่องของการพัฒนาศักยภาพตนเองให้มีความเข้มแข็งพอที่จะควบคุมตนเองจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลในการดำรงชีวิตสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนเองประพฤติ ปฏิบัติ จนมีความภาคภูมิใจในตนเอง ส่วนการเสริมสร้างพลังอำนาจในระดับชุมชน เกิดจากการรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความรู้สึกเป็นกลุ่มเดียวกัน มีวิถีชีวิตเดียวกัน มีความร่วมมือ ร่วมใจ สร้างประโยชน์จัดการให้เกิดความเสมอภาค แล้วส่งผลดีต่อชุมชน ผู้ที่มีความเชื่อมั่นจึงมีลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเองทำให้บุคคลสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตรงกันข้ามกับผู้ที่ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม อันหมายถึงสังคมและประเทศชาติ คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองทำให้มีบุคลิกภาพที่เป็นคนเปิดเผย มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น กล้าคิด

กล้าพูด กล้าทำ กล้าเผชิญต่อความจริง มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภิญญาพัชญ์ ภูวงศ์ และ ศิริพงษ์ เพียศิริ (2560, หน้า 109) ที่ทำการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ร่วมกับการละเล่นพื้นบ้านแบบไทยส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองในระดับดีขึ้น ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรินทร์ โลหา และ สิรินาถ จงกลกลาง (2562, หน้า 125-126) พบว่า ความกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัยภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติในการวิจัยครั้งนี้กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นเรื่อย ดังปรากฏในสัปดาห์ที่ 8 หน่วย อาหารดีมีประโยชน์ ชั้นที่ 1) ชั้นเตรียมการแสดง ครูจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ เพื่อกระตุ้นความสนใจและความอยากรู้ของเด็ก ชั้นที่ 2) เริ่มบทเรียนครูกระตุ้นความสนใจของเด็กโดยใช้คำถามเพื่อให้เด็กเกิดความต้องการร่วมแสดงบทบาทสมมติโดยครูและเด็กร่วมกันวางแผนในการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้กับหน่วยการเรียนรู้อาหารดีมีประโยชน์ เด็ก ๆ ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาหารชนิดต่าง ๆ น้องปลื้มบอกว่าชอบทานไข่เจียว น้องหมีพูชอบทานแกงจืดเต้าหู้หมูสับ น้องเอวาชอบทานก๋วยเตี๋ยว ชั้นที่ 3) เลือกผู้แสดง ครูเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ เลือกตัดสินใจแสดงเป็นอาหารที่ตนเองชื่นชอบสนใจ จากนั้นนำเด็ก ๆ มาจัดเตรียมการแสดงบทบาทสมมติ ครู และเด็ก ๆ ร่วมกันสนทนาทบทวนถึงข้อตกลงในการทำการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง อาหารแสนอร่อย วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติคือให้เด็ก ๆ ได้รับประสบการณ์ใหม่ในการรับบทบาทการแสดงและรับฟังคำอธิบายต่างๆโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะให้ น้องชูกัสขอแสดงบทบาทเป็นพ่อค้า น้องไข่มุกขอแสดงเป็นคนซื้อ น้องฟ้าขอแสดงเป็นแม่ค้า ชั้นที่ 4) ชั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม ครูเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะชมการแสดงบทบาทสมมติ ชั้นที่ 5) การแสดง ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมติเป็นตัว

ละครตามที่กำหนดและจัดฉากการแสดงให้ดูสวยงามสมจริงจากนั้นนำเด็ก ๆ ที่ได้รับบทบาทเป็นอาหารชนิดต่าง ๆ ให้เด็ก ๆ นำสายคาดศีรษะรูปอาหารมาใส่แล้วนำเสื้อสีต่าง ๆ ที่ครูเตรียมไว้มาใส่ให้ตรงกับรูปอาหารที่ตนเองได้รับเมื่อเตรียมตัวพร้อมแล้วครูให้สัญญาณเริ่มการแสดงได้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะเรื่องราวจนจบเรื่อง เด็ก ๆ ทุกคนแสดงออกทำตามบทบาทสมมติได้ดีและมีความกล้าแสดงความคิดเห็นตามที่ตนเองคิดและรู้สึกได้ดีขึ้นกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ ชั้นที่ 6) วิเคราะห์และอภิปรายผล ครูและเด็กอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงของผู้เล่น เรื่องราวหรือเนื้อหาการแสดงและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ น้องไข่มุกกับน้องแพรวบอกว่าชอบแสดงบทบาทสมมติ เพราะว่าสนุกสนาน น้องข้าวกล้องและน้องเอวาเริ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงนี้ น้องชูกัสกับน้องก๊วยเตี๋ยชื่นชมเพื่อนว่า แสดงเก่งมาก ๆ จากข้อมูลดังกล่าวการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติส่งผลให้พัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยได้อย่างยิ่ง

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ครูผู้สอนและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเด็กปฐมวัยสามารถนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติไปใช้ในการปรับพฤติกรรมของเด็กให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นได้

1.2 ครูผู้สอนสามารถนำแผนการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติไปปรับใช้เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับเด็กตั้งแต่ขั้นวางแผนตลอดถึงการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เด็กรู้สึกมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้น

1.3 ในการพัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ควรเลือกใช้กิจกรรมอื่นประกอบด้วย เช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลง กิจกรรมเล่านิทาน เพื่อฝึกให้เด็ก ๆ ได้กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผลของการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

2.2 ผลของการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการคิดเชิงบริหาร (EF) ของเด็กปฐมวัย

2.3 ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบที่มีต่อพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.4 ครูผู้สอนควรตั้งเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสมกับวัยไม่ควรตั้งเกณฑ์ให้ยากหรือยุ่งเกินไป สลับซับซ้อนเกินไปจะทำให้เด็กเบื่อหน่าย

### เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ อำนวยสมบัติ. (2555). *ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่ำโดยได้รับการสอนด้วยการเรียนรู้ภาษาชุมชนประกอบการจัดกิจกรรมแบบ CIRC กับการสอนแบบเดิม*. [ปริญญา นพ ธิ ปรี ญา ม หา บั ณ ฑิ ต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิระเน ดวงภูเมฆ. (2561) *การพัฒนาการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติเพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทิตนา แคมมณี. (2562). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 23). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพร ธนะชัยพันธ์. (2555). *สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย*. ด้านสหภาพพิมพ์.
- พนิดา จงสุขสมสกุล. (2561). *สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พัชรินทร์ โลหา และ สิรินาถ จงกลกลาง. (2562). *การพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ภิญญาพัชญ์ ภูวงศ์ และ ศิริพงษ์ เพียศิริ. (2560)

*การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาและความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ร่วมกับการเล่นพื้นบ้านไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เมธาวิ จำเนียร. (2564). *การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาวะเยาวชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 10 (2), 1-9.

เยวพา เดชะคุปต์. (2556). *เกมและการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย*. พิสิษฐ์เชนเตอร์.

สมพร พลอยงาม. (2559). *การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบปกติ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุรดาพิน เรืองพานิช. (2555). *ผลของการใช้กิจกรรมการเล่นิทานแบบไม่จบเรื่องที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2559) *จิตวิทยาการศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Zimmerman, M.A., & Rappaport, J. (1988). A citizen participation, perceived control, and psycho-logical empowerment. *American Journal of Community Psychology*. 16, 725-750.

## แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน

### Guidelines for optimization management efficiency of private vocational schools

ภิรมย์พร สุขชัยศรี (Pirompron Sukchaisri)<sup>1</sup> ชัยวุฒิ จันมา (Chaiwut Janma)<sup>2</sup>

อนันต์ ธรรมชาลัย (Anan Thamchalai)<sup>3</sup>

Received: August 13, 2022

Revised: August 21, 2022

Accepted: August 29, 2022

#### บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาอาชีวะเอกชนที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ การดำเนินการวิจัยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ทาง ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลจากผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารของสถานศึกษาอาชีวะเอกชน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกตาม Delphi technique ด้านสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาอาชีวะเอกชน และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลจากผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมจากเอกสารสิ่งพิมพ์ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รายงานจากหน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานวิจัย โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ SWOT analysis ตามแนวคิดของ Humphrey (1960) และนำผลจากการวิเคราะห์ดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงกลยุทธ์ภายใน (Internal factors analysis summary หรือ IFAS) และการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงกลยุทธ์ภายนอก (External

factors analysis summary หรือ EFAS) เพื่อนำมาประเมินปัจจัยภายในสถานศึกษาอาชีวะเอกชน (Internal factor evaluation matrix) และปัจจัยภายนอกสถานศึกษาอาชีวะเอกชน (External factor evaluation matrix) หรือ IE Matrix ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการดำเนินการวิจัยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการของสถานศึกษาอาชีวะเอกชนจำนวน 220 แห่ง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis: MRA) เพื่อนำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.79$  และ S.D. = .356) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ลำดับแรกด้านระบบการทำงาน (system) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.80$  และ S.D. = .376) รองลงมาด้านรูปแบบการบริหารจัดการ (Style) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.79$  และ S.D. = .383) และระดับความคิดเห็นของประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.79$  และ S.D. =

<sup>1</sup> นักศึกษา, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Ph.D. Student in Management, Faculty of Political Science, North Bangkok University

<sup>2, 3</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Advisor, North Bangkok University

.326) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ลำดับแรก ด้านการสร้างวัฒนธรรมการบริหารจัดการอาชีวศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.80$  และ  $S.D. = .351$ ) รองลงมาด้านระบบประกันคุณภาพในการอาชีวศึกษาทุกระดับการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.80$  และ  $S.D. = .344$ ) และจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (MRA) พบว่า ปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวมอธิบายการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวม ได้ร้อยละ 83.9 (adjusted  $R^2 = .839$ ) ในขณะที่ปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนด้านกลยุทธ์องค์กร (strategy) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนด้านโครงสร้างองค์กร (structure) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักของผลกระทบของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวม พบว่า ปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนด้านกลยุทธ์องค์กร (Strategy) มีน้ำหนักมากที่สุด (beta = .235) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวม

**คำสำคัญ:** ประสิทธิภาพ, สถานศึกษาอาชีวะเอกชน, ไวรัสโคโรนา 2019

### Abstract

This research aimed to propose the objective of this study of the current state of private vocational schools in relation to the efficiency of private vocational school management it is a mixed research study (Mixed method). The qualitative research, tooling was an interview by conducting data collection in two ways, both primary data collected by the researcher from relevant agencies experts and administrators of vocational schools private by in-depth interviews on the current condition of private vocational schools and

secondary data that the researcher has collected from printed documents electronic documents reports from government agencies and research office by using such data to analyze SWOT Analysis based on the concept of Humphrey (1960). The results of the analysis were analyzed for Internal factors analysis summary (IFAS) and External factors analysis summary (EFAS) to assess the factors within a private vocational school (Internal factor evaluation matrix) and factors outside a private vocational school (External factor evaluation matrix) or IE Matrix. The quantitative research, tooling was a questionnaire by conducting research is collecting information from the director meaning the director of a private vocational school, i.e. the director or deputy director or managers of 220 private vocational schools. Data analysis using packaged programs, the statistical values used were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis (MRA) to present guidelines for improving management efficiency of private vocational schools.

The results showed that the opinion level of the factors of management of private vocational schools as a whole was at a high level with values ( $\bar{X} = 3.79$  and  $S.D. = .356$ ) when considering each item it was found that the first priority in the System had opinions at a high level with values ( $\bar{X} = 3.80$  and  $S.D. = .376$ ) followed by management the Style had opinions at a high level with values ( $\bar{X} = 3.79$  and  $S.D. = .383$ ) and the opinion level of the management efficiency of private vocational schools as a whole was at a high level with values ( $\bar{X} = 3.79$  and  $S.D. = .326$ ) when considering each item it was found that the opinions on the creation of innovation in vocational education management were at a high level with values ( $\bar{X} = 3.80$  and  $S.D. = .351$ ) followed by quality assurance systems in vocational education at all educational levels. The opinions were at a high level with values ( $\bar{X} = 3.80$

and S.D. = .344). The Multiple regression analysis (MRA) found that management factors of private vocational schools as a whole explain the change in efficiency as a whole of the management of private vocational schools by 83.9 percent (adjusted  $R^2$  = .839) while the management factor of private vocational schools on organizational strategy had a statistically significant effect on management efficiency as a whole of private vocational schools at .05 level as for the management factors of private vocational schools in relation to organizational Structure had a statistically significant effect on management efficiency as a whole of private vocational schools at .01 level. Considering the weight of the impact of independent variables on the overall management efficiency of private vocational schools, it was found that the factors of management of private vocational schools on organizational strategy had the highest weight (beta = .235) submitted effect on management efficiency as a whole of private vocational schools.

**Keywords:** Efficiency, Private vocational schools, Corona Virus 2019

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ซึ่งเป็นการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้ วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ด้วย 6 ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษา เพื่อเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะในช่วง พ.ศ. 2562 ที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Corona Virus Disease 2019: COVID-19) ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) โดยในด้านการศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยนักวิชาการ (อัญชลี วิมลศิลป์, 2559) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนการสอนแบบออนไลน์ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัญหาและความจำเป็น 2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหา 4) ผู้เรียน 5) ภาระงาน 6) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 7) วิธีจัดการเรียนรู้ 8) การปฏิสัมพันธ์ และ 9) การประเมินผล โดยได้รับการรับรองความเหมาะสมของรูปแบบในระดับมากที่สุดจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างไรก็ตามยังมีนักวิชาการได้ให้ความคิดเห็นของการบริหารจัดการควรประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) บุคลากร หมายถึง การขาดแคลนบุคลากรและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) อุปกรณ์/เครื่องมือและระบบเทคโนโลยี หมายถึง การขาดอุปกรณ์/เครื่องมือและการมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ 3) ระบบการบริหารจัดการ หมายถึง การขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และ 4) ผู้บริหาร หมายถึง การผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยี แต่ขาดการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่แตกต่างกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพปัจจุบันและสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ ซึ่งต้องใช้

รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาในการนำไปเป็นแบบแผน เพื่อนำไปสู่แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่เท่าเทียมกันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นข้อมูลสนับสนุนให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเชิงนโยบาย

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน และปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน
3. เพื่อวิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

### ขอบเขตของการวิจัย

#### ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มที่ 1: ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการสำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน และนายกสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนว Delphi technique

กลุ่มที่ 2: ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ได้แก่ ผู้ก่อตั้ง หรือผู้ได้รับใบอนุญาต หรือกรรมการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนขนาดใหญ่จำนวน 17 แห่ง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนว Delphi technique

กลุ่มที่ 3: ผู้อำนวยการ หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 220 แห่ง

### กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มที่ 1: ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการสำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน และนายกสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนว Delphi technique

กลุ่มที่ 2: ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ได้แก่ ผู้ก่อตั้ง หรือผู้ได้รับใบอนุญาต หรือกรรมการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนขนาดใหญ่จำนวน 29 แห่ง โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง ตามทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยนำรายชื่อของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนขนาดใหญ่จำนวน 29 แห่ง แล้วจับฉลากเลือกมาจำนวน 17 แห่ง คิดเป็นจำนวน 17 คน

กลุ่มที่ 3: ผู้อำนวยการ หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 440 แห่ง โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จของ Krejcie; & Morgan (1970, pp.607-610) ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 205 แห่ง ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดการเก็บข้อมูลเพิ่มไว้อีก 7 เปอร์เซนต์ หรือจำนวน 15 แห่ง รวมเป็น จำนวน 220 แห่ง คิดเป็นจำนวน 220 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนขนาดใหญ่

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

### การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

#### การจัดทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ และข้อมูลในแบบสอบถาม จากนั้นคัดเลือก

แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษได้อย่างถูกต้อง และครบถ้วนในทุกประเด็น

2. จัดทำข้อมูลและการประมวลผลค่าสถิติเบื้องต้น โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดแยกประเภทข้อมูลหรือหมวดหมู่ข้อมูล ทำการบันทึกค่าและประมวลผลค่าสถิติเบื้องต้น

3. จัดเตรียมข้อมูลทั้งในแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารของสถานศึกษาอาชีวะเอกชน จำนวน 17 แห่ง คิดเป็นจำนวน 17 คน โดยวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ทาง ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์หรือการสังเกตการณ์ โดยเป็นข้อมูลที่มีรายละเอียดตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการ และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมไว้ เช่น ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เอกสารสิ่งพิมพ์ บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ SWOT analysis ตามแนวคิดของ Humphrey (1960)

#### 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

1) จำนวน (frequency) และร้อยละ (percentage) เป็นสถิติที่ใช้อธิบายข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามและคุณลักษณะของสถานศึกษาอาชีวะเอกชน

2) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และระดับความคิดเห็น เป็นสถิติที่ใช้อธิบายระดับความคิดเห็นของการจัดการองค์กร และทางการพัฒนาสถานศึกษาอาชีวะเอกชน

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

1) การวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว F-test (One-way ANOVA) ในการหาความแตกต่างระหว่างประสิทธิผลการจัดการของบริษัทรับเหมาช่วง แยกตามคุณลักษณะของสถานศึกษา

2) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis-MRA) แบบ All enter ในการทดสอบการจัดการองค์กร และการพัฒนาสถานศึกษาอาชีวะเอกชน

### ผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์ SWOT analysis ดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (IFAS, EFAS) ของสถานศึกษาอาชีวะเอกชน โดยการให้คะแนนถ่วงน้ำหนักจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาอาชีวะเอกชน และผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวะเอกชน เพื่อนำไปสร้างกลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพ สามารถสรุปได้ ดังตาราง 1 และตาราง 2

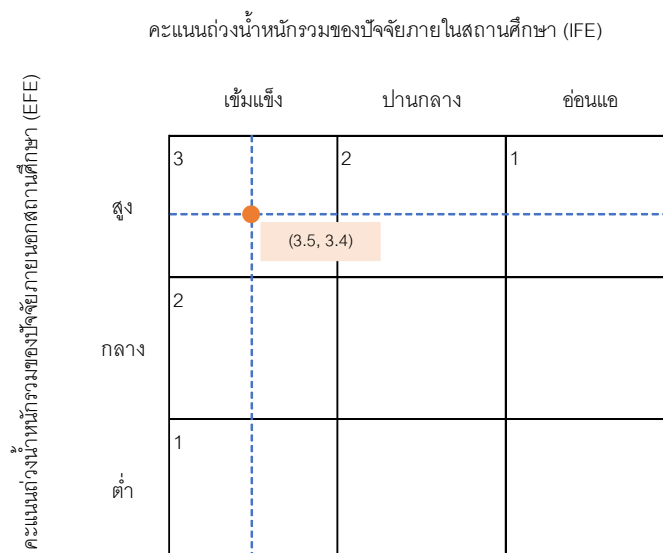
ตาราง 2 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงกลยุทธ์ภายนอก (External Factors Analysis Summary) ของสถานศึกษาอาชีวะเอกชน

| ปัจจัยภายในสถานศึกษาอาชีวะเอกชน (Internal factor)                                             | น้ำหนัก | การประเมิน | คะแนนถ่วงน้ำหนัก |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------|------------------|
| (1)                                                                                           | (2)     | (3)        | (4)              |
| <b>จุดแข็ง (S: Strengths)</b>                                                                 |         |            |                  |
| 1. โครงสร้างการบริหารจัดการตามสายบังคับบัญชามีความชัดเจน                                      | 0.1     | 3          | 0.3              |
| 2. ความคล่องตัวเป็นอิสระสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ                                     | 0.1     | 3          | 0.3              |
| 3. บุคลากรทางการศึกษามีคุณวุฒิ ประสบการณ์ ตรงตามสาขาวิชาชีพที่รับผิดชอบ                       | 0.1     | 4          | 0.4              |
| 4. ผู้เรียนได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากอาจารย์ที่ปรึกษา ส่งผลให้โอกาสในการสำเร็จการศึกษามีมาก | 0.1     | 4          | 0.4              |
| 5. ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือห้องปฏิบัติการ และเทคโนโลยีทันสมัย                           | 0.1     | 3          | 0.3              |

ตาราง 2 (ต่อ)

| ปัจจัยภายในสถานศึกษาอิสระเอกชน (Internal factor)                          | น้ำหนัก | การประเมิน | คะแนนถ่วงน้ำหนัก |
|---------------------------------------------------------------------------|---------|------------|------------------|
| (1)                                                                       | (2)     | (3)        | (4)              |
| <b>จุดอ่อน (W: Weaknesses)</b>                                            |         |            |                  |
| 1. บุคลากรทางการศึกษาขาดการทำงานวิจัย และนวัตกรรมอย่างเพียงพอ             | 0.1     | 4          | 0.4              |
| 2. บุคลากรทางการศึกษามีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก และตำแหน่งทางวิชาการน้อย     | 0.1     | 4          | 0.4              |
| 3. ความแตกต่างด้านงบประมาณสนับสนุนระหว่างสาขาวิชาชีพของสถานศึกษา          | 0.1     | 3          | 0.3              |
| 4. ขาดการจัดการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน | 0.1     | 4          | 0.4              |
| 5. หลักสูตรการเรียนการสอนไม่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ             | 0.1     | 3          | 0.3              |
|                                                                           | 1.0     | 35         | 3.5              |

จากตาราง 1 และตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว นำมาทำการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงกลยุทธ์ภายใน (Internal factors analysis summary หรือ IFAS) และปัจจัยเชิงกลยุทธ์ภายนอก (External factors analysis summary หรือ EFAS) ที่แสดงถึงประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอิสระเอกชน สามารถนำมาประเมินปัจจัยภายในสถานศึกษาอิสระเอกชน (Internal factor evaluation matrix) และปัจจัยภายนอกสถานศึกษาอิสระเอกชน (External factor evaluation matrix) หรือ IE matrix ของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาอิสระเอกชน จุดแข็ง จุดอ่อน (IFE) และสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาอิสระเอกชน โอกาส อุปสรรค (EFE) โดยสรุปได้ ดังตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ด้วย IE Matrix เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอิสระเอกชน ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 ผลการประเมินปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก (IE matrix)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์องค์กร (strategy) 2) โครงสร้างองค์กร (structure) 3) ระบบการทำงาน (system) 4) รูปแบบการบริหารจัดการ (style) 5) บุคลากร (staff) 6) ค่านิยม (shared value) และ 7) ทักษะและประสบการณ์ (skill)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน โดยรวม

(n=220)

| ปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความคิดเห็น | ลำดับ |
|-------------------------------------|-----------|------|----------------------|-------|
| 1. กลยุทธ์องค์กร (Strategy)         | 3.79      | .374 | มาก                  | 4     |
| 2. โครงสร้างองค์กร (Structure)      | 3.78      | .356 | มาก                  | 6     |
| 3. ระบบการทำงาน (System)            | 3.80      | .376 | มาก                  | 1     |
| 4. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)    | 3.79      | .383 | มาก                  | 2     |
| 5. ค่านิยม (Shared value)           | 3.77      | .377 | มาก                  | 7     |
| 6. บุคลากร (Staff)                  | 3.79      | .367 | มาก                  | 5     |
| 7. ทักษะและประสบการณ์ (Skill)       | 3.79      | .357 | มาก                  | 3     |
| โดยรวม                              | 3.79      | .356 | มาก                  |       |

จากตาราง 3 พบว่า ระดับความคิดเห็นของปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.79$  และ S.D.= .356) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ลำดับแรกด้านระบบการทำงาน (System) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.80$  และ S.D.= .376) รองลงมาด้านรูปแบบการบริหารจัดการ (Style) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.79$  และ S.D. = .383) และลำดับสุดท้ายด้านค่านิยม (Shared Value) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.77$  และ S.D.= .377) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแตกต่างกันไป ดังปรากฏตามตาราง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน โดยรวม

(n=220)

| ประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน               | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความคิดเห็น | ลำดับ |
|--------------------------------------------------------|-----------|------|----------------------|-------|
| 1. ระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา                       | 3.78      | .326 | มาก                  | 3     |
| 2. การสร้างวัฒนธรรมการบริหารจัดการอาชีวศึกษา           | 3.80      | .351 | มาก                  | 1     |
| 3. การสร้างเครือข่ายร่วมมือในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา | 3.77      | .325 | มาก                  | 4     |
| 4. ระบบประกันคุณภาพในการอาชีวศึกษาทุกระดับการศึกษา     | 3.80      | .344 | มาก                  | 2     |
| โดยรวม                                                 | 3.79      | .326 | มาก                  |       |

จากตาราง 4 พบว่า ระดับความคิดเห็นของประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.79$  และ  $S.D.= .326$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ลำดับแรกด้านการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการอาชีวศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.80$  และ  $S.D.= .351$ ) รองลงมาด้านระบบประกันคุณภาพในการอาชีวศึกษาทุกระดับการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.80$  และ  $S.D.= .344$ ) และลำดับสุดท้ายด้านการสร้างเครือข่ายร่วมมือในการบริหารจัดการอาชีวศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.77$  และ  $S.D.= .325$ ) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแตกต่างกันไป ดังปรากฏตามตาราง

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว F-test (One-way ANOVA) ในการหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน แยกตามคุณลักษณะของสถานศึกษาอาชีวะเอกชน หากพบว่ามีความแตกต่างจะทำการทดสอบ Post Hoc test เพื่อทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย Post Hoc test ตามวิธีของ Scheffe

ตาราง 5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวม จำแนกตามเนื้อที่ที่ตั้งสถานศึกษา

| ความแปรปรวน  | SS     | df  | MS   | F    | Sig. |
|--------------|--------|-----|------|------|------|
| ระหว่างกลุ่ม | .022   | 1   | .022 | .205 | .651 |
| ภายในกลุ่ม   | 23.260 | 218 | .107 |      |      |
| รวม          | 23.282 | 219 |      |      |      |

จากตาราง 5 พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวม จำแนกตามเนื้อที่ที่ตั้งสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การทดสอบทางสถิติค่า F-test คำนวณได้ .205 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .651 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด อธิบายได้ว่า ประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวม จำแนกตามระยะเวลาที่เปิดดำเนินการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังปรากฏตามตาราง

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Analysis) ของปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน กับประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์สมมติฐานของตัวแปร ก่อนการวิเคราะห์สถิติขั้นสูง

**ตัวแปรกลุ่มที่ 1** ปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์องค์กร (strategy) 2) โครงสร้างองค์กร (structure) 3) ระบบการทำงาน (system) 4) รูปแบบการบริหารจัดการ (style) 5) บุคลากร (staff) 6) ค่านิยม (shared value) และ 7) ทักษะ (skill)

**ตัวแปรกลุ่มที่ 2** ประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน ประกอบด้วย 8) ระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา 9) การสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการอาชีวศึกษา 10) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา และ 11) ระบบประกันคุณภาพภายในการอาชีวศึกษา

ตาราง 6 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนกับประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน

|      | (1)    | (2)    | (3)    | (4)    | (5)    | (6)    | (7)    | (8)    | (9)    | (10)   | (11)  |
|------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|-------|
| (1)  | 1.000  |        |        |        |        |        |        |        |        |        |       |
| (2)  | .891** | 1.000  |        |        |        |        |        |        |        |        |       |
| (3)  | .917** | .909** | 1.000  |        |        |        |        |        |        |        |       |
| (4)  | .880** | .907** | .917** | 1.000  |        |        |        |        |        |        |       |
| (5)  | .943** | .891** | .925** | .909** | 1.000  |        |        |        |        |        |       |
| (6)  | .924** | .930** | .909** | .918** | .922** | 1.000  |        |        |        |        |       |
| (7)  | .900** | .912** | .940** | .926** | .920** | .918** | 1.000  |        |        |        |       |
| (8)  | .861** | .842** | .860** | .821** | .869** | .851** | .858** | 1.000  |        |        |       |
| (9)  | .863** | .851** | .845** | .824** | .857** | .864** | .852** | .912** | 1.000  |        |       |
| (10) | .843** | .853** | .834** | .810** | .843** | .844** | .837** | .893** | .908** | 1.000  |       |
| (11) | .878** | .856** | .876** | .832** | .865** | .869** | .866** | .921** | .937** | .912** | 1.000 |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนกับประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนมีความสัมพันธ์สูงในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทิศทางเชิงบวกอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน ถ้ามีการพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้น จะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนเพิ่มขึ้นตาม

5. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis หรือ MRA) ของปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวมกับประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน เพื่อคาดการณ์ว่าตัวแปรอิสระตัวใดมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด

ตาราง 7 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณทดสอบปัจจัยการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวมส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชนโดยรวม

|                                                                                                       | Unstandardized Coefficients |            | Standardized Coefficients |  | t       | Sig. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|------------|---------------------------|--|---------|------|
|                                                                                                       | B                           | Std. Error | Beta                      |  |         |      |
| ค่าคงที่                                                                                              | .584                        | .097       |                           |  | 6.012** | .000 |
| 1. กลยุทธ์องค์กร (Strategy)                                                                           | .205                        | .082       | .235                      |  | 2.500*  | .013 |
| 2. โครงสร้างองค์กร (Structure)                                                                        | .204                        | .077       | .224                      |  | 2.672** | .008 |
| 3. ระบบการทำงาน (System)                                                                              | .105                        | .084       | .121                      |  | 1.254   | .211 |
| 4. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)                                                                      | -.101                       | .073       | -.119                     |  | -1.385  | .167 |
| 5. ค่านิยม (Shared Value)                                                                             | .145                        | .086       | .168                      |  | 1.696   | .091 |
| 6. บุคลากร (Staff)                                                                                    | .126                        | .086       | .142                      |  | 1.455   | .147 |
| 7. ทักษะและประสบการณ์ (Skill)                                                                         | .163                        | .087       | .178                      |  | 1.861   | .064 |
| R = .919    R <sup>2</sup> = .844    Adjusted R <sup>2</sup> = .839    F = 163.891.709    Sig. = .000 |                             |            |                           |  |         |      |

6. เมื่อนำข้อมูลเชิงเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มาพิจารณาร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative research) สามารถกำหนดกลยุทธ์ออกมาได้ 4 แนวทาง ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน ดังตาราง 8

|                                              | กลยุทธ์             | รายละเอียด                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------|---------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาอาชีวะเอกชน | กลยุทธ์เชิงรุก      | 1. เพิ่มบุคลากรทางการศึกษาด้านงานวิจัย และนวัตกรรม<br>2. เพิ่มบุคลากรทางการศึกษาคุณวุฒิระดับปริญญาเอก และมีตำแหน่งทางวิชาการ                                                            |
|                                              | กลยุทธ์เชิงปรับปรุง | 1. วางระบบคุณภาพ และมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน<br>อย่างเป็นระบบ และกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน<br>2. เพิ่มความรู้ และทักษะของบุคลากรทางการศึกษาด้าน<br>ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศ  |
|                                              | กลยุทธ์เชิงพัฒนา    | 1. เพิ่มเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรหน่วยงานภายนอก และ<br>สถานประกอบการ<br>2. เตรียมความพร้อม ด้านอุปกรณ์เครื่องมือห้องปฏิบัติการ และเทคโนโลยีที่<br>เหมาะสมกับการณ์ปัจจุบัน |
|                                              | กลยุทธ์เชิงรับ      | 1. ปรับปรุงโครงสร้างการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน<br>2. วางแผนการจัดทำงบประมาณให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน                                                                   |

1) วางระบบคุณภาพ และมาตรฐานการประกันคุณภาพ ภายในอย่างเป็นระบบ และกำหนดผู้รับผิดชอบ การดำเนินงาน 2) ส่งเสริมความรู้ และทักษะของ บุคลากรทางการศึกษาด้านวิชาการ และกำหนด ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน สอดคล้องกับนักวิชาการ (ก้านทิพย์ ซาติวงศ์, 2554) และกลยุทธ์เชิงพัฒนา (ST strategy) กล่าวคือ 1) ส่งเสริมความรู้ และทักษะ ของบุคลากรทางการศึกษาด้านภาษาอังกฤษหรือ ภาษาต่างประเทศ 2) เตรียมความพร้อม ด้านอุปกรณ์/ เครื่องมือ ห้องปฏิบัติการ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อรองรับเทคโนโลยีที่ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคต และเป็นไปตาม

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี สอดคล้องกับ เพ็ญวรา ชูประวัติ (2553) และ ญัฐภัสสร ธนาบรรพาศิษฐ์ (2561) ที่ได้สรุปไว้ในการวิจัยว่า ในการบริหารจัดการควรประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) บุคลากร หมายถึง การขาดแคลนบุคลากรและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) อุปกรณ์/เครื่องมือและระบบเทคโนโลยี หมายถึง การขาดอุปกรณ์/เครื่องมือและการมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ 3) ระบบการบริหารจัดการ หมายถึง การขาดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรหน่วยงานภายนอก และสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง และ 4) ผู้บริหาร หมายถึง การผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีแต่ขาดการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง

### เอกสารอ้างอิง

- ก้านทิพย์ ชาดิวงศ์. (2554). แนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาเอกชนอาชีวศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ขจรศักดิ์ อินทรโสภา. (2557). รูปแบบการบริหารการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน. [วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ญัฐภัสสร ธนาบรรพาศิษฐ์. (2561). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษายุคประเทศไทย 4.0. [วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- เพ็ญวรา ชูประวัติ. (2553). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร: สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. [วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. สำนักงานฯ.
- สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564). สำนักงานฯ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการลงวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2560 เรื่องการแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. สำนักงานฯ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2554). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบสอง (2549 - 2553) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานฯ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2559). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบสาม (2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานฯ.
- อัญชลี วิมลศิลป์. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยตลาดวิชา. [วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Gray, B., & Stites, J.P. (2013). Sustainability through partnerships: capitalizing on collaboration. *Network for Business Sustainability*. [www.nbs.net/knowledge](http://www.nbs.net/knowledge).
- Humphrey, Albert S. (1960). *SWOT analysis*. research work on corporate planning conducted at Stanford Research Institute, United States.
- Krasnoff, Basha. (2019). *Estimating the effect of leaders on public sector productivity: the case of school principal*. Department of Education, Northwest the NWCC provides high-impact training and technical assistance to state education agencies in the Northwest states of Alaska, Idaho, Montana, Oregon, and Washington.
- Tracy L. Ford. (2010). *Elementary Principals Use of 21<sup>st</sup> Century Technology in Schools in New York State*. School of Education. The Sage Colleges.

- Tonkin, Anne. (2016). *Leading Schools for Innovation and Success: Five case studies of Australian principals creating innovative school cultures*. [Unpublished doctoral dissertation]. The University of Melbourne.
- Victor S. Tan, L. (2017). 10 Attitudes for 21<sup>st</sup> century leaders. *Journal of Nashonbatchasima College*, 11(3).

# ปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนของกลุ่มวัยรุ่นผ่านช่องทางออนไลน์

## Factors affecting the decision of group of teenagers to purchase the community product via online platform

ภูธิป มีถาวรกุล (Phutip Meethavornkul)\*

Received: June 10, 2022

Revised: July 22, 2022

Accepted: July 30, 2022

### บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนของกลุ่มวัยรุ่นผ่านช่องทางออนไลน์ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนของกลุ่มวัยรุ่นผ่านช่องทางออนไลน์ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ของกลุ่มลูกค้าวัยรุ่น โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ลูกค้ากลุ่มวัยรุ่นที่เคยซื้อผลิตภัณฑ์ของสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์จำนวน 385 คน โดยสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach (1970) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คอนดิงเจนซี และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ผลการวิจัย พบว่า 1) ทุกด้านของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีค่าเฉลี่ยในระดับความสำคัญแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และราคามีระดับความสำคัญมากที่สุด 2) ทุกด้านของปัจจัยด้านอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยด้านความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้ามีระดับความสำคัญมากที่สุด 3) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้าส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และอธิบายความถูกต้องร้อยละ 100

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ของกลุ่มลูกค้าวัยรุ่นผู้ประกอบการต้องทำให้สินค้าชุมชนมีมาตรฐานในคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่สม่ำเสมอ สภาพสินค้าควรเป็นไปตามมาตรฐาน โดยให้มีราคาเหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณของสินค้า รวมทั้งผู้ประกอบการควรมีการจัดการส่งเสริมการขายด้านราคาที่เพิ่มมากขึ้น ให้มีความสำคัญกับภาพลักษณ์ขององค์กร และเน้นการพัฒนากระบวนการและแหล่งผลิตสินค้า

**คำสำคัญ:** ปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า, สินค้าชุมชน, ช่องทางออนไลน์

### Abstract

The purposes of this research were to 1) study the level of importance of factors affecting the decision purchase the community product via online platform of group of teenagers, 2) study the factors affecting the decision to purchase community products of group of teenagers product via online platform, and 3) propose guidelines for developing community products via online platform for group of teenagers. The samples used in the research were 385 teenager customers who known the product of community by purposive sampling. The research tool used in this research was a set of questionnaires. The collected data were analysed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, Cronbach's alpha coefficient, contingency coefficient, and logistic regression analysis. The results revealed

\* อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

\* Instructor, Faculty of business administration for society,  
Srinakharinwirot university

that 1) the average importance of all marketing mix factors was different at .05 level of significance, while the most importance level was product and price. 2) The average importance of other factors was different at .05 level of significance, while the most importance level was brand loyalty. 3) The factors in terms of product, price, and brand loyalty are affecting purchasing behavior toward community product via online platform at .05 level of significance and a validity was at 100%.

Guidelines for developing community products via online platform for group of teenagers are that the entrepreneurs must ensure that community products should have consistent product quality and standards. The condition of the products should be in accordance with the standards. Price should appropriate with the quality and quantity. Including entrepreneurs should be able to regularly created sales promotions. Finally, entrepreneurs should focus on the brand image and focusing on the development processes and production sources.

**Keywords:** Factors affecting purchase decision, Community product, Online platform

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันมีวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID-19 ทำให้เศรษฐกิจของประเทศชะลอตัว ซึ่งส่งผลทำให้ธุรกิจผู้ประกอบการต่างๆ เกิดปัญหาต้องปรับตัวมาทำตลาดขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ แต่ชุมชน กลุ่มธุรกิจชุมชน ที่ถือได้ว่าเป็นเศรษฐกิจฐานรากยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับตัวมาขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ประกอบกับ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2562 มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทาง

การค้า (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562) และภาพรวมของธุรกิจอี-คอมเมิร์ซของไทยในปี พ.ศ. 2563 มีมูลค่าเท่ากับ 3.78 ล้านล้านบาท โดยมีสัดส่วนของมูลค่าในรูปแบบธุรกิจไปยังผู้บริโภค หรือ B2C มากที่สุด คิดเป็นมูลค่ากว่า 2.17 ล้านล้านบาท (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564) และการเติบโตของธุรกิจอีคอมเมิร์ซของสินค้าชุมชนยังเป็นผลมาจากพฤติกรรมการสั่งซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ของคนไทย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้สนับสนุนสินค้าชุมชนไทยขายบนแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซต่างๆ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาด้านพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ของกลุ่มวัยรุ่นโดยผ่านปัจจัยต่างๆ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาด ซึ่ง Kotler (2000) และ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541) ได้ให้ความหมายของส่วนประสมการตลาดไว้ว่า เป็นกลุ่มของเครื่องมือทางการตลาดที่ใช้ในการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ทางการตลาด กลุ่มเป้าหมาย โดยมี 4 ปัจจัย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) 2) ปัจจัยด้านความภักดีต่อตราสินค้า และ Aaker (1991) กล่าวว่า ความภักดีต่อตราสินค้าเป็นสิ่งที่แสดงถึงความยึดมั่นที่ผู้บริโภคมีต่อตราสินค้า ความภักดีต่อตราสินค้าเป็นองค์ประกอบของคุณค่าของตราสินค้า 3) ปัจจัยด้านการรับรู้ ซึ่ง Schiffman & Kanuk (2000) กล่าวว่า การรับรู้คือ กระบวนการที่บุคคลแต่ละคนมีการเลือกการประมวลผล และการตีความเกี่ยวกับตัวกระตุ้น 4) ปัจจัยความรู้และความเข้าใจด้านมาตรฐานของสินค้าชุมชน

ดังนั้นจากประเด็นต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการจำหน่ายสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มวัยรุ่นที่มีความต้องการซื้อและความสามารถในการใช้อุปกรณ์ในการซื้อสินค้าในช่องทางออนไลน์ อีกทั้งผู้วิจัยเห็นว่าหากชุมชนมีความรู้และทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนในกลุ่มวัยรุ่นก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้ชุมชนปรับตัวสร้างกลยุทธ์ในการจำหน่ายสินค้าให้ผ่านวิกฤตการณ์ไปได้ และหลังผ่านวิกฤตการณ์ชุมชนก็จะมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการขายสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์อย่างยั่งยืนต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนของกลุ่มวัยรุ่นผ่านช่องทางออนไลน์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนของกลุ่มวัยรุ่นผ่านช่องทางออนไลน์
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ของกลุ่มลูกค้าวัยรุ่น

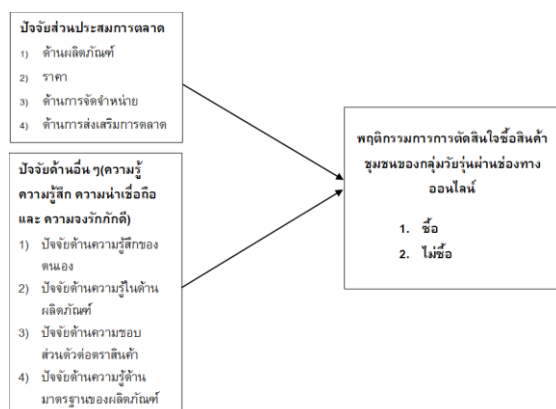
### สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาด 4Ps (Marketing Mix) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ของกลุ่มลูกค้าวัยรุ่น

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านอื่นๆ ได้แก่ ความรู้สึก (Perceive) ความรู้ในด้านผลิตภัณฑ์ (Product knowledge) ความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้า (Brand loyalty) ความรู้ด้านมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ของกลุ่มลูกค้าวัยรุ่น

### กรอบแนวคิดการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนในการวิจัยมี 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยด้านอื่นๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้สึกของตนเอง ปัจจัยด้านความรู้ในด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้า และปัจจัยด้านความรู้ในด้านมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ โดยจากการทบทวนวรรณกรรมสามารถกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

### ขอบเขตของการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ กลุ่มลูกค้าวัยรุ่นที่เคยซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มวัยรุ่น GenY-Z ที่มีอายุระหว่าง 18-36 ปี การกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร Cochran (1953) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามแบบออนไลน์ โดยแจกแบบสอบถามผ่านโปรแกรมจากสมาร์ตโฟน (Smart Phone) โดยผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

#### ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาค้างนี้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่เคยซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ในเขตเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ชลบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ อุตรธานี และ นครศรีธรรมราช

#### ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564

#### ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ปัจจัยที่ทำการศึกษาประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่จัดจำหน่าย และการส่งเสริมการขาย และ ปัจจัยด้านความรู้ ความรู้สึก และ ความน่าเชื่อถือ เนื่องจากการศึกษาค้างนี้อยู่บนพื้นฐานการซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์
2. มุมมอง คือ การศึกษาถึงความต้องการของกลุ่มวัยรุ่นที่มีความสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและกำลังซื้อในการขายผ่านช่องทางออนไลน์

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย ค้างนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจในการเลือกซื้อสินค้าชุมชนโดยที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกซื้อผ่านปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาด ปัจจัยด้านความรู้ ความรู้สึก ความน่าเชื่อถือ และความจงรักภักดี เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการศึกษาปัจจัยที่มี

ผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม โดยได้กำหนดกรอบมาจากการตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้มาจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี

### ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย และอาชีพ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนของกลุ่มวัยรุ่นผ่านช่องทางออนไลน์ จำนวน 20 ข้อ โดยที่แบ่งเป็น ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) จำนวน 8 ข้อ ปัจจัยด้านราคา (Price) จำนวน 4 ข้อ ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย (Place) จำนวน 4 ข้อ และ ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ระดับความสำคัญด้านอื่นๆที่มีต่อสินค้าชุมชนของกลุ่มวัยรุ่นผ่านช่องทางออนไลน์ จำนวน 19 ข้อ โดยที่แบ่งเป็น ปัจจัยด้านความรู้สึกของตนเอง จำนวน 7 ข้อ ปัจจัยด้านความรู้ในผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 ข้อ ปัจจัยด้านความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้า จำนวน 4 ข้อ และปัจจัยด้านความรู้ในด้านมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ข้อ ซึ่งคำถามเกี่ยวกับประเด็นความสำคัญของส่วนประสมการตลาดและปัจจัยด้านอื่นๆมีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ระดับความสำคัญมากที่สุดให้ 5 คะแนน มากให้ 4 คะแนน ปานกลางให้ 3 คะแนน น้อยให้ 2 คะแนน และน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามให้ลูกค้ากลุ่มวัยรุ่นที่เคยซื้อสินค้าชุมชน โดยผ่านระบบออนไลน์ โดยชี้แจงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับการตอบแบบสอบถามและแจ้งรายละเอียดเวลาในการรับแบบสอบถามคืน จำนวน 385 ชุด ได้รับข้อมูลกลับมาทั้งหมด

### สถิติในการวิเคราะห์

1. ค่าสถิติ t (Independent t-Statistic: t-Stat) สำหรับใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับ

ความสำคัญเฉลี่ยของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยด้านอื่นๆของผู้ที่ซื้อและไม่ซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คอนติเจนซี (Contingency coefficient) ใช้ในการวิเคราะห์และทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลทั่วไปและการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic regression analysis) โดยพิจารณาความเหมาะสมของตัวแบบการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์โดยจะทดสอบระดับความสัมพันธ์ของตัวแบบในการคัดเลือกตัวแปรเข้าในสมการใช้วิธี Backward ที่ระดับนัยสำคัญ .05

### การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผ่าน 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ศึกษาค้นคว้าแหล่งข้อมูลที่เป็นตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนและอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยใช้วิธีประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

3. การวัดค่าความเชื่อมั่นของตารางของแบบสอบถาม โดยวัดความสอดคล้องภายในด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) ผลทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.75 ปัจจัยด้านความรู้สึกของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.83 ปัจจัยด้านความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.86 ปัจจัยด้านความชอบต่อตราสินค้ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.81 และปัจจัยความรู้ด้านมาตรฐานของผลิตภัณฑ์มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.84 ทั้งนี้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของทุกตัวแปรมีความมากกว่า 0.70 จึงกล่าวได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นที่ถือว่ายอมรับได้ (Sekaran, 2003)

## ผลการวิจัย

ผลที่ได้รับจากการวิจัยผ่านแบบสอบถามจำนวน 385 ชุด สามารถสรุปได้เป็นประเด็นดังนี้ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 22-26 ปี ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี/ปวส. รายได้ต่อเดือน 15,000 – 25,000 บาท และมีอาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนของผู้ที่ตัดสินใจซื้อ 377 คน (ร้อยละ 97) ผ่านปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาด ผู้ที่ตัดสินใจซื้อเพราะสภาพของสินค้ามีคุณภาพดี ร้อยละ 68 และคุณภาพของสินค้า ร้อยละ 65 ตามลำดับ และราคาต้องมีความเหมาะสมกับปริมาณ ร้อยละ 43 โดยที่แพลตฟอร์มจัดจำหน่ายต้องมีข้อมูลเพียงพอ ร้อยละ 58 และ แพลตฟอร์มที่จัดจำหน่ายสะดวกต่อการหา ร้อยละ 48 อีกทั้งควรมีพนักงานขายหรือผู้ดูแลระบบ (Admin) ทำการแนะนำสินค้า ร้อยละ 56 ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ ผู้ที่ตัดสินใจซื้อเพราะให้ความเชื่อถือในแหล่งผลิตสินค้าชุมชน และให้ความเชื่อถือในกระบวนการผลิตสินค้าชุมชน ร้อยละ 56 และ 53 ตามลำดับ รองลงมา ร้อยละ 52 ผู้บริโภครู้สึกปลอดภัยเมื่อได้บริโภคสินค้าชุมชน และมีความชอบในสินค้าชุมชน ร้อยละ 51 พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนของผู้ที่ตัดสินใจไม่ซื้อ 9 คน (ร้อยละ 3) เหตุผลที่พบคือราคาไม่เหมาะสมกับปริมาณ และควรมีการส่งเสริมการขายด้วยการให้ส่วนลดที่มากขึ้น ร้อยละ 1.7 อีกทั้งผู้บริโภคที่ไม่ซื้อเพราะไม่มั่นใจสินค้าชุมชนว่าจะมีคุณภาพดีเพียงพอ ร้อยละ 1.3

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนดังตาราง 1 มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ของสินค้าชุมชน พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์มีระดับนัยสำคัญ .05 ( $t\text{-test} = 28.20$ ,  $\text{Sig.} = .00$ ) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ผู้ซื้อให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด โดยผู้ที่ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องสภาพของสินค้าชุมชนที่มีสภาพดี ( $\bar{X} = 4.66$ ,  $S.D. = 0.53$ ) และคุณภาพของสินค้าชุมชนมีคุณภาพดี ( $\bar{X} = 4.63$ ,  $S.D. = 0.54$ ) อยู่ในระดับมากที่สุด แต่ในขณะที่ผู้ที่ไม่ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องสภาพของสินค้าชุมชนมีสภาพดี รวมถึงสินค้าชุมชนตรงตามที่นำเสนอ ( $\bar{X} = 4.57$ ,  $S.D. = 0.54$ ) อยู่ในระดับ

มากที่สุดเช่นกัน แสดงว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ คือ ชุมชนต้องให้ความสำคัญกับสภาพของสินค้าชุมชนต้องมีสภาพที่ดี มีคุณภาพ ตรงตามที่น่าเสนอ

2. ด้านราคา พบว่า ระดับความสำคัญของส่วนประสมการตลาดของผู้ที่ซื้อและไม่ซื้อสินค้าชุมชนมีระดับนัยสำคัญ .05 ( $t\text{-test} = 14.20$ ,  $\text{Sig.} = .00$ ) โดยผู้ที่ตัดสินใจซื้อให้ความสำคัญในเรื่องราคามีความเหมาะสมกับปริมาณ ( $\bar{X} = 4.30$ ,  $S.D. = 0.74$ ) อยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก ในขณะที่ผู้ที่ไม่ซื้อก็ให้ความสำคัญในเรื่องราคามีความเหมาะสมกับปริมาณ ( $\bar{X} = 4.57$ ,  $S.D. = 0.80$ ) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า ปัจจัยด้านราคาที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ คือ ชุมชนต้องสนใจเรื่องราคาสินค้าต้องมีความเหมาะสมกับปริมาณ

3. ด้านการจัดจำหน่าย พบว่า ระดับความสำคัญของส่วนประสมการตลาดของผู้ที่ซื้อและไม่ซื้อสินค้าชุมชนมีระดับนัยสำคัญ .05 ( $t\text{-test} = 17.20$ ,  $\text{Sig.} = .00$ ) โดยที่ผู้ที่ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องแพลตฟอร์มจัดจำหน่ายมีข้อมูลเพียงพอ ( $\bar{X} = 4.54$ ,  $S.D. = 0.62$ ) อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่ไม่ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องแพลตฟอร์มจัดจำหน่ายมีข้อมูลเพียงพอ ( $\bar{X} = 4.29$ ,  $S.D. = 0.95$ ) อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ปัจจัยด้านการจัดจำหน่ายที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ คือ ชุมชนต้องให้ความสำคัญในเรื่องแพลตฟอร์มจัดจำหน่ายที่ต้องมีข้อมูลของสินค้าที่เพียงพอ

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ระดับความสำคัญของส่วนประสมการตลาดของผู้ที่ซื้อและไม่ซื้อสินค้าชุมชนมีระดับนัยสำคัญ .05 ( $t\text{-test} = 17.60$ ,  $\text{Sig.} = .00$ ) โดยที่ผู้ที่ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องมีพนักงานขายหรือผู้ดูแลระบบทำการแนะนำสินค้า ( $\bar{X} = 4.47$ ,  $S.D. = 0.72$ ) อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่ไม่ซื้อก็ให้ความสำคัญในเรื่องมีการส่งเสริมการขายด้วยการให้ส่วนลด ( $\bar{X} = 4.57$ ,  $S.D. = 0.79$ ) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ คือ ชุมชนต้องให้ความสำคัญในเรื่องที่จะต้องให้พนักงานขายหรือผู้ดูแลระบบทำการแนะนำสินค้า

ตาราง 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน  
มาตรฐานและระดับความสำคัญของปัจจัยส่วน  
ประสมการตลาด

| ส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์                                                        |           |      |                    |           |      |                    |           |      |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|-----------|------|--------------------|-----------|------|
|                                                                                      | ชื่อ      |      |                    | ไม่ชื่อ   |      |                    | รวม       |      |
|                                                                                      | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความสำคัญ | $\bar{X}$ | SD   |
| 1. คุณภาพของ<br>สินค้าชุมชน                                                          | 4.63      | 0.56 | มากที่สุด          | 4.57      | 0.54 | มากที่สุด          | 4.63      | 0.55 |
| 2. ชนิตของสินค้า<br>ชุมชนมีความ<br>หลากหลายตาม<br>ความต้องการ                        | 4.37      | 0.63 | มาก                | 4.14      | 0.69 | มาก                | 4.36      | 0.63 |
| 3. สินค้าชุมชนตรง<br>ตามที่นำเสนอ                                                    | 4.42      | 0.61 | มาก                | 4.57      | 0.54 | มากที่สุด          | 4.42      | 0.61 |
| 4. สภาพของสินค้า<br>ชุมชนมีสภาพดี                                                    | 4.66      | 0.53 | มากที่สุด          | 3.86      | 0.69 | มาก                | 4.64      | 0.55 |
| 5. มีบรรจุภัณฑ์ที่<br>ดี                                                             | 4.35      | 0.68 | มาก                | 3.71      | 0.95 | มาก                | 4.33      | 0.70 |
| 6. ชื่อเสียงของตรา<br>สินค้า                                                         | 4.07      | 0.85 | มาก                | 3.43      | 0.98 | มาก                | 4.06      | 0.86 |
| 7. การรับรอง<br>คุณภาพตรา<br>สินค้า                                                  | 4.46      | 0.72 | มาก                | 4.14      | 0.69 | มาก                | 4.45      | 0.72 |
| 8. มีสถาบัน หรือ<br>หน่วยงานรับรอง<br>ด้านความ<br>ปลอดภัย                            | 4.52      | 0.73 | มากที่สุด          | 4.14      | 0.69 | มาก                | 4.51      | 0.73 |
| รวม<br>(t-test = 29.20, Sig. = .00)                                                  | 4.43      | 0.45 | มาก                | 4.07      | 0.51 | มาก                | 4.42      | 0.45 |
| ส่วนประสมการตลาดด้านราคา                                                             |           |      |                    |           |      |                    |           |      |
|                                                                                      | ชื่อ      |      |                    | ไม่ชื่อ   |      |                    | รวม       |      |
|                                                                                      | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. |
| 1. ราคามีความ<br>เหมาะสมกับ<br>ปริมาณ                                                | 4.30      | 0.74 | มาก                | 4.57      | 0.80 | มากที่สุด          | 4.30      | 0.74 |
| 2. ราคามีความสม<br>เหตุสมกับ<br>คุณภาพ                                               | 4.17      | 0.84 | มาก                | 4.14      | 0.70 | มาก                | 4.17      | 0.84 |
| 3. ราคาต่ำกว่าสินค้า<br>ชุมชนทั่วไปใน<br>ช่องทางอื่นๆ                                | 4.01      | 0.86 | มาก                | 4.00      | 0.82 | มาก                | 4.01      | 0.85 |
| 4. ราคามีการแสดงที่<br>ชัดเจนตรงตามที่<br>แสดงไว้                                    | 3.71      | 1.00 | มาก                | 3.90      | 0.90 | มาก                | 3.71      | 1.00 |
| รวม<br>(t-test = 14.20, Sig. = .00)                                                  | 4.05      | 0.68 | มาก                | 4.14      | 0.60 | มาก                | 4.05      | 0.68 |
| ส่วนประสมการตลาดด้านการจัดจำหน่าย                                                    |           |      |                    |           |      |                    |           |      |
|                                                                                      | ชื่อ      |      |                    | ไม่ชื่อ   |      |                    | รวม       |      |
|                                                                                      | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. |
| 1. มีช่องทาง<br>ออนไลน์จำหน่าย<br>หลากหลาย<br>แพลตฟอร์ม                              | 3.94      | 0.88 | มาก                | 4.00      | 1.16 | มาก                | 3.94      | 0.88 |
| 2. การนำเสนอ<br>สินค้าสะดวกต่อ<br>การหาซื้อ                                          | 3.79      | 0.93 | มาก                | 3.71      | 0.95 | มาก                | 3.79      | 0.95 |
| 3. แพลตฟอร์มที่จัด<br>จำหน่ายสะดวก<br>ต่อการหา                                       | 4.39      | 0.68 | มาก                | 4.00      | 1.15 | มาก                | 4.38      | 0.69 |
| 4. แพลตฟอร์มจัด<br>จำหน่ายมีข้อมูล<br>เพียงพอ                                        | 4.54      | 0.62 | มากที่สุด          | 4.29      | 0.95 | มาก                | 4.53      | 0.62 |
| รวม<br>(t-test = 17.20, Sig. = .00)                                                  | 4.16      | 0.59 | มาก                | 4.00      | 0.76 | มาก                | 4.16      | 0.59 |
| ส่วนประสมการตลาดด้านส่งเสริมการตลาด                                                  |           |      |                    |           |      |                    |           |      |
|                                                                                      | ชื่อ      |      |                    | ไม่ชื่อ   |      |                    | รวม       |      |
|                                                                                      | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. |
| 1. มีการทำสื่อ<br>แนะนำสินค้าภายใน<br>แพลตฟอร์ม                                      | 3.94      | 0.85 | มาก                | 3.57      | 0.97 | มาก                | 3.93      | 0.85 |
| 2. มีพนักงานขายทำ<br>การแนะนำสินค้า<br>ในแพลตฟอร์ม                                   | 4.47      | 0.72 | มาก                | 4.29      | 0.95 | มากที่สุด          | 4.47      | 0.73 |
| 3. มีการส่งเสริมการ<br>ขายด้วยการให้<br>ส่วนลด                                       | 4.26      | 0.75 | มาก                | 4.57      | 0.79 | มากที่สุด          | 4.27      | 0.75 |
| 4. มีการจัดทำ<br>โฆษณา ใบปลิว<br>หรือ<br>ประชาสัมพันธ์<br>ผ่านแพลตฟอร์ม<br>สื่อต่างๆ | 4.26      | 0.67 | มาก                | 4.29      | 0.76 | มาก                | 4.26      | 0.67 |
| รวม<br>(t-test = 17.60, Sig. = .00)                                                  | 4.23      | 0.56 | มาก                | 4.17      | 0.78 | มากที่สุด          | 4.23      | 0.57 |

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความรู้สึกรู้สึกของตนเอง ความรู้  
ด้านผลิตภัณฑ์ ความชอบต่อตราสินค้า และความรู้  
มาตรฐานผลิตภัณฑ์ดังตาราง 2-5

1. ความรู้สึกของตนเอง พบว่าระดับความสำคัญ  
ด้านความรู้สึกของตนเองของผู้ที่ซื้อและไม่ซื้อสินค้า  
ชุมชนมีระดับนัยสำคัญ .05 (t-test = 12.17, Sig. =  
.00) โดยที่ผู้ที่ซื้อให้ความสำคัญในเรื่องรู้สึกปลอดภัย  
เมื่อได้บริโภคสินค้าชุมชน ( $\bar{X}$  = 4.46, S.D. = 0.61)  
อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก ในขณะที่ผู้ที่ไม่ซื้อ  
เพราะไม่รู้สึกถึงประโยชน์จากการบริโภคสินค้าชุมชน  
และรู้สึกว่าไม่คุ้มค่ากับราคาและประโยชน์ที่ได้รับ  
จากการใช้สินค้าชุมชน ( $\bar{X}$  = 4.29, S.D. = 0.48  
และ  $\bar{X}$  = 4.29, S.D. = 0.76) อยู่ในระดับมาก แสดงว่า  
ปัจจัยด้านความรู้สึกของตนเองที่มีต่อการตัดสินใจซื้อ  
สินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ คือ ชุมชนต้องทำให้  
ผู้ซื้อรู้สึกปลอดภัย และรับรู้ถึงประโยชน์จากสินค้า  
ของชุมชน ดังตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน  
มาตรฐานของระดับความสำคัญของปัจจัยด้าน  
ความรู้สึกของตนเอง

| ความรู้สึกของตนเอง                                                                          | ชื่อ      |      |                    | ไม่ชื่อ   |      |                    | รวม       |      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|-----------|------|--------------------|-----------|------|
|                                                                                             | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ<br>ความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. |
| 1. รู้สึกชอบในคุณภาพ<br>ของสินค้าชุมชน                                                      | 4.38      | 0.63 | มาก                | 4.14      | 0.69 | มาก                | 4.37      | 0.63 |
| 2. รู้สึกปลอดภัยเมื่อได้<br>ใช้สินค้าชุมชน                                                  | 4.46      | 0.61 | มาก                | 4.14      | 0.69 | มาก                | 4.45      | 0.61 |
| 3. รู้สึกเป็นผู้นำเมื่อได้<br>ใช้สินค้าชุมชน                                                | 3.74      | 1.09 | มาก                | 3.71      | 0.95 | ปานกลาง            | 3.74      | 1.09 |
| 4. รู้สึกถึงประโยชน์จาก<br>การใช้สินค้าชุมชน                                                | 4.38      | 0.66 | มาก                | 4.29      | 0.48 | มากที่สุด          | 4.38      | 0.66 |
| 5. รู้สึกว่ามีความคุ้มค่า<br>กับราคาและ<br>ประโยชน์ที่ได้รับจาก<br>การใช้สินค้าชุมชน        | 4.45      | 0.65 | มาก                | 4.29      | 0.76 | มากที่สุด          | 4.45      | 0.65 |
| 6. มีผลิตภัณฑ์อันตราย<br>จากสินค้าชุมชน                                                     | 4.05      | 0.84 | มาก                | 3.57      | 0.79 | ปานกลาง            | 4.04      | 0.84 |
| 7. รู้สึกว่ามีความคุ้มค่า<br>กับราคาและ<br>ประโยชน์ที่ได้รับจาก<br>การบริโภคสินค้า<br>ชุมชน | 4.37      | 0.65 | มาก                | 4.00      | 0.82 | มาก                | 4.36      | 0.65 |
| รวม<br>(t-test = 12.17, Sig. = .00)                                                         | 4.26      | 0.54 | มาก                | 4.02      | 0.52 | มาก                | 4.25      | 0.54 |

2. ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ระดับ  
ความสำคัญของปัจจัยด้านความรู้ผลิตภัณฑ์ของผู้ที่ซื้อ  
และไม่ซื้อสินค้าชุมชนมีระดับนัยสำคัญ .05  
(t-test = 19.50, Sig. = .00) โดยที่ผู้ที่ซื้อทราบว่า  
สินค้าชุมชนเป็นสินค้าที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ  
( $\bar{X}$  = 4.43, S.D. = 0.62) อยู่ในระดับมาก ในขณะที่  
ผู้ที่ไม่ซื้อก็ไม่ทราบว่าสินค้าชุมชนดีมีคุณภาพ

( $\bar{X}$  = 4.43, S.D. = 0.79) อยู่ในระดับมาก เช่นกัน แสดงว่า ปัจจัยด้านความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ ที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ คือ ชุมชนต้องทำให้ผู้ซื้อรู้สึกว่าคุณภาพ และได้มาตรฐาน ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของปัจจัยด้านความรู้ในด้านผลิตภัณฑ์

| ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์                                          | ซื้อ      |      |                | ไม่ซื้อ   |      |                | รวม       |      |                |
|---------------------------------------------------------------|-----------|------|----------------|-----------|------|----------------|-----------|------|----------------|
|                                                               | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความสำคัญ |
| 1. ทราบถึงความแตกต่างระหว่างสินค้าชุมชนและสินค้าธรรมดา        | 4.16      | 0.71 | มาก            | 4.29      | 0.48 | มาก            | 4.17      | 0.70 | มาก            |
| 2. ทราบว่าสินค้าชุมชนมีคุณภาพ                                 | 4.41      | 0.64 | มาก            | 4.43      | 0.79 | มาก            | 4.41      | 0.64 | มาก            |
| 3. ทราบว่าสินค้าชุมชนเป็นสินค้าที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ          | 4.43      | 0.62 | มาก            | 4.14      | 0.90 | มาก            | 4.42      | 0.63 | มาก            |
| 4. ทราบว่าสินค้าชุมชนมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม | 4.39      | 0.66 | มาก            | 4.14      | 0.69 | มาก            | 4.39      | 0.66 | มาก            |
| 5. ทราบถึงข้อมูลคำแนะนำเกี่ยวกับสินค้าชุมชน                   | 4.21      | 0.81 | มาก            | 3.71      | 0.95 | มาก            | 4.20      | 0.81 | มาก            |
| รวม                                                           | 4.32      | 0.57 | มาก            | 4.14      | 0.66 | มาก            | 4.31      | 0.58 | มาก            |

(t-test = 19.50, Sig. = .00)

3. ความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้า พบว่าระดับความสำคัญของปัจจัยด้านความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้าของผู้ที่ซื้อและไม่ซื้อสินค้าชุมชนมีระดับนัยสำคัญ .05 (t-test = 17.48, Sig. = .00) โดยที่ผู้ที่ซื้อให้ความสำคัญและมีความไว้วางใจในมาตรฐานของสินค้าชุมชน ( $\bar{X}$  = 4.52, S.D. = 0.61) ระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่ไม่ซื้อก็ไม่เชื่อมั่นและไม่เคยใช้สินค้าชุมชน ( $\bar{X}$  = 4.14, S.D. = 0.90) ระดับมาก แสดงว่า ปัจจัยความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้าที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ คือ ผู้ซื้อรู้สึกเชื่อถือในแหล่งผลิตสินค้าชุมชน และ ชุมชนต้องสร้างเชื่อมั่นพยายามทำให้ผู้ซื้อทดลองใช้สินค้า ดังตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้า

| ความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้า                   | ซื้อ      |      |                | ไม่ซื้อ   |      |                | รวม       |      |                |
|----------------------------------------------|-----------|------|----------------|-----------|------|----------------|-----------|------|----------------|
|                                              | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความสำคัญ |
| 1. มีความเชื่อมั่นและเคยใช้สินค้าชุมชน       | 4.42      | 0.65 | มาก            | 4.14      | 0.90 | มาก            | 4.41      | 0.66 | มาก            |
| 2. ให้ความเชื่อถือในแหล่งผลิตสินค้าชุมชน     | 4.52      | 0.61 | มากที่สุด      | 4.00      | 0.82 | มาก            | 4.51      | 0.62 | มากที่สุด      |
| 3. ให้ความเชื่อถือในกระบวนการผลิตสินค้าชุมชน | 4.50      | 0.59 | มากที่สุด      | 3.86      | 0.69 | มาก            | 4.48      | 0.60 | มาก            |
| 4. มีความชอบในสินค้าชุมชน                    | 4.44      | 0.65 | มาก            | 3.86      | 0.90 | มาก            | 4.43      | 0.66 | มาก            |
| รวม                                          | 4.46      | 0.55 | มาก            | 3.96      | 0.74 | มาก            | 4.45      | 0.56 | มาก            |

(t-test = 17.48, Sig. = .00)

4. ความรู้ด้านมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ พบว่าระดับความสำคัญของปัจจัยด้านความรู้มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ของผู้ที่ซื้อและไม่ซื้อสินค้าชุมชนมีระดับนัยสำคัญ .05 (t-test = 17.48, Sig. = .00) โดยที่ผู้ที่ซื้อให้ความสำคัญและมีความไว้วางใจในมาตรฐานของสินค้าชุมชน ( $\bar{X}$  = 4.20, S.D. = 0.80) ระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่ไม่ซื้อก็ไม่มีความไว้วางใจในมาตรฐานของสินค้าชุมชน ( $\bar{X}$  = 3.86, S.D. = 0.90) ระดับมาก แสดงว่า ปัจจัยความรู้ด้านมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ คือ ชุมชนต้องสร้างความไว้วางใจ และ สร้างมาตรฐานของสินค้าชุมชนเพื่อที่จะให้ผู้ซื้อตัดสินใจได้ง่ายขึ้น ดังตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของปัจจัยด้านความรู้ด้านมาตรฐานของผลิตภัณฑ์

| ความรู้ด้านมาตรฐานของผลิตภัณฑ์               | ซื้อ      |      |                | ไม่ซื้อ   |      |                | รวม       |      |                |
|----------------------------------------------|-----------|------|----------------|-----------|------|----------------|-----------|------|----------------|
|                                              | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความสำคัญ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความสำคัญ |
| 1. ทราบความหมายของมาตรฐานสินค้าชุมชน         | 3.99      | 0.92 | มาก            | 3.71      | 0.95 | มาก            | 3.98      | 0.92 | มาก            |
| 2. มีความไว้วางใจในมาตรฐานของสินค้าชุมชน     | 4.20      | 0.80 | มาก            | 3.86      | 0.90 | มาก            | 4.20      | 0.80 | มาก            |
| 3. มีความเชื่อถือข้อมูลคำแนะนำของสินค้าชุมชน | 4.19      | 0.79 | มาก            | 3.71      | 0.95 | มาก            | 4.18      | 0.79 | มาก            |
| รวม                                          | 4.12      | 0.77 | มาก            | 3.76      | 0.91 | มาก            | 4.11      | 0.78 | มาก            |

(t-test = 17.48, Sig. = .00)

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คอร์ดิงเจนซีของปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ซื้อและไม่ซื้อสินค้าชุมชนด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คอร์ดิงเจนซี พบว่าข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กันเนื่องจากสินค้าและผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์มี

ความหลากหลายทั้งชนิดและราคาจึงทำให้ปัจจัยส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับเคนซีของปัจจัยส่วนบุคคล

| ปัจจัยส่วนบุคคล      | สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับเคนซี | Sig. |
|----------------------|-----------------------------------|------|
| เพศ                  | 0.01                              | .77  |
| อายุ                 | 0.07                              | .65  |
| ระดับการศึกษา        | 0.08                              | .50  |
| รายได้เฉลี่ยต่อเดือน | 0.12                              | .16  |
| อาชีพ                | 0.09                              | .64  |

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าความถูกต้องของการพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชน พบว่า 1) จากข้อมูลพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนแสดงให้เห็นว่าไม่มีผู้ที่ไม่ซื้อ นั่นคือค่าพยากรณ์ถูกต้อง 100% 2) ข้อมูลของความคาดหวังของพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนเมื่อใช้สมการจะสามารถพยากรณ์ จำนวน 385 ฉบับ มีจำนวนถูกต้อง 100% และ 3) เปอร์เซ็นต์รวมของการพยากรณ์ถูกต้องคือ 97.7% ค่า  $R^2 = 141.18$  (Sig. = .79) แสดงตัวแบบการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ใช้วิธี Backward ของพฤติกรรมการเลือกซื้อนั้นขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างละ 1 ตัวแปร เมื่อพิจารณาจากตัวสถิติ Nagelkerke  $R^2$  พบว่าตัวแบบอธิบายความสัมพันธ์ได้ 23.20 โดยประมาณ สำหรับการพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนมีความถูกต้องร้อยละ 97.70 แสดงดังตาราง 7 และจากตาราง 8 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ คือ  $= 2.918 - 2.167 X_1 - 2.616 X_2 - 1.956 X_7$  เมื่อ  $X_1$  แทนปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์  $X_2$  แทนปัจจัยด้านราคา และ  $X_7$  แทนปัจจัยด้านความชอบต่อตราสินค้า โดยที่แทนค่าพยากรณ์ พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนดังตาราง 7-8

ตาราง 7 ความถูกต้องของการพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชน

| พฤติกรรมการเลือกซื้อ | ค่าพยากรณ์ |         | ร้อยละ |
|----------------------|------------|---------|--------|
|                      | ซื้อ       | ไม่ซื้อ |        |
| ซื้อ                 | 377        | 0       | 100    |
| ไม่ซื้อ              | 8          | 0       | 0      |
| เปอร์เซ็นต์รวม       | 100        | 0       | 97.7   |

ตาราง 8 ค่าสถิติของการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

| ตัวแปร                               | สัมประสิทธิ์การถดถอย | S.E. | Wald | df | Sig. |
|--------------------------------------|----------------------|------|------|----|------|
| ค่าคงที่ (Constant)                  | 3.295                | 3.31 | 0.78 | 1  | .38  |
| ด้านผลิตภัณฑ์ $X_1$                  | -2.167               | 1.06 | 4.21 | 1  | .04  |
| ด้านราคา $X_2$                       | 2.616                | 1.20 | 4.74 | 1  | .03  |
| ด้านความชอบต่อตราสินค้า $X_7$        | -1.956               | 0.95 | 4.26 | 1  | .04  |
| ด้านการจัดจำหน่าย $X_5$              | -1.161               | 1.03 | 1.25 | 1  | .26  |
| ด้านการส่งเสริมการตลาด $X_6$         | 0.473                | 1.22 | 0.15 | 1  | .69  |
| ความรู้สึกรองตนเอง $X_3$             | -0.594               | 1.22 | 0.23 | 1  | .62  |
| ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ $X_4$           | 1.138                | 1.04 | 1.19 | 1  | .27  |
| ความรู้ด้านมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ $X_8$ | 0.011                | 0.69 | 0.00 | 1  | .98  |

## อภิปรายผล

1. พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าชุมชนของผู้ที่ซื้อสินค้าส่วนใหญ่ เพราะสินค้าชุมชนที่สภาพที่ดี สินค้ามีคุณภาพ รวมทั้งราคาต้องเหมาะสมกับปริมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารุณี จินศร (2554) ที่พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์เป็นปัจจัยที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด และด้านราคาผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับรองลงมา

2. พฤติกรรมของผู้ที่ไม่ซื้อสินค้าชุมชนเหตุผล เพราะ ราคาไม่เหมาะสมกับคุณภาพและควรส่งเสริมการขายโดยมีส่วนลดเพิ่มขึ้น รวมทั้งยังไม่มั่นใจว่าสินค้าชุมชนดีมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารุณี จินศร (2554) ที่พบว่า ปัจจัยด้านราคาสำคัญที่สุด และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เรวดี ฉลาดเจน (2564) ปุริวิชญ์ พิทยาภินันท์ และ บัญชา สมบูรณ์สุข (2556) ที่พบว่า ระดับการให้ความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดด้านราคาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในระดับมาก

3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ระดับความสำคัญในด้านผลิตภัณฑ์ มีค่ามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านราคา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เรวดี ฉลาดเจน (2564) ปุริวิชญ์ พิทยาภินันท์ และ บัญชา สมบูรณ์สุข (2556) ที่พบว่า ระดับการให้ความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ และด้านราคาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในระดับมากที่สุด และระดับมาก ตามลำดับ

4. ปัจจัยด้านอื่นๆ พบว่าระดับความสำคัญในด้านความชอบส่วนต่อตราสินค้ามีค่ามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ละมัย เบาเออร์ (2558) ที่ศึกษา พบว่าความภักดีต่อตราสินค้า หมายถึง ความต้องการที่จะมาอุดหนุนสินค้าหรือใช้บริการซ้ำ แม้จะมีอิทธิพลหรือความพยายามทางการตลาดที่ทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีความซื่อสัตย์ต่อตราสินค้าเกิดการเปลี่ยนแปลงไป

และเนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการศึกษาผ่านสินค้าชุมชน ซึ่งทำให้ปัจจัยด้านความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้าเกิดได้ทั้งในด้านความรู้สึกที่อยากจะสนับสนุนชุมชนและชอบในคุณภาพของสินค้าทำให้ปัจจัยระดับความสำคัญในด้านความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้ามีค่ามากที่สุด ซึ่งยังสอดคล้องกับ Gamble & Woodcock (1989) ที่แบ่งความภักดีออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ 1) ความภักดีด้านอารมณ์ และ 2) ความภักดีที่เกิดจากเหตุผล

5. จากการพยากรณ์พฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าชุมชน พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านความชอบต่อตราสินค้า ส่งผลต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าชุมชน ทั้งนี้เนื่องจาก 1) ผู้บริโภคให้ความมั่นใจในตัวผลิตภัณฑ์ มั่นใจว่าสินค้าชุมชนมีสภาพและคุณภาพที่ดี 2) ผู้บริโภคให้ความสำคัญและเชื่อว่าสินค้าชุมชนมีปริมาณที่เหมาะสมกับราคา และ 3) ผู้บริโภคให้ความเชื่อมั่น เชื่อถือ และชอบในสินค้าชุมชนซึ่งเป็นสินค้าที่มีการผลิตที่เป็นสินค้าที่ผลิตอย่างประณีต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิตาพร รุ่งสถาพร และ ปฐมา สตะเวทิน (2564) รวมทั้งงานวิจัยของ สุภารัตน์ ศรีสว่าง และ ถนอมพงษ์ พานิช (2564) ที่ศึกษาพบว่า การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า ควรให้ความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดโดยเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์ ความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือ และความปลอดภัยของร้านค้าทางช่องทางออนไลน์มีผลต่อการตัดสินใจซื้อมากที่สุดด้วยเช่นกัน

6. จากการสรุปผลการวิจัย แนวทางการพัฒนาสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ของกลุ่มลูกค้าวัยรุ่น ผู้ประกอบการชุมชนควรเน้นการทำให้สินค้าชุมชนมีมาตรฐานในคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่สม่ำเสมอ สภาพสินค้าควรเป็นไปตามมาตรฐาน ราคาของผลิตภัณฑ์ต้องให้เหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณของสินค้า รวมทั้งผู้ประกอบการควรมีการจัดการส่งเสริมการขายด้านราคาที่เหมาะสมให้มีความสำคัญกับภาพลักษณ์ขององค์กร และสุดท้ายต้องเน้นการพัฒนากระบวนการและแหล่งผลิตสินค้าเพื่อให้ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนสามารถตรงกับกลุ่มลูกค้าวัยรุ่นที่ซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ได้มากขึ้น

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อหรือไม่ซื้อสินค้าชุมชน พบว่า

1.1 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มีผลต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อหรือไม่ซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญในด้านคุณภาพและสภาพของสินค้าชุมชนที่มีคุณภาพดี ดังนั้นผู้ประกอบการชุมชนควรให้ความสำคัญและพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นหลัก เช่น สินค้าชุมชนควรมีมาตรฐานในคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่สม่ำเสมอ สภาพสินค้าควรเป็นไปตามมาตรฐาน เช่นกัน

1.2 ปัจจัยด้านราคามีผลต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อหรือไม่ซื้อสินค้าชุมชนผ่านช่องทางออนไลน์ โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของราคาต้องมีความเหมาะสมกับปริมาณ เพราะผู้ที่ตัดสินใจซื้อและไม่ซื้อสินค้าชุมชนให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดในเรื่องของราคาที่ ต้องมีความเหมาะสมกับปริมาณ ดังนั้นผู้ประกอบการชุมชนควรให้ความสำคัญกับกระบวนการด้านราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณของสินค้า รวมทั้งผู้ประกอบการควรมีการจัดการส่งเสริมการขายด้านราคาที่เหมาะสม

1.3 ปัจจัยด้านความชอบต่อตราสินค้ามีผลต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อหรือไม่ซื้อสินค้าชุมชน โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของความเชื่อถือในแหล่งผลิตสินค้าชุมชน เชื่อถือในกระบวนการผลิต และชอบในสินค้าภายใต้ตราสินค้าของสินค้าชุมชน ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ขององค์กร และเน้นการพัฒนากระบวนการและแหล่งผลิตสินค้าขององค์กรเพื่อที่จะให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจและเชื่อถือในตราสินค้าต่อไป

### 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเจาะลึกเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา และ ปัจจัยด้านความชอบต่อตราสินค้า ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้บริโภคเลือกซื้อหรือไม่ซื้อสินค้าชุมชนเนื่องจากปัจจัยที่กล่าวมาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อผลิตภัณฑ์ทุกชนิดในยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น สินค้า ราคา หรือ ความจงรักภักดี

2.2 การวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างอื่น หรือผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนที่จำกัด ประเภทโดยเฉพาะและควรศึกษาตัวแปรปัจจัย ด้านความรู้สึก ปัจจัยด้านความรู้ในด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านความชอบส่วนตัวต่อตราสินค้า และปัจจัยด้าน ความรู้ด้านมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ครอบคลุม การวิจัยที่เป็นกลางและครอบคลุมกลุ่มผู้บริโภคที่กว้าง ขึ้นเพื่อทราบความต้องการอื่นๆ ของผู้บริโภคที่มากขึ้น รวมถึงเพื่อให้ได้ตัวแปรใหม่ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรม การเลือกซื้อหรือไม่ซื้อสินค้า เนื่องจากพฤติกรรมการ เลือกซื้อหรือไม่ซื้อสินค้าของผู้บริโภคมีความแตกต่างกัน ออกไปในแต่ละยุคสมัย

### เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). พระราชบัญญัติ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒. [www.doae.go.th/upload/files/smce/](http://www.doae.go.th/upload/files/smce/).
- ชิตาพร รุ่งสถาพร และ ปฐมา สตะเวทิน. (2564). พฤติกรรมผู้บริโภคต่อการซื้อสินค้าบนช่องทาง ออนไลน์ในภาวะวิกฤต โควิด-19 ในเขต กรุงเทพมหานคร ปริมาณพล และพิษณุโลก. *วารสารนิเทศศาสตร์*. 39(2), 119-133.
- ปฐวิชัย พิทยาภินันท์ และปัญญา สมบูรณ์สุข. (2556). ความ น่าจะเป็น การตัดสินใจซื้อสินค้า เพื่อสุขภาพจากน้ำมันปาล์มสกัดเย็นในอำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *วารสารวิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์*, 34(3), 413 – 427.
- เรวดี ฉลาดเจน. (2564). ปัจจัยส่วนประสมทาง การตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ สินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ กลุ่ม เจเนอเรชั่น Y. *วารสารวิชาการ บัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์*, 11(2), 91-103.
- ละมัย เบาเออร์ (2558). คุณค่าของตราสินค้า การรับรู้ คุณภาพในการให้บริการ คุณภาพของอาหาร และบรรยากาศที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ ร้านอาหารไทย ของผู้บริโภคในเขต กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- วารุณี จินตร (2554). ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อผัก ปลอดสารพิษ ของผู้บริโภคในเขต กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมนังคละธิบุรี.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). การบริหารการตลาด ยุคใหม่.ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564). *ETDA เผยมูลค่าอีคอมเมิร์ซไทย ปี 63 อยู่ที่ 3.78 ล้านล้านบาท คาดปี 64พุ่งไปที่ 4.01 ล้านล้านบาท.* [www.etda.or.th/th/pr-news/ETDA-Reveals-the-Value-of-e-Commerce-in-2021.aspx](http://www.etda.or.th/th/pr-news/ETDA-Reveals-the-Value-of-e-Commerce-in-2021.aspx)
- สุภารัตน์ ศรีสว่าง และ ฤทธอมพงษ์ พานิช (2564). ทศนคติ ความไว้วางใจ และส่วนประสมทาง การตลาดออนไลน์ที่ส่งผล ต่อการตัดสินใจซื้อ สินค้าผ่านเพชบุ๊กของบุคคลกลุ่มเจนเนอเรชั่น เอ็กซ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*, 10 (1), 183-192.
- Aaker, D. A. (1991). *Managing brand equity: Capitalizing on the value of a brand name.* The Free Press.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological test.* (5<sup>th</sup> Ed.). Harper Collins.
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling techniques.* John Wiley & Sons, Inc.
- Gamble, S., & Woodcock, N. (1989). *Customer relationship management (CRM) & corporate renaissance.* Cole.
- Kotler, P. (2000). *Marketing management: Analyzing consumer marketing and buyer behavior. (The Millennium).* Prentice-Hall.
- Schiffman, L.G. & Kanuk, L.L. (2000). *Customer behavior—psychology aspects.* Prentice-Hall.
- Sekaran, U. (2003). *Research methods for business.* (4<sup>th</sup> Ed.). John Wiley & Sons, Inc.

## ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

**Administrative skills of 21<sup>st</sup> century administrators affecting school effectiveness  
under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2**

มธุภาณี อิมบุตร (Mathupanee Aimbut) <sup>1</sup> เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ (Kriangsak Srisombut) <sup>2</sup>

Received: September 8, 2022

Revised: September 27, 2022

Accepted: September 30, 2022

### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 4) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 169 คน และข้าราชการครู จำนวน 332 คน รวมจำนวน 501 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ทักษะการ

บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษามี 2 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้แก่ ทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ( $X_3$ ) และทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ( $X_4$ ) สามารถพยากรณ์เกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 27.70

**คำสำคัญ:** ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

### Abstract

This study aimed to 1) examine the 21<sup>st</sup> century management skills of school administrators affecting performance of school, 2) examine performance of school, 3) examine relationship between the 21<sup>st</sup> century management skills of school administrators and performance of school, 4) examine the 21<sup>st</sup> century management skills of school administrators affecting performance of school, Roi Et Primary Educational Service Area 2 Office. The samples were 169 school administrators and 332 teachers, from 501 through simple random sampling. The statistics used for data analysis are

<sup>1</sup> นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต  
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

M.Ed. Student, Roi Et Rajabhat University

<sup>2</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Advisor, Roi Et Rajabhat University

mean, standard deviation, Pearson Correlation, and Stepwise multiple regression.

Result of this study revealed that 1) the 21<sup>st</sup> century management skills of the school administrators under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2 were at a high level. 2) Performance of the school A under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level. 3) The relationship between management skills of the 21<sup>st</sup> century school administrators and performance of the school was moderately positive at .01 level of significance. 4) An examination of the effect of management skills of the 21<sup>st</sup> century school administrators on performance of the school A showed that the multiple correlation coefficient of the 21<sup>st</sup> century management skills (communication and information technology (X3) could best predict performance of the school Roi Et Primary Educational Service Area Office 2 with statistical significance of .01. Both factors could jointly predict 27.70% of variance of performance of the schools under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2.

**Keywords:** Administrative a skills of the 21<sup>st</sup> century administrators, School effectiveness, Roi Et Primary Educational Service Area office 2.

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม กล่าวคือ การศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อให้คนเป็นปัจจัยในการพัฒนา สังคมต่อไป ดังนั้นการศึกษาจึงต้องแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม ปัจจุบันสังคมโลกและสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การศึกษาของไทยถึงเวลาปรับเปลี่ยนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้การศึกษาสามารถสร้างผลผลิตได้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความนี้มุ่ง

นำเสนอสภาพของสังคมในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งการสังเคราะห์ผลผลิตซึ่ง หมายถึง คุณลักษณะของผู้ที่สำเร็จการศึกษา ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาให้ผลผลิตเป็นไปตามที่ต้องการ โดย ผ่านการศึกษาในระบบเป็นหลัก (อดุลย์ วังศรีคุณ, 2557)

บริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูงและมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งส่งผลต่ออนาคตการพัฒนา ประเทศอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีนิสัยรักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580) ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต่างต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอด แต่ การที่ ประเทศไทย จะสามารถบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องมีการปฏิรูปการเรียนรู้ เช่น การเปลี่ยนบทบาทครูให้เหมาะสมต่อการจัด การศึกษาในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ 21 ที่เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมีความก้าวหน้าแบบก้าวกระโดด อีกทั้ง เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของคนไทย ส่งผลให้ต้องเร่งพัฒนาคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาประเทศในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่มีความสำคัญ จำเป็นที่ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับจะต้องนำทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจ โดยข้อมูลและสารสนเทศต้องตรงประเด็นมีความสำคัญ สมบูรณ์เพียงพอ มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน มีความคุ้มค่า ทั้งนี้เอม ศิริวงศ์ (อ้างถึงใน ธนวัฒน์ พรหมจินดา, ณัฐณารณ์ เอกนราจินดาวัฒน์ และจรัส อติวิทยากรณ์, 2563, หน้า 492) ได้กล่าวว่า การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพตามภาระหน้าที่ของผู้บริหาร มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศทุกเวลา เพราะข้อมูล

ข่าวสารมีความสำคัญอย่างสูงในการเลือกตัดสินใจ บริหาร ปฏิบัติการหรือการวางแผนในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และด้านการจัดการ ซึ่งจะต้องกระทำอย่างรอบคอบเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลด้านประสิทธิภาพสูงสุดรวมถึงชีวิตและความตระหนักรู้ในเหตุผล เป็นการบริหารคน การบริหารงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเวลาที่เหมาะสมด้วยความตระหนักรู้ ความรู้ โดยถือความดีความถูกต้อง และประโยชน์เป็นสำคัญ ซึ่งการปฏิบัติงานใด ๆ หากคาดหวังจะให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแล้วจำเป็นที่ผู้ปฏิบัติควรเปลี่ยนแปลง และจะต้องมีความชำนาญเป็นอย่างดีในสิ่งที่ตนปฏิบัติ คือ “ทักษะในการปฏิบัติงานของตน” ผู้บริหารที่มีความชำนาญในสิ่งที่ตนปฏิบัติ ในทำนองเดียวกัน ผู้บริหารที่ดีมีความสามารถในการบริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการเป็นผู้นำ การบริหารงานจึงจะประสบผลสำเร็จด้วยความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพิจารณาได้จากประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น ๆ องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร ได้แก่ ทักษะการบริหารซึ่งเกิดจากการนำความรู้ ความชำนาญมาดำเนินการจนเกิดประสิทธิผล (Katz, 1995, pp. 22-42)

เพื่อให้การดำเนินการด้านประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญนั้นต้องคำนึงถึงการจัดการพัฒนาทักษะความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน รวมถึงชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมายตามความต้องการของสถานศึกษา การวางแผน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ และการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ถือเป็นแนวทางสำคัญที่จะส่งผลไปยังการสร้างองค์กรที่มีคุณภาพ ซึ่งจากความสำเร็จของประสิทธิผลสถานศึกษาข้างต้น ทำให้พบว่ามีความสอดคล้องกับ Bennis (1981, p.35) ที่เสนอแนวคิดในการหาประสิทธิผลขององค์กร โดยพิจารณาจากความสามารถในการปรับปรุงองค์กร ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว นวัตกรรมความเจริญเติบโตและพัฒนา ความสามารถในการบูรณาการ ได้แก่ ความพึงพอใจบรรยากาศความขัดแย้งที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิผลขององค์กรเพื่อให้องค์กรเกิดคุณภาพ ซึ่งทั้งนี้ยังสอดคล้องกับที่ Hoy & Ferguson

(1985, pp.117-134) เสนอแนวคิดของประสิทธิผลขององค์กรพิจารณาจากความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมที่มากระทบทั้งภายในและภายนอก เพื่อเป็นการส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาให้มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้มีการพัฒนาระบบและแนวทางตามความต้องการขององค์ประกอบของประสิทธิผลสถานศึกษาให้มีศักยภาพด้านสถานศึกษาเกิดการยอมรับและบรรลุเป้าหมายในที่สุด

จะเห็นได้ว่าบทบาทของผู้บริหารมีส่วนสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ขับเคลื่อนองค์กรให้มีความก้าวหน้าและต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับเจตคติที่ดีอย่างยิ่ง “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มุ่งความสำเร็จ” การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถที่จะบริหารงานได้ดี สิ่งสำคัญที่สุด คือ ตัวผู้บริหารต้องมีการพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำ ต้องนำการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการใช้ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนต่างมีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน และใช้ทักษะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความรู้ที่ผู้บริหารได้พัฒนาตนเองมาเพื่อทำให้สามารถบริหารงานอย่างมืออาชีพได้ ด้วยเหตุผลนี้จะเห็นได้ว่าผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ต้องมีการนำทักษะการบริหารมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา ที่ตนเองรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพและมุ่งประสิทธิผล ปัญหาที่เกิดจากการปฏิรูปการศึกษา การกระจายอำนาจ ปัญหาการขาดแคลนเทคนิคและวิธีการในการบริหารสถานศึกษา โดยปัญหาดังกล่าวมาจากสาเหตุสำคัญ คือ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาทักษะบริหารจัดการในสถานศึกษาต่อไป (อรอุมา ดวงจันทร์, 2558, หน้า 5)

ทั้งนี้จากการศึกษาองค์ความรู้ของการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการตามทักษะ

การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่มีคุณลักษณะสำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำจึงมีความสำคัญยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการบริหารการจัดการสถานศึกษาและบริหารตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารให้มีประสิทธิภาพ ทักษะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ ดังนี้ การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เทคโนโลยีและดิจิทัล การตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ และคุณธรรมจริยธรรม (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559, หน้า 2)

กรณีศึกษา เรดมอนต์ (2559, หน้า 9-12) สรุปได้ในงานวิจัยว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ที่มีการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถึงกระบวนการใช้ความสามารถ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญ และอิทธิพลเหนือคนอื่นสามารถกระตุ้นใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะวิสัยทัศน์ และทักษะความร่วมมือซึ่งภาพรวมทำให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องมีทักษะการบริหารไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร การแก้ปัญหา เป็นต้นให้สามารถที่จะเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงการบริหารที่ต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เท่าทันในยุคที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการจัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคมรวมถึงการศึกษาที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการดำเนินงานภายในองค์กรเพื่อเป็นการลดอัตราค่าจ้างและเพื่อช่วยลดภาระงานที่มีความซับซ้อนให้มีความสะดวกสบายและเข้าถึงง่ายในหลายๆ ด้าน จึงเป็นหลักสูตรสำคัญที่ต้องมีการรับมือและมีการพัฒนาทั้งตัวระบบ ตัวบุคคล เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคที่มีการรับเทคโนโลยีเข้ามาเปรียบเสมือนเครื่องมือหลักสำคัญในดำเนินชีวิต ทั้งนี้ภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งหวังของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วรุนแรง และมีความหลากหลายต่างส่งผลต่อวิชาชีพ

โดยเฉพาะด้านการศึกษา (วีระยุทธ์ ชาติกาญจน์, 2555, หน้า 12)

จากแนวคิดของนักการศึกษาและผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากการศึกษารายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีงบประมาณ 2563 พบว่า ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 โดยภาพรวมสถานศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม จำนวน 223 แห่ง ร้อยละ 70.56 ระดับดี จำนวน 69 แห่ง ร้อยละ 21.83 ระดับปานกลาง จำนวน 41 แห่ง ร้อยละ 7.61 โดยมีผลประเมินแยกเป็นรายมาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก มีระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม จำนวน 225 แห่ง (ร้อยละ 71.20) ระดับดี จำนวน 86 แห่ง (ร้อยละ 27.21) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มีระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม จำนวน 226 แห่ง (ร้อยละ 71.51) ระดับดี จำนวน 85 แห่ง (ร้อยละ 26.89) มาตรฐานที่ 3 การจัดการประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม จำนวน 228 แห่ง (ร้อยละ 72.15) ระดับดี จำนวน 93 แห่ง (ร้อยละ 29.45) จากข้อเสนอแนะและผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาจากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ยังมีสถานศึกษาที่ยังดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่อาจยังไม่เข้มแข็งพอ เพราะมีผลการประเมินติดตามตรวจสอบคุณภาพอยู่ในระดับดีและปานกลาง หากไม่ได้รับการนิเทศติดตาม หรือส่งเสริม ต่อไปสถานศึกษาเหล่านี้ อาจมีผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพลดลงก็ได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2564, หน้า 19)

จากที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาถึงความสำคัญข้างต้นได้ตระหนักถึงสิ่งที่ได้ทำการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นผลทำให้

ผู้วิจัยต้องการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเพื่อให้ได้สารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2
4. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

### ขอบเขตของการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาจากผู้อำนวยการสถานศึกษา และ ครู ทั้งหมด 501 ราย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 2,661 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 300 คน และครู 2,361 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลากจนครบ 501 คน
2. สถานที่เก็บข้อมูล ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

### วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีส่วนประกอบดังนี้

**ส่วนที่ 1** สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 5 ข้อคำถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับตำแหน่งระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

**ส่วนที่ 2** แบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 และสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 62 ข้อคำถาม

#### ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน และการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และข้อคำถามในการสอบถามให้มีความชัดเจนตามผังโครงสร้างเครื่องมือวิจัย โดยกำหนดให้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
3. ออกแบบและสร้างแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถามฯ กำหนดความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์
4. นำแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาแนบกับแบบสอบถามฯ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าข้อคำถามนั้นผ่านเกณฑ์ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามจำนวน 62 ข้อ โดย นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach (1990) โดยแบบสอบถามควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2560, หน้า 116-119) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 เท่ากับ 0.925 และตอนที่ 3 ประสิทธิผลสถานศึกษา เท่ากับ 0.945

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือนำเพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 501 ชุด และสามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ 501 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

2. วิเคราะห์ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และระดับประสิทธิผลสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำผลที่วิเคราะห์ได้แปลความหมายรายข้อรายด้านและความหมายในภาพรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และประสิทธิผลสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) แล้วนำเสนอในรูปตาราง โดยนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) การอธิบายทิศทางความสัมพันธ์ ดังนี้ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก แสดงว่าตัวแปรสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นลบ แสดงว่าตัวแปรสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม และถ้าค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์เท่ากับศูนย์ แสดงว่าตัวแปรสองตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และประสิทธิผลสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise multiple regression) เป็นวิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการโดยจะนำตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุดเข้าเป็นสมการแรกและทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ ถ้าพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็จะถือว่าสิ้นสุดการคัดเลือก แต่ถ้าพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติก็จะคัดเลือกตัวที่มีความสัมพันธ์อันดับถัดไปเข้าสู่สมการ และทุกครั้งที่มีการนำตัวแปรอิสระตัวใหม่เข้าสู่สมการจะต้องมีการตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวที่อยู่ในสมการก่อนหน้านั้น ทุกตัวยังคงอยู่ในสมการหรือไม่ ถ้าไม่ควรอยู่ก็จะถูกคัดออกก่อนแล้วค่อยคัดเลือกตัวแปรอิสระตัวที่มีความสัมพันธ์อันดับถัดไปเข้าสู่สมการ แต่ถ้าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็จะถูกคัดออก การคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการจะดำเนินการอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระใดถูกนำเข้าหรือคัดออกจากสมการจึงถือว่าสิ้นสุดการคัดเลือก (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553).

### สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of congruence: IOC) ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค Cronbach (1990) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

### ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 501 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตำแหน่งครู จำนวน 332 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 และ ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 ประสบการณ์ปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 37.90 ประสบการณ์ปฏิบัติงาน 10 - 20 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 และ ประสบการณ์ปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 228 คิดเป็นร้อยละ 45.50 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 243 คิดเป็นร้อยละ 48.50 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 30 คิดเป็นร้อยละ 6.00

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.77$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ( $\bar{X} = 4.30$ ) ด้านทักษะการสร้างสร้งสรรค์นวัตกรรม ( $\bar{X} = 3.67$ ) ด้านทักษะการบริหารและการปรับตัว ( $\bar{X} = 3.65$ ) ด้านทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ( $\bar{X} = 3.64$ ) และด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และการแก้ปัญหา ( $\bar{X} = 3.61$ ) โดยทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ( $\bar{X} = 4.30$ ) และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และการแก้ปัญหา ( $\bar{X} = 3.61$ ) ดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

| ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ | ลำดับ |
|----------------------------------------------------|-----------|------|-------|-------|
| 1. ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์     | 4.30      | 0.48 | มาก   | 1     |
| 2. ด้านทักษะการบริหารและการปรับตัว                 | 3.65      | 0.78 | มาก   | 3     |
| 3. ด้านทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ         | 3.64      | 0.75 | มาก   | 4     |
| 4. ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และการแก้ปัญหา          | 3.61      | 0.74 | มาก   | 5     |
| 5. ด้านทักษะการสร้างสร้งสรรค์นวัตกรรม              | 3.67      | 0.73 | มาก   | 2     |
| โดยรวม                                             | 3.77      | 0.59 | มาก   |       |

3. สรุปผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมดังตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 สรุปผลค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

| ประสิทธิผลสถานศึกษา                   | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ | ลำดับ |
|---------------------------------------|-----------|------|-------|-------|
| 1. ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน          | 4.32      | 0.47 | มาก   | 1     |
| 2. ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ | 4.24      | 0.56 | มาก   | 5     |
| 3. ด้านความพึงพอใจของครูและผู้บริหาร  | 4.28      | 0.52 | มาก   | 3     |
| 4. ด้านการพัฒนาบุคลากร                | 4.29      | 0.53 | มาก   | 2     |
| 5. ด้านการบรรลุเป้าหมายของการ         | 4.25      | 0.61 | มาก   | 4     |
| โดยรวม                                | 4.28      | 0.36 | มาก   |       |

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.28$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ( $\bar{X} = 4.32$ ) ด้านการพัฒนาบุคลากร ( $\bar{X} = 4.29$ ) ด้านความพึงพอใจของครูและผู้บริหาร ( $\bar{X} = 4.28$ ) ด้านการบรรลุเป้าหมายของการ ( $\bar{X} = 4.25$ ) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.24$ )

4. สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางดังตาราง 3 ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

| ตัวแปร         | X <sub>1</sub> | X <sub>2</sub> | X <sub>3</sub> | X <sub>4</sub> | X <sub>5</sub> | Y      | ระดับความสัมพันธ์ |
|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------|-------------------|
| X <sub>1</sub> | 1.000          | -              | -              | -              | -              | .356** | ต่ำ               |
| X <sub>2</sub> | .299**         | 1.000          | -              | -              | -              | .423** | ปานกลาง           |
| X <sub>3</sub> | .235**         | .809**         | 1.000          | -              | -              | .461** | ปานกลาง           |
| X <sub>4</sub> | .313**         | .747**         | .796**         | 1.000          | -              | .406** | ปานกลาง           |
| X <sub>5</sub> | .279**         | .814**         | .826**         | .781**         | 1.000          | .435** | ปานกลาง           |
| X              | -              | -              | -              | -              | -              | .498** | ปานกลาง           |

จากตาราง 3 ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ( $r_{xy} = 0.498$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก ( $r = 0.356 - 0.461$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (X3) มีความสัมพันธ์ที่ระดับ 0.461 ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับต่ำสุด ได้แก่

ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ (X1) มีความสัมพันธ์ที่ระดับ 0.356

5. สรุปผลการวิเคราะห์การศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ว่าปัจจัยใดบ้างที่สามารถพยากรณ์หรือทำนายประสิทธิผลสถานศึกษา พิจารณาจากตัวแปรเกณฑ์หรือประสิทธิผลสถานศึกษา โดยนำตัวแปรพยากรณ์มาทดสอบ โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตาราง 4-5 ดังต่อไปนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบมีขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

| โมเดล | ตัวแปรพยากรณ์                 | R    | R <sup>2</sup> | F       | P    |
|-------|-------------------------------|------|----------------|---------|------|
| 1     | X <sub>3</sub>                | .461 | .213           | 134.873 | .000 |
| 2     | X <sub>3</sub> X <sub>1</sub> | .527 | .277           | 95.632  | .000 |

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา โดยตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ส่งผลทั้งหมด 2 ตัวแปร ดังนี้ ด้านทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (X3) และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (X1) สามารถพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิผลได้ ร้อยละ 27.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ มีขั้นตอนทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

| ตัวแปรพยากรณ์                              | ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา |                 |         |                 |         |
|--------------------------------------------|----------------------------------------------------|-----------------|---------|-----------------|---------|
|                                            | B                                                  | SE <sub>B</sub> | $\beta$ | t <sup>**</sup> | p-value |
| 1. X <sub>3</sub>                          | .193                                               | .019            | .400    | 10.199          | .000    |
| 2. X <sub>1</sub>                          | .196                                               | .029            | .262    | 6.679           | .000    |
| R = .527, R <sup>2</sup> = .277, a = 2.735 |                                                    |                 |         |                 |         |

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (X<sub>3</sub>) และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (X<sub>1</sub>) เป็นตัวพยากรณ์ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .193 และ .196 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ .400 และ .262 ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งสองร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ร้อยละ 27.70

### อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษา พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านทักษะการบริหารและการปรับตัว ด้านทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และการแก้ปัญหา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

การบริหารในศตวรรษที่ 21 นั้น ผู้บริหารต้องอาศัยการบริหารทุก ๆ ทักษะ เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา การบริหารจัดการต้องอาศัยทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการบริหารและปรับตัวในการพัฒนางานด้านการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีในการติดต่อประสานงานได้อย่างรวดเร็วและทันเวลา เมื่อเกิดปัญหาก็ต้องมีทักษะการแก้ปัญหาโดยต้องสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ทำให้ลดขั้นตอนลงทำงานได้เร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริธัญญา ประสุมงค์ (2559) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ 3) ทักษะการแก้ปัญหา 4) ทักษะการสร้างแรงจูงใจ 5) ทักษะการสร้างทีมงาน และ 6) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา ประทุมสุวรรณ (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการสื่อสาร และทักษะการกระตุ้นจูงใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พิมล บ่องเรือ และสุธิดา หอวัฒนกุล (2565) ที่ทำการวิจัยเรื่อง โมเดลการพัฒนาผู้นำทางวิชาการในการบริหารสถานศึกษาต้นศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการ

จำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำสูงสุด คือ การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะผู้นำ และด้านการบริหารงานวิชาการ 2) การพัฒนาโมเดลคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการในการบริหารสถานศึกษาต้นศตวรรษที่ 21 ดำเนินการพัฒนารอบแนวคิด 2 ขั้นตอนโดยขั้นตอนแรกใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 5 คน ผลการสนทนากลุ่ม พบว่า มีความเห็นว่าการรอบแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการในการบริหารสถานศึกษาต้นศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการในการบริหารสถานศึกษาต้นศตวรรษที่ 21 กรอบแนวคิด ประกอบด้วยหลักการ แนวคิดทฤษฎี สภาพแวดล้อมหรือบริบทตัวแปรต้น ตัวแปรกลาง ผลลัพธ์ 3) ผลการศึกษาประสิทธิภาพโมเดลการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำ ทางวิชาการในการบริหารสถานศึกษาต้นศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลทำให้ประสิทธิภาพของการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำมีประสิทธิภาพ เพิ่มมากขึ้น ผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโมเดลการพัฒนาที่พัฒนาขึ้นเป็นไปตามหลักการ แนวคิด และทฤษฎี การกำหนดองค์ประกอบและขั้นตอนการจัดกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มการกำหนดปัจจัยนำเข้าที่สอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อมและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอบรมพัฒนา

2. ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านความพึงพอใจของครูและผู้บริหาร ด้านการบรรลุเป้าหมายองค์กร และด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและมองเห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างแท้จริง หาแนวทางส่งเสริมและพัฒนางานทางวิชาการให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นไปตามความคาดหวังของผู้ปกครองและชุมชน สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นในการทำงาน มอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ ความ

ถนัด และความต้องการของผู้ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร สร้อยโพธิ์พันธุ์ (2559) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสตรีกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นอยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยน ต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก ด้านความใฝ่รู้รักการอ่านแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองของนักเรียน และด้านความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรือนเพชร เต็กสี และจรัส อติวิทยากรณ์ (2561) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความพึงพอใจของครู การพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ รองลงมาได้แก่ ด้านทักษะการสร้างสรรค่นวัตกรรม ด้านทักษะการบริหารและการปรับตัว ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และการแก้ปัญหา และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ล้วนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาทั้งสิ้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต่างมุ่งเน้นให้ความสำคัญถึง

การนำเอาระบบการสื่อสาร เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรม ให้มองเห็นถึงการบริหาร การปรับตัว และการตอบรับกับวิสัยทัศน์ จนด้านสุดท้ายเกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร สร้อยโพธิ์พันธุ์ (2559) ที่ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสตรีกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสตรีโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ทั้งในภาพรวมและรายคู่ มีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกันทุกคู่ ซึ่งการใช้อำนาจของผู้บริหารสตรีสัมพันธ์กับความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันสูงมาก รองลงมา คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันสูง ด้านความใฝ่รู้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันสูง ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันสูง และความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันปานกลาง

4. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษายุคศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ( $X_3$ ) และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ( $X_4$ ) ส่งผลได้ดี ร้อยละ 27.70 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แยกประเด็นดังนี้

4.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษายุคศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านทักษะการสื่อสารและ

เทคโนโลยีสารสนเทศ ( $X_3$ ) ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจถึงเทคโนโลยี อุปกรณ์เครือข่าย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสร้างสรรคงานทางนวัตกรรม สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคลากรทั้ง ครู นักเรียน ให้ใช้เทคโนโลยี และรูปแบบการสื่อสารได้เกิดประโยชน์ทางด้านการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เข้าใจโทษและการแก้ไขปัญหาอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อการจัดสรรรูปแบบของเทคโนโลยีให้เกิดการประยุกต์ใช้ภายในองค์กรการอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถจะสื่อสารให้องค์กรเกิดความเสนอข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็น ความต้องการไปสู่ผู้บริหาร โดยการถ่ายทอดเนื้อหาสาระความรู้ที่เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับที่ กรรณิกา เรตมอนต์ (2559, หน้า 9-12) สรุปไว้ในงานวิจัยว่า “การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ และวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่ผสมผสานกันระหว่างศิลปะการพูดกับการแสดงข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้เทคนิควิธีการผ่านสื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์ โดยนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม”

4.2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ( $X_4$ ) ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 แม้จะมีค่าเฉลี่ยต่ำแต่ก็เป็นตัวแปรที่มีการส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งทั้งอาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการต้องการที่จะมีความแปลกใหม่ ความอิสระทางความคิดเพื่อให้ได้มาถึงผลงานที่มีความแตกต่าง การประยุกต์ใช้ ความท้าทาย และความยืดหยุ่นเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพพร้อมต่อเชื่อมโยงกับความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยที่มีการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ สัมมา รณนิตย์ (2556) ที่กล่าวว่า “ความสามารถในการใช้ความคิดในเชิงวิเคราะห์ ความสามารถในการมองสถานการณ์ได้ใกล้เคียงหรือถูกต้อง แก้ปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนได้

มองเห็นความแตกต่างระหว่างสิ่งต่าง ๆ ได้สามารถตรวจสอบความสัมพันธ์ของสถานการณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มองการณ์ไกลและแก้ปัญหาที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม” และสอดคล้องกับ กรรณิกา เรตมอนด์ (2559) ที่สรุปไว้ในงานวิจัยว่า “เป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงความสามารถในการคิดสิ่งแปลกใหม่โดยการนำความรู้ประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ผลงานเป็นผลงานที่แปลกใหม่” ซึ่งสอดคล้องกับ พิมล ป้องเรือ (2565) ที่ทำการวิจัยเรื่องโมเดลการพัฒนาผู้นำทางวิชาการในการบริหารสถานศึกษาต้นศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำสูงสุด คือ การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ แต่กลับเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดทิศทางและเป้าหมาย เพื่อสร้างอนาคตผ่านวิสัยทัศน์ขององค์กรเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ชัดเจน โดยการสื่อสารที่โน้มน้าวใจหรือกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความเข้าใจต่อวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น มีความผูกพันต่อวิสัยทัศน์ และมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมายอย่างสูงสุด

1.2 จากการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยจัดสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

1.3 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการบริหารและการปรับตัว ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และการแก้ปัญหา และด้านทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปลี่ยนแปลงตนเองตามบริบท บทบาทหน้าที่ ความสามารถของผู้บริหารในการจัดการองค์การไม่ว่าจะเป็น การกำหนดโครงสร้างการวางแผนสายงาน การแบ่งงานตามความสามารถของบุคคลในองค์กรเพื่อให้ได้มาซึ่งความเป็นแบบอย่างและความเป็นระบบ โดยกำหนดทิศทางและเป้าหมายเพื่อสร้างอนาคตผ่านวิสัยทัศน์ขององค์กรเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ชัดเจน โดยการสื่อสารที่โน้มน้าวใจหรือกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความเข้าใจต่อวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น มีความผูกพันต่อวิสัยทัศน์ และมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน

### 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 แต่ละแห่ง เพื่อผู้รับผิดชอบสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาจะได้ทราบถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา และสามารถพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา

## เอกสารอ้างอิง

กชกร สร้อยโพธิ์พันธุ์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสตรีกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

- การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. ราชบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- กรรณิกา เรตมอนต์. (2559). ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 12(1), 1-9.
- ชนวัฒน์ พรหมจินดา, ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์ และจรัส อติวิทยากรณ์. (2563). ทักษะการบริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนภาคใต้. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. 8(2), 492.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมา ประทุมสุวรรณ. (2562). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พิมล ป้องเรือ และ สุจิตา หอวัฒนกุล. (2565, มกราคม – มิถุนายน). โมเดลการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำวิชาการในการบริหารสถานศึกษาต้นศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 11(1), 123-134.
- เรือนเพชร เต็กสี และจรัส อติวิทยากรณ์. (2561). งานวิชาการรับใช้สังคมและการบริหารการศึกษา: การประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 10: เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหาร กับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- วีระยุทธ ชาดะกาญจน์. (2555). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). วี.พรินท์.
- ศิริธัญญา ประสุนงค์. (2559). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการศึกษา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สัมมา รณิธย์. (2556). หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). พิมพ์ดีจำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2. (2564). การสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564. กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. [https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS\\_SumPlanOct2018.pdf](https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พรึกหวานกราฟฟิค.
- อดุลย์ วังศรีคุณ. (2557, มกราคม - มิถุนายน). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21: ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 8(1).
- อรอุมา ดวงจันทร์. (2558). ทักษะการบริหารงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- Bennis, W. (1981). *Leadership: executive ability*. Harper & Row.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5<sup>th</sup> Ed.). Harper Collins Publishers.

- Hoy, W. K., & Ferguson, John F. (1985). Theoretical framework and exploration organizational effectiveness of school. *Educational Administration Quarterly*. 21(2), 117 -134.
- Katz, Robert. L. (1995, January - February). Skill of an effective administrator. *Harvard Business Review*, 33, 22-42.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*. 30(3), 607-610.

**รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ  
ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา**

**The model for improving the quality of learning management of teachers  
focusing on learners as an important aspect in basic educational school  
under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7,  
Case study: Ban Non Phutsa School**

วิวัฒน์ ตูจันงค์ (Wiwat Toochumnong)<sup>1</sup> วิภาส ทองสุทธิ (Vipas Thongsuddhi)<sup>2</sup>  
กฤษฎา วัฒนศักดิ์ (Krisda Watanasak)<sup>3</sup> ศิริพร สุวรรณรังษี (Siripon Suwanrangsi)<sup>4</sup>

Received: August 17, 2022

Revised: October 6, 2022

Accepted: October 15, 2022

#### บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโนนพุทรา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน จำนวน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและไม่เป็นทางการ มีความตรงเชิงเนื้อหาของค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1 และค่าความเชื่อมั่น 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านโนนพุทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านได้ผลดังนี้ การเรียนรู้มีความสุข การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง การเรียนโดยกระบวนการเรียนรู้ของตนเองการเรียนรู้แบบองค์รวม อยู่ในระดับมากทุกรายการ และจากการสังเคราะห์ การสัมภาษณ์พบจุดที่ควรแก้ไข คือ ผู้เรียนไม่เข้าใจการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตัวเองว่าตนเองมีความสามารถและเก่งในด้านใด

**คำสำคัญ:** รูปแบบ, การจัดการเรียนรู้, ผู้เรียนเป็นสำคัญ

#### Abstract

The purpose of this integrated research was to study the model of quality improvement of teachers' learning management that emphasizes learners are important in basic educational school under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, The case study: Ban Non

<sup>1, 4</sup> อาจารย์ประจำ, วิทยาลัยนครราชสีมา  
Lecture, Nakhon Ratchasima College

<sup>3</sup> คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา  
Dean of faculty of Education

<sup>2</sup> อธิการบดี, วิทยาลัยนครราชสีมา  
President, Nakhon Ratchasima College

Phutsa School. The target group was 10 teachers and all educational personnel, with 5 experts. The tools used for data collection were the 5-scale rating questionnaire and the semi-structure interview form and informal interview. The questionnaire has Index of item objective congruence (IOC) between 0.80-1 and the reliability value 0.92. The statistics used in the data analysis were percentage, mean and standard deviation, and content analysis.

The results of the research revealed that the model for improving the quality of learning management of teachers focusing on learners as an important aspect in basic educational school under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, Case study : Ban Non Phutsa School in overall was at a high level considering each aspect, the results found at high level in all items, as follows: Happy learning with others, learning by thinking and practicing, learning by own learning process, and holistic learning, Synthesis Interview found the point that should be improved are that learners do not understand, the analysis of strengths and weaknesses, themselves, whether they are capable and competent, or weak in any important aspect.

**Keywords:** Model, Learning management, Learners centre

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบันมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน มีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เป็นการปฏิรูปให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคน ให้มีคุณลักษณะ

คิดกว้าง มองไกลใฝ่ดี มีคุณธรรม การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและมีวิจรรณญาณที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เท่าเทียมไปกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข การพัฒนาการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียน มีคุณภาพสูงขึ้น คนที่มีคุณภาพหมายถึง คนที่มีความดี ความเก่งและความสุข คนดี คือ คนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่สอดคล้องกับค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่ คนเก่งคือคนที่มีความรู้และทักษะตรงตามมาตรฐานของหลักสูตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักการทำงาน ขยัน อดทน รักอาชีพสุจริต มีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ไม่หมกมุ่นกับยาเสพติด อบายมุข คุณภาพของคนไทยจะสูงขึ้นได้ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน มีคุณภาพ คือ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-center) เป็นการค้นหาศักยภาพและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนให้พบ การเรียนรู้ ผู้เรียนต้องได้รับทักษะตรงตามหลักสูตร ด้วยการปฏิบัติจริง มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องตอบสนองความสนใจและความต้องการของนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถประกอบอาชีพในอนาคตได้ รู้จักใช้เทคโนโลยีให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก (ศักดิ์สิน ช่วงดารากุล, 2550 อ้างถึงใน ธนสมพร มะโนรัตน์, 2560) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่มีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษาโดยมีปัจจัยดังนี้ 1) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) มีความสามารถที่จะรับ ถ่ายทอด

และพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม

4) มีความสามารถในการแก้ปัญหา และเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ รู้จักทำงานเป็นทีม มีความตระหนักที่จะรักษาวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและมีคุณธรรมตามหลักศาสนา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในศตวรรษที่ 21 เป็นการสร้างความเจริญก้าวหน้า แก้ปัญหา สามารถพัฒนาตนเองให้ทันกับยุคการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ปัจจุบัน จากจุดเน้นในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน รวมถึงการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการค้าระดับโลกในระบบการค้าเสรี ดังนั้น การศึกษาต้องพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของฝีมือแรงงานเป็นการเตรียมคน ให้มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข อีกทั้งการศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา โดยให้ความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก ให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็มศักยภาพและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา คือ ปฏิรูปการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากรายงานของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ถึงสาเหตุที่ผู้เรียนยังไม่ได้รับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับมโนทัศน์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังไม่มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอน

2. ครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนมาก เช่น งานการเงิน พัสดุ ร้านค้าสวัสดิการ หรืออาหารกลางวัน เป็นต้น ทำให้ครูไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้

3. ผู้บริหารส่วนใหญ่ ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนของครูเท่าที่ควร และยังไม่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ขาดการมีส่วนร่วมจากส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะต่างคนต่างทำแยกกันอย่างเป็นสัดส่วน ขาดการประสานงานหรือจัดการอย่างเป็นระบบ ให้สอดคล้องกัน ตั้งแต่ระดับ นโยบายของผู้ที่มีอำนาจสั่งการ จนถึงระดับปฏิบัติในทุก ๆ ส่วน ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

นอกจากนั้น วีระเดช เชื้อนาม (กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545) ได้กล่าวว่า แม้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเป็นแนวคิดที่แพร่หลายในปัจจุบัน ก็ตาม การนำแนวคิดไปปฏิบัติหรือจัดการเรียนรู้นั้น ยังไม่มีแนวทางในการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจนหรือมีบ้างแต่ก็ยังไม่สมบูรณ์แบบไม่มีหลักการ ทฤษฎีการเรียนการสอนมารองรับ ดังนั้นการสอนจึงมีความหลากหลายไม่สามารถสรุปได้ว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปฏิบัติอย่างไรและมีแนวทางใดบ้างในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2548) ที่ได้สังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่า คุรุบางส่วนยังไม่สรุปหรือหาแนวทางที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังพบว่า ผู้เรียนเคยชินกับการเรียนรู้แบบครูผู้เป็นผู้บอกความรู้ ผู้เรียนไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร ทำให้การดำเนินการในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่เป็นไปตามที่ต้องการ

ดังนั้นความสำคัญของแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการปฏิรูปของกระทรวงศึกษาธิการ สำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 จึงได้กำหนดให้การพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ เพื่อให้การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา

และสังคม ให้เป็นคนดี เก่ง และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคม ได้อย่างมีคุณภาพ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดการศึกษา เป็นกระบวนการทางสังคม ที่ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม ให้เกิดการเรียนรู้มีความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม สืบสาน วัฒนธรรมที่จะพัฒนาคนในชาติให้มีความเจริญทางด้าน ร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณ (ปัญญา ธีระวิทยเลิศ และ มีนมาส พรานป่า, 2564) เป็นบทบาทหน้าที่และภารกิจสำคัญของสถานศึกษา โดยอาศัยสังคม ชุมชนตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยรวมอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจึงถือเป็นภาระหน้าที่ที่ทุกคนในสังคมจะต้องรับผิดชอบ ร่วมกัน เพราะเด็กเยาวชนในวัยเรียนก็คือทรัพยากร บุคคลที่จะไปมีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วนของสังคม ในอนาคต สังคมโลกปัจจุบันจึงให้ความสำคัญ กับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้มีคุณภาพเป็นอันดับหนึ่ง เพราะ “คน” เป็นกลไก สำคัญหลักที่จะขับเคลื่อนสังคมประเทศชาติให้ เจริญก้าวหน้า ประเทศใดมีทรัพยากรบุคคลที่มี คุณภาพ มีองค์ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม มีคุณธรรม ก็จะทำพา ให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า การพัฒนาคนจึงต้องทำ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กานต์ ตระกูลฮุน, 2552) การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มี คุณภาพและศักยภาพ การศึกษา คือ กระบวนการ เปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการ พัฒนาคน เป็นการสร้าง “ทุนมนุษย์” อันเป็นหัวใจสำคัญ ในการพัฒนาคน คนที่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมจะ ส่งผลให้ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สูงสุด การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคน จึงเป็น เรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของ บุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การ อบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิด จากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัย

เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หลักสำคัญของการพัฒนาการศึกษา คือ การพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเพื่อเป็นกำลัง สำคัญในการพัฒนาประเทศ การบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และ สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกัน คุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียน ทุกคน ซึ่งเป็น กำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความ สมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกใน ความเป็น พลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็น ต่อการศึกษาต่อการประกอบ อาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนา ตนเองได้เต็มศักยภาพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขเพื่อให้เกิดกับ ผู้เรียนเมื่อจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วยให้เกิด สมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการ แก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมุ่ง พัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมี ความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงต้องจัดให้ ครอบคลุม ทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการคิดเป็น ทำเป็น และ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องกำกับ ดูแล เอาใจใส่ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู อย่าง ต่อเนื่อง รวมถึงประสานความร่วมมือและ

เสริมสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมต่อสถานศึกษาเพื่อสร้างโอกาสและแรงจูงใจให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจและภาคภูมิใจ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ครูผู้สอนต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝัง เสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์และพัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) คุณภาพการศึกษาของคนในประเทศเป็นสิ่งที่จะชี้นำการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในอนาคต การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านต่างๆ ในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข คุณภาพ การศึกษา จึงเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งของสังคม (จรรยา จักรบัง และคณะ, 2555)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนบ้านพุทรา กรณีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นและเป็นข้อมูลที่จะวางแผนปรับปรุงพัฒนารูปแบบการสอนให้มีคุณภาพต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

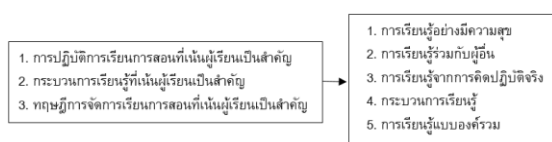
1. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา
2. เพื่อเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา
3. เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านวิชาการ
  - 1.1 ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของนักเรียน
  - 1.2 สถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
  - 1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ด้านการนำไปใช้
  - 2.1 สามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สูงขึ้นอย่างยั่งยืนในโอกาสต่อไป
  - 2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำรูปแบบการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
  - 2.3. สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจเพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
  - 2.4 ผู้สนใจสามารถที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ หรือใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยและอ้างอิงต่อไป

### กรอบแนวคิด

จากการทบทวนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Dewey, 1973; สมศักดิ์ ภู่วิภาดาธรรม, 2544 อ้างถึงใน ธนสมพร มะโนรัตน์, 2560; คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544; ทิศนา แคมมณี, 2548; กิ่งฟ้า สินธุวงศ์, 2552; เรณู คุปต์ชเฐียร, 2553; เมธี ปิณฑานนท์, 2553; พันศักดิ์ พลสารมัย และคณะ, 2543) ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา ดังภาพประกอบ 1 ต่อไปนี้



ภาพประกอบ 1 กรอบการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed research) โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีขั้นตอนดังนี้

#### ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของบุคลากร โรงเรียนบ้านโนนพุทรา กรณีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

**ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เอกสาร ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง** เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ ของบุคลากร โรงเรียนบ้านโนนพุทรา กรณีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

**การสร้างเครื่องมือ** วิเคราะห์เอกสารจาก การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสังเคราะห์เนื้อหา (Content synthesis) ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกเอกสาร
2. วางเค้าโครงการวิเคราะห์โดยคำนึงถึงการ จำแนกความสอดคล้องกับปัญหาวัตถุประสงค์การวิจัย และจำแนกความครอบคลุม
3. จัดทำแบบวิเคราะห์เอกสารตามหลักการ สอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา โดยการวิเคราะห์ ข้อมูล การวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

**ระยะที่ 2 ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ** โรงเรียนบ้านโนนพุทรา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

**ประชากร** ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการ ศึกษา โรงเรียนบ้านโนนพุทรา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 10 คน

**กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการ ศึกษา โรงเรียนบ้านโนนพุทรา จำนวน 10 คน ซึ่งได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง เพราะเป็นกรณีศึกษาเฉพาะ โรงเรียน

**การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เพื่อ สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู และบุคลากร ทางการศึกษา มีระดับดังนี้

ระดับค่าคะแนน 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ มากที่สุด

ระดับค่าคะแนน 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ มาก

ระดับค่าคะแนน 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ ปานกลาง

ระดับค่าคะแนน 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ น้อย

ระดับค่าคะแนน 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด

### การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1.แบบสอบถามความคิดเห็น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7  
กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา

11. คุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพิจารณา ความสอดคล้อง ความครอบคลุมข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย นิยามศัพท์ ความเหมาะสมทางด้านภาษา

1.2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Item-objective congruence index) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ถ้าข้อคำถามใดไม่แน่ใจว่า มีความสอดคล้อง ผู้วิจัยจะพิจารณาปรับข้อคำถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและพัฒนาเครื่องมือให้เหมาะสมในการใช้เข้าใจง่าย และสะดวกในการตอบ ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1 ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความคุณภาพตามเกณฑ์

1.3. คุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) แบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) Cronbach (1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

1.4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะแล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในประเด็น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

2.1 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านกระบวนการดังกล่าว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2 ผู้วิจัยทำแบบสัมภาษณ์ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนพุทราเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ได้

ข้อมูลเชิงลึกโดยมีประเด็นสัมภาษณ์ คือ การเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง กระบวนการเรียนรู้และเรียนรู้แบบองค์รวม

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านกระบวนการดังกล่าว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

### การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและความรู้พื้นฐานในการสร้างความเข้าใจเบื้องต้นและการต่อยอดทางความคิด โดยประมวลและสังเคราะห์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาของงานวิจัยนี้ จากแหล่งข้อมูลทางวิชาการต่างๆ อาทิ การดาวน์โหลดแอปพลิเคชันจากแหล่งที่เชื่อถือได้ จากเอกสารวิชาการ งานวิจัย บทความ เป็นต้น

2. ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขออนุญาตไปถึงผู้บริหารโรงเรียนบ้านโนนพุทราขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน

3. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามและรับกลับด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

### การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนบ้านโนนพุทรา เพื่อสัมภาษณ์ครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยแบบสัมภาษณ์และกำหนดวันที่จะไปสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาล่วงหน้า 5 วัน ก่อนวันสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน

การสัมภาษณ์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา การสัมภาษณ์ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive

sampling) จำนวน 5 คน โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง 50 เปอร์เซ็นต์ ของครูทั้งหมด ตามเกณฑ์ดังนี้

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปี

2. เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และเคยผ่านการอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาแล้ว

**การสร้างเครื่องมือ** เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูล ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview)

**การเก็บรวบรวมข้อมูล** การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์และจัดส่งเอกสารให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะให้การสัมภาษณ์ล่วงหน้า 5 วัน เพื่อศึกษารายละเอียดข้อมูล

2. นัดหมายวันเวลา สถานที่ ที่จะดำเนินการสัมภาษณ์ ตามที่แต่ละคนพร้อมให้สัมภาษณ์

**การวิเคราะห์ข้อมูล** การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญของผู้สัมภาษณ์แต่ละรายการ

**ขั้นตอนที่ 2 สร้างแนวทางในการศึกษา**  
รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุดชา

การศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนพุดชา ขั้นตอนดำเนินการดังนี้

**ระยะที่ 1 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) รายละเอียดดังนี้**

1. จัดทำเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

2. เลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.1 เป็นผู้มี ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป็นผู้บริหารสถานศึกษา, ศึกษานิเทศก์ไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.2 สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือปริญญาเอก

**การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ 5 คน นำไปให้ด้วยตนเอง เพื่อเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

**การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามองค์ประกอบ

**ตัวแปรที่ศึกษา** คือ การเรียนรู้ที่มีความสุข กระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้จากการคิดปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบองค์รวม

**การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

**สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล** สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) จากนั้นรวบรวมข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

**ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบ**

**การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** แบบสัมภาษณ์ลักษณะกึ่งโครงสร้าง สร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์

**การเก็บรวบรวมข้อมูล** จากการร่วมสนทนากลุ่ม ของผู้เชี่ยวชาญ

**การวิเคราะห์ข้อมูล** การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของ Best (1970) ดังนี้

การแปลความหมาย

4.21 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดีที่สูงสุด

3.41- 4.20 หมายถึง การปฏิบัติการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับดี

2.61-3.40 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง

1.81-2.60 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.80 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

**ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**

ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินแนวทางการพัฒนารูปแบบการ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 7 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนพุทรา จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

**การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ครั้งนี้ เป็น สัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่ม สร้างข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง

**การเก็บรวบรวมข้อมูล** การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

**การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการสนทนากลุ่มและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์เนื้อหา

### ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 7 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนพุทรา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ผลสรุปผลการวิจัย ดังนี้

สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านโนนพุทรา กรณีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้ผลดังนี้

1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ครูผู้สอนใช้กิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนตามความสนใจ ความถนัด มีอิสระและสนุกสนาน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้

2) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกรายการเรียงจากมากไปน้อย

ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยน และเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด เรียนรู้ และการทำงานร่วมกัน

3) การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับมาก เพราะครูให้ผู้เรียนได้มีการสร้างความรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติจริง สรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเอง ผูกทักษะ กระบวนการคิด ตามลำดับ

4) การเรียนโดยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับมาก ครูใช้กระบวนการให้นักเรียนแสวงหาความรู้ มีกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการทำงาน ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ผูกการปฏิบัติ

5) การเรียนรู้แบบองค์รวม ภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ครูผู้สอนได้นำ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยซึ่งมีความหมายต่อการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

6) สังเคราะห์การสัมภาษณ์ โดยภาพรวมครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 รูปแบบ อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความสนใจในการปฏิบัติงานสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ รู้จักแก้ปัญหา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ จุดที่ควรแก้ไข คือ ผู้เรียนไม่เข้าใจการวิเคราะห์ จุดเด่นจุดด้อยของตัวเอง ว่าตนเองมีความสามารถและเก่งอ่อนด้านใดมากน้อยเพียงใด

### อภิปรายผล

สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านโนนพุทรา กรณีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้ผลดังนี้

1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ครูผู้สอนใช้กิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนตามความสนใจ ความถนัด มีอิสระและสนุกสนาน บุคคล จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้

อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนเข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของทุกคน สอดคล้องกับ เรณู คุปต์หิยา (2553) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ต้องเกิดจากความสนใจของนักเรียน กระบวนการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความต่างของแต่ละคน และ เมธี ปิณฑานนท์ (2553) อธิบายว่า เด็กจะเรียนรู้อะไรเกิดจากความสนใจหรือการแก้ปัญหาของนักเรียน

2) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกรายการ เรียงจากมากไปน้อย ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนและเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด เรียนรู้และการทำงานร่วมกันที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเล่าประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จของตนเองจากประสบการณ์ที่ผ่านมาสรางองค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับ สมศักดิ์ ภูวิภาตววรรณ, 2544 อ้างถึงใน ธนสมพร มะโนรัตน์, 2560 ที่กล่าวว่า ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม สรางองค์ความรู้เรียนรู้จากประสบการณ์

3) การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับมากเพราะครูให้ผู้เรียนได้มีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการต่างๆ และนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติจริง สรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเอง ผึกทักษะ กระบวนการคิด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนได้มอบหมายงานให้เด็ก ไปศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ คิดวิธีแก้ปัญหา และปฏิบัติด้วยตนเอง ตามลำดับ สอดคล้องกับ กิ่งฟ้า สินธุวงศ์ (2552) และ ทิศนา ขมมณี (2548) ที่กล่าวว่า หากผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นโดยมีส่วนร่วม แสวงหาความรู้ ร่วมกิจกรรม ที่จัดขึ้นผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่ดีตามมา

4) การเรียนโดยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับ ครูให้ใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการทำงาน ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผึกการปฏิบัติที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก เด็กเกิดทักษะในกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ทั้งสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม มีความหลากหลายในกิจกรรมจะช่วยพัฒนาสติปัญญาเพื่อให้ทุก

คนได้พัฒนาถนัด ความเก่งของผู้เรียน ตามลำดับโดย อรรถัย มูลคำ (2544) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยการกระทำ การแก้ปัญหาการเรียนการสอนโครงการจะทำให้เด็กรู้จักคิด อยากรู้อยากเรียน แสดงถึงความคิดของผู้เรียนเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาและเห็นปัญหาด้วยตนเอง

5) การเรียนรู้แบบองค์รวม ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกรายการ เรียงจากมากไปน้อย ครูผู้สอนได้แนะนำส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยซึ่งมีความหมายต่อการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูแนะนำให้เด็กแสวงหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวมาสอน ก่อนที่จะให้ไปศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ไกลออกไป และรอบตัวให้เด็กได้เรียนรู้ ที่เด็กดำเนินชีวิตอยู่ สอดคล้องกับ (Dewey, 1973; สมศักดิ์ ภูวิภาตววรรณ, 2544 อ้างถึงใน ธนสมพร มะโนรัตน์, 2560; ทิศนา ขมมณี, 2548) กล่าวโดยสรุปคล้ายคลึงกันว่า ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ใช้กระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เริ่มจากใกล้ตัวไปหาไกลตัวเพื่อให้ผู้เรียนผึกฝน ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

6) การสัมภาษณ์โดยภาพรวม ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 รูปแบบอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้เรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุข มีความสนใจในการปฏิบัติงานสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ รู้จักแก้ปัญหา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จุดที่ควรแก้ไข คือ ผู้เรียนไม่เข้าใจการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตัวเอง ว่าตนเองมีความสามารถและเก่ง อ่อนด้านใดมากน้อยเพียงใด ที่เป็นนี้อาจเนื่องมาจากครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่เน้นให้ผู้เรียนได้ผึกปฏิบัติการวิเคราะห์ตนเองจึงทำให้ผู้เรียนยังวิเคราะห์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัว ความหลากหลายในกิจกรรมจะช่วยพัฒนาสติปัญญาเพื่อให้ทุกคนได้พัฒนาถนัด ความเก่งของผู้เรียน ซึ่ง อรรถัย รุจิเกียรติกิจกร (2553) อ้างถึงใน ธนสมพร มะโนรัตน์, 2560) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยการกระทำ การแก้ปัญหา เป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาและรู้จักวิเคราะห์ตนเอง ว่ามีความรู้ในเรื่องที่เรียนมากน้อยเพียงใดสามารถเห็นเห็นปัญหาด้วยตนเอง

## ข้อเสนอแนะ

## 1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

## 1.1 ด้านวิชาการ

1) สถานศึกษาได้ทราบข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของนักเรียน

2) สถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิจัย

## 1.2 ด้านการนำไปใช้

1) สถานศึกษา สามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สูงขึ้นอย่างยั่งยืนในโอกาสต่อไป

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำรูปแบบการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3) สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจเพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้วยรูปแบบต่าง ๆ หรือใช้เป็นแนวทางในการคำวิจัยและอ้างอิง

## เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2548). การสังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่ปี 2542-2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กานต์ ตรีกุลสุน. (2552). สุขสนมสรรวมพลคนรักประเทศไทย. มติชน.

กิ่งฟ้า สินธุวงศ์. (2552, มกราคม - มิถุนายน). การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 1(1), 6-9.

จัญญ จีบับ และคณะ. (2555, เมษายน-กันยายน). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 6(2), 59-72.

ทิตนา แคมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชนสมพร มะโนรัตน์. (2560). รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี(นิพนธ์ธรรมสาสน์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ปัญญา ธีระวิทยเลิศ และ มินมาส พรานป่า. (2564, มกราคม -มิถุนายน). วิจัยวิทยการวิจัยขั้นสูงกับการทำดัชนีพันธสาขบริหารการศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 10(1), 1-8.

พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย และคณะ. (2543). รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี. ทบวงมหาวิทยาลัย.

เมธี ปิลันธนานนท์. (2553). ปรัชญาการศึกษาสำหรับครู. ไทยวัฒนาพานิช.

เรณู คุปต์หิเญียร. (2553). ปรัชญาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วีระเดช เชื้อนาม. (2545). เจาะแก่น Child-centered. กองนโยบาย และ แผน. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

(2544). การพัฒนาการเรียนการสอนตามแนว

ปฏิรูปการศึกษา. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553).

คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน. โรงพิมพ์

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543).

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพ

การศึกษา. (2555). คู่มือ การประเมินคุณภาพ

ภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558)

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา

(แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2554).

ออฟเซ็ท พลัส.

อรรถัย มูลคำ. (2544). บุรณาการหลักสูตรและการ

เรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.

ดวงกมลสมัย.

Best, John W. (1970). *Research in education*.

Prentice-Hall.

Cronbach, L. Joseph. (1970). *Essentials of*

*psychological testing*. 3<sup>rd</sup> Ed. Harper and

Row.

Dewey, John. (1973). *Experience and education*.

Collier Macmillan Publishers.

## การรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Perception on rights of injured person in criminal case  
of undergraduate students, North Bangkok Universityสมศักดิ์ อัจจิกุล (Somsak Atchikul)<sup>1</sup> สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล (Sanit Sirivisitkul)<sup>2</sup>

Received: September 29, 2022

Revised: November 20, 2022

Accepted: November 30, 2022

## บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 378 ตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และไคสแควร์

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 42.37 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ ชั้นปี และคณะที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**คำสำคัญ:** การรับรู้, ผู้เสียหายในคดีอาญา, สิทธิ

## Abstract

This research aimed to study demographic characteristics that affect the perception on rights of injured person in criminal case of undergraduate students, North Bangkok University. The samples in this study were 378 persons by multi-stage sampling, using a checklist questionnaire as a tool to collect data. The statistics used in this study were frequency, percentage and Chi-square - test. The result found that level of perception on the rights of victims in criminal cases among undergraduate students at North Bangkok University has a low proportion, accounting for 42.37%. The hypothesis testing revealed that age, grade, and faculty were related to the perception on victims' rights in criminal cases among undergraduate students, North Bangkok University statistically significance at .01 level.

**Keywords:** Perception, Injured person in criminal case, Rights

## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการยุติธรรมด้านกฎหมายมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก รัฐจึงมีหน้าที่ในการสร้างความเป็นธรรมอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรได้รับการดูแลจากรัฐ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ยากจนหรือผู้ด้อยโอกาสควรได้รับการดูแลเพื่อให้ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงยั่งยืนด้วยปัจจัยที่ใช้ดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานอย่างพอเพียง (จิตาภา พรยิ่ง และ ธิญญาภัทร์ ณ สงขลา, 2564)

<sup>1</sup> อาจารย์ประจำ ภาควิชานิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Lecturer, Department of Law,

Political Science Faculty, North Bangkok University

<sup>2</sup> อาจารย์ประจำ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Lecturer, Department of Public Administration,

Political Science Faculty, North Bangkok University

การเข้าถึงความยุติธรรมไม่ได้เป็นการให้หลักประกันว่า ผลลัพธ์ของการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะสำเร็จเสมอไป แต่หมายถึงการที่สามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกันโดยที่ผลลัพธ์อาจไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังทุกครั้งไป และการที่จะได้ผลลัพธ์ที่ยุติธรรมนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการหรือระบบที่มีความยุติธรรมและความโปร่งใส ความมั่นใจในระบบความยุติธรรมจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในผลลัพธ์ที่ออกมาด้วย นอกจากนี้การเข้าถึงความยุติธรรมยังเป็นมากกว่าการพัฒนาให้ประชาชนสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลหรือการจัดหาทนายความให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา การเข้าถึงความยุติธรรมเป็นเรื่องของความสามารถของประชาชนในการแสวงหาความยุติธรรมและได้รับการเยียวยาจากความไม่ยุติธรรม การไม่สามารถเข้าถึงความยุติธรรมนั้นเกิดขึ้นเมื่อประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม เกิดความเกรงกลัวต่อระบบยุติธรรม มองเห็นระบบเป็นเรื่องไกลตัว หรือไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้ รวมถึงเมื่อประชาชนไม่สามารถเข้าถึงระบบความยุติธรรมได้เนื่องจากปัญหาค่าใช้จ่าย ปัญหาการไม่มีทนายความช่วยเหลือ ปัญหาการขาดข้อมูลในเรื่องสิทธิต่าง ๆ ของตนเอง หรือปัญหาของระบบที่ขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นการเข้าถึงความยุติธรรมจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ การได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย การรับรู้ถึงสิทธิตามกฎหมาย การได้รับคำปรึกษาและความช่วยเหลือทางกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งโดยสรุปแล้ว แนวคิดของการเข้าถึงความยุติธรรม ประกอบด้วยสองส่วนที่สำคัญ คือ 1) ประชาชนต้องรับรู้และเข้าใจถึงสิทธิของตนเอง และ 2) ประชาชนต้องสามารถเข้าถึงและเกิดความเชื่อมั่นต่อสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินเรื่องความยุติธรรม และการได้รับการเยียวยาจากการถูกละเมิดสิทธิได้อย่างทั่วถึงและแท้จริง (ประพิน นุชเปี่ยม, 2564)

การสร้างการรับรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รู้สิทธิหน้าที่ มีความเข้าใจ สามารถใช้สิทธิทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม รวมไปถึงปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง อันจะนำมาซึ่งวัฒนธรรมแห่งการเคารพกฎหมาย (Culture of lawfulness) นอกจากนี้ยังรวมถึง

การจัดการความรู้ การวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและลดการกระทำผิดซ้ำ เพื่อนำมาสู่การสร้างสังคมที่ปลอดภัยและมีความสุข ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปัญหาสำคัญของกระบวนการยุติธรรม คือ การขาดการรับรู้ ซึ่งหากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิดังกล่าวแล้ว ก็ไม่อาจดำเนินการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา และความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่ในการขุดเกลาคความรู้ออกให้แก่นักเรียนให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีความพร้อมในการออกไปรับใช้สังคมได้ การรับรู้ของประชาชนโดยทั่วไป นักศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ควรจะมีสิทธิของตนเอง กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีนับว่าเป็นเยาวชนที่เตรียมพร้อมจะเป็นพลเมืองของประเทศนั้น ควรจะรับรู้ในสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา นอกจากจะเป็นการปกป้องสิทธิของตนเองแล้วยังเป็นกลุ่มคนที่จะให้ความรู้กับกลุ่มคนอื่น ๆ ในสังคมได้ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี จึงนับว่าเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีความน่าสนใจในการศึกษาว่า กลุ่มคนดังกล่าวได้มีการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาต่อคนกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับการรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 45,016 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 5 กันยายน 2565)

### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 400 คน โดยการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มประชากรจากนักศึกษา 6 คณะ และทำการสุ่มแต่ละคณะแบบบังเอิญ จำนวน 400 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 378 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.50

### ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการรับรู้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญาสำหรับผู้เสียหายทั้งนี้สิทธิของผู้เสียหายตามกฎหมายประกอบด้วย

1. สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์
2. สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญา
3. สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา
4. สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ
5. สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว
6. สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ โดยขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้
7. สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรือโดยอ้อมอาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญา
8. สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามือ
9. ผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้
10. สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว

11. สิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

### ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ อายุ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

### ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 รวมทั้งสิ้น 2 เดือน

### นิยามศัพท์เฉพาะ

การรับรู้ (Perception) หมายถึง การตีความหมายจากสิ่งแวดล้อม สิ่งเร้า โดยสมอง และเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาพื้นฐานของมนุษย์ทำให้เกิดความจำ ความคิด หรือการเรียนรู้ เป็นการแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้เกิดการตอบสนองในรูปแบบของการกระทำหรือความนึกคิด

ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทน เช่น ผู้แทนนิติบุคคล ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ เป็นต้น

สิทธิ หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองให้บุคคลมีสิทธิ

การรับรู้สิทธิของผู้เสียหาย หมายถึง การรับรู้ในอำนาจที่กฎหมายรับรองให้ผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิทางกฎหมายในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

### ทบทวนวรรณกรรม

มีนักวิชาการที่ได้สรุปความหมายเกี่ยวกับการรับรู้ในมิติที่หลากหลาย แต่มีความคล้ายคลึงกันที่สำคัญ เช่น

การรับรู้ คือ การที่อวัยวะรับความรู้สึกมีหน้าที่รับรู้ ข้อมูลที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ส่งผ่านเส้นประสาทขึ้นสู่สมองข้อมูลจะอยู่ในรูปของพลังงานต่าง ๆ เช่น ความ

ร้อน แสง เสียง ฯลฯ อวัยวะรับรู้สัมผัสแต่ละชนิด จะรับพลังงานได้เฉพาะ เช่น ตารับรู้แสง หูรับรู้เสียง ผิวหนัง รับอุณหภูมิ สัมผัส ฯลฯ ข้อมูลเรอวัยวะ รับความรู้สึกให้แปรพลังงานเหล่านี้เป็นกระแสประสาท เดินทางสู่สมองจะเกิดความรู้สึก เช่น มองเห็น ได้ยิน นั่นคือ การรับรู้จึงเป็นขบวนการรับรู้ (อุบลวรรณ ภวากันท์, 2554)

การรับรู้ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้ ความเห็นซึ่งเกิดขึ้นจาก การตีความ การสัมผัสของ ร่างกายกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสิ่งเร้า โดยการใช้ ประสพการณ์เดิมช่วยในการให้ ความหมายแห่งการ สัมผัสนั้น ๆ (พีร์ พวงมะลิ, 2560)

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการประมวล และตีความข้อมูลต่างๆ ที่อยู่ รอบตัวเราที่ได้จากการ รู้สึก ซึ่งการรับรู้ของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยทาง จิตวิทยาบางตัว ได้แก่ การเรียนรู้ ประสพการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯลฯ โดยปัจจัยเหล่านี้จะเข้ามา มีบทบาทร่วมกับการรับรู้ (นิรมล ศิริหล้า, 2555)

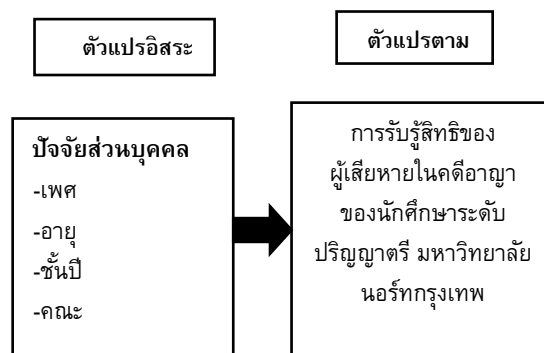
การรับรู้ เป็นขั้นตอนแรกของการมีพฤติกรรม แต่การรับรู้ เป็นเพียงตัวแปรตัวหนึ่งเท่านั้น ในการเกิด พฤติกรรม ยังมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมายที่มีส่วนในการ เกิด พฤติกรรม เช่น เจตคติ บทบาท และความ คาดหวัง ในบทบาท แรงจูงใจ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การ รับรู้มีความสำคัญต่อพฤติกรรมในแง่ที่ว่า ถ้า บุคคลรับรู้ถูกต้องแม่นยำ การแสดงพฤติกรรมก็จะ ออกไปในรูปหนึ่ง ถ้าบุคคลรับรู้อย่างไม่ถูกต้องแม่นยำ จะทำให้การแสดงพฤติกรรมจะออกมาในอีกรูปแบบ หนึ่ง นั่นคือ การรับรู้มีส่วนทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม แตกต่างกัน จากความหมายของการรับรู้ที่บุคคลต่าง ๆ ได้ให้ไว้อย่างหลากหลายนั้น (ชิตชนก ทองไทย, 2556)

สรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง การตีความหมาย จากสิ่งแวดล้อม สิ่งเร้า โดยสมอง และเป็นกระบวนการ ทางจิตวิทยาพื้นฐานของมนุษย์ทำให้เกิดความจำ ความคิด หรือการเรียนรู้เป็นการแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกจากประสาทสัมผัส ทั้ง 5 ทำให้เกิดการตอบสนองในรูปแบบของการกระทำ หรือความนึกคิด

## สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิ ของผู้เสียหายในคดีอาญา ของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

## กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพประกอบ 1 การรับรู้สิทธิของผู้เสียหาย ในคดีอาญา ของนักศึกษาระดับ ปริญญา ตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นจาก สิทธิของผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทน ผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยใน คดีอาญา พ.ศ. 2544 โดยสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญ แบ่งออกเป็น 11 ประเด็นหลัก ตามขอบเขตด้านตัวแปร ในการวิจัยข้างต้น (กระทรวงยุติธรรม สำนักงาน ช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลย ในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, 2547)

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่ง เนื้อหาออกเป็น 3 ตอน

**ตอนที่ 1** เป็นแบบสอบถามข้อมูล เกี่ยวกับ รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะ แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี คณะ

**ตอนที่ 2** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้แบ่ง

แบบสอบถามออกเป็น 11 ประเด็นหลัก มีคำตอบให้เลือก 2 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง รับรู้

ระดับ 0 หมายถึง ไม่รับรู้

**ตอนที่ 3** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสำรวจ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านภาษาและด้านกฎหมายอาญา จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ ได้ค่า IOC เท่ากับ .85

#### การแปลผลระดับการรับรู้

พิจารณาตามการแบ่งระดับการรับรู้โดยใช้เกณฑ์ของ Bloom (1975) แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนนรวมเท่ากับ 100 คะแนน แสดงว่าระดับการรับรู้ ดีมาก

คะแนนรวมเท่ากับ 80 - 99 คะแนน แสดงว่าระดับการรับรู้ ดี

คะแนนรวมเท่ากับ 60 - 79 คะแนน แสดงว่าระดับการรับรู้ ปานกลาง

คะแนนรวมน้อยกว่า 60 คะแนน แสดงว่าระดับการรับรู้ ต่ำ

#### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (Chi square-test =  $\chi^2$ ) ใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

#### สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

**ประเด็นที่ 1** ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.1 อายุมากกว่า 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.4 ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 33.6 และศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 35.6

**ประเด็นที่ 2** การรับรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญาสำหรับผู้เสียหาย

ตาราง 1 การรับรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญาสำหรับผู้เสียหาย

| ประเด็นเกี่ยวกับสิทธิ                                                                              | ระดับการรับรู้ |        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------|
|                                                                                                    | รู้            | ไม่รู้ |
| 1. สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์                                                            | 42.90          | 57.10  |
| 2. สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา                                                                  | 38.10          | 61.90  |
| 3. สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่ง                                                        | 42.30          | 57.70  |
| 4. สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ                                                     | 40.50          | 59.50  |
| 5. สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว                                                         | 36.00          | 64.00  |
| 6. สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้ | 38.60          | 64.00  |
| 7. สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อมอาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยาน)                      | 44.40          | 55.60  |
| 8. สิทธิให้จัดหาล่าม หรือล่ามภาษามือ                                                               | 45.20          | 54.80  |
| 9. ผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ อุทธรณ์หรือฎีกาได้                      | 45.20          | 54.80  |
| 10. สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน                    | 42.10          | 57.90  |
| 11. สิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย                                                 | 50.80          | 49.20  |
| รวมค่าเฉลี่ย                                                                                       | 42.37          | 57.63  |

จากตาราง 1 พบว่าโดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในคดีอาญาสำหรับผู้เสียหายอยู่ในระดับต่ำ คือ มีผู้รับรู้เพียงร้อยละ 42.37 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามประเด็นสิทธิของ

ผู้เสียหายตามกฎหมาย ใน 11 ประเด็น มีการรับรู้ในระดับต่ำ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นสิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยมีระดับการรับรู้มากกว่าร้อยละ 50 (รู้ ร้อยละ 50.80 ไม่รู้ ร้อยละ 49.20) สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามือ (รู้ ร้อยละ 45.20 ไม่รู้ ร้อยละ 54.80) ผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ (รู้ ร้อยละ 45.20 ไม่รู้ ร้อยละ 54.80) สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อมอาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญา (รู้ ร้อยละ 44.40 ไม่รู้ ร้อยละ 55.60) สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์ (รู้ ร้อยละ 42.90 ไม่รู้ ร้อยละ 57.10) สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา (รู้ ร้อยละ 42.30 ไม่รู้ ร้อยละ 57.70) สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว (รู้ ร้อยละ 42.10 ไม่รู้ ร้อยละ 57.90) สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ (รู้ ร้อยละ 40.50 ไม่รู้ ร้อยละ 59.50) สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ (รู้ ร้อยละ 38.60 ไม่รู้ ร้อยละ 61.40) สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญา (รู้ ร้อยละ 38.10 ไม่รู้ ร้อยละ 61.90) ส่วนประเด็นที่มีระดับการรู้น้อยที่สุดคือ สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว (รู้ ร้อยละ 36.00 ไม่รู้ ร้อยละ 64.00)

### ประเด็นที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

#### 1. เพศ

1) เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์ ( $\chi^2 = 1.823$ , df. = 1, Sig. = .177)

2) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญา ( $\chi^2 = 4.846$ , df. = 1, Sig. = .028)

3) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ( $\chi^2 = 3.934$ , df. = 1, Sig. = .047)

4) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ( $\chi^2 = 3.986$ , df. = 1, Sig. = .046)

5) เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว ( $\chi^2 = 1.823$ , df. = 1, Sig. = .177)

6) เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ( $\chi^2 = 3.561$ , df. = 1, Sig. = .059)

7) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อมอาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ( $\chi^2 = 9.844$ , df. = 1, Sig. = .002)

8) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 12.182$ , df. = 1, Sig. = .000)

9) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 12.182$ , df. = 1, Sig. = .000)

10) เพศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 60.216$ , df. = 1, Sig. = .000)

11) เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิสิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ( $\chi^2 = 2.294$ , df. = 1, Sig. = .130)

#### 2. อายุ

1) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 141.745$ , df. = 3, Sig. = .000)

2) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=29.012$ , df. = 3, Sig. = .000)

3) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=21.682$ , df. = 3, Sig. = .000)

4) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=19.574$ , df. = 3, Sig. = .000)

5) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=40.362$ , df. = 3, Sig. = .000)

6) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=56.861$ , df. = 3, Sig. = .000)

7) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อม อาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=9.844$ , df. = 3, Sig. = .000)

8) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=35.132$ , df. = 3, Sig. = .000)

9) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=28.562$ , df. = 3, Sig. = .000)

10) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=29.772$ , df. = 3, Sig. = .000)

11) อายุมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=48.389$ , df. = 3, Sig. = .000)

### 3. ชั้นปี

1) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=179.843$ , df. = 3, Sig. = .000)

2) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=86.868$ , df. = 3, Sig. = .000)

3) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ( $\chi^2=58.061$ , df. = 3, Sig. = .000)

4) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=36.456$ , df. = 3, Sig. = .000)

5) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=40.362$ , df. = 3, Sig. = .000)

6) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=66.667$ , df. = 3, Sig. = .000)

7) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อม อาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2=59.894$ , df. = 3, Sig. = .000)

8) ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามืออย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 48.634$ , df. = 3, Sig. = .000)

9) ชั้นปีที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 72.069$ , df. = 3, Sig. = .000)

10) ชั้นปีที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 135.512$ , df. = 3, Sig. = .000)

11) ชั้นปีที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 99.883$ , df. = 3, Sig. = .000)

#### 4. คณะ

1) คณะที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการร้องทุกข์และถอนคำร้องทุกข์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 92.914$ , df. = 6, Sig. = .000)

2) คณะที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองและถอนฟ้องคดีอาญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 29.077$ , df. = 6, Sig. = .000)

3) คณะที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเป็นโจทก์ฟ้องและถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 18.770$ , df. = 6, Sig. = .000)

4) คณะที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 36.456$ , df. = 6, Sig. = .000)

5) คณะที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิในการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 8.990$ , df. = 6, Sig. = .000)

6) คณะที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 37.682$ , df. = 6, Sig. = .000)

7) คณะที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิที่จะไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรืออ้อมอาจจะทำให้ผู้เสียหายในฐานะพยานถูกฟ้องคดีอาญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 75.228$ , df. = 6, Sig. = .000)

8) คณะที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิให้จัดหาล่ามหรือล่ามภาษามือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 70.129$ , df. = 6, Sig. = .000)

9) คณะที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ผู้เสียหายที่เป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 34.809$ , df. = 6, Sig. = .000)

10) คณะที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 90.991$ , df. = 6, Sig. = .000)

11) สิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ( $\chi^2 = 116.156$ , df. = 6, Sig. = .000)

#### อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เพราะความสนใจในสิทธิดังกล่าวของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้นมีอยู่น้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพ์ณัช สิงห์สุวรรณ, กุลปราณี ศรีไย และ อติศร กุลวิทิต (2557) ที่ศึกษาสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางและพอใช้เท่านั้น และไม่พบการรับรู้ในระดับดีมาก เช่น สามารถเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการได้ สามารถร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้อย่างถูกต้อง แต่ยังไม่สามารถดำเนินคดีอาญาได้ด้วยตนเองตลอดจนยังไม่สามารถถอนฟ้องหรือใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ นอกจากปัญหาการรับรู้ในรายละเอียดของข้อกฎหมายแล้ว ยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนในตัวกฎหมายด้วย เช่น การศึกษาของ ศิริเพ็ญ จันทน์นิม (2564) เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับความเสียหายในคดีอาชญากรรม พบว่า ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติอาชญากรรม พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แต่ก็ยังมีการเอาเปรียบผู้บริโภคและไม่มีความหมายกำหนดความรับผิดชอบและการบังคับใช้อย่างชัดเจนทั้งที่ในบางกรณีผู้เสียหายได้รับความเสียหายทั้งร่างกายและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นความเสียหายทางอาญาเพศที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการรับรู้ในสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา เพราะว่าโดยทั่วไปแล้ว นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมักจะมีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกันเนื่องจากสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญามักจะมองเป็นเรื่องไกลตัว ความสนใจจึงมีน้อย ดังนั้น ระดับการรับรู้จึงไม่สูงเท่าที่ควรจะเป็น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉรา ฉัตรแก้ว และโชติ บติกรัฐ (2564) ที่ศึกษาการรับรู้สิทธิคนพิการตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

2. เพศ เพศที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้สิทธิทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายต่างก็มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ใกล้เคียงกัน โดยส่วนใหญ่จะไม่สนใจในเรื่องไกลตัวและจะสนใจเฉพาะเรื่องใกล้ตัวเท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พีร์ พวงมะลิ (2560)

3. อายุที่ต่างกัน ทำให้การรับรู้ต่อสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากระดับอายุที่แตกต่างกันของนักศึกษาทำให้ระดับการเรียนรู้ในเนื้อหาในหลักสูตรมีความแตกต่างกันอีกทั้งทำให้ระดับการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ใน

ชีวิตนั้นมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พีร์ พวงมะลิ (2560) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จากผลการวิจัยพบว่าอายุที่ต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอยแตกต่างกัน

4. คณะที่ศึกษาและชั้นปีแตกต่างกัน มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาที่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาแต่ละคณะต่างมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งนี้ เพราะการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นการศึกษาในระดับความชำนาญในวิชาชีพ และยังมีระดับชั้นปีที่สูงขึ้นก็จะแสดงอัตลักษณ์ในวิชาชีพที่สูงกว่านักศึกษาที่มีระดับชั้นปีที่ต่ำกว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แพรพรรณ โสมาศรี (2556) ที่ศึกษาการใช้ชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 หน่วยงานและองค์กรที่ทำงานคุ้มครองผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากกฎหมายควรตระหนักถึงความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ควรกระจายความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง เพราะยังมีคนไทยจำนวนมากที่ยังมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาน้อยอยู่ โดยเฉพาะการขยายความรู้ไปยังสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี

1.2 ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาเพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากมาตรการทางกฎหมายลดลง เช่น การประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาให้มากขึ้น ทั้งในรูปของเอกสารและผ่านสื่ออื่น ๆ

### 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้ มีรูปแบบการศึกษเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เท่านั้น ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษางานวิจัยในแบบ

ผสมผสาน ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เนื่องจากการศึกษาในเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ที่เคยได้รับผลกระทบจากคดีอาญา จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำความเข้าใจปัญหา และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากนักศึกษาว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด จะได้นำผลมาปรับปรุงรูปแบบการสร้างสรรค์สื่อใหม่ ๆ

2.2 การศึกษาครั้งนี้ เป็นการสำรวจการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป จึงขอเสนอให้มีการสำรวจกลุ่มคนในสังคมไทยกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหาการรับรู้ของประชาชนในภาพรวม

### เอกสารอ้างอิง

กระทรวงยุติธรรม สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2547). พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 / สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กระทรวงยุติธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักงานกระทรวงฯ.

จิตาภา พรยิ่ง และ ริญญภาภักดิ์ ณ สงขลา. (2564) ความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับคดีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย. วารสารวิชาการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 11(9), 71-89.

ชิตชนก ทองไทย. (2556). การรับรู้ และทัศนคติที่มีผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวินิจฉัย]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นิรมล ศิริหล้า. (2555). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการปฏิรูปการศึกษา. <https://www.gotoknow.org/posts>

ประพิน นุชเปี่ยม. (2564). การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในคดีอาญา. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา 41717 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพยานชั้นสูง หน่วยที่ 14, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

ประเสริฐ กุลบุตรดี. (2557). ปัญหาในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวินิจฉัย]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิมพ์ณัฏฐ์ สิงห์สุวรรณ, กุลปรานี ศรีไย และ อติศร กุลวาทิต. (2557). การรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พีร์ พวงมะลิ. (2560). ทศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย, มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

แพรวพรรณ โสมาศรี. (2556). การใช้ชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวินิจฉัย]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริเพ็ญ จันทน์นิยม. (2564). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามสัญญาในความเสียหายต่อเนื่องอันเกิดจากความชำรุดบกพร่องของผู้ประกอบธุรกิจอาคารชุด. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 10(1), 165 - 173.

อัจฉรา ฉัตรแก้ว และ โชติ บดีรัฐ. (2564). การรับรู้สิทธิคนพิการตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550: กรณีศึกษาในเขตจังหวัดพิจิตร. วารสารพัฒน การเรียนรู้สมัยใหม่, 6(3), 181-192.

อุบลวรรณ ภวานันท์. (2554). ปัจจัยทางจิตวิทยาของความสำเร็จในการประกอบการของผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดย่อมการท่องเที่ยวและที่พัก : ความรู้และโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อการปลูกสร้างและพัฒนา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวินิจฉัย]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Bloom, B.S. (1975). *Taxonomy of education*.

David McKay Company, Inc.

## รูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในภาคตะวันตก ของประเทศไทยในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19

### A model of medium-sized resort businesses strategic management during corona virus 19 pandemic in the Western region of Thailand

สิริกอร์ นนทิม (Sirikorn Northim)<sup>1</sup> ชัชวาล แสงทองล้วน (Chachwan Sangthongluan)<sup>2</sup>

วรสิทธิ์ เจริญพุ่ม (Vorsit Charoenputh)<sup>3</sup>

Received: July 8, 2022

Revised: July 26, 2022

Accepted: July 29, 2022

#### บทคัดย่อ

การวิจัย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินผล  
การจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จ  
ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในพื้นที่ภาคตะวันตก  
ของประเทศไทยในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย  
ที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาด  
กลางกับความสำเร็จของการจัดการเชิงกลยุทธ์ของ  
ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของ  
ประเทศไทย ในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 3) เพื่อนำเสนอ แบบจำลองการจัดการ  
เชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทในพื้นที่ภาคตะวันตก  
ของประเทศไทยในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการเชิงกลยุทธ์  
ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในพื้นที่ภาคตะวันตกของ  
ประเทศไทยในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนา  
ไวรัสมีผลต่อธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในระดับมาก  
2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการ

เชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง  
กับความสำเร็จของการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจ  
รีสอร์ทขนาดกลาง ในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส  
เป็นเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) รูปแบบการ  
จัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย ผลสำเร็จของการ  
จัดการ = .060 ค่าคงที่ +.169 ระบบ +.179 บุคลากร  
+.124 โครงสร้าง +.143 ทักษะการบริหาร +.157 ปัจจัย  
สภาวะการเมือง +.110 กลยุทธ์การจัดการ -.126  
สภาวะเศรษฐกิจ +.225 สภาวะทางสังคม  
โดยมีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 73.9 ผลการวิเคราะห์  
เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีความสัมพันธ์กัน

**คำสำคัญ:** การจัดการเชิงกลยุทธ์, ธุรกิจรีสอร์ทขนาด  
กลาง, การแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส

#### Abstract

This research aimed to 1) explore impacts of  
strategic management on medium-sized Resort  
Businesses during Corona Virus 19 pandemic in  
the Western Region of Thailand, 2) analyze  
correlation among affecting factors of strategic  
management with successes of medium-sized resort  
businesses, 3) present medium-sized resort  
businesses strategic management during Corona  
Virus 19 pandemic in the Western Region of  
Thailand.

<sup>1</sup> นักศึกษาหลักสูตรการจัดการดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตคลองหลวง

M.Ed. Student, Rajamanagala University of Technology

Rattanakosin Wang Kai Kangwong Campus

<sup>2,3</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล  
ธัญบุรี วิทยาเขตคลองหลวง

Advisor, Rajamanagala University of Technology

Rattanakosin Wang Kai Kangwong Campus

Findings were as follows; 1) Impacts of strategic management on medium-sized resort businesses during Corona Virus 19 was at a high level. 2) There was high level positive correlation among affecting factors of strategic management with successes of managing medium-sized resort businesses during Corona Virus 19 pandemic. 3) The model of medium-sized resort businesses strategic management during Corona Virus 19 pandemic in the Western region of Thailand was; Successes of managing = .060, constant +.169, system +.179, personnel +.124, structure +.143, managerial skill +.157, political context +.110, strategic management -.126, economics context +.225, social context with 73.9 forecasting proficiency.

**Keywords:** Businesses strategic, Medium-sized resort, Corona Virus 19 pandemic

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทุกประเทศได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขาย เพื่อดึงดูดความสนใจ สร้างการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ควรค่าแก่การจดจำ ปัจจุบันการท่องเที่ยวได้สร้างรายได้อย่างมหาศาลให้แต่ละประเทศที่นำทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาเป็นส่วนหนึ่งในจัดการการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งต้องบูรณาการกลยุทธ์จากศาสตร์หลากหลายแขนง เช่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การวางแผนอย่างมีคุณภาพ การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวการพัฒนาคนท้องถิ่น และการตลาด (นุชนารถ รัตนสูงศักดิ์ชัย, 2554)

แนวโน้มสำคัญที่มีผลต่อรูปแบบการท่องเที่ยวของโลกในอนาคต คือนักท่องเที่ยวจะเน้นการแสวงหาประสบการณ์และความรู้เชิงลึกของแหล่งท่องเที่ยวจากการสัมผัสวิถีชีวิตผู้คนและประเพณีท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ที่เกิดจากความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น แนวโน้มของสภาวะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโลกจึงให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือการท่องเที่ยวเชิงอาหาร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สถาบันทรัพยากรสุขภาพแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2560) คาดว่าในระยะ 10 ปีข้างหน้ากลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะมีการท่องเที่ยวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (2560) และสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความนิยมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาอยู่ในอันดับต้นๆ จากการสำรวจพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย ปีพ.ศ. 2560 มีจำนวนมากถึงร้อยละ 47.90 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) ประเทศไทยมีขีดความสามารถสูงด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลักของประเทศ ภาครัฐได้วางกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันทั้งแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิรูปประเทศไทย และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้เปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเอกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน และกระทรวงวัฒนธรรมส่งผลให้ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 29,923,200 คน ปี พ.ศ.2559 มีจำนวน 32,529,600 คน และปี พ.ศ. 2560 มีจำนวน 35,381,210 คน ซึ่ง 10 อันดับแรกของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2560 ประกอบด้วย จีน มาเลเซีย เกาหลีใต้ ลาว ญีปุ่น รัสเซีย อินเดีย สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และเวียดนาม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) สำหรับจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวมากที่สุด 10 จังหวัดแรกในปีงบประมาณ 2559-2560 ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวชาวไทย และต่างประเทศมาท่องเที่ยวมากที่สุด 10 จังหวัด แรก ในปีงบประมาณ 2559-2560

| ลำดับที่                        |         | ผู้เยี่ยมชม     |            |             |
|---------------------------------|---------|-----------------|------------|-------------|
| ปี 2559                         | ปี 2560 | จังหวัด         | ปี 2559    | ปี 2560     |
| 1                               | 1       | กรุงเทพมหานคร   | 38,507,058 | 41,121,871  |
| 2                               | 2       | นครราชสีมา      | 8,173,786  | 9,127,919   |
| 3                               | 3       | กาญจนบุรี       | 7,709,075  | 8,408,753   |
| 5                               | 4       | ภาคกลางตอนล่าง  | 7,224,816  | 8,195,132   |
| 4                               | 5       | ชลบุรี          | 7,615,058  | 8,131,144   |
| 6                               | 6       | เชียงใหม่       | 6,721,819  | 7,261,793   |
| 7                               | 7       | ระยอง           | 6,419,164  | 6,792,732   |
| 9                               | 8       | ประจวบคีรีขันธ์ | 4,639,695  | 5,713,341   |
| 8                               | 9       | พระนครศรีอยุธยา | 5,365,586  | 5,683,569   |
| รวม                             |         |                 | 96,863,0   | 105,419,553 |
| สัดส่วนต่อผู้เยี่ยมชมทั้งหมด(%) |         |                 | 48.20      | 48.36       |

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560)

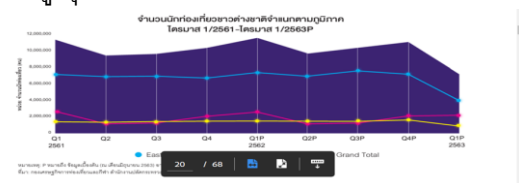
หมายเหตุ หลังจากการแพร่ระบาด ของโคโรนาไวรัส ในปี งบประมาณ 2562 รัฐบาลกำหนดนโยบายปิดประเทศทำให้ไม่สามารถรับนักท่องเที่ยวเข้าประเทศได้

จากตาราง 1 เมื่อเปรียบเทียบจังหวัดที่นักท่องเที่ยวไปเยือนมากที่สุดในปี งบประมาณ 2559 และ 2560 พบว่า จังหวัดส่วนใหญ่จะอยู่ในอันดับเดิม โดยมี 2 จังหวัดซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกัน ปรับตัวดีขึ้น คือ จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ซึ่งได้ปรับตัวจากอันดับที่ 5 ในปี งบประมาณ 2559 เป็นอันดับที่ 4 ในปี งบประมาณ 2560 และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งปรับตัวจากอันดับที่ 9 ในปี พ.ศ.2559 เป็นอันดับที่ 8 ในปี งบประมาณ 2560 สำหรับปัจจัยที่มีผลให้ทั้งสองจังหวัดมีอันดับดีขึ้น คือ กระแสการท่องเที่ยวโครงการในพระราชดำริ และการขยายตัวของห้องพักรวม (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560ข) ทั้งนี้ เนื่องจากความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวของประเทศ ไทย คือ การมีทุนสังคมและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ ซึ่งสั่งสมมายาวนาน อาทิ สถาปัตยกรรมมหากษัตริย์ พระราชพิธี ศาสนา สถาปัตยกรรม ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น ภาษา ประเพณี คติความเชื่อ ภูมิปัญญา สมุนไพร อาหารไทย ประวัติศาสตร์ โบราณคดี

วิถีชีวิต ที่สำคัญประเทศไทยยังเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม ที่มีหลักฐานในทางโบราณคดีเป็นที่ประจักษ์ของชาวโลก และได้รับการขึ้นทะเบียนมรดกโลก อาทิ ชุมชนเมืองเก่าอยุธยาและสุโขทัย เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ประเทศไทยมีต้นทุนทางทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นคุณค่าหลักในการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งสามารถนำมาเป็นจุดขายในการจัดการท่องเที่ยว สามารถสร้างเศรษฐกิจชุมชนฐานราก การนำประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมาสร้างสรรค์เรื่องราวพัฒนาต่อยอด เพิ่มต้นทุนให้กับธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ สร้างอาชีพ สร้างรายได้กลับคืนสู่ชุมชนจากรากเหง้าวัฒนธรรมที่มีอยู่ทุกชุมชน (หญิงฤดี ภูมิศิริรัตน, 2562) ธุรกิจที่เติบโตเป็นคู่ขนานกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจ โรงแรมและที่พักหลากหลายประเภท และธุรกิจที่พักแบบรีสอร์ทที่เป็นธุรกิจประเภทหนึ่ง ที่พัฒนาจนได้รับความนิยมแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว ดังนั้นการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการรวมถึงที่พักโรงแรม หมายถึง โรงแรมและรีสอร์ท จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยซึ่งอุดมด้วยต้นทุนทางการท่องเที่ยว อันเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นในการสร้างรายได้เข้าประเทศ พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และดำรงคุณค่าความยั่งยืนให้แก่วัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติบ้านเมืองของการท่องเที่ยวไทยในสายตาโลก ดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดทั้งเชิงรับและเชิงรุก ในตลาดเป้าหมาย ทั้งตลาดศักยภาพเดิมและตลาดใหม่ โดยมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อให้อุตสาหกรรมกับการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เกิดความคุ้มค่าต่อประสบการณ์มากกว่าการท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน รวมทั้งสนับสนุนให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นเพื่อลดการพึ่งพิงตลาดต่างประเทศ พัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการ และการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ ภาษาต่างประเทศทั่วประเทศและพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งให้เกิดความเชื่อมโยงกันเป็นโครงข่ายทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ตามศักยภาพของพื้นที่ เชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความต้องการของตลาด สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) จากที่กล่าวมาจะ

เห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย มีจุดแข็งในการพัฒนาจากศักยภาพด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี อันเป็นเอกลักษณ์ ทั้งระดับประเทศและท้องถิ่น พร้อมทั้งมีโอกาสนในการพัฒนาจากนโยบายทั้งระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก นอกเหนือจากจุดแข็งของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่อุดมด้วยทรัพยากร การท่องเที่ยวที่หลากหลายและขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม แล้วประเทศไทยยังมีจุดที่แข็งแกร่ง สำหรับการท่องเที่ยว ได้แก่ อุตสาหกรรมโรงแรม ที่พักและบริการ ที่ประเทศไทยได้มีพัฒนาการและการขยายตัวของธุรกิจดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ธุรกิจโรงแรมและที่พัก เป็นธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่มีความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งเป็นหนึ่งในภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ที่ทวีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะจากกลุ่มประเทศบราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน (BRIC) ที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวของทุกภูมิภาคทั่วโลกเติบโตอย่างรวดเร็ว องค์การการท่องเที่ยวโลก แห่งสหประชาชาติ (UNWTO) คาดการณ์จำนวน นักท่องเที่ยวโลกในปี ค.ศ.2030 จะเพิ่มขึ้นเป็น 1,800 ล้านคน โดยภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกจะเป็นภูมิภาค ที่มีอัตราการขยายตัวสูงที่สุด อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ท่องเที่ยวในปัจจุบันยังมีความไม่แน่นอน ทั้งจากภัยธรรมชาติ โรคระบาด การก่อการร้าย ความไม่มั่นคงด้านเศรษฐกิจและการเมืองของหลายประเทศทั่วโลก อาจส่งผลกระทบและก่อให้เกิดภาวะวิกฤตต่อการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรมได้ตลอดเวลา เช่นเดียวกับหลายครั้งที่ผ่านมา ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาภาวะวิกฤตจากหลายเหตุการณ์ทั่วโลก ได้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรมอย่างรุนแรง หลายครั้ง โดยเฉพาะ เหตุการณ์ 11 กันยายน ที่สหรัฐอเมริกา (ปี ค.ศ. 2001) การก่อการร้ายที่บาห์ลี (ปี ค.ศ. 2002) และกรุงจาการ์ตา (ปี ค.ศ.2003) ประเทศอินโดนีเซีย การก่อการร้ายที่ประเทศสเปน (ปี ค.ศ.2004) ภัยธรรมชาติจากสึนามิในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ปี ค.ศ.2004) วิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย (ปี ค.ศ.1997) และการเกิดโรคระบาด

โรคซาร์ และไข้หวัดนก (ปี ค.ศ.2003 – 2004) เป็นต้น ได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วโลก ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจากประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตดังกล่าวเช่นเดียวกันกับประเทศอื่นแล้วยังได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง ทั้งความวุ่นวายทางการเมือง (ปี ค.ศ.2004 – 2009 และ ปี ค.ศ.2013 – 2014) การเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ (ปี ค.ศ.2011 - 2012) และเหตุระเบิดที่แยกราชประสงค์ (ปี ค.ศ.2015) ล้วนส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจของโรงแรมและที่พัก รวมถึงการบริการที่เกี่ยวข้อง ภาวะวิกฤตต่อการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรม ในปี พ.ศ.2562 จนถึงปัจจุบันสถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในไทย สถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติในไทย ในช่วงไตรมาส 1/2563P จากรายงานข้อมูลเบื้องต้นของกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา พบว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยในไตรมาส 1/2563P จำนวน 6.69 ล้านคน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีงบประมาณ 2562 ที่มีจำนวน 10.79 ล้านคน ลดลงร้อยละ 38.01 โดยนักท่องเที่ยวจากเอเชียตะวันออกมีจำนวนมากที่สุด 3.73 ล้านคนและลดลงในอัตราสูงสุดร้อยละ 46.12 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา รองลงมา ได้แก่ นักท่องเที่ยวจากยุโรปจำนวน 2.07 ล้านคน ลดลงร้อยละ 14.97 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่น ๆ มีจำนวนรวม 0.88 ล้านคน ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 38.03 สืบเนื่องจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาไวรัส 19 ที่เริ่มจาก เมืองอู่ฮั่นประเทศจีนตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ.2562 จนทำให้หลายประเทศออกมาตรการห้ามการเดินทางเข้า-ออกประเทศโดยเฉพาะนักท่องเที่ยว จีนซึ่งเป็นศูนย์กลางการระบาดและเป็นนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนสูงสุดที่เดินทางเข้ามาประเทศไทย



ภาพประกอบ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจำแนกตามภูมิภาค

จำนวนนักท่องเที่ยว 10 ประเทศ สูงสุด จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศของไทย ไตรมาส 1/2563P

จากการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 19 ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 10 อันดับแรกของไทยมีจำนวนลดลง ทุกประเทศที่ลดลงในอัตราสูงสุดซึ่งแน่นอนว่าเป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนลดลง อัตรา ร้อยละ 60.01 เทียบกับไตรมาสเดียวกันของปี พ.ศ.2562 จากจำนวน 3.12 ล้านคน เหลือเพียง 1.25 ล้านคน สำหรับประเทศที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาประเทศไทยลดลงในอัตราสูงเช่นกัน (ลดลงร้อยละ 51.63) ได้แก่ นักท่องเที่ยวจากเกาหลีใต้ จากจำนวน 0.54 ล้านคน ในไตรมาส 1/2562 ลดลงเหลือ 0.26 ล้านคน ในไตรมาส 1/2563P เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวจากอินเดียที่อยู่ในไตรมาสสุดท้ายของปีเพิ่มขึ้นสูงมากถึงร้อยละ 22.80 แต่ในไตรมาส 1/2563P กลับลดลงในอัตราสูงถึงร้อยละ 41.87 รวมถึงประเทศอื่น ๆ อย่างญี่ปุ่น มาเลเซีย เยอรมัน และสหราชอาณาจักร ที่จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงในอัตราค่อนข้างสูงเช่นกัน (ร้อยละ 32.57 ร้อยละ 32.36 ร้อยละ 24.16 และร้อยละ 21.49ตามลำดับ) ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวลดลงร้อยละ 10.40 และนักท่องเที่ยวจากรัสเซียลดลง ในอัตราต่ำสุด คือ ร้อยละ 4.64 จากจำนวน 0.62 ล้านคน ในไตรมาส 1/2562 มาเป็น 0.59 ล้านคน ในไตรมาส 1/2563P ส่วนใหญ่จะขึ้นกับสถานการณ์ผู้ติดเชื้อโคโรนาไวรัส 19 ในแต่ละประเทศและมาตรการที่ใช้ เป็นข้อจำกัดในการเดินทางซึ่งแตกต่างกัน ทั้งความเข้มข้นและระยะเวลาของการใช้มาตรการ สำหรับจำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในไตรมาส 1/2563P โดยรวมเฉลี่ยอยู่ที่ 10.34 วัน เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ.2562 จำนวน 0.67 วัน ในขณะที่จำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวจากทุกภูมิภาคลดลง ทั้งนี้นักท่องเที่ยวจากยุโรปยังคงมีจำนวนวันพักเฉลี่ยสูงสุดถึง 16.76 วัน แต่ลดลงมากที่สุดเฉลี่ย 0.21 วัน จากช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ.2562 ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากเอเชีย ตะวันออกมีจำนวนวันพักเฉลี่ยต่ำสุด คือ 6.50 วัน แต่มีจำนวนวันพักลดลงน้อยกว่า คือ 0.19 วันเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี

พ.ศ.2562 และเท่ากับการลดลงในจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่น ที่มีวันพักเฉลี่ย 11.46 วัน นักท่องเที่ยวต่างชาติมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเป็นจำนวน 4,798.51 บาท ในช่วงไตรมาส 1/2563P ลดลงร้อยละ 10.07 จากช่วง เวลาเดียวกันของปี พ.ศ.2562 โดยนักท่องเที่ยวจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันสูงสุด 5,817.17 บาท แต่ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ.2562 ในอัตราสูงสุดเช่นกัน คือ ลดลงร้อยละ 8.61 ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากยุโรปมีการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันต่ำสุด เพียง 4,011.16 บาท และลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ.2562 เฉลี่ยร้อยละ 3.94 จากการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 19 จนทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงเป็นจำนวนมากในช่วงไตรมาส 1/2563P ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถสร้างรายได้ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นจำนวน 332.01 พันล้านบาท ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ.2562 ถึงร้อยละ 40.39 โดยเป็นรายได้ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากที่สุด 141.23 พันล้านบาท สอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยว และลดลงในอัตราร้อยละ 52.19 รองลงมาเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวยุโรป จำนวน 139.47 พันล้านบาท ลดลงร้อยละ 19.34 จากช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ.2562 สำหรับนักท่องเที่ยวที่สร้างรายได้สูงสุด 10 อันดับแรกในช่วงไตรมาส 1/2563P พบว่า นักท่องเที่ยวจีนยังคงสร้างรายได้มากที่สุดด้วย จำนวน 57.20 พันล้านบาท รองลงมา ได้แก่ นักท่องเที่ยวรัสเซียด้วยจำนวน 38.87 พันล้านบาท ที่เหลือเป็น นักท่องเที่ยวจากประเทศต่าง ๆ ที่สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับประเทศไทยในมูลค่าใกล้เคียงกัน ได้แก่ นักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักร 17.50 พันล้านบาท นักท่องเที่ยวมาเลเซีย 15.09 พันล้านบาท นักท่องเที่ยวญี่ปุ่น 14.83 พันล้านบาท นักท่องเที่ยวฝรั่งเศส 13.87 พันล้านบาท นักท่องเที่ยวสหรัฐอเมริกา 13.62 พันล้านบาท นักท่องเที่ยวเยอรมัน 13.10 พันล้านบาท นักท่องเที่ยวลาว 11.44 พันล้านบาท และนักท่องเที่ยวเกาหลีใต้ 10.28 พันล้านบาท ตามลำดับ เนื่องจากการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 19 ทำให้รายได้ที่เกิดขึ้นจากนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว จำนวนลดลง

ทุกประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของ ปี พ.ศ.2562 โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจีนที่ลดลงถึงร้อยละ 63.96 รองลงมา ได้แก่ รายได้จากนักท่องเที่ยวเกาหลีใต้ที่ลดลงสูงถึงร้อยละ 54.17 ตามมาด้วยรายได้จากนักท่องเที่ยวสหรัฐอเมริกาที่ลดลงร้อยละ 39.86 ใกล้เคียงกับการลดลงของรายได้จากนักท่องเที่ยวมาเลเซียและนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นที่ลดลงร้อยละ 37.28 และร้อยละ 34.74 ตามลำดับ เช่นเดียวกับการลดลงของรายได้จากนักท่องเที่ยวในแถบยุโรป อย่างเช่น เยอรมัน สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส ที่ลดลงในอัตราร้อยละ 28.55 ร้อยละ 27.00 และร้อยละ 20.57 ตามลำดับ ในขณะที่รายได้ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวรัสเซียมีอัตราการลดลงต่ำสุด เมื่อเทียบกับอีก 9 ประเทศ คือ ลดลงเพียงร้อยละ 7.17 เท่านั้น

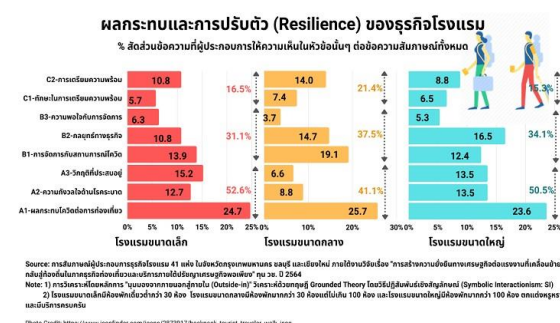
อัตราการเข้าพักของสถานพักแรมไตรมาส 1/2563P อัตราการเข้าพัก (Occupancy rate: OR) เป็นเครื่องชี้ที่แสดงให้เห็นถึงระดับการใช้ห้องพักของสถานพักแรมทั้งหมดของประเทศ ซึ่งครอบคลุมผู้เข้าพักทั้งที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยในไตรมาส 1/2563P สถานพักแรมของประเทศมีอัตราการเข้าพัก โดยรวมเท่ากับร้อยละ 52.39 สำหรับภูมิภาคที่มีอัตราการเข้าพักสูงสุด 3 อันดับแรก คือ กรุงเทพฯ มีอัตราการเข้าพักเท่ากับร้อยละ 58.72 ภาคใต้มีอัตราการเข้าพักเท่ากับร้อยละ 52.91 และภาคตะวันออกมีอัตราการเข้าพักเท่ากับร้อยละ 52.16 ตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา พบว่า อัตราการเข้าพักโดยรวมลดลงร้อยละ 26.16 ตามการลดลงของอัตราการเข้าพักของสถานพักแรมในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดย 3 ภูมิภาคที่มีอัตราการเข้าพักลดลงน้อยที่สุด คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตก เนื่องจากเป็นฤดูกาลท่องเที่ยวที่สำคัญของพื้นที่จากสภาพอากาศที่หนาวเย็นตามฤดูกาล นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา พบว่า อัตราการเข้าพักในสถานพักแรมลดลงในทุกภูมิภาคโดยภูมิภาคที่อัตราการเข้าพักลดลงมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ กรุงเทพฯ ลดลงร้อยละ 30.26 ภาคตะวันออก ลดลงร้อยละ 30.10 และภาคใต้ ลดลงร้อยละ 28.05 ตามลำดับ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560ก)

การแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ หรือโคโรนาไวรัส 19 (COVID-19) ที่เป็นไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่แพร่กระจายจากคนสู่คน ที่แพร่ระบาดในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก นับได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่ร้ายแรงที่สุดในรอบหลายทศวรรษ เมื่อเทียบกับโรคระบาดอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในที่ต่าง ๆ ทั่วโลกในช่วงระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา โดยการระบาดเริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน (World Health Organization, 2020) องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศให้เป็นโรคระบาดใหญ่ (Pandemic) ในวันที่ 11 มีนาคม 2563 (World Health Organization, 2020) จากข้อมูลวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 มีผู้ติดเชื้อ ยืนยันแล้วมากกว่า 59,002,152 คน ใน 210 ประเทศ มีผู้เสียชีวิตจากโรคระบาดแล้วมากกว่า 1,393,879 คน และมีผู้ป่วยแล้ว มากกว่า 40,776,358 คน (COVID-19 Dashboard, 2020) การระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 นี้ ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและชีวิตของประชาชนทั่วโลกจำนวนมาก และยังไม่แนบรวมถึงมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทั่วโลก ขณะปัจจุบันการแพร่ระบาดยังไม่บรรเทาลงและมีการกลายพันธุ์ของไวรัสก่อให้เกิดสายพันธุ์ใหม่ตลอดเวลา พร้อมกับเพิ่มปริมาณของผู้ติดเชื้อจำนวนมากเพิ่มขึ้นเป็นรายวัน สถานการณ์แพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 19 ประจำวัน ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ ศบค. รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ล่าสุด วันที่ 5 มี.ค. 2565 ภาพรวมของการระบาดยังต้องคอยเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด หลังพบผู้ติดเชื้อโคโรนาไวรัส 19 รายใหม่อีก 22,818 ราย นอกจากนี้ยังมีรายงานถึงผู้ที่กำลังรักษาตัวอยู่ 232,147 ราย ยอดผู้ที่หายป่วยกลับบ้านแล้ว 18,462 ราย หายป่วยสะสมตั้งแต่ 1 มี.ค. 2565 จำนวน 580,997 ราย ส่วนสถานการณ์การติดเชื้อ COVID-19 ในประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 มี.ค. 2565 ถึง 5 มี.ค. 2565 พบจำนวนผู้ติดเชื้อโคโรนาไวรัส 19 รายใหม่เพิ่ม 22,818 ราย ทำให้การระบาดระลอกใหม่ตั้งแต่ มี.ค.2565 มีผู้ติด

เชื้อสะสมไปแล้ว 781,379 ราย ทำให้มียอดผู้ป่วยยืนยันสะสมแล้วจนถึงวันที่ 5 มีนาคม 2565 3,004,814 ราย ไม่รวม ATK อีก 33,085 ราย สะสม 879,276 ราย อีกทั้งยังมียอดผู้เสียชีวิตอย่างต่อเนื่อง (กรุงเทพมหานคร, 2565) รัฐบาลดำเนินการในการป้องกันและรักษาผู้ป่วยตามหลักการทางสาธารณสุข ด้วยการระดมการฉีดวัคซีน และมาตรการทางสาธารณสุข ที่เริ่มจากการ คัดแยกผู้ป่วยและสุดท้ายใช้มาตรการปิดประเทศเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563 รัฐบาลออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ เพื่อควบคุมสถานการณ์การระบาดของโรคติดต่ออันตรายร้ายแรงในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 26 มี.ค.2563 จนถึงวันที่ 30 เม.ย. 2563 และต่อมาขยายถึงสิ้นเดือนมิถุนายน ตามอำนาจการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งการระบาดของโรคดังกล่าวจึงเป็นสถานการณ์อันกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งต้องใช้มาตรการเข้มงวดและเร่งด่วนเพื่อควบคุมมิให้โรคแพร่ระบาดออกไปในวงกว้าง ประกอบกับมีการกักตุนสินค้าจำเป็นต่อการเฝ้าระวังและควบคุมติดตามการระบาด การป้องกันและการรักษาโรค ตลอดจนการกักตุนเครื่องอุปโภคบริโภคและสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน ซึ่งต้องป้องกันมิให้เกิดภาวะขาดแคลน อันจะเป็นการซ้ำเติมความเดือดร้อนของประชาชน จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งความปลอดภัยของประชาชน และการดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน ส่วนประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไปควบคู่กัน มีการออกข้อกำหนด คือ ข้อห้ามหรือข้อปฏิบัติบางอย่าง เช่น ห้ามเข้าออกสถานที่บางแห่ง ห้ามหรือจำกัดการเข้าออกราชอาณาจักรและการเคลื่อนย้ายประชาชนจำนวนมากข้ามเขตพื้นที่ การควบคุมการใช้ยานพาหนะ เส้นทางจราจร การควบคุมสินค้าและเวชภัณฑ์ ต่อมา มีการปิดการเดินทางเข้าออก ปิดสนามบิน รวมถึงควบคุมคนเข้าออก ให้คนไทยที่ต้องการกลับประเทศไทยต้องทำตามขั้นตอนการควบคุมโรค รวมถึงต้องยินยอมเข้ากักกันตัว

ในสถานที่ที่รัฐจัดให้ และอยู่ในการควบคุมดูแลของรัฐเป็นเวลาสิบสี่วัน มาตรการเหล่านี้แม้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน และแม้ว่าสถานการณ์จากตัวเลขจำนวนผู้ได้รับเชื้อและการเสียชีวิตในประเทศจนถึงปัจจุบันจะยังไม่มากนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่น แต่หากยังคงมีการเคลื่อนย้ายหรือเดินทาง การรวมกลุ่มคนจำนวนมากเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน การติดต่อสัมผัสหรือใกล้ชิด และการขาดความรู้ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ ตลอดจนการไม่ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามมาตรการป้องกันโรคตามหลักสากล ประกอบกับกำลังจะเข้าสู่ช่วงเวลาเทศกาลและการเปลี่ยนฤดูกาลตามธรรมชาติ เชื้อโรคโคโรนาไวรัส 19 ย่อมมีโอกาสแพร่ไปได้เร็วและเพิ่มจำนวนผู้ติดเชื้อมากขึ้นจนเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะจะกระทบต่อประสิทธิภาพในการให้บริการทางการแพทย์และกระทบต่อการใช้ทรัพยากรด้านการสาธารณสุขของประเทศ เช่น แพทย์ พยาบาล โรงพยาบาล ยา และเวชภัณฑ์ต่างๆ จนอาจขาดแคลนเข้าวันหนึ่ง อันจะนำมาซึ่งความสูญเสียรุนแรงสุดจะประมาณได้ ผลกระทบจากแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 และทำให้เศรษฐกิจไม่เกิดการเคลื่อนย้ายหมุนเวียนทำให้ประเทศไทยประสบภาวะการถดถอยทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรมและที่พัก ประสบปัญหาด้านการดำเนินธุรกิจที่บางแห่งต้องเลิกกิจการ ทำให้เกิดการว่างงานอย่างเฉียบพลัน ส่งผลต่อหนี้สินครัวเรือน (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2563) ต่อมารัฐบาลประสบปัญหาแรงกดดันจากการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเรียกร้องให้ผ่อนคลายนโยบายปิดประเทศเพื่อรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อผ่อนคลายภาวะเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 โดยมีมาตรการรองรับในระดับหนึ่ง แต่ ณ ปัจจุบันสถานการณ์แพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส-19 ยังคงมีปริมาณมากขึ้น การดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมที่พัก จะสามารถดำเนินกิจการฝ่าฟันปัญหาและอุปสรรคไปได้อย่างไร และจะต้องมีรูปแบบในการบริหารจัดการอย่างไรจึงจะสามารถดำเนินธุรกิจให้คงอยู่และเจริญเติบโตต่อไปได้จากการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 19 ในปี พ.ศ.

แบบสำรวจ โดยมีสัดส่วนของกลุ่มที่สภาพคล่องน้อยกว่า 1 เดือน อยู่ที่ 11% เพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนสอดคล้องกับอัตราการเข้าพักเฉลี่ยที่ลดลง” (มาริส สุโกศล หุนนัฏกัต, 2565) จากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า การบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมกำลังประสบปัญหาวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส-19 นับเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกะทันหัน และคาดเดาไม่ได้ ทำให้ยากต่อการตั้งรับและจัดการความเสี่ยง ทำให้ภาคธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารได้รับผลกระทบโดยตรงมากกว่าธุรกิจอื่น ๆ จากงานวิจัยของ เสาวณี จันทะพงษ์, เจริญชัย เอกมาไพศาล (2564) คอลัมน์ "แจ้งสืบ" นสพ. กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 26 ต.ค. 2564 พบว่า ผู้ประกอบการทั้งโรงแรมและร้านอาหารมีความกังวลสถานการณ์โคโรนาไวรัส 19: โดยโรงแรมขนาดเล็กมีความกังวลต่อสถานการณ์มากที่สุด (52.6%) รองลงมา คือ โรงแรมขนาดใหญ่ (50.5%) และโรงแรมขนาดกลาง (41.2%) มีข้อสังเกตว่า โรงแรมขนาดกลาง (30-100 ห้อง) มีความกังวลน้อยสุด (เพียง 41.2%) สะท้อนว่ามีความยืดหยุ่น พร้อมรับมือกับปัญหาได้ดีกว่าโรงแรมขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก อาจมาจากต้องอยู่ภายใต้การแข่งขันตลอดเวลาอยู่แล้ว และมีความได้เปรียบจากการที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้พอเหมาะกว่าธุรกิจโรงแรมทั้งขนาดใหญ่และเล็ก โดยธุรกิจโรงแรมได้รับผลกระทบจาก 3 มิติ คือ มิติการดำเนินธุรกิจ 56.3% มิติด้านนักท่องเที่ยวและเศรษฐกิจมหภาค 37.3% และมิติการเดินทาง 6.5%



ผลกระทบและการปรับตัว (Resilience) ของ  
ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารช่วงโควิด19

วิเคราะห์หลักคิด Outside-In (สลาวี จันทะพงษ์ และ เจริญชัย เอกมาไพศาล, 2564) เป็นข้อคิดที่นำศึกษาว่า สาเหตุของการที่ธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารที่หมายรวมถึงรีสอร์ทขนาดเล็กกลางมีการปรับตัวของผู้ประกอบการเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ ในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กว่าธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ที่หลักคิดสามัญ มีความเห็นไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในกรณีของพื้นที่ทำการวิจัย จากรายงานการวิจัยของธนาคารกรุงศรีอยุธยา พบว่า โรงแรมในจังหวัดศูนย์กลางความเจริญของภูมิภาคและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ (ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ภูเก็ต กาญจนบุรี ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา นครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี อุบลราชธานี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สงขลา กระบี่ พังงา และสุราษฎร์ธานี (เกาะสมุย) ซึ่งส่วนใหญ่ยังเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวคนไทย: โอกาสในการทำกำไรของธุรกิจยังใกล้เคียงกับช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้คาดว่าพื้นที่ดังกล่าวจะได้รับอานิสงส์จาก 1) กิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ในภูมิภาคที่มีการเชื่อมโยงกันมากขึ้น 2) การขยาย/พัฒนาพื้นที่ใหม่ๆ ซึ่งจะหนุนการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ และกระตุ้นการลงทุนโรงแรมในพื้นที่นี้ และ 3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐที่จะอำนวยความสะดวกต่อการเดินทางระหว่างภูมิภาค อาทิ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) และการขยายสนามบินในจังหวัดต่าง ๆ จะช่วยกระจายแหล่งท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญอื่น ๆ และจังหวัดศูนย์กลางภูมิภาค ซึ่งโดยมากมักพึ่งพานักท่องเที่ยวไทยในสัดส่วนสูงกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ จึงคาดว่าอัตราเข้าพักจะอยู่ที่ 67-70% โรงแรมในจังหวัดทั่วไป: ผลประกอบการมีแนวโน้มชะลอตัว เนื่องจากปัญหาห้องพักที่มีจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของผู้ประกอบการ SMEs ประกอบกับกลุ่มลูกค้ามักเพียงเดินทางมาเพื่อติดต่อธุรกิจ หรือพักเพื่อผ่านไปท่องเที่ยว/ทำธุระในจังหวัดอื่น ทำให้ระยะเวลาเข้าพักสั้น มีการใช้จ่ายหรือการใช้บริการในโรงแรมค่อนข้างน้อย ทำให้อัตราการเข้าพักของโรงแรมในพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ

ธุรกิจโรงแรมทุกพื้นที่ยังคงแข่งขันรุนแรง จากจำนวนห้องพักที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องทั้งจากธุรกิจเดียวกัน

และสินค้าทดแทน ส่งผลให้การปรับราคาห้องพักทำได้ค่อนข้างจำกัด แต่พื้นที่ท่องเที่ยวหลัก (กรุงเทพฯ พัทยา และภูเก็ต) และจังหวัดศูนย์กลางเจริญ ภูมิภาค/แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ มีความได้เปรียบด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยวและดีมานด์ที่มากกว่าโรงแรมในจังหวัดทั่วไป ทำให้อัตราเข้าพักอยู่ในระดับสูงกว่าโรงแรมในพื้นที่ดังกล่าว ในสภาวะการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงของโคโรนาไวรัส 19 การจัดการเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ เป็นสิ่งที่สำคัญทั้งของผู้ประกอบการและภาพรวมของประเทศ เป็นกรณีที่ต้องเร่งดำเนินการศึกษาและถอดเป็นบทเรียนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเผชิญวิกฤตในอนาคตโดยเฉพาะธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว

ผู้วิจัย จึงสนใจทำการศึกษา การจัดการองค์การของธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ท ประกอบด้วยด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของธุรกิจในห้วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และปัจจัยเชิงสาเหตุของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ กับผลลัพธ์ของการจัดการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเจริญเติบโตของธุรกิจ

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ความสำเร็จของการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส
3. เพื่อนำเสนอแบบจำลองการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท ในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส

### ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผู้บริหารและพนักงานในรีสอร์ทขนาดกลาง สี่จังหวัด

ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัด กาญจนบุรี สุ่มแบบเจาะจง จำนวนทั้งหมด 400 ราย

2. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 ถึง วันที่ 31 พฤษภาคม 2564 เป็นระยะเวลา 5 เดือน

3. สถานที่เก็บข้อมูล คือ รีสอร์ทใน 4 จังหวัด ภาคตะวันตก ประกอบด้วย เพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ในแต่ละจังหวัด สุ่มแบบเจาะจงรีสอร์ทที่มีขนาดห้อง 30 ห้อง จำนวน 1 แห่ง จังหวัด 50-80 ห้อง จำนวน 1 แห่งใน 1 จังหวัด และ 100 ห้อง จำนวน 1 แห่งใน 1 จังหวัด จำนวน 400 คน

### วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบ่งเป็น

**ส่วนที่ 1** สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 4 ข้อคำถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ

**ส่วนที่ 2** แบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์รีสอร์ทขนาดกลาง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

**ส่วนที่ 3** ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในการจัดการเชิงกลยุทธ์รีสอร์ทขนาดกลาง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

**ส่วนที่ 4** การสัมภาษณ์ แบบเชิงลึกแบบมีโครงสร้าง มี 10 คำถาม

### ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ แนวคิดการวิเคราะห์ความสามารถขององค์กรจากปัจจัยภายในองค์กรด้วย 7'S Model และการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และข้อคำถามในการสอบถามให้มีความชัดเจนตามผังโครงสร้างเครื่องมือวิจัย โดยกำหนดให้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. ออกแบบและสร้างแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม กำหนดความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาหระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์

4. นำแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาแนบกับแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงและแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.95 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) และดำเนินการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่าง 13 คน พร้อมกับการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม ทำการบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องมือสื่อสาร พร้อมกับการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยเนื้อหาและแก่นสาระ สรุปตีความบางส่วนแสดงด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

2. วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

### ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 400 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

| ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม   | จำนวน | ร้อยละ |
|-------------------------|-------|--------|
| <b>1. เพศ</b>           |       |        |
| - ชาย                   | 197   | 49.3   |
| - หญิง                  | 203   | 50.7   |
| รวม                     | 400   | 100    |
| <b>2. อายุ</b>          |       |        |
| - 25 – 30 ปี            | 18    | 4.5    |
| - 31 – 40 ปี            | 81    | 20.3   |
| - 41 – 50 ปี            | 176   | 44.0   |
| - 51 – 60 ปี            | 125   | 31.2   |
| รวม                     | 400   | 100    |
| <b>3. ระดับการศึกษา</b> |       |        |
| - มัธยม 6/ปวช.          | 17    | 4.3    |
| - อนุปริญญา/ปวส.        | 99    | 24.8   |
| - ปริญญาตรี             | 231   | 57.8   |
| - ปริญญาโท              | 53    | 13.3   |
| รวม                     | 400   | 100    |
| <b>4. สถานภาพ</b>       |       |        |
| - เจ้าของกิจการ         | 22    | 5.5    |
| - ผู้บริหาร             | 90    | 22.5   |
| - พนักงาน               | 244   | 61.0   |
| - ผู้ใช้บริการ          | 44    | 11.0   |
| รวม                     | 400   | 100    |

จากตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 และเพศชายจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 อยู่ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาคืออายุ 51-60 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 ส่วนอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุ 25-30 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5

ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมาได้แก่ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพระดับพนักงาน จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 สถานภาพระดับผู้บริหาร

จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 สถานภาพระดับผู้ให้บริการ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และสถานภาพระดับเจ้าของกิจการ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

2. ผลการวิเคราะห์ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของ ประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19

ตาราง 2 ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19

| ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์                    | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ |
|------------------------------------------------|-----------|------|-------|
| ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการเงิน         | 3.95      | .680 | มาก   |
| ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านลูกค้า          | 4.01      | .670 | มาก   |
| ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านกระบวนการจัดการ | 4.04      | .699 | มาก   |
| ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านพัฒนาบุคลากร    | 3.99      | .712 | มาก   |
| รวมเฉลี่ย                                      | 4.00      | .690 | มาก   |

จากตาราง 2 พบว่า ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของ ประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 มีค่าเฉลี่ย 4.00 อยู่ในระดับมาก จำแนกแต่ละด้านหรือมุมมอง ได้ดังนี้ ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ด้านการเงิน มีผลเฉลี่ย 3.95 ระดับมาก ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านลูกค้า 4.01 ระดับมาก ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านกระบวนการจัดการ 4.04 ระดับมาก ผลลัพธ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านพัฒนาบุคลากร 3.99 ระดับมาก

### 3. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของ ประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 สามารถนำเสนอได้ดังตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ปัจจัยจากสภาวะการทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี หรือปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19

| ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ |
|---------------------------------------------|-----------|------|-------|
| ปัจจัยจากสภาวะการการเมือง                   | 4.03      | .548 | มาก   |
| ปัจจัยจาก สภาวะ เศรษฐกิจ                    | 3.95      | .523 | มาก   |
| ปัจจัยจาก สภาวะสังคม                        | 4.06      | .624 | มาก   |
| ปัจจัยจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี           | 3.94      | .613 | มาก   |
| รวม                                         | 4.00      | .058 | มาก   |

จากตาราง 3 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของ ประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 ในระดับมาก จำแนกแต่ละด้านหรือมุมมอง ได้ดังนี้ ปัจจัยจากสภาวะการการเมือง ผลเฉลี่ย 4.03 ระดับมาก ปัจจัยจากสภาวะ เศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.95 ระดับมาก ปัจจัยจากสภาวะสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.06 ระดับมาก ปัจจัยจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย 3.94 ระดับมาก

#### 4. ผลการวิเคราะห์ความสามารถขององค์กร

ตาราง 4 ปัจจัยจากความสามารถขององค์กร ที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางใน พื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19

| ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท              | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|-------|
| ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทด้านกลยุทธ์   | 3.91      | .63  | มาก   |
| ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทด้านโครงสร้าง | 3.99      | .588 | มาก   |
| ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทด้านระบบ      | 3.99      | .625 | มาก   |

ตาราง 4 (ต่อ)

| ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท             | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|-------|
| ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท ด้านบุคลากร | 3.97      | .668 | มาก   |
| ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท ด้านทักษะ   | 4.01      | .643 | มาก   |
| ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท ด้านค่านิยม | 4.02      | .665 | มาก   |
| รวม                                                                            | 3.99      | .596 | มาก   |
| ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท ด้าน style  | 3.98      | .55  | มาก   |

จากตาราง 4 ปัจจัยภายใน (ความสามารถขององค์กร) ที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางใน พื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.98 อยู่ในระดับมาก จำแนกรายด้านดังนี้ ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทด้านกลยุทธ์ มีผลกระทบเฉลี่ย 3.91 อยู่ในระดับมาก ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทด้านโครงสร้างมีผลกระทบ เฉลี่ย 3.91 อยู่ในระดับมาก ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท ด้านระบบมีผลกระทบเฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท ด้านบุคลากรมีผลกระทบ เฉลี่ย 3.97 อยู่ในระดับมาก ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท ด้านทักษะมีผลกระทบเฉลี่ย 4.01 อยู่ในระดับมาก ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท ด้าน ค่านิยมรวมมีผลกระทบ เฉลี่ย 4.02 อยู่ในระดับมาก ความสามารถขององค์กรที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ท ด้าน style มีผลกระทบ เฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก

## 5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการจัดการ

ตาราง 5 ปัจจัยด้านการจัดการที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19

| ด้านการจัดการที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ |
|------------------------------------------------------------------|-----------|------|-------|
| ปัจจัยด้านกลยุทธ์ธุรกิจ                                          | 3.99      | .615 | มาก   |
| ปัจจัยด้านทุนทางปัญญา                                            | 4.00      | .563 | มาก   |
| ปัจจัยด้านนวัตกรรมบริการ                                         | 3.96      | .501 | มาก   |
| ปัจจัยทางด้านสถานการณ์การแข่งขัน                                 | 3.99      | .608 | มาก   |
| ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมองค์กร                                      | 4.03      | .576 | มาก   |
| ปัจจัยทางด้านผู้นำในการเปลี่ยนแปลง                               | 3.96      | .609 | มาก   |
| รวม                                                              | 3.99      | .579 | มาก   |

จากตาราง 5 ปัจจัยด้านการจัดการที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยแต่ละด้านประกอบด้วย ปัจจัยด้านกลยุทธ์ธุรกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยด้านทุนทางปัญญา

มีค่าเฉลี่ย 4.00 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านนวัตกรรมบริการ ค่าเฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านนวัตกรรมบริการมีค่าเฉลี่ย 3.96 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางด้านสถานการณ์การแข่งขัน มีค่าเฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมองค์กรมีค่าเฉลี่ย 4.03 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางด้านผู้นำในการเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ย 3.96 อยู่ในระดับมาก

## 6. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตก

ตาราง 6 การเปรียบเทียบการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19

| N                | Female | Male             | t      | Sig. |
|------------------|--------|------------------|--------|------|
| 400              | 197    | 203              | -1.629 | .209 |
| $(\bar{X}=3.96)$ |        | $(\bar{X}=4.03)$ |        |      |

\*The mean difference is significant at .05 level.

จากตาราง 6 การวิเคราะห์พบว่า ค่าที่เท่ากับ -1.625 และ p value มากกว่า .05 (.209) ทำให้ยอมรับสมมติฐานว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากร ด้านเพศ

ตาราง 7 การเปรียบเทียบการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของ ประเทศไทย” ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกด้วยลักษณะประชากร ด้านการศึกษา

|                    | (I)การศึกษาสูงสุด | (J)การศึกษาสูงสุด | Mean Difference (I-J) | Std. Error | Sig. |
|--------------------|-------------------|-------------------|-----------------------|------------|------|
| Scheffe ประถมศึกษา | มัธยมศึกษา        |                   | -.69713*              | .15688     | .000 |
|                    | ปริญญาตรี         |                   | -1.01642*             | .15017     | .000 |
|                    | สูงกว่าปริญญาตรี  |                   | -1.09708*             | .16656     | .000 |
| มัธยมศึกษา         | ประถมศึกษา        |                   | .69713*               | .15688     | .000 |
|                    | ปริญญาตรี         |                   | -.31929*              | .07178     | .000 |
|                    | สูงกว่าปริญญาตรี  |                   | -.39995*              | .10171     | .002 |
| ปริญญาตรี          | ประถมศึกษา        |                   | 1.01642*              | .15017     | .000 |
|                    | มัธยมศึกษา        |                   | .31929*               | .07178     | .000 |
|                    | สูงกว่าปริญญาตรี  |                   | -.08066               | .09101     | .853 |
| สูงกว่าปริญญาตรี   | ประถมศึกษา        |                   | 1.09708*              | .16656     | .000 |
|                    | มัธยมศึกษา        |                   | .39995*               | .10171     | .002 |
|                    | ปริญญาตรี         |                   | .08066                | .09101     | .853 |

จากตาราง 8 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอายุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงทำการวิเคราะห์รายข้อ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี

การศึกษาระดับประถมศึกษาศึกษากับมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และระดับปริญญาตรี รวมถึงสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และระดับปริญญาตรี รวมถึงสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 รวมถึงประถมศึกษา

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะประชากร ด้านอายุ

| (I) อายุ           | (J) อายุ           | Mean Difference (I-J) | Std. Error | Sig. |
|--------------------|--------------------|-----------------------|------------|------|
| น้อยกว่า 20 ปี     | ระหว่าง 21 - 30 ปี | -.38971*              | .16448     | .018 |
|                    | ระหว่าง 31 - 40 ปี | -.55627*              | .15620     | .000 |
|                    | มากกว่า 41 ปี      | -.37141*              | .15913     | .020 |
| ระหว่าง 21 - 30 ปี | น้อยกว่า 20 ปี     | .38971*               | .16448     | .018 |
|                    | ระหว่าง 31 - 40 ปี | -.16656               | .08475     | .050 |
|                    | มากกว่า 41 ปี      | .01830                | .09003     | .839 |
| ระหว่าง 31 - 40 ปี | น้อยกว่า 20 ปี     | .55627*               | .15620     | .000 |
|                    | ระหว่าง 21 - 30 ปี | .16656                | .08475     | .050 |
|                    | มากกว่า 41 ปี      | .18486*               | .07383     | .013 |
| มากกว่า 41 ปี      | น้อยกว่า 20 ปี     | .37141*               | .15913     | .020 |
|                    | ระหว่าง 21 - 30 ปี | -.01830               | .09003     | .839 |
|                    | ระหว่าง 31 - 40 ปี | -.18486*              | .07383     | .013 |

\* The mean difference is significant at the .05 level.

จากตาราง 9 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอายุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงทำการ

วิเคราะห์รายข้อ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี กับ ระหว่าง 21 - 30 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 40 ปี รวมถึงระดับอายุมากกว่า 41 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 9 การเปรียบเทียบการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 จากความคิดเห็นของ กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะ ประชากร ด้านสถานภาพ

| (I) อายุ                     | (J) อายุ                     | Mean Difference (I-J) | Std. Error | Sig. |
|------------------------------|------------------------------|-----------------------|------------|------|
| เจ้าของกิจการ                | ผู้บริหารรีสอร์ท             | -.04875               | .15135     | .748 |
|                              | พนักงาน                      | -.07126               | .14166     | .615 |
|                              | ผู้ใช้บริการหรือเคยใช้บริการ | .25606                | .16617     | .124 |
| ผู้บริหารรีสอร์ท             | เจ้าของกิจการ                | .04875                | .15135     | .748 |
|                              | พนักงาน                      | -.02251               | .07848     | .774 |
|                              | ผู้ใช้บริการหรือเคยใช้บริการ | .30481*               | .11706     | .010 |
| พนักงาน                      | เจ้าของกิจการ                | .07126                | .14166     | .615 |
|                              | ผู้บริหารรีสอร์ท             | .02251                | .07848     | .774 |
|                              | ผู้ใช้บริการหรือเคยใช้บริการ | .32732*               | .10423     | .002 |
| ผู้ใช้บริการหรือเคยใช้บริการ | เจ้าของกิจการ                | -.25606               | .16617     | .124 |
|                              | ผู้บริหารรีสอร์ท             | -.30481*              | .11706     | .010 |
|                              | พนักงาน                      | -.32732*              | .10423     | .002 |

\* The mean difference is significant at .05 level.

จากตาราง 9 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของ ประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะ ประชากร ด้านสถานภาพ ผู้บริหาร รีสอร์ทมีความคิดเห็นต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง มีความแตกต่างกับผู้ใช้บริการหรือเคยใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

7. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19

ตาราง 10 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของ ประเทศไทยกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19

| การจัดการเชิงกลยุทธ์ | ตัวแปรต้น               | ระดับความสัมพันธ์ | การแปลผล            |
|----------------------|-------------------------|-------------------|---------------------|
|                      | ปัจจัยภายใน             | .845**            | ความสัมพันธ์สูงมาก  |
|                      | กลยุทธ์ทางธุรกิจ        | .763**            | ความสัมพันธ์สูงมาก  |
|                      | ทุนทางปัญญา             | .633**            | ความสัมพันธ์สูง     |
|                      | นวัตกรรมจัดการ          | .515**            | ความสัมพันธ์สูง     |
|                      | สภาวะการแข่งขัน         | .347**            | ความสัมพันธ์ปานกลาง |
|                      | วัฒนธรรมองค์กร          | .741**            | ความสัมพันธ์สูงมาก  |
|                      | ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง | .725**            | ความสัมพันธ์สูงมาก  |
|                      | ปัจจัยภายนอก            | .718**            | ความสัมพันธ์สูงมาก  |

\*\* Correlation is significant at .01 level (2-tailed).

จากตาราง 10 พบว่าปัจจัยที่ผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อแสวงหาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ปัจจัยใดบ้างที่สามารถพยากรณ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 จากตาราง 11

#### 8. การวิเคราะห์การพยากรณ์

ตาราง 11 การวิเคราะห์การพยากรณ์ การจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในช่วงเวลา

| ตัวแปรพยากรณ์                        | B     | Std error | Beta  | t      | Sig. |
|--------------------------------------|-------|-----------|-------|--------|------|
| ค่าคงที่ .060                        | .155  | .150      |       | .412   | .681 |
| ระบบ                                 | .169  | .050      | .155  | 3.146  | .001 |
| บุคลากร                              | .179  | .045      | .185  | 4.002  | .000 |
| โครงสร้าง                            | .124  | .046      | .121  | 2.687  | .008 |
| ทักษะการบริหาร                       | .143  | .046      | .148  | 3.103  | .002 |
| ปัจจัยสภาวะการเมือง                  | .157  | .046      | .134  | 3.437  | .001 |
| กลยุทธ์การจัดการ                     | .110  | .043      | .109  | 2.567  | .011 |
| สภาวะเศรษฐกิจ                        | -.126 | .038      | -.102 | -3.269 | .001 |
| สภาวะการทางสังคม                     | .225  | .051      | .219  | 4.457  | .000 |
| R=.861    Adj R2=.736    F=.954      |       |           |       |        |      |
| R2=.741    SEest = .330    Sig.=.000 |       |           |       |        |      |

#### การแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19

ความสำเร็จของการจัดการเชิงกลยุทธ์ = .060 +.169 ระบบ +.179 บุคลากร +.124 โครงสร้าง +.143 ทักษะการบริหาร+.157 ปัจจัยสภาวะการเมือง +.110 กลยุทธ์การจัดการ -.126 สภาวะเศรษฐกิจ +.225 สภาวะการทางสังคม จากสมการดังกล่าว ตัวแปรที่มีอำนาจการพยากรณ์การจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 สัมพันธ์กับผลการสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดการเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในสภาวะวิกฤตในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 มีค่าเฉลี่ย 4.00 อยู่ในระดับมาก

#### อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าพบว่า

1) การจัดการเชิงกลยุทธ์ ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยในสภาวะวิกฤตในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ในระดับปานกลาง แต่ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 มีค่าเฉลี่ย 4.00 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วศัญญา ธารรัตน์สุวรรณ (2564) วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ผลกระทบเชื้อไวรัส COVID-19 ต่อวิกฤตการท่องเที่ยวของประเทศไทย พบว่า ภาครัฐมีมาตรการต่าง ๆ ที่จะช่วยฟื้นฟูและบรรเทาผลกระทบภายหลังจากสถานการณ์ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 คลี่คลายลง ยังคงต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ สร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ให้นักท่องเที่ยวเกิดการใช้จ่าย จากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มมากขึ้นในลักษณะไทยเที่ยวไทย ด้วยรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและบริการที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ (Responsible tourism) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2563) โดยภาครัฐได้จัดโครงการเที่ยวบ้านสุขพื้นฟูการท่องเที่ยวไทยที่ได้รับผลกระทบจากเชื้อไวรัส COVID-19 ในสองแพ็คเกจ คือ เราเที่ยวด้วยกันและกำลังใจ โดยมีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของแผนฟื้นฟูการท่องเที่ยวที่ชัดเจน (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2563) และจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารมีความเชื่อมั่นว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทสามารถสร้างผลกระทบต่อความสำเร็จของธุรกิจอย่างมั่นใจ

อีกประการหนึ่ง การวิจัยเชิงปริมาณ ครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานที่สังกัดหรือเกี่ยวข้องกับความอยู่รอดของธุรกิจที่ตัวเองเป็นผู้มีส่วนได้เสีย อาจทำให้เกิดความลำเอียงในเชิงบวกจากความ

ลำเอียงเพื่อยืนยัน ความลำเอียงในข้อมูลที่ยืนยัน ความคิดหรือทฤษฎีหรือสมมติฐานฝ่ายตน (Baron, 2000)

2) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความสำเร็จของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยในสภาวะวิกฤตในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก กับ ความสำเร็จของการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันยาวิร์ เมฆีวราพันธุ์ (2558) เรื่องรูปแบบความสำเร็จการตลาดธุรกิจสปาภาคกลางของประเทศไทย ผลการวิจัย (1) องค์ประกอบของการตลาดธุรกิจสปา คุณลักษณะภายในของผู้ใช้บริการธุรกิจสปา และประสิทธิผลของการตลาด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดมากที่สุด (2) คุณลักษณะภายในของผู้ใช้บริการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการตลาดและการตลาดธุรกิจสปา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เสนอแนะรูปแบบความสำเร็จการตลาดบริการของธุรกิจสปาภาคกลาง มี 4 ตัวแบบ คือ (1) การตลาดบริการ (2) กลยุทธ์การตลาด (3) คุณลักษณะภายในของผู้ใช้บริการ (4) ประสิทธิภาพของการตลาด

3) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทยในสภาวะวิกฤตในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ได้เกินร้อยละสามสิบ ความสำเร็จของการจัดการเชิงกลยุทธ์ =  $.060 + .169 \text{ ระบบ} + .179 \text{ บุคคลากร} + .124 \text{ โครงสร้าง} + .143 \text{ ทักษะการบริหาร} + .157 \text{ ปัจจัยสภาวะการเมือง} + .110 \text{ กลยุทธ์การจัดการ} - .126 \text{ สภาวะเศรษฐกิจ} + .225 \text{ สภาวะทางสังคม}$  จากสมการดังกล่าว ตัวแปรที่มีอำนาจการพยากรณ์ความสำเร็จของการจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในพื้นที่ภาคตะวันตกของ

ประเทศไทยในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 สามารถพยากรณ์ได้เกินร้อยละ 73.6 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวภา ปฐมศิริกุล (2553) แบบจำลองปัจจัยความสำเร็จการจัดการธุรกิจบริการสุขภาพของ โรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทยที่พบว่า ปัจจัยการจัดการธุรกิจบริการสุขภาพที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยกลยุทธ์ ปัจจัยระบบบริหารจัดการและปัจจัยการบริหาร ทรัพยากรบุคคล โดยปัจจัยการจัดการธุรกิจบริการสุขภาพที่สำคัญมากที่สุด คือ ปัจจัยการจัดการทรัพยากรบุคคล รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยระบบการบริหารจัดการและปัจจัยกลยุทธ์ของโรงพยาบาล ตามลำดับ ปัจจัยความสำเร็จการจัดการธุรกิจบริการสุขภาพส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ การดำเนินงานของโรงพยาบาลด้านประสิทธิภาพของกระบวนการภายในของโรงพยาบาลมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเติบโตของลูกค้า ด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร และด้านการเงินของโรงพยาบาล

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 ผลการวิจัย ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณสอดคล้องกันว่า ความสำเร็จของการจัดการเชิงกลยุทธ์ ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง ในภาคตะวันตกของประเทศไทย ประกอบด้วย สภาวะแวดล้อม การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี พบว่า ผลกระทบทางการเมืองส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเชิงกลยุทธ์ ธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลาง อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ผลกระทบจากการกำหนดนโยบาย มีทั้งผลดีและผลร้าย แต่ภาครัฐสามารถปรับเปลี่ยนและใช้กลยุทธ์ในการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพระดับหนึ่ง ผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากประเทศไทยมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่พึ่งพิงอุตสาหกรรม บริการที่เน้นการบริการจากผู้ให้บริการต่างชาติเป็นหลัก จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบทางเศรษฐกิจในกรณีที่ชาวต่างชาติประสบปัญหาไม่สามารถเดินทางเข้ามาใช้บริการได้ ดังกรณีวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ผลกระทบทางสังคมเป็นผลกระทบในเชิงบวก

เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากวัฒนธรรมของคนไทยที่จะมีความสามัคคีและช่วยเหลือกันยามมีภัย ประกอบกับวัฒนธรรมในการบริโภคอาหารของชาวไทยที่เหมาะสมทำให้ไม่เกิดวิกฤตการขาดแคลนอาหารดังชาวต่างประเทศ ผลกระทบทางเทคโนโลยี วิกฤตครั้งนี้มีบทเรียนที่ภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนนโยบายการจัดการการศึกษาโดยต้องเน้นการให้การศึกษาทางเทคโนโลยีที่ทันกับสภาวะการณ์ของโลกเพื่อนำมาพัฒนาอุตสาหกรรมหลักที่เหมาะสมด้านการจัดการ พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จมาจากความสามารถขององค์กรเป็นหลัก ควรจะพัฒนาโครงสร้างขององค์กรธุรกิจให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยเฉพาะทักษะแรงงาน

1.2 รัฐบาลควรเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะแรงงานในธุรกิจอีโคโนมี ให้มีความเหมาะสมกับอุปสงค์ของตลาด กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน โดยมีโครงการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติ

1.3 การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลควรมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบและการเข้าท่องเที่ยวพักผ่อนแบบระยะยาว โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมมากกว่าการท่องเที่ยวแบบ dark tourism

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยในด้านการจัดการผลกระทบจากข้อมูลอันเป็นเท็จในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะในภาวะวิกฤต

2.2 ควรทำการวิจัยในด้านการจัดการจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อสารมวลชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมถึงจรรยาบรรณและจริยธรรมของนักวิชาการและนักการเมืองทุกระดับ

2.3 ควรทำการวิจัยในด้านการจัดการสาธารณสุขมูลฐานในด้านเวชกรรมป้องกันให้ลงสู่ระดับชาวบ้านเพื่อการบริโภคข่าวสารและข้อมูลทางด้านระบาดวิทยาที่ถูกต้อง

## เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560ก). ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย. <https://www.mots.go.th>Tourism Economic>.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, (2560ข). สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2561-2560. <https://www.mots.go.th/news/category/497>
- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2563). แนวทางฟื้นฟูการท่องเที่ยวหลังวิกฤติโควิด-19. <https://www.bangkokbiznews.com/social/885171>
- กรุงเทพธุรกิจ, (2565). ยอดโควิด-19. <https://www.bangkokbiznews.com/news/991893>.
- กันยาวิทย์ เมฆิราพันธ์. (2558, พฤศจิกายน - เมษายน). รูปแบบความสำเร็จการตลาดธุรกิจสปาภาคกลางของประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 6(1), 11-23.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560). แนวทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว, ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ครั้งที่ 4. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- นุชนารถ รัตน์สูงศักดิ์ชัย. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. วารสารมนุษยศาสตร์, 18(1), 31-50.
- มาริสสา สุโกศล หนุนภักดี. (2565, กุมภาพันธ์). โรงแรม 53%อาจไปต่อได้แค่ 3 เดือน. ไทยรัฐฉบับพิมพ์. <https://www.thairath.co.th/business/market/2309647>
- เยาวภา ปฐมศิริกุล. (2553, เมษายน-มิถุนายน). กลยุทธ์การตลาดบริการสุขภาพของโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 126, 57-74.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563). แนวโน้มธุรกิจท่ามกลางโจทย์หิน ปี 2563. [https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/KRPress\\_Dec62.aspx](https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/KRPress_Dec62.aspx)
- สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2560). รายงานการวิเคราะห์แนวโน้มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม  
แห่งชาติ. (2559). รายงานประจำปี 2559.  
สำนักงานฯ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การสำรวจพฤติกรรม  
การเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย. กลุ่มบูรณา  
การข้อมูลและสถิติ สำนักสถิติและพยากรณ์.
- เสาวณี จันทะพงษ์, เจริญชัย เอกมาไพศาล. (2564).  
คอลัมน์ "แจ่งสี่เป้าย". หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ  
ฉบับวันที่ 26 ตุลาคม 2564.
- หญิงฤดี ภูมิศิริรัตน, (2562). ยุทธศาสตร์การ  
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชายแดนไทย-  
เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 8(2).  
<https://shorturl.asia/7DGqV>
- วศิวฐิฎา ธารารัตนสุวรรณ (2563). ผลกระทบเชื้อไวรัส  
COVID-19 ต่อวิกฤตการท่องเที่ยวของประเทศไทย  
(Impact of COVID-19 on Tourism Sector  
in Thailand). [https://www.senate.go.th/document/  
Ext24365/24365130\\_0002.PDF](https://www.senate.go.th/document/Ext24365/24365130_0002.PDF)
- Baron, Jonathan. (2000). *Thinking and deciding*.  
Cambridge University Press.
- COVID-19 Dashboard, (2020). <https://covid19.who.int/>.
- World Health Organization, (2020). [https://www.who.int/  
emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019).

# ปัจจัยลักษณะองค์การและความต้องการจำเป็นของการบริหารองค์การนวัตกรรม การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของประเทศไทย

## Organizational characteristics and necessity needs of educational innovation organization administration of basic education institutions in education sandbox of Thailand

อรพนิต ลิ้มสุวรรณโรจน์ (Onpanit Limsuwanarot) <sup>1</sup> ชัยวุฒิ จันมา (Chaiwut Janma) <sup>2</sup>

พิศมัย จารุจิตติพันธ์ (Pisamai Jarujittipan) <sup>3</sup>

Received: July 1, 2022

Revised: August 4, 2022

Accepted: August 11, 2022

### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษาจำแนกตามลักษณะองค์การ 3) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์ของการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา 4) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารองค์การสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นองค์การนวัตกรรมการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนาร่อง จำนวน 208 แห่ง และแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง กับผู้อำนวยการสถานศึกษานาร่องและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 17 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของผู้บริหารที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อระดับการบริหารองค์การนวัตกรรมด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และลำดับความพร้อมโดยพิจารณาจากค่าความต้องการจำเป็น (PNI<sub>Modified</sub>) ในการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา จากระดับความพร้อมน้อยไประดับความพร้อมมาก คือ การบริหารงานบุคคล (PNI<sub>Modified</sub> = 0.23) การบริหารงานวิชาการ (PNI<sub>Modified</sub> = 0.22) การบริหารงานทั่วไป (PNI<sub>Modified</sub> = 0.21) และการบริหารงานงบประมาณ (PNI<sub>Modified</sub> = 0.18) ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อการเป็นองค์การนวัตกรรมการศึกษา ได้แก่ การเพิ่มความพร้อมในการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา โดยเน้นการบริหารงานวิชาการและการบริหารงานบุคคล

**คำสำคัญ:** การบริหารองค์การ, นวัตกรรมการศึกษา, พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

<sup>1</sup> นักศึกษา, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Student, Doctor of Philosophy,

Department of Administration,

Faculty of Political Science, North Bangkok University

<sup>2, 3</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Advisor, North Bangkok University

### Abstract

The purposes of this research were: 1) to study current situation, problem, and suggestions for educational innovation organization administration; 2) to compare educational innovation organization administration as classified by characteristics of organizations; 3) to study the current and desired

situations of organization administration; and 4) to propose guidelines in developing organization administration of basic education institutions for being an educational innovation organization. The research was survey research by mixed method of quantitative and qualitative research. A questionnaire was used to collect data from 208 pilot basic educational institutions and an interview with 17 principals of pilot basic educational institutions and educational experts. Data were analysed by One-way ANOVA, descriptive statistic analysis, Modified priority need index, and content analysis.

The results showed that different administration experiences affected organization administration in academic and personnel administration at .05 level of statistically significance. PNI<sub>Modified</sub> showed the readiness in the organizational administration were as follows: 1) personnel administration (PNI<sub>Modified</sub> = 0.23), 2) academic administration (PNI<sub>Modified</sub> = 0.22), 3) general administration (PNI<sub>Modified</sub> = 0.21), and 4) budget administration (PNI<sub>Modified</sub> = 0.18), respectively. The recommendation guidelines for developing the basic education institutions to be an educational innovation organization was to increase readiness in organization administration by emphasis on academic and personnel administration.

**Keywords:** Organization administration, Educational innovation, Education sandbox

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างองค์การแห่งนวัตกรรมมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ความสำเร็จขององค์การที่เป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมทางด้านสินค้า ด้านการจัดการ ด้านกระบวนการทำงาน ด้านการให้บริการ หรือด้านการตลาด ล้วนมาจากการเป็นองค์การนวัตกรรมในทางใดทางหนึ่ง ความสำคัญของนวัตกรรมที่มีต่อทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชนหรือภาครัฐบาลนั้นเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและการคงอยู่ของแต่ละองค์การ

นวัตกรรม คือ สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้กระบวนการในการบริหารจัดการเพื่อสร้างให้เกิดเป็นธุรกิจใหม่ หรือธุรกิจนวัตกรรมที่มีการเพิ่มคุณค่ามากขึ้น ในรูปแบบของธุรกิจ การบริการ และตัวผลิตภัณฑ์ ซึ่งการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจสมัยใหม่โดยภาพรวมเกิดจากการพัฒนาให้เกิดองค์การแห่งนวัตกรรม ที่จะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นระดับนวัตกรรมจึงได้กลายมาเป็นอีกหนึ่งตัวชี้วัดความได้เปรียบทางการแข่งขันระดับประเทศ (The Global Competitiveness) ของ World Economic Forum (WEF) หรือ World Competitiveness Yearbook (WCY) ของ International Institute for Administration Development (IMD) ได้นำปัจจัยทางด้าน "ระดับนวัตกรรม" มาเป็นดัชนีชี้วัดความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ และความได้เปรียบทางการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าโลก (World Economic Forum, 2018)

สำหรับประเทศไทยที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาด้านนวัตกรรมจึงได้กำหนดไว้ในแผนนโยบายการพัฒนาและการปฏิรูปประเทศที่สำคัญของรัฐบาล ตั้งแต่แผนระยะยาว จนถึงระดับปฏิบัติงาน คือ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) แผนพัฒนานโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2555-2564) ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้ประเทศไทยเป็น "ประเทศแห่งนวัตกรรม" (Innovation nation) คือ เป็นประเทศที่พร้อมเติบโตและสามารถสร้างนวัตกรรมอันนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมได้ องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (Technology disruption) เพื่อให้เป็นองค์การนวัตกรรม ซึ่งการจะเป็นองค์การนวัตกรรมที่สามารถปรับตัวให้พร้อมรับการแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนนั้น องค์การแบบดั้งเดิมต้องมีการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม (Innovation culture) และระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation ecosystem) ให้เกิดขึ้นภายในองค์การของตน

เพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างเต็มรูปแบบ Innovation Economy เป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจยุคใหม่ที่จะทำให้ประเทศไทยมีความล้ำหน้าทางด้านเศรษฐกิจและมีความสามารถทางการแข่งขัน ที่เป็นระบบเศรษฐกิจที่สร้างความแตกต่างด้วยนวัตกรรม (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2556)

อย่างไรก็ตามจากผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ในเชิงเปรียบเทียบการแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก โดยที่ World Economic Forum ชี้ปัญหาใหญ่ของประเทศไทย คือ ประชากรของประเทศส่วนใหญ่ยังขาดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในยุคเศรษฐกิจปัจจุบัน การแข่งขันภายในประเทศเอื้อต่อบริษัทใหญ่ สภาพแวดล้อมของหน่วยงานยังขาดความโปร่งใส และความสามารถทางนวัตกรรมของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำ จากปัญหาที่กล่าวมา สิ่งสำคัญที่จะพัฒนานวัตกรรมของประเทศให้ก้าวต่อไปได้ คือ การสร้างระดับความเข้มแข็งของทรัพยากรมนุษย์ของแต่ละประเทศนั้น ๆ (World Economic Forum, 2018)

การนำแนวคิดการพัฒนาองค์กรแห่งนวัตกรรมมาใช้ในระบบการศึกษา โดยความสำคัญของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา คือ การเป็นองค์กรที่มีการสนับสนุนบุคลากรในทุกระดับให้ใช้พลังความคิดในการสร้างสรรค์ คิดค้น และสร้างนวัตกรรมในองค์กรที่ต้องมีการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษา การบริหารงานใหม่ ๆ รวมไปถึงการสร้างนิสัยนวัตกรรมให้เกิดขึ้นกับคนในองค์กรเพื่อที่จะมีนวัตกรรมการศึกษา ประเทศไทยได้ทำการศึกษาการปฏิรูปการศึกษาเพื่อมุ่งผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดและสภาพสังคมและเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21 จึงได้มีการประกาศราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2562 เป็นต้นไป เป็นระยะเวลา 7 ปี ซึ่งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือ พื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาในประเทศไทย เป็นการนำร่องใน

การกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่อง ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของผลการเรียนการสอน ลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงการศึกษา รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน และวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best practice) ไปใช้ในสถานศึกษาอื่นโดยมีคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการเพื่อวางนโยบายการดำเนินงานในระดับประเทศ และมีคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในแต่ละพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการในการทำหน้าที่กำหนดกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานในแต่ละจังหวัด (สุริยา ช้องเสนะ, 2561)

นวัตกรรมการศึกษาตามความหมายในพระราชกิจจานุเบกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 คือแนวคิด วิธีการ กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน หรือการบริหารจัดการในรูปแบบใหม่ ซึ่งได้มีการทดลองและพัฒนาจนเป็นที่น่าเชื่อถือว่าสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาสถาบันการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา สามารถสร้างทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพ มีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้ มีความเท่าทันโลก มีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน และให้รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ ลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมศึกษามบ้นี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ให้กรอบวิธีการและพื้นที่เลือกสรรสิ่งที่ได้ผลมาดำเนินการ เป็นการจัดการเชิงพื้นที่ ปรับกลไกการขับเคลื่อน ศึกษาผลกระทบทั้งระบบนิเวศของการจัดการศึกษาที่นอกเหนือจากห้องเรียน เน้นการจัดการเชิงระบบและกระบวนการเพื่อผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้เป็นกลไกของการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่จะเร่งดำเนินการให้เห็นผลและขยายผล

ในวงกว้าง โดยหัวใจของการพัฒนานอกจากเรื่องนโยบายและมาตรการจูงใจของสถานศึกษานำร่องแล้ว สิ่งสำคัญคือบุคลากรที่จำเป็นต้องส่งเสริมให้มีเพียงพอในระบบการขับเคลื่อนของพื้นที่ เพื่อมุ่งเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะศักยภาพผู้เรียนรอบด้านในการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ชุมชนและประเทศต่อไป ปัจจุบันมีจังหวัดที่ได้รับอนุมัติให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาแล้วทั้งสิ้น 8 จังหวัด ครอบคลุมทั้ง 6 ภูมิภาค โดยมีสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอนุมัติให้เป็นสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 432 แห่ง สามารถจำแนกสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามจังหวัดและสังกัด ดังตาราง 1

ตาราง 1 สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจำแนกตามจังหวัด ตามสังกัด

| จังหวัด   | สพฐ  | สช  | อปท | รวม | ร้อยละ |
|-----------|------|-----|-----|-----|--------|
| กาญจนบุรี | 46   | -   | 2   | 48  | 11.1   |
| เชียงใหม่ | 82   | 11  | 3   | 96  | 22.2   |
| นราธิวาส  | 20   | 6   | 3   | 29  | 6.7    |
| ปัตตานี   | 24   | 11  | 2   | 37  | 8.6    |
| ยะลา      | 29   | 2   | -   | 31  | 7.2    |
| ระยอง     | 39   | 5   | 8   | 52  | 12.1   |
| ศรีสะเกษ  | 105  | 1   | 16  | 122 | 28.2   |
| สตูล      | 15   | 1   | 1   | 17  | 3.9    |
| รวม       | 360  | 37  | 35  | 432 | 100    |
| ร้อยละ    | 83.3 | 8.6 | 8.1 | 100 |        |

ที่มา: สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (ข้อมูล ณ 3 พฤศจิกายน 2564)

สพฐ. = สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สช. = สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

อปท. = องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษาจำแนกตามลักษณะองค์การ
3. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์ของการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา
4. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารองค์การสถาน ศึกษาสู่การเป็นองค์การนวัตกรรมการศึกษา

### สมมติฐานการวิจัย

ระดับการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษาแตกต่างกันตามลักษณะองค์การ

### ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่คณะกรรมการ ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา อนุมัติให้เป็น “สถานศึกษานำร่อง” ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งมีจำนวน 432 แห่ง (ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2564) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 208 แห่ง โดยใช้สูตรกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1970) และการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 17 คน

2. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพตั้งแต่วันที่ 14 พฤศจิกายน 2564 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2565 เป็นระยะเวลา 3.5 เดือน

3. สถานที่เก็บข้อมูล คือ สถานศึกษานำร่องทั้ง 8 จังหวัด พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม มีโครงสร้าง (Structured questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษานำร่อง จำนวน 208 แห่ง และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน มีขั้นตอนในการสร้างและการตรวจคุณภาพเครื่องมือดังนี้

#### ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ หนังสือ งานวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม กำหนดข้อคำถาม และร่างคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตัวแปร และสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ด้านความตรงของเนื้อหาและโครงสร้าง (Content and construct validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาและโครงสร้างที่ต้องการวัดและประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ได้ค่า IOC = 0.9 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ 0.5

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับตัวแทนสถานศึกษานำร่อง ที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach alpha) ได้ 0.976 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าขั้นต่ำ 0.7 ดังนั้น แบบสอบถามชุดนี้มีคุณภาพในด้านความน่าเชื่อถือได้ (Cronbach, 1970)

#### ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อใช้รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มีการร่างข้อคำถามให้มีความรัดกุมในการใช้ภาษาของแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสม โดยพิจารณาให้ครอบคลุม ตรงประเด็นของข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัญหาของการบริหารองค์การของสถานศึกษานำร่อง โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารองค์การเพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขอหนังสืออนุญาตจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยไปยังสถานศึกษานำร่องเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารหรือตัวแทนผู้บริหาร

1.2 ดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยรูปแบบออนไลน์โดยใช้ Google Form ใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลประมาณ 3 เดือน ในช่วงระหว่าง ธันวาคม 2564 - กุมภาพันธ์ 2565 และได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนจำนวน 208 สถานศึกษา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขอหนังสืออนุญาตขอสัมภาษณ์จากมหาวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลความคิดเห็น

2.2 ประสานงานกับผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อกำหนดวัน เวลา และ รูปแบบในการสัมภาษณ์

2.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง จำนวน 12 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 5 คน ในช่วงระหว่าง พฤศจิกายน 2564 - มกราคม 2565 โดยใช้ระบบการประชุมทางไกลผ่านระบบ ZOOM meeting

### การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

2. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา จำแนกตามลักษณะองค์การ ใช้สถิติอ้างอิง (Inferential statistics) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยใช้สถิติ F และ t

3. วิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและการจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Modified priority need index (PNI<sub>modified</sub>) โดยจัดลำดับความสำคัญจากค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย

### ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการบริหารองค์การเพื่อการพัฒนาไปสู่องค์การนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่องสรุปประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ได้ว่า

1.1 สภาพโดยรวม สถานศึกษานำร่องต้องมีความเข้าใจฐานทุนทางด้านความแตกต่างของสถานศึกษา ชุมชนและผู้เรียนและความพร้อมในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาเอง เพื่อที่สามารถตั้งเป้าหมายและวิสัยทัศน์ได้อย่างถูกต้อง และสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับกระทรวง เขตพื้นที่การศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ การศึกษา และสถานศึกษาที่เป็นหน่วยปฏิบัติงานควรเข้าใจถึงบริบทของกฎหมายและความสำคัญของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 สถานศึกษานำร่องส่วนใหญ่มีความเป็นอิสระ คล่องตัว ในการบริหารงานเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ อย่างไรก็ตามการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานงบประมาณยังติดขัดกับกฎระเบียบการบริหารแบบเดิม พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 เป็นทางเลือกของการปฏิรูปการศึกษาแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและระบบมากนัก เป็นการเริ่มทดลองนวัตกรรมในพื้นที่จังหวัด และสถานศึกษาที่มีความพร้อมเพื่อที่จะได้ขยายผลไปสู่สถานศึกษาชั้นพื้นฐานอื่น ๆ แรงสนับสนุนจากหน่วยงานกลาง หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การภายนอกต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชนและชุมชน จะทำให้เกิดความร่วมมือและมีการ

ขยายผลเพื่อที่จะปฏิรูปการศึกษาในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

1.2 สภาพปัญหาโดยรวมของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือเรื่องกฎระเบียบการดำเนินงานสำหรับการบริหารงานของสถานศึกษานำร่องยังไม่ชัดเจนและไม่คล่องตัวเท่าที่ควร คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาระดับจังหวัดบางพื้นที่ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานจากแผนปฏิบัติงานที่วางไว้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ทำให้มีการทำงานซ้ำซ้อนและไม่สนับสนุนต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่องเท่าที่ควร งบประมาณเพื่อที่จะมาสนับสนุนนวัตกรรมการศึกษายังไม่พอเพียงและบางครั้งลงมาไม่ถึงสถานศึกษานำร่องเนื่องจากติดขัดจากกฎระเบียบต่าง ๆ มีการโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษาบ่อยจนทำให้เกิดการหยุดชะงักในการปฏิบัติงาน สถานศึกษานำร่องบางส่วนยังมีวัฒนธรรมในรูปแบบการรับคำสั่ง ยังขาดความคิดริเริ่มในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของตนเอง ชุมชนของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาบางแห่งยังยึดติดกับการเรียนการสอนที่เน้นแต่วิชาการ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทำให้การพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาเองทำได้ล่าช้า ครูและบุคลากรมีภาระงานในการทำงานมากขึ้น เพราะยังต้องทำงานเพื่อตอบสนองตามนโยบายเดิมจากส่วนกลางและต้องปรับบทบาทใหม่ในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา รวมทั้งต้องใช้เวลาในการอบรมพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพภายในและภายนอกยังไม่ตอบสนองในการช่วยยกระดับคุณภาพการพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาเท่าที่ควร ความเชื่อมโยงของหลักสูตรฐานสมรรถนะและหลักสูตรแกนกลางปัจจุบันในด้านการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนยังไม่ชัดเจน และสถานศึกษายังต้องการการสนับสนุนจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือพี่เลี้ยง เพื่อช่วยแนะนำในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาโดยเฉพาะทางด้านวิชาการ รวมทั้งควรส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษานำร่องเครือข่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่เพื่อเป็นพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

1.3 การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ทั้งการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเน้นการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ (Competency base curriculum) และการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษา สภาพของชุมชนของจังหวัดเพื่อที่จะได้พัฒนางานวิชาการให้มีความสอดคล้องกัน สถานศึกษานำร่องที่ได้รับอนุมัติหลักสูตรที่ปรับปรุงให้เข้ากับนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว มีอิสระเพิ่มขึ้นในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตร ระบบการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่อิงฐานสมรรถนะยังต้องมีการพัฒนาเพื่อให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและควรเป็นมาตรฐานและสอดคล้องกันทั้งระบบตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ เช่น O-NET, NT, RT ควรนำไปอ้างอิงให้เหมาะสมกับการใช้งานของแต่ละสถานศึกษา โดยไม่ควรนำไปประเมินผลงานด้านนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา และผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง

1.4 การบริหารงานบุคคล ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการจัดสรรอัตราค่าจ้างครูและบุคลากร โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กที่ยังขาดแคลนครูหรือยังไม่ได้ตามตำแหน่งที่สถานศึกษาต้องการ ดำเนินการจัดสรรอัตราค่าจ้างในจังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นการดำเนินการจากส่วนกลาง มีการโยกย้ายผู้บริหารหรือครูผู้รับผิดชอบด้านนวัตกรรมการศึกษาบ่อยจนทำให้การดำเนินการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสะดุดและขาดความต่อเนื่อง ขณะเดียวกันภาระงานของครูและบุคลากรในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากลับมีมากขึ้นจากภาระงานเดิมที่ยังต้องตอบสนองงานนโยบายจากส่วนกลาง และงานด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาควบคู่กันไปพร้อมกับต้องมีการพัฒนาวิชาชีพในทักษะที่ตนเองยังไม่เชี่ยวชาญ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารครูและบุคลากรในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต้องมีเจตคติและความมุ่งมั่น ตั้งใจและเห็นความสำคัญของการเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา แนวทางการประเมินผลงานผู้บริหาร ครูและบุคลากรของสถานศึกษานำร่อง

ควรมีความสอดคล้องกับภาระงานที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน

1.5 การบริหารงานงบประมาณ งบประมาณสำหรับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (Block grant) ยังไม่พอเพียงและไปไม่ถึงถึง สถานศึกษาติดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการจัดสรรงบประมาณ กฎระเบียบที่ไม่ยืดหยุ่น ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการบริหารงานงบประมาณ สถานศึกษานำร่องยังต้องการงบประมาณพิเศษเพิ่มเติมในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพบุคลากรของสถานศึกษานำร่องอย่างต่อเนื่อง เช่น มีทีมครูพี่เลี้ยง (Coach) ที่เป็นองค์กรภาคีจากภายนอกเพื่อให้มาสนับสนุนให้คำปรึกษางานทางด้านวิชาการให้กับสถานศึกษานำร่อง ส่วนจังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่มีความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และองค์กรภาคเอกชนที่สนับสนุนอย่างแข็งแกร่งทั้งในเรื่องของงบประมาณ ผ่านกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) และสนับสนุนพิเศษในการจัดจ้างครูและบุคลากรให้กับสถานศึกษาเองโดยตรง เช่น จังหวัดระยอง จะมีความก้าวหน้าในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

1.6 การบริหารงานทั่วไป ถึงแม้พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 ให้สิทธิในการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่นเพิ่มขึ้นในหลายมิติ อย่างไรก็ตามสถานศึกษานำร่องและหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องยังติดกับกรอบวิธีการทำงานการบริหารงานทั่วไปแบบเดิม ในทางปฏิบัติกลับทำให้เกิดภาระงานให้กับสถานศึกษานำร่องเพิ่มมากขึ้น หน่วยงานส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาควรช่วยลดภาระงานซ้ำซ้อนและงานที่ไม่จำเป็นออกจากงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษานำร่อง เพื่อให้สถานศึกษามีเวลาไปพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเป็นหลัก ควรมีระบบสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการสำหรับงานเอกสารข้อมูล สถานศึกษานำร่องต้องการความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานเอกชนเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ด้านเพื่อมาช่วยสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา สถานศึกษานำร่องควรมีการพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการภายในของสถานศึกษาเองตามกรอบของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562

เพื่อให้การบริหารงานในทุกด้านขององค์กรตรงตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายนวัตกรรมการศึกษาที่ตั้งไว้

1.7 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเพื่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษานำร่องต้องมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา นโยบายการทำงาน ต้องมีความชัดเจนในเรื่องกฎระเบียบ ไม่ยุ่งยากและต้องช่วยลดภาระการทำงานที่ซ้ำซ้อนของสถานศึกษานำร่องได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์และมีความมุ่งมั่น เป็นผู้นำทางวิชาการ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการทำงานเป็นทีม มีระบบพี่เลี้ยงและระบบสถานศึกษานำร่องเครือข่ายนวัตกรรมการศึกษาเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน มีระบบการบริหารและพัฒนาบุคลากรและสถานศึกษาที่เหมาะสมกับพื้นที่ ลดการโยกย้ายบุคลากรระดับผู้บริหารในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีการประเมินผลงานโดยไม่อิงกับคะแนนทดสอบมาตรฐาน (O-NET, NT) ของผู้เรียนเป็นหลัก มีงบประมาณสนับสนุนอย่างพอเพียงสำหรับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (Block grant) และระเบียบปฏิบัติในการเบิกจ่ายที่เหมาะสม เพิ่มการรับรู้และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารองค์กร จำแนกตามลักษณะองค์กรประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ขนาดสถานศึกษา 2) ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่สถานศึกษาเปิดสอน 3) จำนวนผู้เรียนต่อครูและบุคลากร 4) คุณลักษณะของผู้บริหาร (ประสิทธิภาพด้านการบริหาร) และ 5) พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ได้ผลการศึกษาตามตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการบริหารองค์กรนวัตกรรมการศึกษา จำแนกตามลักษณะองค์กร

| ลักษณะองค์กร                     | วิชาการ | บุคคล | งบประมาณ | บริหารทั่วไป |
|----------------------------------|---------|-------|----------|--------------|
| 1. ขนาดสถานศึกษา                 | -       | -     | -        | -            |
| 2. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด       | -       | -     | -        | -            |
| 3. จำนวนผู้เรียนต่อครูและบุคลากร | -       | -     | -        | -            |
| 5 ประสิทธิภาพด้านการบริหาร       | *       | *     | -        | -            |
| 5. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา       | -       | -     | -        | -            |
| รวม                              | -       | -     | -        | -            |

\* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร (ประสิทธิภาพด้านการบริหาร) ของสถานศึกษานำร่องที่แตกต่างกัน มีระดับการบริหารองค์กรนวัตกรรมศึกษาด้านบริหารงานวิชาการและด้านการบริหารบุคคลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ขนาดสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่สถานศึกษาเปิดสอน จำนวนผู้เรียนต่อครูและบุคลากร และพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่องที่แตกต่างกัน มีระดับการบริหารองค์กรนวัตกรรมการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์ของระดับการบริหารองค์กรนวัตกรรมการศึกษา โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาวิเคราะห์หาดัชนีความต้องการจำเป็น และจัดลำดับเพื่อหาระดับความพร้อมของการบริหารองค์กรโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified priority need index:  $PNI_{Modified}$ ) ได้ผลการศึกษาตามตาราง 3-5

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา: สภาพปัจจุบัน

| การบริหาร<br>องค์การ | ค่าเฉลี่ย | S.D.  | ระดับ | ลำดับ |
|----------------------|-----------|-------|-------|-------|
| 1. งาน<br>วิชาการ    | 3.53      | 0.580 | มาก   | 4     |
| 2. งานบุคคล          | 3.55      | 0.624 | มาก   | 3     |
| 3. งาน<br>งบประมาณ   | 3.79      | 0.654 | มาก   | 1     |
| 4.งานทั่วไป          | 3.64      | 0.626 | มาก   | 2     |
| รวม                  | 3.63      | 0.561 | มาก   |       |

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา: สภาพที่พึงประสงค์

| การบริหาร<br>องค์การ | ค่าเฉลี่ย | S.D.  | ระดับ | ลำดับ |
|----------------------|-----------|-------|-------|-------|
| 1. งานวิชาการ        | 4.32      | 0.679 | มาก   | 4     |
| 2. งานบุคคล          | 4.36      | 0.668 | มาก   | 3     |
| 3. งาน<br>งบประมาณ   | 4.47      | 0.637 | มาก   | 1     |
| 4.งานทั่วไป          | 4.40      | 0.622 | มาก   | 2     |
| รวม                  | 4.39      | 0.651 | มาก   |       |

ตาราง 5 ค่าความต้องการจำเป็นของระดับการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา

| การบริหารองค์การ            | PNI<br>Modified | ลำดับ | ระดับ<br>ความ<br>พร้อม |
|-----------------------------|-----------------|-------|------------------------|
| 1. การบริหารงาน<br>วิชาการ  | 0.22            | 2     | น้อย                   |
| 2. การบริหารงานบุคคล        | 0.23            | 1     | น้อย                   |
| 3. การบริหารงาน<br>งบประมาณ | 0.18            | 4     | ปาน<br>กลาง            |
| 4. การบริหารงานทั่วไป       | 0.21            | 3     | น้อย                   |
| รวม                         | 0.21            |       | น้อย                   |

จากตาราง 3 สภาพที่เกิดขึ้นจริงปัจจุบัน ด้านการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา โดยรวมอยู่

ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.63) ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.39) โดยมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์จากตาราง 4 มากกว่าค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น  $PNI_{Modified}$  สรุปได้ว่า การบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษา โดยรวมของสถานศึกษา มีค่า  $PNI_{Modified}$  เท่ากับ 0.21 ซึ่งมีระดับความพร้อมน้อย โดยใช้การแปลงค่า  $PNI_{Modified}$  เมื่อพิจารณา รายนาม เรียงลำดับจากระดับความพร้อมน้อยไประดับความพร้อมมากตามตาราง 5 ได้ดังนี้

การบริหารงานบุคคล ( $PNI_{Modified} = 0.23$ )

การบริหารงานวิชาการ( $PNI_{Modified} = 0.22$ )

การบริหารงานทั่วไป ( $PNI_{Modified} = 0.21$ ) และ

การบริหารงานงบประมาณ ( $PNI_{Modified} = 0.18$ )

เกณฑ์การวิเคราะห์ระดับความพร้อม โดยอ้างอิงการศึกษาของ สุวิมล ว่องวาณิช (2562) และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัย ดังนี้

กรณีค่า  $PNI_{Modified}$

น้อยกว่า 0.10 เท่ากับระดับความพร้อม มาก

0.10-0.20 เท่ากับระดับความพร้อม ปานกลาง

มากกว่า 0.20 เท่ากับระดับความพร้อม น้อย

4. แนวทางการพัฒนาความพร้อมในการบริหารองค์การของสถานศึกษานำร่องไปสู่การเป็นองค์การนวัตกรรมการศึกษา โดยนำผลการวิจัยข้างต้นแล้วใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยมีเป้าหมายของแนวทางเพื่อพัฒนาความพร้อมของสถานศึกษานำร่องโดยใช้หลักการโรงเรียนเป็นฐาน (School-based administration) (พิณ สุตา สิริธรรี, 2557) ผ่านการบริหารงาน 4 ด้าน เน้นการบริหารงานด้านที่ยังมีระดับความพร้อมน้อยเป็นหลัก คือ การบริหารงานวิชาการและการบริหารงานบุคคล

### อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ พบว่า สภาพปัจจุบันและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{Modified}$ ) ของการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษามีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยรวม แต่มีข้อค้นพบในแต่ละองค์ประกอบของบริหารองค์การทั้ง 4 ด้านที่มีผลการศึกษาสอดคล้องกันจากการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่มีประเด็นในการนำเสนอ จึงขออภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ระดับความพร้อมการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษาโดยพิจารณาจากดัชนีความต้องการจำเป็นและสภาพปัจจุบันที่ได้จากการศึกษา สามารถสรุปได้ว่าการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่องโดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับความพร้อมน้อยไประดับความพร้อมมาก ดังนั้น การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ

1.1 ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 2 มีครูที่ทำหน้าที่สอนและบุคลากรที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอย่างพอเพียง ( $PNI_{Modified} = 0.34$ ) ซึ่งปัญหาเรื่อง ขาดแคลนครูและบุคลากรทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณของสถานศึกษานำร่องโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก คือ ขาดครูที่มีความสามารถตรงตามความต้องการของสถานศึกษานำร่อง รวมถึงต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานและมีเจตคติที่ดีพร้อมที่จะร่วมเป็นทีมงานในการปฏิรูปการศึกษาในระดับปฏิบัติการ รวมทั้งยังมีการโยกย้ายผู้บริหารหรือครูผู้รับผิดชอบโครงการนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่องบ่อยเกินไปจนทำให้การพัฒนาโครงการต้องสะดุดขาดความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อิทธิพล พลเยี่ยมหาญ (2562) ที่พบว่า ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและงบประมาณที่จำเป็นในการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่วนใหญ่อยู่ในชนบท โรงเรียนไม่สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพได้ ยิ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาเพราะคุณภาพของผู้เรียนยิ่งถดถอยลงเนื่องจากข้อจำกัดดังกล่าว ส่วนการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาและหน่วยงานการศึกษา เพื่อกำหนดอัตรากำลังของสถานศึกษานำร่องยังเป็นแค่หลักการแต่ยังไม่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรัสวดี หุ่นพยนต์ และคณะ (2560) ที่พบว่า สถานศึกษาไทยยังอยู่ภายใต้การดูแลควบคุมจากหน่วยงานกลาง ถึงแม้จะมีอิสระเพิ่มขึ้นในการบริหารงานวิชาการก็ตาม การบริหารงานด้านอื่น ๆ ยังมีวัฒนธรรมในการทำงานแบบเดิม ๆ โดยเปรียบเทียบกับ การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่นของ

เกาหลีใต้แล้ว พบว่า ไทยยังมีข้อจำกัดต่าง ๆ ในเรื่อง การให้อำนาจกับสถานศึกษา และผลการศึกษาของ หยัด ขจรเกียรติผดุง และคณะ (2563) ที่กล่าวว่า กฎหมายในปัจจุบันในการรองรับการกระจายอำนาจยังไม่สามารถทำได้เต็มศักยภาพ โดยต้องเน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ส่วนภาระงานที่เพิ่มขึ้นของสถานศึกษาเพราะต้องทำงานที่จะต้องตอบสนองโครงการต่าง ๆ ในปัจจุบัน และยังต้องทำงานเพื่อที่จะสร้างนวัตกรรมการศึกษา รวมทั้งต้องมีการอบรมพัฒนาตนเองเพื่อให้เข้าใจถึง นวัตกรรมการศึกษาที่กำลังดำเนินงาน ดังนั้นการประเมินผลงานของบุคลากรของสถานศึกษานำร่องต้องมีความเหมาะสมกับภาระงานและความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรวิศ เจริญกุล (2563) ที่เสนอแนวทางสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร เช่น มีการวางแผนและกรอบการทำงานที่ชัดเจนที่สามารถประเมินเป็นผลงานและผลตอบแทนอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในองค์ประกอบย่อยที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีการวิจัยในการนำนวัตกรรมการศึกษามาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ( $PNI_{Modified} = 0.28$ ) รองลงมาคือ มีการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ (Competency base instruction) และมีเครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาได้ เนื่องจากสถานศึกษานำร่องบางแห่งผู้บริหารหรือครูยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ ทำให้การปฏิบัติยังเป็นปัญหา ไม่สามารถนำหลักการของหลักสูตรฐานสมรรถนะไปปรับสู่กระบวนการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งยังขาดการวิจัยเพื่อประเมินผลจากการที่นำหลักสูตรไปใช้เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และพูนชัย ยาวีราช (2564) พบว่า แนวทางการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีในด้านวิชาการเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรใช้กระบวนการดำเนินงานเป็นไปอย่างมี

ระบบ แบบ PDCA คือการวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผนงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุงแผนงานวิชาการ (Action) และ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สนิธินาฏ อารีย์ และคณะ (2565) ที่ศึกษาเรื่อง sandbox: หลักการและแนวคิดสำหรับการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ พบว่า ในการนำหลักการแซนด์บ็อกซ์ไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์นั้น จำเป็นต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูผู้สอน และ 3) ผู้เรียน

2. ผลการศึกษาพบว่าระดับการบริหารองค์การนวัตกรรมการศึกษาแยกตามลักษณะของสถานศึกษามีความแตกต่างกันตามประสบการณ์ด้านการบริหารของผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารระหว่าง 5-10 ปี มีระดับการบริหารงานวิชาการ และ ระดับการบริหารงานบุคคลสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์กลุ่มอื่น ๆ ผู้บริหารกลุ่มนี้มีทั้งประสบการณ์การทำงานด้านบริหารองค์การ รวมทั้งยังสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ดี ทั้งด้านความรู้ทางวิชาการ และสามารถนำเทคโนโลยีมาเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาได้อย่างคล่องตัว ทำให้ผู้บริหารกลุ่มนี้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการทำงานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มากกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นการคัดเลือกผู้บริหารที่จะมาทำงานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรมีการประเมินความเหมาะสมในด้านคุณสมบัติที่กล่าวมา รวมถึงผู้บริหารเองต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจและมีวิสัยทัศน์ รวมทั้งสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการให้กับครูและบุคลากรในองค์กรได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิมล ป้องเรือ และ สุธิดา หอวัฒนากุล (2565) เรื่องโมเดลการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการในการบริหารสถานศึกษาต้นศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้บริหารต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะด้านการจูงใจ การให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาครู เพื่อเพิ่มศักยภาพ สร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนได้ตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิมพีใจ บัณธอรั และ อนิทัย ประสาน (2564) ที่พบว่าประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมี

ผลกับการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่มีความแตกต่างในเรื่องของตำแหน่งของผู้บริหาร และงานวิจัยของ ศิริพร ศรีขาวรส และคณะ (2563) ที่เปรียบเทียบระดับการบริหารงานสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปมีความแตกต่างกันตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับการศึกษาของ ภาวดี อนันต์นาวี (2564) เรื่ององค์การนวัตกรรมทางการศึกษา: การบริหารจัดการ ที่สรุปว่าผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ มีการพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาและเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

#### 1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายและแนวทางที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพเร่งรัดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษานำร่อง และหน่วยงานการศึกษาในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยเร็ว เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงาน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ทางด้านหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การประเมินและวัดผล รวมถึงการบริหารงานบุคคล การจัดสรรอัตราบุคลากร รวมทั้งระบบในการวัดประเมินผลงานของบุคลากรที่เหมาะสมกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณสมบัติพร้อมกับการทำงานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

2) ลดกระบวนการและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง

3) มีงบประมาณพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (Block grant) สำหรับสถานศึกษานำร่องอย่างพอเพียงและทั่วถึง

#### 1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ส่งเสริมให้สถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 และเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของพื้นที่

เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ (Competency based education) ที่เชื่อมโยงกับนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา และปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนและการบริหารห้องเรียนที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับหลักสูตร

2) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือในการร่วมพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาและชุมชน รวมถึงให้ความรู้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

นำผลการวิจัยไปศึกษาเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไปในเรื่อง แนวทางการปฏิบัติอันเป็นเลิศ (Best practice) สำหรับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School base administration) โดยเน้นฐานการบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมการศึกษา

## เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, 30 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอน 56 ก, 102-120.
- พิณสุดา สิริธรรค์. (2557). *รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: รายงานการวิจัยและพัฒนา*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- พิมพ์ใจ บัณธะ และ อโนทัย ประสาน. (2564, พฤษภาคม-สิงหาคม). บทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*. 13(2): 191-200.
- พิมล บ้องเรือ และ สุจิตา หอวัฒนากุล. (2565). โมเดลการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการในการบริหารสถานศึกษาด้านศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*. 11(1), 123-134.

ภารดี อนันต์นาวิ. (2564). องค์การนวัตกรรมทางการศึกษา: การบริหารจัดการ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*. 10(2), 10-21.

วัชรวิศ เจริญกุล. (2563). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริพร ศรีขาวรส; กฤตยากร ลดาวัลย์; และ วิมลพร สุวรรณแสนทวี. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. *วารสารมณีเชษฐาราม*. 3(2): 37-50.

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว; และ พูนชัย ยาวีราข. (2564, กันยายน-ธันวาคม). แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียน XI GUAN มณฑลยูนนาน ประเทศจีน. *วารสารสังคมพัฒนศาสตร์*. 4(2), 34-49.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2556). *ความเป็นมาขององค์กร (Organization)*. สำนักงานฯ.

สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. *รายชื่อสถานศึกษานำร่อง*. <https://www.edusandbox.com/>.

สิณิณญา อารีย์; และคณะ (2565, มกราคม). Sandbox: หลักการและแนวคิดสำหรับการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*. 9(1): 166-181.

สุรัสวดี หุ่นพยนต์, อำพา แก้วกำกวม และ วทิญญ์ ใจบริสุทธิ์. (2560). การกระจายอำนาจทางการศึกษาจากนโยบายสู่การปฏิบัติ: กรณีศึกษาเปรียบเทียบสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยและเกาหลีใต้. *วารสารพระปกเกล้า*. 49069

สุริยา ม้องเสนาะ. (2561). *พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา*. [www.parliament.go.th/library](http://www.parliament.go.th/library).

สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หัตถ์ ขจรเกียรติผดุง, เพิ่ม หลวงแก้ว และ กำพล วันทา  
(2563). เรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกระจาย  
อำนาจสู่สถานศึกษา. *วารสารปัญญาปนิธาน*.  
5(1), 255-267.

อิทธิพล พลเยี่ยมหาญ . (2562). โรงเรียนมัธยมศึกษา  
ขนาดเล็ก ปัญหาใหญ่ของการศึกษาไทย.  
*วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม*. 6(2), 93-104.

Cronbach, L. J. (1970). Coefficient alpha and the  
internal structure of tests. *Psychometrika*,  
16(3), 297-334.

Yamane, T. (1970). *Statistics: An Introductory  
Analysis 2<sup>nd</sup> Ed*. Harper & Row.

World Economic Forum. (2018). *The future of jobs  
report 2018*. Insight Report, Centre for the  
New Economy, and Society.

## คำแนะนำสำหรับการส่งบทความตีพิมพ์

### นโยบายและวัตถุประสงค์

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นวารสารที่พิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่งานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย รวมทั้งกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ด้านต่างๆ อันเป็นการเปิดโลกกว้างทางการเรียนรู้ โดยกำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน

(วันสุดท้ายของการรับบทความ วันที่ 31 ตุลาคม ของทุกปี)

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

(วันสุดท้ายของการรับบทความ วันที่ 30 เมษายน ของทุกปี)

บทความที่ส่งมาเผยแพร่ ต้องเป็นบทความใหม่ ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์

### ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์

1. งานวิจัย (Research Papers) เป็นผลงานจากการค้นคว้าทดลองหรือวิจัยทางวิชาการที่ผู้เขียนหรือกลุ่มผู้เขียนได้ค้นคว้าวิจัยด้วยตัวเอง
2. บทความวิชาการ (Articles) ซึ่งอาจแยกเป็นบทความปริทัศน์ (Review Articles) และบทความเทคนิค (Technical Articles) ซึ่งเรียบเรียงจากการตรวจสอบเอกสารวิชาการในสาขานั้นๆ
3. บทความอื่นๆ ที่คณะผู้จัดทำเห็นสมควร เช่นงานแปล รวมถึงจดหมายถึงบรรณาธิการ (Letters to Editor)

### การเตรียมต้นฉบับ

ผลงานวิชาการที่รับพิจารณาตีพิมพ์ ต้องพิมพ์บนกระดาษขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว เว้นขอบซ้าย 1.25 นิ้วและขอบขวา 1 นิ้ว ความยาวไม่เกิน 15 หน้า ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point จำนวน 1 ชุด และควรแนบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกลงแผ่นซีดี (CD-ROM) พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word หรือโปรแกรมที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป โดยมีส่วนประกอบ ดังนี้

1. ใบสมัครขอส่งบทความลงตีพิมพ์ จำนวน 1 ชุด

2. บทความที่เป็นบทความวิจัย ต้องมีองค์ประกอบเรียงตามลำดับ ดังนี้

2.1 บทคัดย่อ (Abstract) ให้เขียนนำหน้าตัวเรื่อง เป็นการสรุปสาระสำคัญของเรื่อง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการและผลสรุป ไม่ควรเกิน 250 คำ หรือร้อยละ 3 ของตัวเรื่อง และให้ระบุคำสำคัญ (Key word) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษท้ายบทคัดย่อ จำนวนไม่เกิน 3 คำ และไม่ควรใช้คำย่อในบทคัดย่อสำหรับบทความที่ต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ ต้องส่งบทคัดย่อภาษาไทยด้วย

2.2 บทนำ ครอบคลุมความสำคัญ และที่มาของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการดำเนินการทดลอง

2.4 สรุปและอภิปรายผล

2.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.6 กรณีมีรูปภาพ และกราฟ กรุณาแยกออกจากเนื้อเรื่อง บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล JPEGs หรือ Tiffs เท่านั้น ถ้าเป็นภาพถ่ายกรุณาส่งภาพต้นฉบับ จะไม่รับภาพประกอบบทความที่เป็นการถ่ายสำเนาจากต้นฉบับและภาพสแกน เนื่องจากจะมีผลต่อคุณภาพในการพิมพ์ และจะลงภาพสีเมื่อจำเป็น เช่น แสดงสีของดอกไม้ เป็นต้น ในกรณีที่เปลี่ยนรูปถ่ายให้ขาดโดยใช้หมึกสีดำที่มีเส้นคมชัด หมายเลขรูปภาพ และกราฟ ให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point ตัวบาง และอยู่ด้านล่างกึ่งกลางของรูปภาพและกราฟ

2.7 การพิมพ์ตาราง กรุณาแยกออกจากเนื้อเรื่อง หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point ตัวบาง อยู่ด้านบนชิดซ้ายของตาราง

2.8 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่อง ให้อ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (Author – date on text citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีที่พิมพ์ไว้ข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง รวมทั้งให้มีการอ้างอิงท้ายเล่ม (Reference citation) โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนอ้างอิงที่ปรากฏเฉพาะในบทความเท่านั้น และจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง

**หมายเหตุ:** นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ จะต้องมีคำรับรองจากประธาน หรือ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณาผลงานพิมพ์เผยแพร่

#### การติดต่อในการจัดส่งบทความ

1. ทางไปรษณีย์: บรรณารักษ์ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กทม.10220
2. ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: nbu.journal@northbkk.ac.th หรือ nbu.journal@gmail.com
3. ทางโทรศัพท์ สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย 0-2972-7200 ต่อ 202
4. ผู้สนใจส่งบทความให้ดาวน์โหลดแบบฟอร์ม และใบสมัครได้ที่ <http://www.northbkk.ac.th/journal/>
5. การชำระค่าพิจารณาบทความ ให้โอนเงินเข้าบัญชี ออมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาสะพานไหม-ดอนเมือง เลขที่ 134-5567-992 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 2”

**ใบสมัครส่งบทความลงตีพิมพ์ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**  
(การกรอกใบสมัครโปรดใช้วิธีการพิมพ์)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย): .....

.....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ): .....

.....

**ผู้เขียน (ชื่อที่ 1)**

ชื่อ- สกุล: .....

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน: .....

โทรศัพท์ ..... โทรสาร ..... E-mail .....

**ผู้เขียน (ชื่อที่ 2)**

ชื่อ- สกุล: .....

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน: .....

โทรศัพท์ ..... โทรสาร ..... E-mail .....

**ผู้เขียน (ชื่อที่ 3)**

ชื่อ- สกุล: .....

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน: .....

โทรศัพท์ ..... โทรสาร ..... E-mail .....

**ประเภทบทความที่นำเสนอ**

- ☐ บทความวิชาการ (Academic article)
- ☐ บทความวิจัย (Research article)
- ☐ บทวิจารณ์หนังสือ (Book review)
- ☐ บทความปริทัศน์ (Review article)

**คำรับรองจากผู้เขียน**

“ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมานี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์และไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิ์พิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กรณีมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และ/หรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ให้เป็นความรับผิดชอบของข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมแต่เพียงฝ่ายเดียว”

.....ลายมือชื่อ

(.....)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แบบรับรองการพิจารณาบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

วันที่ .....

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ตามที่ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว .....  
นักศึกษาระดับ ..... หลักสูตร .....  
ขอส่งบทความวิจัยเรื่อง.....  
.....  
.....

โดยมี ..... เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มาเพื่อขอ  
พิจารณาตีพิมพ์ในวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่ได้ ส่งบทความวิจัยเรื่อง  
เดียวกันนี้ไปลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ .....  
( ..... )  
นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักของนักศึกษาตามรายชื่อข้างต้นจริง และได้  
พิจารณาบทความดังกล่าวแล้ว เห็นสมควรให้ลงพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้

ลงชื่อ .....  
( ..... )  
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

# ■ Contents

## บทความวิชาการ

|                    |                                                                                                                                                                                                |                                                                                      |
|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| 1                  | ● ผู้บริหารสถานศึกษา: ภาวะผู้นำดิจิทัล                                                                                                                                                         | ■ ภารดี อนันต์นาวี                                                                   |
| <b>บทความวิจัย</b> |                                                                                                                                                                                                |                                                                                      |
| 13                 | ● การศึกษาเพื่อการเรียนรู้แนวเพลงยอคนิยมโดยใช้ทักษะของเดวิส<br>สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันศิลปะตาเหลียน มณฑลเหลียวหนิง                                                                    | ■ จ้าว เฉียน<br>■ ประณต มีสอน                                                        |
| 23                 | ● การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดกิจกรรม<br>กลางแจ้ง แบบร่วมมือ โรงเรียนบ้านนายผล (แม่สุวรรณอุปถัมภ์)                                                                        | ■ ณัฐนิชา ขาววิราช<br>■ อัญชลี ไสยวรรณ<br>■ จินตนา สุขสำราญ                          |
| 32                 | ● ผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณ<br>ของกองทัพอากาศ                                                                                                                        | ■ ณัฐรดา ประคองคำ<br>■ พรรณทิพย์ อย่างกลั่น                                          |
| 42                 | ● ความคิดเห็นต่อความสำเร็จนโยบายสาธารณะ:<br>กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง                                                                                                                          | ■ ณัฐวัฒน์ ลิธิพรวุฒิ                                                                |
| 56                 | ● ผลของการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรม<br>ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย<br>โรงเรียนวัดปรายยักาวาส (แสนสวัสดิ์วิทยาคาร) จังหวัดนนทบุรี                                       | ■ เพชรนรี อวยพร<br>■ อัญชลี ไสยวรรณ<br>■ จินตนา สุขสำราญ                             |
| 64                 | ● แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาอาชีวะเอกชน                                                                                                                                       | ■ ภิรมย์พร สุขชัยศรี<br>■ ชัยวุฒิ จันมา<br>■ อนันต์ ธรรมชาลย์                        |
| 76                 | ● ปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชนของกลุ่มวัยรุ่นผ่านช่องทางออนไลน์                                                                                                                    | ■ ภูธิป มีถาวรกุล                                                                    |
| 86                 | ● ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21<br>ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา<br>สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2                                            | ■ มธุภาณี อิมบุตร<br>■ เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ                                        |
| 100                | ● รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ<br>ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา<br>ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านโนนพุทรา | ■ วิวัฒน์ ตูจันงค์<br>■ วิภาส ทองสุทธิ<br>■ กฤษฎา วัฒนศักดิ์<br>■ ศิริพร สุวรรณรังษี |
| 112                | ● การรับรู้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี<br>มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ                                                                                                     | ■ สมศักดิ์ อัจจุกุล<br>■ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล                                        |
| 123                | ● รูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจรีสอร์ทขนาดกลางในภาคตะวันตก<br>ของประเทศไทยในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19                                                                        | ■ สิริกร หน่อทิม<br>■ ชัชวาล แสงทองล้วน<br>■ วรสิทธิ์ เจริญพุด                       |
| 142                | ● ปัจจัยลักษณะองค์การและความต้องการจำเป็นของการบริหารองค์การ<br>นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรม<br>การศึกษาของประเทศไทย                                               | ■ อรพนิต ลิ้มสุวรรณโรจน์<br>■ ชัยวุฒิ จันมา<br>■ พิศมัย จารุจิตติพันธ์               |



**มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**  
**NORTH BANGKOK UNIVERSITY**

- วิทยาเขตสะพานใหม่ 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220 Tel. 0-2972-7200 Fax. 0-2972-7751
- วิทยาเขตรังสิต 59 ถ.รังสิต-นครนายก (คลอง 3) อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130 Tel. 0-2533-1000 Fax. 0-2533-1020
- ศูนย์การศึกษานนทบุรี 49/178 หมู่ 8 ถ.รัตนธิเบศร์ ต.บางกระสอ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000 Tel. 0-2589-1133 ต่อ 534 Fax. 0-2589-5808

